

საქართველო

ფასი | ღირსი

გემოფილი

info@geworld.net

დიდი მუხრანი ალარა 10 გვეყავს

შეატონ-ოღლუ 2
აჭარისტანში

SUPER 6
ბედნიერი ერი

რა მეთოდით აბროვებენ 11
ხეებს «ნახები»

არნო ხიდირბეგიშვილი:
ფარისაველი ელიტა და სეხსდანი-შნულაბის 12
ტელევიზია

ფოთი 17
იტბორაბა

ამერიკა ახალი კრიზისის ზღვარზეა 28

რამი ხარჯავს მილიონებს მერაბიშვილის უწყება?

გოლოდ ქაღალდის შესაქენად ნელს ქალაქის მთავარი სამმართველო 121 627 ლარს დახარჯავს

განსაკუთრებულ დაფალებათა დეპარტამენტის (შსს სპეცნაზი) თანამშრომლებს ყოველთვიურად 300 კილოგრამ თაფლს და 600 კილოგრამ შოკოლადს აჭმევენ

7

ვაჟა EL PRESIDENTE! 3

2 სიტუაცია საქართველოში აღარ ნაკონადაგენს დაბრკოლებას, ანუ Союзники – сволочи!

«ვეფიქრობ, რომ სიტუაცია საქართველოში აღარ წარმოადგენს დაბრკოლებას ამ შეთანხმების წინ წაწევისთვის», — ეს ფრაზა ბარაკ ობამას მიმართვიდანაა, რომელიც რუსეთთან ბირთვული ენერჯეტიკის დარგში თანამშრომლობის შეთანხმებასთან ერთად კონგრესს გაუგზავნა.

თურქეთი თუ რუსეთი? 8

პოლიტიკტიმარ მერაბ რატიშვილის წერილი რუსთაფის 18-ე საბჭოთაბილიდან

ვლადიმერ ვახანი პოლიტიკტიმარების და მათთან გათანაბრებული პირების გათავისუფლებას ითხოვს პოლიტიკტიმარ-აქადემიკოს ვლადიმერ ვახანიას ნაილი

ვეროსაბჭოს გენერალურ მდივანს, ბატონ ტურბერნ იაბლანდს, ევროპარლამენტის თავმჯდომარეს, ბატონ მუში გუზაქს, ევროპის კომისიის თავმჯდომარეს, ბატონ შოზა გოროუს, ევროსაბჭოს საგარეო საქმეთა მინისტრს, ქალბატონ ქატირინ ემბოენს

**«VINCIT OMNIA VERITAS»
«ქვეყარიბება ყველაფერზე იმარჯვებს»**

მსურთ, გაგზავნათ თქვენი მოსაზრებები? დაგვიკავშირდით: 38-41-97, ან მოგვწერეთ: info@geworld.net

საქართველო

შეკატონ- ოღლუ აჭარისტანში

მიხეილ სააკაშვილი გაძლიერებული ტემპით აგრძელებს აჭარაში თურქეთის „Penetration pacifique“-ს (ანუ მშვიდობიან) შემოღწევას. თურქეთთან საზღვრისპირა აჭარაში, უკვე რამდენიმე წელია, აღარავის აკვირვებს თურქული კაპიტალის მოძალბება, რომელიც ქართულ „კრიშებთან“ უმაღლეს დონეზე არის დაკავშირებული.

საქართველოს ახლადგამოჩენილი „მეგობრები“ აღერსიანად ახრჩობენ ქართულ ეკონომიკას. თურქეთს, როგორც ჩანს, არ ჰყოფნის ის, რომ ქართული ბაზარი გავსებულია უზარისხო თურქული პროდუქციით, რაც პრობლემებს უქმნის როგორც ქართულ წარმოებას, ისე საქართველოს მრავალი მოქალაქის მცირე ბიზნესს, რომლებიც ნახშირი ავტომანქანებით ვაჭრობენ.

მაგრამ დღეს არ უნდა ვისაუბროთ ცუდზე, არამედ — მხოლოდ დადებითზე, ბათუმში ხომ „შერატონის“ სასტუმროთაგან „ყველაზე მაგარი“ გაიხსნა, თურქული და ფინანსებით. სააკაშვილი ხარობდა, მაღალი რანგის სტუმარი — პრემიერი ერდოღანი — ქათინა ურებით აავსო, მაგრამ ეს ვის გააკვირვებს მაშინ, როდესაც ბათუმის ერთ-ერთი ქუჩა ახლა უკვე ნურეთინ ჩამიკლის — „შერატონის“ მშენებლობის დამფინანსებელი ბიზნესმენის სახელს ატარებს.

ადრე სააკაშვილის ჩამიკლისთვის პროექტორი ურუქებია, რომელიც საბჭოთა დროს თურქეთთან საზღვარ საზღვარს ანათებდა და, სააკაშვილისევე სიტყვებით, „ადამიანებს საქართველოსთან მოახლოების საშუალებას არ აძლევდა“. ამჟამად საზღვარი გახსნილია, თურქები, ანუ „ადამიანები“ საქართველოს „უახლოვდებიან“ და საკუთარი ბიზნესის გასავითარებლად მის საზღვარსაც კვეთენ. სანაცვლოდ აჭარის მკვიდრნი ამით დიდ სარგებელს ვერ ნახულობენ.

მას შემდეგ, რაც სააკაშვილი დაეუფლა აჭარას, მან ვერა და ვერ შექმნა ახალი სამუშაო ადგილები; თუ არ ჩავთვლით აჭარის იმ მცირერიცხოვან მკვიდრთ, რომლებიც სანაპირო ზოლში ფლობენ სახლებს და საკურორტო სეზონზე თავს ტურიზმით ირჩენენ, აჭარალების უმრავლესობა სიღარიბეში ცხოვრობს.

ამ ფონზე ავტონომიური რესპუბლიკის სნობური რეკლამირება, როგორც შავი ზღვის სანაპიროს „ყველაზე მაგარი“ ადგილისა (საკაშვილის ლექსიკა), ჯერჯერობით მხოლოდ ფასების ზრდას განაპირობებს კვების პროდუქტებზე, აჭარაში ფასები მთელი საქართველოს მასშტაბით ყველაზე მაღალია. პატარა მაგალითი: ამ სეზონზე, როდესაც მარწყვი თბილისში 1,5-2 ლარი ღირს, ბათუმის მაღაზიებში მისი ფასი 3-დან 5 ლარამდეა. საქმე რომ მართო მარწყვს არ ეხება, ეს გამოცდილებით ყველაზე უკეთ აჭარლებმა იციან. იციან, მაგრამ ჯერ კიდევ ითმენენ, მხოლოდ ხანდახან კბილებს შორის რაიმე ნაკლებად სასიამოვნოს გამოსცრიან ხოლმე ქუჩაში მიმავალი რომელიმე თურქი ბიზნესმენის მისამართით...

ბათუმში კი თურქული სტანდარტების „შერატონის“ გახსნასთან დაკავშირებული კონცერტი გამართა, რომელზეც თეთრ ქუდებს არიგებდნენ წარწერით „მე მიყვარს ნურეთინი“, ხოლო საკუთრივ კონცერტის მოდელირება თურქულ ენაზე ხდებოდა.

ბათუმის „შერატონი“ თავისი უღიმღამო შესახედობითა და ცოტა ვინრო ინტერიერით შეიძლება კარგად ეხამება ოდესღაც თურქულ აჭარისტანს, მაგრამ არა ქართულ აჭარას და მის მარგალიტს — ბათუმს, რომელიც რუსეთის იმპერიისა და საბჭოთა კავშირის დახმარებით ბრძოლებით იქნა დაბრუნებული და თავიდან აშენებული საუკეთესო ევროპულ სტილიში.

გულბაათ რცხილაკა

სიტუაცია საქართველოში აღარ ნარმოადგენს დაბრკობებს, ანუ Союзники – своичи!

ფიჯი, პალაუ, კირიბატი, ტუვალუ, ტონგა (ყველას რა ჩამოთვლის)... რამდენი პატარა, მშვენიერი და, რაც მთავარია, შორეული სახელმწიფო არსებობს დედამიწის ზურგზე, ჩვენ კი ამას სათანადოდ არ ვიყენებთ. არადა, მიხეილ სააკაშვილის ხანგრძლივმა საზღვარგარეთულმა ვოიაჟმა აპრილ-მაისში ცხადად აჩვენა: რაც უფრო შორს იმყოფება იგი საქართველოდან, მით უფრო მშვიდად ვგრძნობთ თავს ჩვენ და, სავარაუდოდ, — ისიც. ასე რომ, ალბათ, დროა, საგარეო უწყება ოკეანიაში სააკაშვილის ტურნეს დაგეგმვას შეუდგეს. თქვენი იმედი გვაქვს, ბატონო გრიგოლ; თუ იქაურები წინააღმდეგობას გინევენ, უთხარით, რომ მაგდუ გაუჯავრდა და განსაცდელი უნდა მოუვლინოს. ჯერჯერობით კი მაგდუს რისხვა, რომელიც ასე თვალსაჩინოდ აისახა ფილმში „სენიორ რობინზონი“, თავს, როგორც ჩანს, ისევე ჩვენს ქვეყანას ატყვებდა.

მოკაშვირისთან დაკავშირებით

„ფიქრობ, რომ სიტუაცია საქართველოში აღარ წარმოადგენს დაბრკობებს ამ შეთანხმების წინ ნაწიევისთვის“, — ეს ფრაზა ბარაკ ობამას მიმართვიდანაა, რომელიც რუსეთთან ბირთვული ენერჯეტიკის დარგში თანამშრომლობის შეთანხმებასთან ერთად კონგრესს გაუგზავნა. ცხადია, მშვიდობიანი ატომი მეომარ ატომს სჯობს და არც არავინ დაობს იმაზე, რომ თანამშრომლობა ბირთვული ენერჯეტიკის დარგში ზოგადად საინტერესო თემაა, თუმცა, ჩვენი ყურადღება, ალბათ, სხვა გარემოებამ უნდა მიიპყროს.

ამ შეთანხმება ხელი 2008 წლის მაისში მოეწერა, ჯორჯ ბუშმა იგი კონგრესს რატიფიკაციისთვის გაუგზავნა, თუმცა ავგისტოს ომის კვალობაზე უკან გამოიტანა შემდეგი ფორმულირებით: „რუსეთის ფედერაციის მთავრობის ბოლოდროინდელი ქმედებების გათ-

ვალისწინებით, რომელიც მის მეზობელთან, სუვერენულ და დემოკრატიულ(?) საქართველოსთან, მშვიდობიანი ურთიერთობის სულისკვეთებას არ შეესაბამება“.

ეს იყო ერთ-ერთი იმგვარი, სანქციების მაგვარი ქმედება, რომელსაც მაშინ ვაშინგტონმა მიმართა, მიუხედავად იმისა, რომ ამით არა მხოლოდ რუსეთი, არამედ შტატებიც (მომაკვდინებელი ეს არც ერთისთვის ნამდვილად არ ყოფილა) დაზარალდა.

ახლა კი ბარაკ ობამა ადგა და ეს შეფერხებაც მოხსნა, მიუხედავად იმისა, რომ იმპერიულ ვიდეო „მშვიდობიანი ატომის“ შეთანხმება თეთრ სახლსა და კაპიტოლიუმს შორის მიმოიტყვეოდა, რუსეთსა საქართველოს ურთიერთობებში არაფერი შეცვლილა. „World Politics Review“-ი ვარაუდობს, რომ ეს ერთგვარი საფასურია იმისთვის, რომ „რუსეთმა გაეროს უშიშროების საბჭოში ხმა ირანის წინააღმდეგ სანქციების ახალ პაკეტს მისცეს“.

ისე, ბულგაკოვის „თეთრ გვარდიაში“ ერთი კარგი ფრაზაა: „Если тебе скажут, что союзники спешат нам на выручку, — не верь. Союзники — своичи“, თუმცა ამერიკელები საქართველოზე საუბრისას სიტყვა „მოკავშირის“ გამოყენებას (განსაკუთრებით ბოლო დროს) ერიდებიან. ნებისმიერ შემთხვევაში,

**ობამას მიმართვა
კონგრესისადმი,
ალბათ, კიდევ
ერთი სიგნალია
იმის თაობაზე, რომ
ის პრობლემა
როგორც
სასივრცულ
ენიშნალოვნად
მივიჩნევთ,
შტატებისთვის
შეიძლება
მათთანაარისოვანი
იყოს ან სულაც
„დაბრკობებას არ
ნარმოადგენდას“.**

საინტერესოა, კიდევ რა უნდა მოხდეს, რომ ცხადი გახდეს საქართველოს ხელისუფლების იმ საგარეო-პოლიტიკური ხაზის უპერსპექტივობა, რომელიც ჩვენი ქვეყნის პრობლემების აშშ-რუსეთის ურთიერთობების დღის წესრიგზე მიბმას გულისხმობს? ალტერნატივა ცნობილია: პირდაპირი მოლაპარაკებები მოსკოვთან (შესაძლოა, რომელიმე ევროპული ქვეყნის შუამავლობით) და რეალისტური კომპრომისის ძიება.

კიდევ ერთი საგულისხმო

სიგნალია ალექსანდრ ქულის და ლინკოლნ მიტჩელის წერილი „The American Interest“-ში. მართალია, ეს მხოლოდ ექსპერტთა მოსაზრებაა, თუმცა გამორიცხული არაა, ლოგიკამ თეთრ სახლს სწორედ ამ მიმართულებიდან უბიძგოს. ერთი პასაჟი: „ეს ტერიტორიები საქართველოსთვის, როგორც ჩანს, დაკარგულია, შესაძლოა — ათწლეულებით, ხოლო რუსეთის გავლენა მათში სწრაფად და მნიშვნელოვნად გაიზარდა. თუ აშშ თავის მიდგომას არ შეცვლის, რუსეთი მალე სრულად დაიმორჩილებს აფხაზეთსა და სამხრეთ ოსეთს“. ამიტომ შტატებმა „ევროკავშირთან ერთად დაუყონებლივ ბოლო უნდა მოუდოს იზოლაციის ამჟამინდელ პოლიტიკას ამ ტერიტორიების მიმართ და იგი სხვა მიდგომებით შეცვალოს: „მოზიდვა (სიტყვა engagement ამ შემთხვევაში, შეიძლება უფრო მარტულია, ითარგმნოს როგორც ჩათრევა, ჩართვა რამეში) ალიარების გარეშე“. შემდეგ ჩამოთვლილია ბონუსები, რომლებიც დასავლეთმა შეიძლება სეპარატისტული რეგიონების ელიტებს შესთავაზოს.

მართალია, აშშ-ის ინტერესების დაცვასთან ერთად ამ პოლიტიკის ერთ-ერთ მიზნად მოხსენიებულია საქართველოს გამთლიანების „შანსების შენარჩუნება“, თუმცა რეალურად დასავლეთის მუშაობა აფხაზეთის და ოსური ელიტის „მოზიდვაზე“ შეიძლება საქართველოს თამაშარეთ დატოვებით დაგვირგვინდეს.

რა თქმა უნდა, შეგვიძლია დავვადოთ და დავლოდოთ, რით დასრულდება ეს მანევრები (თუ მათი იმიტაცია), მაგრამ, ალბათ, არც ის უნდა დაგვავიწყდეს, ▶

მოკლავ

გვიღრუბენ და ...

ეროვნული კომედიური სერიალის მორიგი სეზონი მზადაა — როგორც ყოველ გაზაფხულზე ხდება, საჯარო მოხელეებმა ქონებრივი დეკლარაციები შეავსეს.

ახალგორის მაჟორიტარ დეპუტატს — დევი ოვაშვილს საკუთარი და ნათესავების ბიზნესის, ასევე ახალგორის დევენილი ოჯახების სახლების გარემონტებისას მილიონი ევრო დაუხარჯავს. ახლა დეპუტატზე ნახევარი მილიონი ევროდა დარჩენია, ხოლო ჯიბის ფულად — 20 000 ლარი.

მაგრამ არა უშავს, ამასობაში იქნებ გასესხებული ორ მილიონამდე დოლარი დაუბრუნონ და ამოისუნთქავს.

... ღარიბები

ხონის მაჟორიტარ დეპუტატს — დავით ჭავჭავანიძეს სახლი არც შარშან ჰქონდა და წელსაც გაგვიცრუა იმედები — მის ქონებრივ დეკლარაციაში უძრავი ქონებისთვის განკუთვნილი გრაფა კვლავაც ცარიელია.

სამაგიეროდ, მოძრავ ქონებაში შეინიშნება გაორმაგება: თუ შარშან ერთადერთი ავტომანქანა ებოდა, წელს უკვე ორი ჰყავს — 1995 და 1996 წელს გამოშვებული BMW-ები. სამი შეიძინა მამას ამის გარდა ორი საბანკო ბარათი აქვს, ერთი სახელფასო და ერთიც — საკრედიტო. როგორც ჩანს, საქართველო დემოკრატიის კი არა, ლუმპენ-პროლეტარიატის გზას ადგას — ოვაშვილები მდიდრდებიან, ჭავჭავანიძეები კი — ღარიბდებიან.

კეფულარის არსენალი

პარლამენტარი როლანდ კეფულარია დიდი ნადირობისთვის სათანადოდ აღჭურვეს.

ქონებრივი დეკლარაციის მიხედვით, მას დის შვილმა ლამა დარასელიამ 3500 დოლარად ღირებული სანადირო თოფი „ფრენჩი“ აჩუქა, ბიძაშვილმა კორნელი კემულარიამ — 3000-დოლარიანი სანადირო თოფი „მერკერი“, ძმამ კონსტანტინემ — 1500-დოლარიანი პისტოლეტი „პარაბელუმი“, მამიდაშვილმა მერაბ გერგაიამ — 500-დოლარიანი პისტოლეტი „ნავანი“, ხოლო დედაშვილმა თამაზ ბასილაიამ — 1000-დოლარიანი პისტოლეტი „ჩეზე-75“.

საქართველო

გზურთ, გაბრიელიანოთი თქვენს მისამართზე? ღაბრიელიანო: 38-41-97, ან მისამართით: info@geworld.net

გაბრიელიანო გაბრიელიანი ირანის ირანულ საზოგადოებაში, რომელიც მისგან იცდება.

რომ დროს საქართველოს ამ შემთხვევაში იგივე მნიშვნელობა აქვს, რაც სისხლს იმ ადამიანისთვის, რომელიც მისგან იცდება.

თეთრი ვარდების ფითელი კვლევა

„2013 წლის შემდეგ მიხედვით სააკაშვილი საქართველოს პრეზიდენტი ნამდვილად ვერ იქნება და ამის გარანტიას თავად ქვეყნის კონსტიტუცია იძლევა, თუმცა არც კანონმდებლობა და არც არავინ მას საპრეზიდენტო ვადის ამოწურვის შემდეგ პოლიტიკურ აქტიურობასა და პოლიტიკაში დარჩენას არ უკრძალავს. არა მგონია, 2013 წლის შემდეგ კართულს პოლიტიკაში სააკაშვილის ყოფნის საჭიროება არ იყოს და მის გარეშე ქართულ პოლიტიკას ვერ ვხედავ“ — განუცხადა ვიცე-სპიკერმა გიგი წერეთელმა სააგენტო „პირველს“.

მარტივად რომ ვთქვათ, ისინი ნასვლას არსად აპირებენ. ოპოზიციის რიტორიკამ (მეტწილად ბაქიბუქიძის) და საერთაშორისო ასპარეზზე საქართველოს პოზიციების მკვეთრმა გაუარესებამ ერთობ მიანჯი საზოგადოების დიდი ნაწილი იმ აზრს, რომ სააკაშვილის ხელისუფ-

ლების დასრულებამდე ძალიან ცოტა დრო რჩება. ბევრ ადამიანს გაუჩნდა ირაციონალური რწმენა იმისა, რომ შექმნილი მდგომარეობის უიმედობას თავად ხელისუფალნი გააცნობიერებდნენ, თავს დახრიდნენ და მორცხვად სახლებში წავიდოდნენ; მაღვეე გამოჩნდა, რომ ეს ილუზია იყო.

თუმცა, ზოგიერთი მიმომხილველის ვარაუდით, კრიზისის ხელისუფლებისთვის უკვალოდ მაინც არ ჩაუვლია, მის ნიაღში გაჩნდა რამდენიმე ფაქტორი, რომელიც მიიჩნევენ, რომ მიხედვით სააკაშვილის ფიგურა მათი მომავლისთვის უსარგებლო და სასიფათო ბალასტს წარმოადგენს. როგორც კი სააკაშვილიდან დაპირისპირება ამ ფაქტორებისთვის უფრო მომგებიანი გახდება, ვიდრე მასთან ყოფნა — ისეთივე ენთუზიაზმით დაერევიან, როგორც მკვლელების ხროვა თავს ესხმის დაუძლურებულ ნინამძლოს.

თუ გიგი წერეთლის განცხადებას ამ კონტექსტში განვიხილავთ, შეიძლება მოგვეჩვენოს, რომ იგი სწორედ ამ ფაქტორებისგან გამომდინარეობს და სავსებით ლოიალურად ემხრობა სკვირნარს, რომლის ფარგლებშიც „დე-

მეტრაშვილის კომისიის“ მიერ მომზადებული საკონსტიტუციო ცვლილებების მიღების შემდეგ, სააკაშვილი 2013-ში ფართო უფლებების მქონე პრემიერ-მინისტრად მოგვევლინება.

ჰიპოტეტური ბზარის გაჩენა ხელისუფლების შიგნით განსახილველად საინტერესო თემაა, თუმცა მან შეიძლება გაუმარტობებელ კონსპიროლოგიამდე მიგვიყვანოს. ერთი შეხედვით, შინაარსობრივად არაფერი იცვლება, რადგან ამ საფარაუდო სქემის ფარგლებში ქართული პოლიტიკოსების შიში და ამბიციაც, საბოლოოდ ერთი მიზნის მიღწევის, ქვეყნის სათავეში აშშ-ის მიერ 100%-ით კონტროლირებადი ძალის შენარჩუნების კლავსტრში ექცევა. თუმცა მათ ამ გზაზე მმართველი ძალის ფრაგმენტაციის დასაწყისს უნდა აღვნიშნავთ.

ეს ბენვის ხიდზე გავლას ჰგავს, როდესაც ვინმე შეიძლება ხელი ჰკრას და უფსკრულში გადაიჩეხოს. დღეს ზოგიერთი ფაქტორის ნივთსა და ადგილზე დარჩენაც ერთნაირად სარისკო ჩანს; უსაფრთხო ვარიანტი კი უბრალოდ არ არსებობს. პრინციპ-

ში, სააკაშვილის პოლიტიკური მეგობრების პრობლემამ „ვარდების რევოლუციის“ შედეგად შეიძლება თვითგანადგურების ისეთივე პროცესში ჩააბას, როგორშიც ძველი ინგლისური არისტოკრატია „ვარდების ომის“ დროს ჩაერთო, ოღონდ (ალბათ, მაინც) თავების საჯაროდ და მასობრივად გატყვის გარეშე. ისე, მაშინ ყველაფერი მეფე ჰენრი VI-ის ქმედუნარიანობის პრობლემით (რეალური თუ წარმოსახვითი, ვინ იცის) დაიწყო.

ოდნავ ზემოთ შესაძლო გარიგების „მშვიდობიანი ატომი — ანტიირანული სანქციების სანაცვლოდ“ სქემა განვიხილოთ. ვის შეუძლია გამოირიცხოს, რომ ხვალ (თუ გუშინ არა) სასწორის ერთ მხარეს, სხვა გარიგების ფარგლებში, შეიძლება ქართული პროამერიკული ელიტის სკალაზე (გადატანითი მნიშვნელობით) აღმოჩნდეს? გეოპოლიტიკური სარჩული ამ პულატიის არსებობისთვის (ყოველ შემთხვევაში, ასეთი ჭარბი რაოდენობით) უკვე აღარ არსებობს, რაც საკმაოდ ნათლად უკრანისას და ყირგიზეთში გამოჩნდა.

ამერიკელებს (იმ შემთხვევაში, თუ კრემლთან პოსტ-საბჭოთა სივრცეზე „დიდ გარიგებას“ მართლაც მიაღწიეს და რეჟიმების შეცვლაზე მასთან ერთად ისეთივე კონსენსუსის პირობებში შემავალი, როგორც აღმოსავლეთ ევროპაში, „გარდაქმნის“ წლებში) სკალაზე ახდის მდიდარი ტრადიციები კი აქვთ, თუმცა მათთვის გაცილებით მომგებიანი იქნება, თუ ქართველი მოღვაწეები ამას თვითონ, საკუთარ გათვლებსა და რწმენა-წარმოდგენაზე დაყრდნობით გააკეთებენ. ამ მიზნის მიღწევას კი ხელისუფლებისა და საერთოდ, ქვეყნის პოლიტიკური სისტემის თვითგანადგურების გზაზე დაყენება სჭირდება.

იმ დრამატულ სცენებზე, რომლებშიც თან სდევს ბუნებრივი შერჩევის პროცესს შემცირებული ეკოლოგიური (ჩვენ, ისევე, როგორ ინგლისური „ვარდების ომის“ შემთხვევაში — პოლიტიკური) ნიშის პირობებში, შეჩერება, ალბათ, არ ღირს. სერ ჩარლზ დარვინმა ამაზე ისევე დასკვნისაზე მეტი დაწერა.

ლიბერალიზმის მონიაკა

საპატრონო სვეტი
შაშა
EL PRESIDENTE!

რალა დროს ჩემი კომპიუტერით თამაშია, თუმცა „ტროპიკო 3“ ნამდვილად მომეწონა. რეკლამაში ნუ ჩამითვლით, მაგრამ არასდროს შემხვედრია თამაში, რომელიც ჩვენს რეალობასთან ასე ახლოს დგას; მოთამაშეს შეიძლება მოეჩვენოს, რომ კომპიუტერის მონიტორს კი არა, ტელევიზორს უყურებს.

პატარა ღარიბი ქვეყანა მრისხანე და ეჭვიანი ზესახელმწიფოების ინტერესთა გადაკვეთის სფეროში, დონორი ორგანიზაციების დიქტატი, ნახევრად ჩამოშლილი ქოხები ფეშენებელური სასტუმროების გვერდით, ძალოვანთა ძაღვმომრეობა, ხმაურისანი და კორუმპირებული ოპოზიცია, გაუთავებელი პრობლემები, გაუსტუმრებელი ვალები და ყოველივე ამის შუაგულში მთავარი გმირი, „ელ პრეზიდენტე“, რომლის მეშვეობით იმ ბედურულ ქვეყანას — ტროპიკოს ვმართავთ. იგი (სურვილისამებრ) წარმოთქვამს მგზნებარე სიტყვებს სასახლის აივნიდან, იპარავს ფულს ბოუჯეტისაგან, აყალბებს არჩევნებს, ხოლო როდესაც მოინააღმდეგისგან გარბის, ეკრანზე მორცხვი წარწერა — „სტარტეგეტიული უკანდახევა“ — ჩნდება.

თამაშის დასასრულს „ელ პრეზიდენტე“ გარეგნობის არჩევა შეიძლება. ალბათ, ვერავინ მიხვდება, ჩემი პერსონაჟი ვის დავამსგავსე. ტროპიკოს რადიო, შუალედებში ცეცხოვან ლათინოამერიკულ სიმღერებს შორის „თვითცნობიერის“ მარწმუნებში მორცხულ საინფორმაციო ჩართვებში თან ამართლებს „ელ პრეზიდენტეს“ მორიგ სისულელეს და თან შეფარულად, ირონიულად აკრიტიკებს მას. ამ გადაცემების მოსმენა ნამდვილად ღირს, თუნდაც ერთი მარტივი ფაქტის კონსტატაციისთვის: ჩვენი სახელმწიფო პრობლემად ტროპიკოს რადიოს დონემდეც ვერ ქაჩავს.

რამდენიმე იოლად დასამახსოვრებელი პრინციპი, რომელთა პატივისცემას სხენებული თამაში გვასწავლის: ა) ადრე თუ გვიან ვალს დაბრუნება უნდა; ბ) ზესახელმწიფოების გადამტრეხვა ნამდვილად არ ღირს; გ) არჩევნების გაყალბება და დემონსტრანტების ცემა ცუდად მთავრდება; დ) მორწმუნეობა ურთიერთობის გაფუჭება ძალიან ძვირი ჯდება; ე) იმის განცნობიერება, რომ ნებისმიერ ცუდ საქციელს შესაბამისი შედეგი მოსდევს, აუცილებელია იქამდე, ვიდრე სასახლეს ხალხთა მასები მოადგებიან.

შესაძლოა, ფილმში „თოჯინები იცინიან“ გამოთქმული ცნობილი მოსაზრება სიმართლესთან ახლოს დგას და ხელისუფალთა (შესაბამისად ქვეყნის) პრობლემები იქიდან იწყება, რომ ბავშვობაში მათ სათამაშო, კერძოდ კი „ტროპიკო 3“-ის დისკი არ ჰქონდათ. თან ისწავლიდნენ, თან გაერთობოდნენ, და შესაძლოა, პოლიტიკისკენ არც გამოეხედათ. **მარცხის შემთხვევაში, კომპიუტერული თამაში უბრალოდ შეიძლება გადატვირთოთ და თავიდან დაიწყო, რეალურ ქვეყანას კი ვერ გადატვირთთ, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც იგი დამსხვრეულია როგორც სათამაშო ჭირვეული ბავშვის ხელში.**

მოსავალი უამინდობამ იმსხვერპლა, ოპოზიცია ვადამდე არჩევნებს ითხოვს, „ლორები სავალუტო ფონდიდან“ (ტროპიკოს რადიოს ტერმინოლოგია) ამოსუნთქვის საშუალებას არ იძლევიან, ზესახელმწიფოთა საექსპედიციო ძალები გოროზად უახლოვდებიან ნაპირებს (ადგილობრივ არმიას მათთან შემოძლივების შესაძლებლობაც კი არ აქვს), ინვესტორებსად წოდებული საერთაშორისო აფერისტები სვავებივით თავს დასტრიალებენ ქვეყანას, ტურისტები არ ჩამოდიან, მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისი მძვინვარებს... ალბათ, საკმარისზე მეტი საბაბია იმისთვის, რომ „ელ პრეზიდენტე“ დროებით მაინც მოემუშავს იმ საეჭვო სიამოვნებით ტკობას, რომელიც ძალაუფლებას მოაქვს და ელემენტარულად ფიქრი დაიწყოს, წინააღმდეგ შემთხვევაში, მისი რეჟისისგან ბუნდლაც არ დარჩება; „ტროპიკო 3“ უაღრესად მხიარული, თუმცა საკმაოდ სასტიკი თამაშია, ადრე თუ გვიან სიუჟეტი მოთამაშეს აიძულებს, საკუთარ სიცრუესა და სისუსტეზე პასუხი თავადვე აგოს.

თუმცა, თუ ვირტუალურ სახელმწიფოსა და მოსახლეობაზე, რეალურ და პატრიოსან (მცირედით ხრიკები დასამეგობია, ამას, ალბათ, ვერც ერთი ხელისუფლება ვერ აუგა) ზრუნვას დაიწყებ, რომელიც ემოციების ნაცვლად ფრთხილ გათვლებზე იქნება დაფუძნებული, პრობლემები, რომლებიც დაუძლეველი ჩანდა, ნელ-ნელა მოგვარდება. ქვეყანა დამშვიდდება, დალაგდება და ფეხზე დადგება. ერთ მშვენიერ დღეს კი რადიოში გაიჟღერებს გულწრფელი ალტაცებით საცხე ფრაზა: „ვივა ტროპიკო! ვივა ელ პრეზიდენტე!“.

ლიბერალიზმის მონიაკა

„ღაბრუნება საქართველოში“

ეკონომიკური განვითარების სამინისტროსა და დიასპორის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრის აპარატს გენიალური იდეა დაებადათ. გადაწყვიტეს, უცხოეთში მცხოვრებ წარმატებულ ქართველ ბიზნესმენებს შესაძლებლობა მისცენ, საქართველოში დაბრუნდნენ კაპიტალი და ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაში საკუთარი წვლილი შეიტანონ. სამი დღით სამშობლოში დაბრუნებული თავადგილობრივ კოლეგებს მიძიმე ხვედრი ერგოთ — სტუმრები უნდა დაარწმუნონ, რომ ბიზნესი უკვე აქაც ყვავის.

პაიდიანის უმჯობესება

მაშინ, როდესაც მთელი საქართველო დაკარგულ პრეზიდენტს სულიკოსავით დაეძებდა, მხოლოდ კონსერვატორებს ეძინათ მშვიდად. მათ იცოდნენ და როგორც იქნა, ჩვენც გაგვიმხილეს იდუმალი მოგზაურობის საიდუმლოება: „საკაშვილი ამერიკაში 22 დღით იმყოფებოდა, რა დროსაც არც ერთი მნიშვნელოვანი შეხვედრა არ ჰქონია. არაოფიციალური ინფორმაციით, მთელი ამ დროის მანძილზე პრეზიდენტი ნარკოტიკებზე დამოკიდებულთა კლინიკაში მკურნალობდა, რადგან „კოკაინის“ მომხმარებელია“.

ლალიქა საჭაპურის ბპირება

მას შემდეგ, რაც წინასაარჩევნო დაპირებების არსენალიდან უფასო დენი და წყალი გრივოლიამ დაიჩემა, გიორგი ლალიქის რალა დარჩენოდა და ხაჭაპურებზე გადაგვატარა, ოღონდ უფასოდ ვერაო. მოქმედი ხელისუფლების, მერისა და საკრებულოს პირველი დანაშაული ქვეყნისა და ერის წინაშე „ლალიქის წყლების“ გაუქმება ყოფილა; მეორე დანაშაული — რესტორან „ნიკალას“ დახურვა. ახლა ჩვენი ვალა, დედაქალაქის მერად ლალიქე ავირჩიოთ და მერე ხაჭაპური ჩემზე იყოს, ორივეს ალვადგენო, დაგვპირდა.

მსურთ, გაგზავნათ თქვენი მოსაზრებები? დაგზავნეთ: 38-41-97, ან მოგზავნეთ: info@geworld.net

საქართველო

პურზაური სასიკეთო

მაპატიოს მკითხველმა ამ, შესაძლოა, ზედმეტად მკაცრი შეფასებისთვის, მაგრამ ადგილს, სადაც უკვე ყველასთვის ნაცნობი „ნიგნი“ იწერება, ხოლო შემდეგ მისი პრეზენტაცია იმართება (სხვათა შორის, წმინდანის სახელობის უმაღლეს სასწავლო დაწესებულებაში), სასიკეთის გარდა ვერაფერს ვუნოდებ.

აი, თვითონ ამ „ნიგნის“ ავტორი და მისი „გამგებლები“ კი ნამდვილად არ არიან სირები. მათი ნაწილი სრულიად ჩვეულებრივი სულით ავადმყოფია მკვეთრად გამოხატული ფსიქიკურ-სექსუალური დარღვევებით, ნაწილი კი — ასევე ჩვეულებრივი მტერი, თანაც არცთუ ჭკვიანი, რომელსაც იმის ტვინიც კი არ ჰყოფნის, რომ შეინიღბოს მაინც და თავიდანვე არ გაშიფროს თავისი არსი და მიზნები.

ნამდვილად არ მეგონა, თუკი ოდესმე ხელში კალმის ალება ადამიანის მსგავსი ისეთი არსების გამო მომინედა, როგორიც ვილაც ლანორაკი დეისაძეა; სწორედ რომ ადამიანის მსგავსი და არა ადამიანი, რადგან, როგორც მართლმადიდებლობა გვახსენავს, ყოველ ადამიანში არის ღმერთი. აი, დეისაძეში ღმერთის არსებობისა კი არ მოგახსენოთ, ცოტა არ იყოს და, ეჭვი მეპარება. თუცა ღმერთი და მკურნალი, უპირველესად, სწორედ ავადმყოფს სჭირდებაო, ცნობილია.

დავანებოთ თავი ამ მართლაც და აბორტის მსხვერპლ დეისაძეს. ბოლოს და ბოლოს, თუ ამ ავადმყოფმა თავისი „ნიგნი“ ვინმეს რამე დაუშავა, უპირველესად, — საკუთარ თავს. არ გახსენდებით გასული საუკუნის ცნობილი ამბავი? გაგახსენებთ: როცა ერთ-ერთი ტვინგამორეცხილი ბოლშევიკი ეკლესიაში შერბის, იქაურობას იავარქმინის, ხატებს ამსხვრევს და ხმამაღლა ყვირის — აბა, თუ თქვენი ღმერთი მართლა არსებობს, რატომ არაფერს არ აკეთებს და არ მსჯისო?! — იქვე მყოფმა და ამის შემყურე მღვდელმსახურმა უპასუხა — ამაზე მეტი რა უნდა გქნას და როგორ უნდა დაგასაჯოს, მტხრად საკუთარ თავს, ადამიანის სახე გაქვს დაკარგულიო.

ზუსტად იმავე დღეშია უბედური დეისაძე, რომელმაც, ყველა სიკეთესთან ერთად, პროვოკატორის როლიც შეასრულა სხვადასხვა ჯურის მინდიაშვილების, თევზაძეების, რატინაძეების თუ ჯანგირაშვილების ხელში. აი, ესენი არიან ნამდვილი მტრები, თორემ ისინი რომ არა, დღეს დეისაძის არსებობა არავის ეცოდინებოდა, მისი ახლობლებისა და ფსიქო-სექსუალური პრობლემების გარდა.

ჩვენო, ამ ნიგნს კი არ ვიცავთ, გამოხატვის თავისუფლებისა და დემოკრატიის სადარაჯოზე ვდგავართო, — შუშის თვალებით გვამცნობენ თევზაძე-მინდიაშვილ-რატინაძეები.

მხოლოდ ერთი ციტატა აღნიშნული „ნიგნიდან“ და ამისთვისაც უდიდესი ბოდიში მკითხველთან, მართლმადიდებლობასა და ღმერთზე რომ აღარაფერი ვთქვა. „პატარა როცა ვიყავი და დავინახავდი, რომ დედაჩემი პირჯვარს იწერდა, მე მიდგებოდა“, — წერს ამ „ნიგნში“ ადამიანისმაგვარი დეისაძე.

მივმართავ თევზაძეს, მინდიაშვილს, რატინასა და მათნაირებს: როცა პატარები იყავით და თქვენი დედები პირჯვარს იწერდნენ, თქვენც გიდგებოდათ?

ცოლ-შვილი ყველას გყავთ? თქვენმა შვილმა რომ შეიძინოს ეს ნიგნი, ნაიკითხოს, ჭკუაში დაუჯდეს და თქვენს ცოლზე, ანუ დედამისზე აუდგეს, მაშინაც იტყვიო, ეს ნორმალური და დემოკრატიული პროცესიაო?

და თუ — არა, მაშინ რას ერჩით სხვის შვილებს? რაც შეეხება საკუთრივ დემოკრატიას, აქაც ცუდადაა თქვენი საქმე, ე.წ. პატარებო, რადგან დემოკრატია უმრავლესობის პოზიციის დომინირება და მმართველობაა, უმრავლესობა კი ამ ქვეყანაში ყოველთვის იყო, არის და იქნება მართლმადიდებელი ქრისტიანი, რასთან შეგუებაც აუცილებლად მოგიწევთ, თუ არ გსურთ, რომ, უკეთეს შემთხვევაში, ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში დაასრულოთ თქვენი ბედკრული ცხოვრება.

ღვთისმშობელი და აბორტიც ახსენა უბედურ დღეზე გაჩენილმა დეისაძემ.

დეისაძეს ღვთისმშობელი შეუნდობს, აი, ზემოჩამოთვლილი „პატარების“ დედებს კი თავის დროზე მართლაც რომ გაეკეთებინათ აბორტი, ყველასთვის სასარგებლო იქნებოდა — პირადად მათთვისაც, მათი დედებისთვისაც და მთელი ქვეყნისთვისაც.

მართლმადიდებლობას კი უარესი პერიოდებიც გადაუტანია და დღემდე მოსულა. ასე რომ, გააკეთეთ დასკვნები, ჩემო კარგებო და კეთილებო.

არჩილ ჩხარტიშვილი

კანონიკურსა და კანონიერზე

„ნებისმიერ დემოკრატიულ ქვეყანაში კანონი ძალადობასა და პიროვნულ თავდასხმებს უნდა კრძალავდეს, ყველაფერი სხვა დანარჩენი — თუ რა არის მორალური და ზნეობრივი, კანონით არ წესდება. ასეთი რამ მხოლოდ ზოგიერთ ქვეყანაში ხდება, რომელსაც დემოკრატიასთან სერიოზული პრობლემები აქვს. ზნეობაზე ზრუნვა საგანმანათლებლო დაწესებულებების, ეკლესიისა და, ზოგადად, საზოგადოების საქმეა, მაგრამ ზნეობის აკრძალვებით, ჯოხითა და, გნებავთ, ჯვრით დანერგვა, კონტრპროდუქტიულია“ (სააგენტო „პირველი“), — ასეთი კომენტარი გააკეთა პარლამენტარმა დავით დარჩიაშვილმა საპატრიარქოს 15 მაისის განცხადებაზე, კერძოდ, თხოვნაზე ხელისუფალთა მიმართ, „სასწრაფოდ მიიღონ კანონი, რომელიც სათანადოდ დაიცავს მოსახლეობას უსამსლობზად, დაცვაში პიროვნებისა და საზოგადოების პატივსა და ღირსებას და მათ რელიგიურ ბრძნობებს“.

ამ ორი ციტატის შედარებამ შეიძლება მიგვიყვანოს დასკვნამდე, რომ დარჩიაშვილი მანიპულირებას, ცნებებისა და ტერმინების ჩანაცვლებას ცდილობს, რადგან არც კანონით იმის განსაზღვრა, თუ რა არის „მორალური“, არც „ზნეობის დანერგვა“ საპატრიარქოს არ უთხოვია.

უფრო შორს თუ წავალთ, ვნახათ, რომ, დარჩიაშვილის კლასიფიკაციით, „დემოკრატიასთან სერიოზული პრობლემების“ მქონე ქვეყნების ნუსხაში შეიძლება ფრიად ღირსეული სახელმწიფოები მოხვდნენ.

ირლანდიის კონსტიტუცია მოითხოვს, რომ ღვთის გმობა (Blasphemy) კანონით ისჯებოდეს. 2010 წლის 1 იანვრიდან ძალაში შესულ კანონის თანახმად, პიროვნებას, რომელიც „განგებულად დასაჯაროდ“ იტყვის რაიმე შეურაცხმინებელ და ამის გამო ამა თუ იმ რელიგიის მიმდევართა მიწვევასთან დაკავშირებით, 25 ათას ევრომდე ჯარიმა ემუქრება. დაინტერესებულ მკითხველებს, აგრეთვე, შეუძლიათ გადახედონ ავსტრიის სისხლის სამართლის კოდექსის 188-ე და 189-ე მუხლებს; დანიის სს კოდექსის 140-ე პარაგრაფს; ფინეთის სს კოდექსის მე-17 ნაწილის მე-10 თავს; გერმანიის Strafgesetzbuch-ის 166-ე მუხლს; საბერძნეთის სს კოდექსის 198-ე, 199-ე და 201-ე მუხლებს; ახალი ზელანდიის „Crimes Act 1961“-ის 123-ე სექციას; ისრაელის სს კოდექსის 170-ე და 173-ე მუხლებს; ნიდერლანდების სს კოდექსის 147-ე მუხლს; შვეიცარიის სს კოდექსის 261-ე მუხლს; ესპანეთის სს კოდექსის 525-ე მუხლს და თვალის გადავლონ იმ პარაგრაფებს, რომლებიც ისლანდიის, იტალიის, ხორვატიის, ლიტვის, პოლონეთისა და პორტუგალიის კანონმდებლობაში რელიგიური გრძობების შეურაცხყოფის დაუშვებლობას ეხება.

ორივე სიტყვით უხამსობასა და ზნეობაზე: „თუ არსებობს ეჭვის საფუძველი, რომ

კოდექსი, თავი 43, ქვეთავი „ბ“, მუხლი 43.21; ჯორჯიის შტატის კანონების კოდექსი, ტიტული 16, „სამართალდარღვევები საზოგადოების ჯანმრთელობისა და ზნეობრიობის წინააღმდეგ“, §16-12-80).

ის, ვინც ბელგიაში „გამოყენეს, გაყიდოს ან გაავრცელებს სიმღერებს, პამფლეტებს ან სხვა გამოცემებს, რომლებიც საზოგადოების ზნეობრიობას ეწინააღმდეგება“, — სისხლის სამართლის კოდექსის VII თავის 383-ე მუხლის თანახმად დაისჯება. თუმცა, დავით დარჩიაშვილის აზრს თუ განვავითარებთ, ყოველივე ეს დემოკრატიასთან პრობლემების მქონე ველური ტომების თვითშემოქმედებაა, რომლებიც უფრო შორს მიდიან და დაუნდობლად სჯიან; მაგალითად, „სიმორცხვის გრძობის შეურაცხყოფისთვისაც“ (ბელგიის სს კოდექსის VII თავის 385-ე მუხლი; შტრ. სან-მარინოს სს კოდექსის III ნაწილი „დანაშაული საზოგადოების წინააღმდეგ“, მე-3 თავი, 275-ე მუხლი).

და ბოლოს, ცოტა რამ პრეზენტაციებსა და განათლებას: „არაწიერი ნიგნი ან სხვა პუბლიკაცია, რომელსაც სექტანტური, ათეისტური ან უზნეო ხასიათი აქვს, ან რომელიმე რელიგიური დენომინაციის საწინააღმდეგო რამ, არ შეიძლება გამოყენებული ან გავრცელებული იქნას ნებისმიერ საჯარო სკოლაში“ (კენეტუის შტატის კანონები, ტიტული XIII, თავი 158-ე, მუხლი 158.190). „განათლება და აღზრდა იმგვარად უნდა იყოს ორგანიზებული, რომ ახალგაზრდობამ ოჯახის, სკოლისა და ეკლესიის თანამშრომლობის გზით რელიგიური და ზნეობრივი აღზრდა, პატრიოტული გრძობები და პროფესიული უნარ-ჩვევები მიიღოს“ (ლიხტენშტეინის კონსტიტუცია, მუხლი 15-ე; შტრ. ბავარიის კონსტიტუცია, მუხლი 131-ე, პუნქტი 2).

მსგავსი ციტატების მოყვანა მრავლად შეიძლება. ასე რომ, სჯობს, მთავარ საკითხზე გადავიდეთ. თუ ჩვენ გვექნებოდა დახვეწილი, დეტალური განსაზღვრებების შემცველი კანონები, სადაც მკაფიოდ გაიწერებოდა რა შეიძლება ჩაითვალოს უხამსობად ან რელიგიური გრძობების შეურაცხყოფად, და შესაბამისი (დანაშაულისთვის საგრძნობი) სანქციებიც დაწესდებოდა, მოვლენები „ილიას უნივერსიტეტთან“, შემდგომ კი ტელეკომპანია „კავკასიაში“ ასე დრამატულად, სავარაუდოდ, არ განვითარდებოდა.

ვაკუუმმა კანონმდებლობაში, ამ შემთხვევაში, ხელი ძალადობის ესკალაციას შეუწყო. საპატრიარქოს ინიციატივის არსი, ალბათ, ამ ვაკუუმის შევსების აუცილებლობაში მდგომარეობს.

ახალი კანონი მკაცრი იქნება თუ შედარებით ლიბერალური, მომავალი მსჯელობის საგანია, მთავარი კი პროცესების სამართლებრივ ველში მოქცევაა, ისე, როგორც ეს დემოკრატიულ (იდეაში) სახელმწიფოს შეეფერება. ხელისუფალთა რეაქციის მიხედვით (იგულისხმება პირველი პირები და არა დარჩიაშვილის რანგის ფიგურები), რომლებიც საპატრიარქოს ინიციატივას მოჰყვება, შეგვეძლება, უფრო ზუსტად დავადგინოთ ის მოტივები, რომლებიც მათ შექმნილ კრიზისულ სიტუაციაში ამოძრავებს.

ლიბიტირი მონიავა

ამჟამად

პატიმრების რაიონი

ევროკავშირის წარმომადგენლობის მონაცემებით, საქართველოში 100 000 სულ მოსახლეზე 400 პატიმარი მოდის და ამ მაჩვენებლით მსოფლიო ჩემპიონთა რიგებში ვართ.

ჩინეთსა და აშშ-ში იგივე მაჩვენებელი 500-600-ს უტოლდება, ევროკავშირის ქვეყნებში კი 100-150-ს. სასჯელალსრულების დეპარტამენტის მონაცემებით, საქართველოში 19 000 პატიმარია, უფლებადამცველების ინფორმაციით კი — 25-30 ათასი.

მათგან ნახევარი უკანონო პატიმრობაში იმყოფება, ნაწილმა კი არც იცის, რისთვის იხდის სასჯელს.

„პირველი კავკასიური“ პაროხაი დაიწყო

პარიზის კომერციულ სასამართლოში „პირველი კავკასიური“ საქმესთან დაკავშირებით საჯარო მოსმენა გაიმართა.

განაჩენს მაისის ბოლოს ან ივნისის დასაწყისში უნდა ველოდეთ. მომჩივანი ქართული სახარე მოპასუხე „უტელ-სატისგან“ სატელიტ W7-ის მეშვეობით არხის 2015 წლამდე მაუწყებლობას ან მიყენებული ზარალის ასანაზღაურებლად რამდენიმე მილიონი ევროს გადახდას მოითხოვს.

მოპასუხე ირწმუნება, კონტრაქტი საცდელი ვადით დავდეთო. ახლა სასამართლოს ევალება, ნაიკითხოს, რა წერია კონტრაქტში.

ქილა ერბო და ამოხრეველი

წინასაარჩევნო დაპირებები რომ სიყალბესთან ერთობ მჭიდრო კავშირშია, არახალი ამბავია. დღეს არ ვსაუბრობთ მხოლოდ წინასაარჩევნო პოპულიზმზე. ცოტა უფრო ფართოდ შევხედოთ საკითხს და დავფიქრდეთ, რამდენად ადვილია ამა თუ იმ პოლიტიკური ძალისა თუ ფიგურისთვის, მოსახლეობაში დადებითი ემოციები გამოიწვიოს და ნიადაგი მოიმზადოს ხელისუფლებაში მოსასვლელად.

მოსახლეობის გრძობებზე თამაში და თქმა იმისა, რისი მოსმენაც მას სურს, ყველა ქვეყანაში გავრცელებული ამბავია და ვერ ვიტყვი, რომ მხოლოდ საქართველოში ტყუილება ამომრჩეველი სხვაგანაც ტყუილებიან, მაგრამ არა იმ მასშტაბით, როგორც ეს ჩვენს პეტროლურ ხალხს ემართება ხოლმე.

არავინ მითხრას, რომ მხოლოდ რევოლუციისა და სასტიკი მმართველობის რამდენიმე წლის შემდეგ შეამჩნია გადახრები სააკაშვილის ფსიქიკაში. ნორმალური და მოაზროვნე ადამიანი ამას, თუნდაც მთავრობის სხდომაზე, შეამჩნევდა, როცა სააკაშვილმა მაღალჩინოსანთა სახელობისა თუ სასახლეების ფოტოები აფრიალა, ნამდვილად არ ჰქონდა ნორმალური იერი. ან ის ორი საფურთხობელი რად ღირს, რომლებიც სააკაშვილმა იუსტიციის მინისტრობის პერიოდში სამინისტროს შესასვლელთან დააყენა და ცირკისთვის შესაფერისი ფორმები ჩააცვა. ვიმეორებ, სურვილის შემთხვევაში არ იყო რთული სააკაშვილმა ვიყოს თუ არა, ყოველ შემთხვევაში, არცთუ მთლად დალაგებულის ამოცნობა. მაგრამ ქართველებმა ამას ყურადღება არ მიაქციეს. ყურადღება არ მიაქციეს იმასაც, როგორ აკრიფა სააკაშვილმა რეიტინგი არჩევნებამდე სულ ცოტა ხნით ადრე — ქვემო ქართლში აქტივისტების ჩაყვანითა და იქ გამართული ქვის სროლით. და ამის მერე რატომღაც გაგვიკვირდა, სააკაშვილი ხელისუფლებაში მოსვლის შემდეგ რატომ გახდა ხისტი და შეუვალი. არ გამხდარა, ბატონებო, ასეთი იყო ყოველთვის და ვისი რა ბრალია, თუ თქვენ

თავს ისულელებდით, და ბოლოდ შევარდნაძე ჩამოგვდოთ, საკუთარ თავს ათას ისულელებში აჯერებდით?

მეორე მაგალითია გიორგი თარგამაძე თავისი „ფარისველ-დემოკრატები-თურთ“. „ქნაცვალოს დედა“ — შესციცივნენ აზროვნებასმოკლებული ქართველები და ალაღად არ ესმით, ვერ ხედავენ და არც უნდათ, რომ დაინახონ, როგორ გადაუდგა თარგამაძე აბაშიძეს, როგორ უღალატა პატარაკაციშვილს, როგორ შეეკრა მერაბიშვილს და ა.შ. როცა მის ერთ მომხრეს ქუთაისში უთხრეს, კი მაგრამ, როგორ უჭერ მაგას მხარს, ვერ ხედავ, ბადრის როგორ უღალატა და როგორ გადასცა პატარაკაციშვილის მიერ გამოგზავნილი ჩანაწერი ხელისუფლებას, ან საერთოდ რა უფლებით „ანეგობდა“ ბადრის, გინდა თუ არა, მომყიდე „იმედის“ ორი პროცენტი, რომ საკონტროლო პაკეტი ჩემი იყოსო, ჰალსტუხიანი ხელოვნის ამ მომხრის პასუხი მომაცვინებულ სიბეცეს ჰგავდა: — არა, ეგ პატიოსანი ბიჭია, მაგას არ იზამდაო.

ტრაციოდ კიდევ ერთ მაგალითს წარმოგიდგენთ. დუშეთის რაიონში ყველაზე რეიტინგული პოლიტიკოსი ყოველთვის ლეიბორისტთა ლიდერი შალვა ნათელაშვილი იყო. მოგესხნებათ, იქაურია წარმოშობით, ეს კი საქართველოში ყოველთვის ანგარიშგასაწევი ფაქტორი იყო. ხელი-სუფლებამ ვერაფერი რომ ვერ მოუხერხა რეგიონში ნათელაშვილის რეიტინგს (არადა, საპარლამენტო არჩევნები ახლოვდებოდა და ხელისუფლების კანდიდატს ნებისმიერ შემთხვევაში უნდა გაემარჯვა), დუშეთში ასეთი ხმები გაავრცელდა — რა გაგვიკეთა შალიკომ ბოლოს და ბოლოს, საერთოდ არ ზრუნავს რაიონზეო.

კი მაგრამო, — ვილაცამ ხმა ამოიღო, — რა უნდა გაეკეთებინა, ეგ ხომ ოპოზიციაა და არა ხელისუფლება, ოპოზიციას კი არც ფული აქვს და არც რამე რესურსი, რომ ხალხს დაეხმაროსო. პასუხი ასეთი მიიღო: როგორ თუ ფული არ აქვთ, ეგენი ხომ ლეიბორისტები არიან, ლეიბორისტები კი, ამდენი წელია, ინგლისს მართავენ და კარგადაც ეხმარებიან ჩვენს შალიკოს, ეგ კი მთელ ფულს თავისთვის იტოვებს და თავისი რაიონისკენ არც კი იყურებაო.

არ ვიცი, სასაცილოა ეს თუ სატირალი, მაგრამ ამის შემდეგ რეგიონში ნათელაშვილის რეიტინგმა მართლაც იკლო. და სანამ ჩვენი აზროვნება იმ დონეზე იქნება, რომ ასეთ სისულელებებს მაშინვე დაევიჯერებთ ხოლმე, მანამდე ნურაფრის იმედი ნუ გვექნება. რა გამოიქვს ნაძირალებს, რომლებიც ჭკუით მოგვიდგებიან ხოლმე.

სალვადორ ღვალი

როცა ედუარდ შევარდნაძის მმართველობა ყველას ყელში ამოუვიდა და ქვეცნობიერად, შემდეგ კი რეალურად, მისი შემცვლელის მოლოდინი გაჩნდა, ვინ აღარ სცადა ახლადგაჩენილი თავისუფალი ნიშის დაკავება. ამის სურვილი ჰქონდა ყველას, ვახა თარგამაძით დაწყებული, არ ვიცი, ვისით დამთავრებული.

მაგრამ ყველაზე ჭკვიანი ფვანია აღმოჩნდა, რომელმაც მალე მხარზე სააკაშვილი წამოიკიდა. თითქოსდა, ამ დუეტს ნამდვილად არ ჰქონდა სხვაზე მეტი შანსი — არც ვინმეზე ნაკლებად კორუმპირებული იყვნენ, არც სხვა ქვეყანასთან „თანამშრომლობაზე“ ამბობდნენ უარს, არც ძალადობა იყო მათთვის უცხო და არც ქვის სროლა. მაგრამ პოლიტიკური ლოგიკაზე თავისი საქმე გააკეთა და უმნიშვნელო როლი არც ქართველობის საუკუნო სენმა — საკუთარი თავის დაბრმავებამ — შეასრულა.

ამჟამად

ზნეობას კანონი დაიხვას

საქართველოს საპატრიარქო ხელისუფლებას მოსახლეობის რელიგიური გრძობების დასაცავად კანონის მიღებას სთხოვს. სპეციალურ განცხადებაში, რომელიც დეისადის განხმარებულ „ნიგნსა“ და ტელეკომპანია „კავკასიის“ ეთერში მის პრეზენტაციას მოჰყვა, აღნიშნულია, რომ ხელისუფლებამ სასწრაფოდ უნდა მიიღოს კანონი, რომელიც სათანადოდ დაიცავს მოსახლეობას უხამსობისგან, პიროვნებისა და საზოგადოების პატივსა და ღირსებას, მათ რელიგიურ გრძობებს.

აკლესია სატანიზმს ეპიკონს

საქართველოს საპატრიარქო მიიჩნევს, რომ ერეკლე დეისაძე არის ბრმა იარაღი, რომელმაც დაკვეთა შეასრულა. მიზანი მართლმადიდებელთა პროვოცირება, მათზე აპელირებით კი უშუალოდ ეკლესიის ავტორიტეტზე დარტყმის განხორციელება იყო. საპატრიარქოს განცხადებაში ხაზგასმითაა აღნიშნული, რომ საქართველოს ეკლესია პატივს სცემს დემოკრატიულ ღირებულებებს, თუმცა უზნეობის, უხამსობის, აღვირახსნილობისა და სატანიზმის პროპაგანდის მხარს არ დაუჭერს.

გამსახურდია მხარს უჭერს

პოლიტიკურ მოძრაობა „თავისუფლებას“ საქმე მიეცა. ის იყო საპატრიარქო ხელისუფლებისგან მოსახლეობის რელიგიურ გრძობათა დაცვის კანონი მოითხოვა, მისმა ლიდერმა კონსტანტინე გამსახურდიამ მოთხოვნას უპირობო მხარდაჭერა გამოუცხადა. შემდეგ კი სპეციალურ განცხადებაში აღნიშნა, რომ ამ კანონპროექტის ინიციატორი გახდება, საპატრიარქოში შეხვედრების შემდეგ პარლამენტის რიგგარეშე სხდომის მოწვევას მოითხოვს და აღნიშნულ კანონპროექტს გაიტანს.

SUPERპედნიერი პრი

ბედნიერი ერის ხსენებაზე ილიას ლექსი გაგახსენდება უეჭველად და, უპირველეს ყოვლისა, „ბედნიერი ერი“ ლექსი — მათრახის შემორტყმასავით „უწყინარი, უჩივარი, ქედდრეკილი, მადლიერი, უშფოთველი, ქვემდრომელი, რიგიანი, წესიერი, ყოვლად მთმენი, ვით ჯორცხენი, ნახდენი და ლონიერი“ ერის განახლებულ კანტებსა თუ გაქსუებულ გავაზე, თავმოყვარეობაზე — რაც უმთავრესია.

ჩვენისთანა ბედნიერი განა არის სადმე ერი?!
მტვერნაყრილი,
თავდახრილი,
ყოვლად უქმი, უდიერი;
უზღუდონი,
გზამრუდონი,
არგამტანი და ცბიერი;
მტრის არმცნობი,
მოყვრის მგმობი,
გარეთ მხდალი, შინ ძლიერი;
არრის მქონე,
არრის მცოდნე,
უზრუნველი და მშიერი.

139 წლის წინათ დღევანდელ საქართველოზე წერდა ის სულმნათი. დაუფდასტუროთ, რომ, არათუ არსად არის, არამედ — უფრო მეტიც: როცა სუპერბედნიერი პრეზიდენტი გვიდგას სათავეში, მაშინ სამოთხეც აქა ყოფილა, ბედნიერების უნდობელიც მსოფლიო კრიზისის ოკეანეში და, ვისაც გვიჩინო, იმას ავირჩევთ მესამე ვადით...

როგორც უნ იტყვი

კოსტა-რიკადან თბილისში გავლით მყოფმა პრეზიდენტმა შეკრიბა სასკოლო ოლიმპიადების გამარჯვებული ბავშვები, გადასცა დიპლომები და მიმართა სიტყვით, რაც უმეტესი ჯილდო იყო, თანაც ყველასთვის ერთნაირი — არავითარი გრადაცია. გრადაცია ბედნიერებას მტყუნის. მიხეილ სააკაშვილმა, როგორც ყოველთვის, საკუთარ მაგალითზე, აუსხა მოსწავლეებს, რომ ჩვეულებრივი ბედნიერების გარდა, არსებობს სუპერბედნიერება, როგორც, მაგალითად, სარეკლამო კლიპში, სადაც სარეცხი საშუალებებით ტვირთმარეცხილი ექსპორტიორები პატარა ბიჭს სიხარულით წამოაძახებენ: ჩემი დეიდას სუპერდეიდა!

და უკვე სუპერბედნიერია. უფრო ხშირად რომ ვერ განვსვავებინათ, მაშინ?

მაშინ გაიხარებდა კოსტა-რიკა, გვეშველებოდა ჩვენც, რადგან, როცა პრეზიდენტი სუპერ-სუპერ-ბედნიერია, ხალხიც, სხვა რა ჩარაა, თუ სუპერი არა, ბედნიერი მაინც უნდა იყოს სუპერსტარის ქვეყანაში და, ყვითელი ავტობუსებით შესაბამის ადგილებში გადაყვანილია, გამოსახტოს თავისი სუპერ-მადლიერება ტაშითა და შეძახილით, რომელსაც აქ არ გავიმეორებ: **საავტორო უფლებებს სხვა ფლობს!** მთელი ეს სუპერბედნიერება, როგორც განგვიმარტა ქვეყნის მეთაურმა, დაფუძნებული ყოფილია იმის სრულ შეგნებაზე, რომ ბავშვობაში დეიდა ძალიან ასწავლა ესაზღვროს. **„მაშინ (ე.ი. მიხეილ სააკაშვილის ბავშვობაში. — ბ.ს.) ესპანურად მოლაპარაკე თბილისიდან რამდენიმე კილომეტრის რადიუსში (!) არ დადიოდა.“** „არ დადიოდა“ რას ნიშნავს? იყვნენ, მაგრამ არ დადიოდნენ, თუ არ დადიოდა არავინ, რადგან არც არავინ იყო ესპანურად მოლაპარაკე? შეიძლება, გასაგებად ეთქვა. გაგვიჩინა თავსატეხი! რას ნიშნავს „თბილისიდან რამდენიმე კილომეტრის რადიუსში“? ვითომ მარნეულისა და გარდაბნის რაიონები იგულისხმება „ამ რადიუსში“? იქ, სავსებით შესაძლებელია, ესპანურენოვანი არავინ დადიოდა, ქართველებიც კი ნაკლებად იყვნენ. ხოლო თბილისში, თუ სააკაშვილს პირადად არ უნახავს და არ გაუფიქრა, სულაც არ ნიშ-

„ახლა კი ვიყავი სუპერბედნიერი — რამდენჯერაც ვარს კი განსხვავებს, რომ არ ვიყავი იქაური...“

ნავს, რომ არ იყვნენ, არ დადიოდნენ. ფაშიზმთან ბრძოლაში ესპანეთის რესპუბლიკის დამარცხების შემდეგ — 1939 წელს სწორედ საქართველომ შეიფარა ესპანელი ბავშვები, რომლებიც აქ დაიხარდნენ, დავაუკაცდნენ, დაქალდნენ და ოჯახებშიც აქ შექმნეს. „თბილისელი ესპანელების“ ფერმანდისა და სუარესის შესახებ თუ არაფერი გსმენიათ, ზაღო კაკაბაძის ფილმი მაინც არ გინახავთ, „მზობის“ პატარა ბიჭი ესპანურ „გრანდას“ რომ მღერის, იმ ესპანელთა შვილია, მათი მეორე თაობის წარმომადგენელი. ესპანეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი **ხოლე დიასი** თბილისში ცხოვრობდა, სამუშაოდ, აქ დაილუპა ტრაგიკულად და ვერის ძველ სასაფლაოზე განისვენებდა, საიდანაც რამდენიმე წლის წინათ ესპანეთში გადაასვენეს. პასიონარია — **დოლორეს იბარუსი** — ესპანეთის რევოლუციის დროს — ამ „რადიუსში“ დადიოდა... კიდევ ვინ ჩამოვითვალთ? მათი უმრავლესობა სამშობლოში დაბრუნდა კარგახნის წინათ; ზოგიერთები დღესაც აქაიან — ესპანელი ქართველები. მაგრამ როდის იყო, რომ ენის შესწავლას განსაზღვრავდა „იმენოვანთა“ ცხოვრება ქვეყანაში? ფრანგებთან და ინგლისელებთან გატყინალი არ იყო საქართველო, მაგრამ ორივე ენის სწავლება სავალდებულო საგნებად იყო შეტანილი სასკოლო პროგრამებში. ხოლო უცხო ენათა სახელმწიფო უნივერსიტეტში ინსტიტუტში ესპანური იმთავითვე მეორე ენა იყო, რომლის შესწავლისთვის დედების დაძალებს სულაც არ იყო საჭირო... ბედნიერები რომ ვართ, გავარკვეთ: გულთ, ჩადექ საგულესა! წინ წავიწიოთ, რადგან წინ — ჰორიზონტზე უკვე კია ფობს ვარსკვლავი სახელად **„ჩვენ არავინ უნაკლები არ უნდა ვიყოთ“** (მ. სააკაშვილი).

ქართული, ცოტა ჩაიჩიო!

გავიდა საქართველო საერთაშორისო ცივილიზაციის ორბიტაზე, რომელსაც დღეს რატომღაც ადვოკატობის პრინციპით მოიხრებს ჩვენი

ხელისუფლება: „ჩვენ — თქვენ, თქვენ — ჩვენ“. ვაგზავნი ქართველ ჯარისკაცებს ავღანეთის მუდმივად მოთუხებულ ქვაბში ტერორიზმის ტემპერატურის დასანეცად, რადგან თქვენ, პატივცემული აშშ ადმინისტრაციავ, გჭირდებათ ეს: „ჩვენ — თქვენ“. სასაცვლოდ გვიგზავნით ამერიკულ მასწავლებლებს, რომლებიც ინგლისურ შეასწავლიან ჩვენს ბავშვებს და გამომეცვლება დაეხმარებიან, რადგან ჩვენი მომავალი თაობა უკვე მზად არის საამისოდ. არ გუშინებთ — ხალავე: **„თუ ბავშვი არის საგარეუოდანი, ჩხოროწყუდან, გლდანულიდან, მას აქვს კომპიუტერი და იცის უცხო ენა, არის ზუსტად ისეთივე შესაძლებლობებით აღჭურვილი, როგორც ბავშვი კალიფორნიაში“** (მ. სააკაშვილი). რა თქმა უნდა, მის მაღალანაზღაურებად მშობლებს აქვე ყველა შესაძლებლობა და სიკეთე, რათა შეუქმნან პატარას იგივე პირობები, როგორსაც უქმნიან კალიფორნიელი მშობლები თავიანთ პირმშობებს. ასე არ არის? მაგრამ ვერ დაველოდებით საერთო კეთილდღეობას, რადგან, ჯერ ერთი, არავინ იცის, როდის იქნება და იქნება კი საერთოდ „საქართველო სიღარიბის გარეშე“? მეორეც, რაც მთავარია, **„დემიტრი შამკინმა უკვე გაუკეთა ორგანიზება და ჩვენ წელს 1000 ამერიკელი ჩამოგვყავს და ყველა დიდ სოფელსა და რაიონულ ცენტრში იქნება ამერიკული მასწავლებლები, რომლებიც ასწავლიან ინგლისურ ენას ჩვენს ბავშვებს.“** მომავალ წელს გვეყვლება 2000 ამერიკელი მასწავლებელი და ეს ხალხი შევა ჩვენს ოჯახებში“. დაუტოვეთ ზოგი ამერიკელ ბავშვებს! და ცოტა ჩვენც გვკითხეთ, გვიჩინა კი ასეთი „სტუმრების“ ოჯახებში ჩასახლება? ესეც — „თქვენ — ჩვენ!“ რით ამართლებს ხელისუფალი ასეთ „თვითქმედასწავლას“? ისინი, ამბობს იგი, თავიანთი კულტურას შემოიტანენ, „ისინი მოიტანენ იმ განათლებას, რომელიც ჩვენს ნიჭიერებს კიდევ უფრო შეავსებს“. თავი დავანებოთ ისეთ თანამედვე საკითხებს, როგორიცაა, რამდენს გადაუხდინა ამერი-

კულ მასწავლებლებს და დათანხმდება თუ არა რომელიმე ჭკუათმყოფელი იანკი-თიჩი, ჩამოვიდეს შორეულ საქართველოში 200-ლარიანი ანაზღაურების პერსპექტივით? მეტს გადაუხდინა? ჩვენებზე გაცილებით მეტს? მაშინ ეს იქნება ქართველი მასწავლებლების სრული დისკრედიტაცია, არადა ჩადება და გაბიაბურება. ინგლისურის სწავლა ყოფილა საქართველოში ყველაზე დიდი პრობლემა, რომელიც ფართომასშტაბიანი და ძვირადღირებული ღონისძიებებით უნდა გადაიჭრას, სასწრაფოდ და უწინარეს ყოვლისა! **„შამკინმა უკვე გაუკეთა ორგანიზება“**, — ჯერ ქართული ისწავლეთ, გეთავსა! ქართულის მასწავლებლებს მიეცეთ ის ხელგადაც, რომელსაც ამერიკელებს ჰპირდებით, თორემ, თუ თქვენი „ინგლისური ნერა-კითხვის გამავრცელებელი მსოფლიო“ ამოქმედდება, ორიოდ წელიწადში, მტრისას, საქართველოში სახელმწიფო ენა, შეიძლება, მართლაც ინგლისური გახდეს, როგორც ამას გვეპირდებოდნენ, არ ვიცო, ლომია, არ ვიცო, — ნოღია, თუმცა, არც ის ვიცი, რა განსხვავებაა მათ შორის, რადგან ორივე რამიშვილში მტრეცა. თავის კულტურასაც შემოიტანდა და იმ განათლებასაც, რომელიც „ჩვენს ნიჭიერებს კიდევ უფრო შეავსებს“. ნიჭიერიო... ვნახოთ, რა პერსპექტივას გვიქადიან, სინამდვილეში, რადგან ამ ქრელაჭრულა დაპირებებს მიღმა. მართლა აფრიკული ტომი ხომ არ ვართ, ყელსაბამის მუშის მძივებმა თვალი მოგვჭრას? იქნებ, ეს ყელსაბამი მახრობელი პროფესიონალი მკვლელის ხელში? შორს რომ არ წავიდეთ, „საქართველო და მსოფლიოს“ მეთხუთმეტე ნომერში გამოქვეყნებული ნერილის „პროტესტანტების დაწერგული „კაპიტალიზმის სული“ მსოფლიოს იპყრობს“ რამდენიმე პასაჟი გავისვენოთ. ეს უბოლიკაცია უცხოურ პრესაში გამოქვეყნებული კონცეფციების საფუძველზე დაიწერა. **„ერთი ფაქტი, რომელსაც ქვემოთ შევხებით, ჩვენი საზოგადოებრიობის განსაკუთრებული ყურადღებას მოითხოვს...“** ...ამერიკელი ინგლისურის მასწავლებლების საქართველოში სოფლებში მონვევის ინ-

ფორმაცია ჩვენი განათლების მსვეურებმა ამას წინათ წარმოგვიდგინეს, როგორც პროგრესული მოვლენა და აუცილებელი ღონისძიება მსოფლიო თანამეგობრობაში ქართველების ღირსეულად წარმოსაჩენად. ინგლისური ეცოდინებათო, ბაბაია! ინგლისურს კი დაუფლებიან, საყველპუროს მაინც, მაგრამ რა ვუყოთ იმ ნალმებს, რომლებსაც ეს „სოფლის მასწავლებლები“ ქართულ რეალობაში ჩაგვიწყობენ? რაზეა ლაპარაკი? სწორედ ეს მასწავლებლები, და არა ანაფორიანი მღვდლები, გავრცელებენ საქართველოში პროტესტანტულ რელიგიას, ფილოსოფიას და ეტიკას... აფეთქდება, როცა იქნება, ის ნალმები და მერე ეძებთ მართლმადიდებლობის მამსხვრევები, თუ სადმე დარჩება! ჩინეთს ერევიან, საქართველოში გაუჭირდებათ ვითომ ფეხის მოკიდება? გაჭირვებულმა ხალხმა, რომელიც ეკონომიკური გაძლიერების მაგალითების მონვემე გახდება, ასეთი წყალქვეშა დინებების თავიდან ასაცილებლად, საეჭვოა, მოიცალოს. **შემამწვევს კი საერთოდ? დაღინებული და ეკონომიკურად ძლიერი ქვეყნების მოსახლეობაც არ აქცევს ყურადღებას რელიგიურ დინებათა მიმოქცევის პროცესებს“** („სს“ №15, 28 აპრილი — 4 მაისი). აღარც ქართული, აღარც მართლმადიდებლობა, აღარც ტრადიცია და სადღაც — მათემატიკის, კომპიუტერისა და უცხო ენის ჩამონათვალში მოვალეობის მიზნით ჭიქამი ჩარჩენილი წყლის გადაღვრასავით: **„რა თქმა უნდა, თქვენი ქვეყნის სიყვარული და ისტორიის ცოდნა“** (მ. სააკაშვილი). თუ იმ თქვენი ქვეყნიდან დარჩება რამე. **ტარმინოლოგიური თაშის მართლება** ხოლო ტოლერანტობის შესახებ ლექციების წაკითხვა ქართველებს არ გჭირდებათ არც იმის შესხენება, მიხეილ თამარაშვილი და ზაქარია ფალიაშვილი კათოლიკები (**„პრაქტიკის კათოლიკები“**?) რომ იყვნენ. მაგრამ, ნება მიბოძეთ, ვიკითხო: რატომ მოიხსენია ეს მართლაც დიდი პიროვნებები **„ალბათ, ყველაზე დიდ ქართველებად საქართველოს ისტორიაში“**? ყველაზე დიდობას დაეჭვება (ალბათ?) არ სჭირდება, და თუ დაეჭვება, რატომ მოიხსენიებ ყველაზე დიდ ქართველებად? ამ შემთხვევაში ისეთივე „ტერმინოლოგიურ“ აღრევას ხომ არ ექნება ადგილი, როგორც „ჩარეცხილების“ ტერმინის გამოყენების დროს, რასაც სამი წლის შემდეგ (!) განმარტება (სლენგით სხვა „ტერმინი“ ხმარობენ) დასჭირდა? **„მე ვუნოდე ქურდულ იდეოლოგიას ჩარეცხილი, მაგრამ რატომღაც ზოგიერთებმა ეს საკუთარ თავზე მიიღეს და ატყდა ერთი ამბავი“.** კი სჭირდება კარგ მთქმელს კარგი გამოვლენა, მაგრამ, როცა მთელმა ქართულმა ინტელიგენციამ გაიგო ისე, რომ ატყდა „ერთი ამბავი“, მაშინ, როგორც ჩანს, ან შერბუნებული სიტუაციაცაა, ან ვიღაც თავის მართლებას ცდილობს. მე რა უნდა მქონდეს საწინააღმდეგო, როცა **ჩვენისთანა ბედნიერი კიდევ არის სადმე ერი?** **არმაზ სანაბლიძე**

რამი სარჯავს მილიონებს მერაბიშვილის უწყება?

შორს ვართ იმ აზრისგან, რომ სახელმწიფო უწყებები და მით უმეტეს სამართალდამცავი ორგანოები პირველყოფილ პირობებში უნდა მუშაობდნენ; რომ პოლიციელები (ისე, როგორც რევოლუციამდელ საქართველოში) სკოლის მერებთან ისხდნენ და დაზარალებულებს ეხვეწებოდნენ შემთხვევის ადგილის დასათვალსებლად წაყვანას. მაგრამ ქვეყნის შინაგან საქმეთა მინისტრი თუ გადავლებს თვალს, რა უჯდება სახელმწიფო ბიუჯეტს მისი უწყების კომპიუტერული ტექნიკით, ავტომანქანებით, კვებით, ტანსაცმლითა და სხვა საჭირო ინვენტარით უზრუნველყოფა, ალბათ, დაგვეთანხმება, რომ ამისთვის მართლაც გადაჭარბებული და კოლოსალური თანხები იხარჯება; მითუმეტეს იმ ფონზე, როცა საქართველოს მოსახლეობის დიდი ნაწილი შიმშილობის ზღვარზეა. დღეს სახელისუფლო უწყებებში ხარჯვითი ნაწილის გასაიდუმლოება წესად იქცა, თუმცა გარკვეული წარმოდგენის შექმნა იმის შესახებ, თუ რა უჯდება 2010 წელს საქართველოს ბიუჯეტს შს სამინისტროს შენახვა, გამოქვეყნებული ტენდერებით შეიძლება.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა
საქართველოს შსს საჯარო სამართლის იურიდიული პირი — დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის (სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ ხელშეკრულებების გაფორმების თაობაზე)

2010 წლის 21 იანვარს საეჭირობილი საქვეყნო შესყიდვის მიზნით ჩატარებულ სარეზონის ტენდერში (დოკუმენტის წყარო — დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის საჯარო სამართლის იურიდიული პირის მხრიდან შესყიდვების შესახებ) ხელშეკრულება გაუფორმდა ლოტების მიხედვით შემდეგ ფორმებს:

ლოტი	საწვავის დასახელება	რა-ბა (ლიტრი)	სს "ვისოდ პეტროლიუმ ჯორჯია"	შპს "ლეკოილ ჯორჯია"
1	ბენზინი "სუპერი"	1 200,00		1,67 2004
2	ბენზინი "კროსტროლი"	855 000,00		1,61 1376550
3	ბენზინი "კროსტროლი"	395 000,00	1,44	568800
4	დიზელი "კროსტროლი"	15 500,00		1,56 24180
5	დიზელი "ლ-62"	74 500,00	1,45	108025
ხელშეკრულების ჯამი			676 825	1402734

2010 წლის 21 იანვარს საეჭირობილი საქვეყნო შესყიდვის მიზნით ჩატარებულ სარეზონის ტენდერში (დოკუმენტის წყარო — სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ) ხელშეკრულება გაუფორმდა ლოტების მიხედვით შემდეგ ფორმებს:

ლოტი	საწვავის დასახელება	რა-ბა (ლიტრი)	სს "ვისოდ პეტროლიუმ ჯორჯია"	შპს "ლეკოილ ჯორჯია"
1	ბენზინი "კროსტროლი"	76 500,00		1,61 123165
2	ბენზინი "კროსტროლი"	12 000,00	1,44	17280
3	დიზელი "კროსტროლი"	7 000,00		1,56 10920
4	დიზელი "ლ-62"	7 000,00	1,45	10150
ხელშეკრულების ჯამი			27 430	134 085

2010 წლის 1 თებერვალს კარტაგის შესყიდვის მიზნით ჩატარებულ ტენდერში (დოკუმენტის წყარო — დაცვის პოლიციის საჯარო სამართლის იურიდიული პირის მხრიდან შესყიდვების შესახებ) ხელშეკრულება გაუფორმდა ლოტების მიხედვით შემდეგ ფორმებს:

- ლოტი №11 3 900 ლარი — შპს „აბო ჯორჯია“
- ლოტი №9 4 445 ლარი და ლოტი №10 — 3 784,00 ლარი — შპს „სანსი“
- ლოტი №7 1 750,00 ლარი და ლოტი №12 — 590,00 ლარი — შპს „სანსი“
- ლოტი №2 288,00 ლარი და ლოტი №5 — 300,00 ლარი — შპს „სანსი“
- ლოტი №1 18 000,00 ლარი, ლოტი №4 — 1115,00 ლარი და ლოტი №6 — 3 762,00 ლარი — შპს „სანსი“
- ლოტი №8 27 060,00 ლარი და ლოტი №13 — 630,00 ლარი — შპს „სანსი“

შს სამინისტროს მიერ გამოცხადებულ სატენდერო განცხადებაში ვითხოვლობთ, რომ კონსტიტუციური უსაფრთხოების დეპარტამენტის კომპიუტერული უზრუნველყოფის სავარაუდო ღირებულება 257.770 ლარია. საინტერესოა, რომ ამ ალტერნატივაში მხოლოდ აქსესუარები შედის. ტენდერი გამოცხადებული კულის საოფისე ავეჯზეც: საწოლი, საოფისე სკამები და სავარძლები, მაგიდები და მაგიდის მისადგმელი, კარადები, ოფისის სამკალები და დივანი, კაბინეტის ავეჯის კომპლექტი (როგორც ჩანს, კულის რომელიმე სამმართველოს უფროსის ინტერიერის განახლება მოეხურებოდა) 110.000 ჯდება.

მხოლოდ კალაღის შესაქმნელად წელს კალაღის მთავარი სამმართველო 121 627 ლარს დასარჯავს

განცხადება ტენდერის ჩატარების შესახებ

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო აცხადებს ტენდერს სხვადასხვა სახის კვების პროდუქტების შესყიდვაზე და იწვევს ყველა დაინტერესებულ პირს ტენდერში მონაწილეობის მისაღებად.

1. შესყიდვის ობიექტი:

ლოტი	სურსათის დასახელება	ზომის ერთეული	რაოდენობა	მიწოდების ვადები
42	თაფლი	კგ	300	თვეში ორჯერ
	43	შოკოლადის ნაწარმი	კგ	
№2	პაშტეტი (100 გრ-იანი)	ცალი	3000	მოთხოვნის შესაბამისად
№3	ჩაი (2 გრ-იანი)	ცალი	7000	

პირველი განყოფილების ადმინისტრაციული შენობის სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოებისთვის. 1.300.000 ლარია გამოყოფილი ახმეტის შს რაიონული სამმართველოს შენობის სამშენებლო სამუშაოებისთვის, ხოლო ამავე სამმართველოს ეზოს კეთილმოწყობისთვის სამინისტროს 94.400 ლარი აქვს გამოყოფილი. 27.000 დაიხარჯება თელავში, თაყაიშვილის ქ. №1-ში მდებარე ბინის სარემონტო სამუშაოებზე. როგორც ჩანს, რომელიმე პოლიციის უფროსის ვურემონტოებაში ბინას, თითქოს თელავში გარემონტებული ბინები არ ქირავდებოდეს. ხაშურის რაიონული სამმართველოს შემოწმების სამშენებლო სამუშაოებისთვის. 1.900.000 ლარია, ხოლო ეზოს კეთილმოწყობა 48.270 ლარი დაჯდება. კახეთის გზატკეცილზე მდებარე შს სამინისტროს ახალ შენობაში საქვეყნოების მიმდინარე სარემონტო სამუშაოების სავარაუდო ღირებულება 43.602,89 ლარია.

კომპიუტერული ტექნიკისა და აქსესუარების შესყიდვაზე ტენდერს აცხადებს საპატრულო დანაყოფიც. პრინტერები, ყურთსასმენები, სკანერები და ა.შ. შსს-ს ბიუჯეტს 36.950 ლარი დაუჯდება, ხოლო სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტი კომპიუტერული ქსელის გადახადებისაზე, სავარაუდოდ, 540.550 ლარს დასარჯავს. ამავე მომსახურებისთვის საპატრულო პოლიციამ ტენდერში გამარჯვებული ფორმები უკვე გამოავლინა, ესენი არიან: შპს „კა-სატრეიდი“, შპს „ზაზარი“ და შპს „ტექნოსერვისი“, რომლებსაც შსს ასლგადამდები აპარატების, პრინტერებისა და ფაქსის აპარატების კატეგორიაში 84 950 ლარს გადაუხდის. 1.450.000 ლარს დასარჯავს შს სამინისტრო ვაკე-საბურთალოს სამმართველოს

რია. რუსთავში, მშენებლის №20-ში მდებარე ოფისის სამუშაო ოთახების მიმდინარე სარემონტო სამუშაოები კი 45.912,74 ლარი ჯდება. ძველი საქვების დემონტაჟსა და ახალი საქვების დამონტაჟების სამუშაოებზე ქიზიყის ქ. №1-ში 75.046,95 ლარი დაიხარჯება.

2010 წელს მხოლოდ ა-4 ფორმატის ქსეროქსის ქალაქში მთავარი სამმართველო 121.627,5 ლარს დასარჯავს.

საკმაოდ სოლიდური თანხები იხარჯება ავტომანქანების რემონტსა და სანავიგაციო უზრუნველყოფაზე. საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტმა ავტონაწილების შესყიდვაზე გამართულ ტენდერში უკვე გამოავლინა გამარჯვებულები.

ავტომანქანების საბურავების შსს „თეგეტა მოტორს“, „ჯორჯია სკანს“, „თი ჯი ემ გრუპს“, „ტიოიოტა ცენტრი თბილისს“ 444.260,80 ლარს გადაუხდის. დაცვის პოლიციის დეპარტამენტისთვის იგივე მომსახურება ასე გამოიფურება: „ბმე X5“-ის ხუნდელები და ფილტრები, „ბმე X5“-ის (დიზელის ძრავით) ხუნდელები და ფილტრები ბიუჯეტს 7.000 ლარი დაუჯდება.

მოგესხნებათ, „ბმე X5“-ით მალაჩინოსნები სარგებლობენ, რომლებსაც შემთხვევის ადგილებზე გასვლა ნამდვილად არ უწევთ, თუმცა, როგორც ჩანს, არცთუ ცოტას მოძრაობენ, რადგან მათი მომსახურებისთვის მხოლოდ ავტომანქანის ხუნდელებითა და ფილტრებით უზრუნველყოფა ნელინადში საკმაოდ სოლიდური თანხა ჯდება. სხვადასხვა მარკის ავტომანქანების იმავე ნაწილების შესაქმნელისათვის შსს-ს ბიუჯეტს 36.950 ლარი დაუჯდება, ხოლო სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტი კომპიუტერული ქსელის გადახადებისაზე, სავარაუდოდ, 540.550 ლარს დასარჯავს.

ავტომანქანების მიმდინარე რემონტის შესახებ, შესყიდვების მიზნით (დაფინანსების წყარო — საკუთარი სახსრები) გამოცხადებულ ტენდერში გამარჯვებული ფორმების: შპს „აუტოპაუსის“, შპს „ცენტრპაუსის“, შპს „იბერიასერვისი“, შპს „ავტოტრანსსერვისი კომპანიისა და შპს „ტიოიოტა ცენტრი თბილისის“ მომსახურების ღირებულება 689.000 ლარია.

თუ ქალაქის სამმართველო ქალაქში ხარჯავს ასი ათას ლარზე მეტს, არც დაცვის პოლიციის თანამშრომლები ბეჭდავენ ნაკლებს, ქალაქი, ალბათ, უკვე შეუძენიათ და ახლა მისი ბეჭდვისთვის 75.624 ლარის კატრიჯს ყიდულობენ.

ავტომანქანების მიმდინარე რემონტის შესახებ, შესყიდვების მიზნით (დაფინანსების წყარო — საკუთარი სახსრები) გამოცხადებულ ტენდერში გამარჯვებული ფორმების: შპს „აუტოპაუსის“, შპს „ცენტრპაუსის“, შპს „იბერიასერვისი“, შპს „ავტოტრანსსერვისი კომპანიისა და შპს „ტიოიოტა ცენტრი თბილისის“ მომსახურების ღირებულება 689.000 ლარია.

მხოლოდ სარეკლამო მომსახურებაში დაცვის პოლიციის დეპარტამენტს შპს „სტუდია მეტროსთის“ 116.920 ლარი, ხოლო „ჯორჯიან ბიზნეს კონსალტინგისთვის“ 6.500 ლარი გადაუხდია.

უნიფორმების შეძენისთვის დაცვის პოლიციის დეპარტამენტმა საკმაოდ სოლიდური თანხები გაიღო. 2010 წელს დაცვის პოლიციის გამომწობა 2.753.186 ჯდება. ეს მაშინ, როცა ეს დეპარტამენტი არც შარშან ყოფილა უტანსაცემლოდ. პოლიგრაფიული მომსახურებისთვის დაცვის პოლიციის დეპარტამენტისგან შპს „ვესტა 07“ და შპს „პოლიბრინტი“ 74.200 ლარს მიიღებს. დაცვითი სიგნალიზაციების შესყიდვა და კაშვირგაბმულობის საშუალებების შესყიდვის ღირებულებამ კი 1.247.008 ლარი შეადგინა.

სსიპ შსს მომსახურების სააგენტო ავტომობილების შესყიდვაზე აცხადებს ტენდერს და მზადაა ორი სამგზავრო მიკროავტობუსის შესაქმნელად 256.000 ლარი, სამ მუშუჭ ავტომანქანაში — 80.000 ლარი, მაღალი გამავლობის შვიდი მსუბუქი ავტომანქანის შესაქმნელად 66.000 ლარი გადაიხადოს. ვინაიდან უკვე ჩავაყვით, დავახურეთ, კომპიუტერული თუ საოფისე ავეჯით აღვჭურვეთ, ავტომანქანებიც შევაკეთეთ, ახლებიც შევიძინეთ და სანავიგაციო უზრუნველყოფით, მილიონები დავხარჯეთ შენობა-ნაგებობების გარემონტებაში, ახლა დროა, შს სამინისტროს თანამშრომლების კვებასაც მივხედოთ.

განსაკუთრებულ დავალებათა დეპარტამენტი მშრალ საკვებში 16.397 ლარს, რუსთავში სხვადასხვა პროდუქტებში 113.297,35 ლარს, ნალკა-თეთრიწყაროში 115.471,74 ლარს, ახალციხეში 89.247,10 ლარს, ციხისჯვარში 157.944,50 ლარს დასარჯავს. ოქროყანის ბაზისთვის შს სამინისტრო საკმაოდ კარგ კვების რაციონს ითხოვს, რომელშიც 71.789,50 ლარი დაიხარჯება. ამ ტენდერში ყველაზე საინტერესო ის არის, რომ განსაკუთრებულ დავალებათა დეპარტამენტს მოთხოვნის შესაბამისად, ანუ, თუ მის ხელმძღვანელობას მოეხურება, ტენდერში გამარჯვებული ფორმამ პაშტეტი და ჩაი უნდა მიართვას და ამისთვის სამინისტრო მზადაა, პაშტეტში 6.000 ლარი, ხოლო ჩაიში 35.000 ლარი გადაიხადოს.

ეს არასრული ჩამონათვალია იმ ხარჯებისა, რომელსაც მიმდინარე წელს შს სამინისტრო გაიღებს. სამინისტროს ვებგვერდზე ტენდერების შესახებ განცხადებები ყოველდღიურად თავსდება. ტენდერების დიდი ნაწილი კი წლის პირველ კვარტალშია ჩატარებული. ალბათ, ღირს დაფიქრება იმაზე, რომ ჩვენი სამართალდამცავი კვებასა და სეირნობას თუ არ მოიკლებენ, იქნებ ბეჭდვასა და კომპიუტერულ მომსახურებაში მაინც დაზოგონ მილიონები.

განათავსებთ თქვენს მისამართს? დაგვიკავშირდით: 38-41-97, ან მოგვწერეთ: info@geworld.net

საქართველო

მოდელირება სანსონო

ბევრს გაუკვირდა მარტის მოდელირებული „ქრონიკა“, მაგრამ კარგად რომ დაფიქრდეთ, პრინციპში ჩვენ უკვე 2003 წლიდან ვცხოვრობთ მოდელირებულ სამყაროში. ამ სამყაროში ჩვენ ჩაგვრთეს, როგორც პოსტსაბჭოთა სივრცეში აშშ-ის სტრატეგიული გეგმის შემადგენელი ნაწილი. ამავე დროს ეს იყო „რესპუბლიკელების“ და პრეზიდენტ ბუშის საგარეო პოლიტიკის იმიჯის სასწრაფო გამოსწორების მცდელობა. ამის აუცილებლობა მას შემდეგ დადგა, რაც ბუშმა გამოაცხადა ტოტალური ბრძოლა საერთაშორისო ტერორიზმთან, შეიჭრა ავღანეთსა და ერაყში, რამაც მთელ მსოფლიოში გამოიწვია აშშ-ისა და ბუშის მიმართ მკვეთრად უარყოფითი განწყობა. სასწრაფოდ უნდა შეექმნათ წარმატებული პროექტები, რომ უარყოფითი განწყობა დაეხალისებინათ. ასე აღმოვეჩინეთ ჩათრეული ე. წ. ფერადი რევოლუციების საერთაშორისო ავანტიურაში.

საკავშილი და მისი გარემოცვა, დამოუკიდებლად მოდელირების ხელოვნებას ვერ ფლობენ, მოდელირებული სატელევიზიო ვერსიების გარდა ვერ ქაჩავენ. ეს გასაკვირი არც არის იმიტომ, რომ დამოუკიდებლად რეალური პროცესების მოდელირებისთვის არ გააჩნიათ ინტელექტუალური და ტექნიკური რესურსი. თუ ყურადღებით დავაკვირდებით, 2008 წლის აგვისტოს ე. წ. ომიც მოდელირებული პროცესების შედეგია, რომლის მომზადებაც 2004 წელს ბუშის მეორედ არჩევნების შემდეგ პრაქტიკულად იმავე დღეს დაიწყო. ეს მომზადება აშშ-ში 2008 წელს მომავალ საპრეზიდენტო არჩევნებს უკავშირდებოდა.

აგვისტოს საომარი მოქმედებებისთვის მოდელირებულ პროცესებში, სავარაუდოა, ყოფილიყო ორი სცენარი — კარგი და ცუდი. რა თქმა უნდა, სააკაშვილს მხოლოდ კარგი სცენარი უნდა სცოდნოდა. ამ თამაშში რომ ადვილად ჩაეთრიათ და რაიმე გაუთვალისწინებელი არ მომხდარიყო. მას ცუდი სცენარის განვითარება არ უნდა სცოდნოდა. სააკაშვილი არ არის იმ დონის პოლიტიკოსი და მოაზროვნე, რომ ასეთ ჩახლართულ თამაშებს თავი გაართვას. ეს ეხება მის გარემოცვასაც.

ამ პერიოდს უკავშირდება სააკაშვილის მიერ მკვეთრი საკანონმდებლო და საკანონმდებლობის გატარება, აგრესიული მილიტარიზაცია, მიზანმიმართული საომარი რიტორიკა რუსეთის წინააღმდეგ და ურთიერთობების მკვეთრი გაფუჭება. ეს რომ მიზანმიმართული პოლიტიკა იყო იმითაც ჩანს, რომ არასრული 4 წლის მანძილზე ელჩი გამოცვალეს რუსეთში, თანაც ერთმანეთზე უარესები, რაც პირდაპირი მნიშვნელობით შეურაცხყოფელი იყო რუსეთისთვის. მოსამზადებელ პროცესში ჩათრეული აღმოჩნდა რუსეთიც. მისი მმართველობის ხა-

სიათიდან გამომდინარე, არც ისე რთული იყო მისი გამოწვევა. რამდენიმე მკვეთრი შეურაცხმყოფელი განცხადება, რამდენიმე არაადეკვატური ანტირუსული მოქმედება და „მტერიც“ მზად იყო. ამ მოდელირებულ პროცესებში თავიდანვე იყო ჩადებული საქართველოსთვის მსხვერპლად, ამ მოდელირების ერთ-ერთი მიზანი იყო ავტორიტარული მმართველი მორჩილი გუნდი, მორჩილი პარლამენტი, რომლისთვისაც ხელი არ უნდა

თურქეთი თუ რუსეთი?

სებს ტრაგიკულად შეენიარა ზურაბ ჟვანია. 2004 წლის ბოლოს ზურაბ ჟვანია უკმაყოფილო იყო თავისი გუნდის წევრებით, რომლებიც მორჩილად დაუწინდეს სააკაშვილს და ამის მიზეზიც იცოდა. ამიტომ იყო, რომ ფიქრობდა, დროებით ჩამოცილებოდა ხელისუფლებას და ნასულილის როლი. აქედან გამომდინარე, ამ მოდელირების ერთ-ერთი მიზანი იყო ავტორიტარული მმართველი მორჩილი გუნდი, მორჩილი პარლამენტი, რომლისთვისაც ხელი არ უნდა

შირდებოდა რომელიმე პოლიტიკური პროცესების განვითარებას. ყველა ეს გლობალური მოვლენა, როგორც წესი, წინასწარ კარგად დაგეგმილი და სტენდზე მოდელირებული პროცესებია.

თუ რომელიმე რეგიონი ან ქვეყანა ამოიღეს მიზანში, როგორც წესი, ეს უკვე გარდაუვალი მოვლენად იქცევა. იმიტომ აღიარეს სტალინი სიცოცხლეშივე მმართველობის გენოსად თავისივე მონაწილეობის გამო, რომ მეორე მსოფლიო ომის რეალურად მომზადებული იყო საბჭოთა კავშირის გასანადგურებლად და მისი ბუნებრივი რესურსების ხელი ჩასაგდებად. სტალინი კი, სათავეს დაუდებდა ამ ომის ავტორები უფრო დასუსტებულნი და პირში ჩაღაგამოვლებულნი დატოვა. საბჭოთა კავშირი კი, ათმაგად გაძლიერებული გამოვიდა ამ ომიდან. ეს იმის ნათელი მაგალითია, რომ წინასწარ მოდელირებასაც ყოველთვის არ მოაქვს ის შედეგი,

განა თვითონ არ იცინა, რაც ჩაიდინეს და რაც დაეთეს ქვეყანაში ამერიკელებთან ერთად და რას მოიმიკიან ამ ყველაფრის შემდეგ?!

რას მოიმიკიან სააკაშვილი და მისი გარემოცვა, მათი სადარდელი იყოს. მაგრამ რას მოიმიკიან ჩვენი ქვეყანა ამ მოდელირებულ საერთაშორისო ავანტიურადან, მართლაც ჩვენი საფიქრალია.

ყველა მეგა სახელმწიფოს ერთი ხასიათი აქვს და მსგავსი პრინციპებით ხელმძღვანელობს, — თუ ვინმე ან რაიმე უკვე მათი აღარ არის, ან ინტერესი დაკარგეს, „ასეთი ჭირსაც ნაულია“ და „ქვა ქვაზეც ნუ დარჩენილია“. ხომ არ გგონიათ, ან სინდისი შეანუხებთ, ან საკუთარ ავტორიტეტზე ზრუნვას? ჩვენი მეგობარი დასავლეთისთვის, ყოველთვის სულერთი იყო, ვისი პროტექტორი იქნებოდა საქართველო და მას შემდეგ ბევრიც არაფერი შეცვლილა. განა 1921 წელს არ ჰქონდათ

შე — თურქეთი თუ რუსეთი? იმიტომ, რომ არჩევანი — დასავლეთი თუ რუსეთი — აღარ არსებობს; ყოველ შემთხვევაში, 10–15 წლით მაინც, სანამ არ მოხდება მსოფლიოში ახალი წესრიგის, ახალი კონფედერაციის ჩამოყალიბება, ჩვენთვის რთული იქნება სიტუაციის შემოტრიალება. ინერციით კიდევ გაგრძელდება დასავლეთისკენ სწრაფის რიტორიკა, დასავლეთისკენ — ღია კარის პოლიტიკა, მაგრამ რეალურად ეს შედეგის მომტანი არ იქნება. მკვეთრად შესუსტდება ამერიკის პოზიციებიც კავკასიაში, რაც რუსეთთან გადატვირთვის შედეგად უფრო იქნება, ვიდრე მისი რეალური სურვილი, დამოს პოზიციები კავკასიაში. ამიტომ აშშ შეეცდება, ხელი შეუწყოს თურქეთის მჭიდრო ურთიერთობების გაფართოებას და გაველნის გაძლიერებას კავკასიაში, რათა უფრო მეტად დამოკიდებული გახდეს კავკასიური ქვეყნები თავის სტრატეგიულ პარტნიორზე — თურქეთზე. ამას ემსახურებოდა მისი აქტიური მცდელობა სომხეთსა და თურქეთს შორის ურთიერთობის აღსადგენად და საზღვრების გასახსნელად, რათა შეესუსტებინა რუსეთის გავლენა კავკასიაზე.

ახლა გეოსტრატეგიული კონიუნქტურა განსაზღვრავს, ნაწილად დაულოც „გაბაჩიაშვილი“, რომ ერთდროულად რამდენიმე მსურველი დააკმაყოფილოს თუ, რაც საქართველოსთვის უფრო მარტივად იქნება, იმის მართვა, რაც უფრო რთული იქნება, იმის მართვა

შეშალა არც ოპოზიციას და არც ოპონენტებს ხელისუფლების შიგნით. ყველა და ყველაფერი, რაც ხელს შეუშლიდა ამ პროცესს, უნდა ჩამოსცილებოდა სააკაშვილსა და მთლიანად ხელისუფლებას. ამიტომ იყო გაუთვალისწინებელი საკადრო კარუსელები. მოდელირების პროცესს შეენიარა ირაკლი ოქრუაშვილის კარიერაც, რომელიც დროზე ადრე ცდილობდა საომარი მოქმედებების პროვოცირებას, ვიდრე ეს სჭირდებოდათ ამ პროცესების ავტორებს. ამის აუცილებლობა დადგა განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც ოქრუაშვილი გახდა საკუთარი დაპირებების მიხედვით, რომ 2007 წლის 1 იანვარს ცხინვალში შეხვედებოდა. 2006 წლის შემოდგომაზე რაჭაში ჩატარებულმა წვრთნებმა პირდაპირ მიანიშნა მოდელირების ავტორებს, რომ ოქრუაშვილი მზად არის დამოუკიდებელი მოქმედებისთვის. ეს კი უკვე სახიფათო იყო და აღარ ჯდებოდა 2008 წლის კონტექსტში, ამიტომ ისიც მოიცალეს.

რეზზე, ტექსტებიც კი იდენტური აქვთ. საერთოდ, ძალიან ბევრი წინასწარ მოდელირებული მოვლენები ხდება მსოფლიოში, რომლებიც ფარავს სხვა რეალური პროცესების განვითარებას. საერთო ჯამში ამ პროცესების ერთობლიობა წარმოქმნის გლობალური მასშტაბის მოვლენებს. ეს არა მარტო ომები, არამედ სხვადასხვა პოლიტიკური, ეკონომიკური თუ ტექნოგენური კატასტროფებია. მე არ ვარ შეთქმულებების თეორიების მიმდევარი, მაგრამ ის ხომ ფაქტია, რომ ძლიერი ქვეყნების საეცხასამხურები, ანალიტიკური და დაგეგმარების ინსტიტუტები ამზადებენ და განახორციელებენ მოდელირებულ სცენარებს სხვა ქვეყნების წინააღმდეგ. ასეთი იყო რევოლუციები რუსეთში, საბჭოთა კავშირის დაშლა, ბალკანეთის ომები და იუგოსლავიის დაშლა, 2001 წლის 11 სექტემბრის ტერაქტი. ყველა გლობალური ეკონომიკური კრიზისი, ენერგომატარებლებზე ფასების მკვეთრი ცვლილებები პირდაპირ უკავ-

რისთვისაც არის ჩაფიქრებული, თუ ქვეყანას მართავს პრაგმატული და გამჭრიახი გონების მმართველი.

არანაკლებ საინტერესოდ მიმაჩნია მარტის მოდელირებული „ქრონიკის“ შავი მასალის ნახვა. ის სიუჟეტები და ტექსტები, რომლებიც არ შევიდა გაცემისთვის. ვინც ამ საბჭოთა მასალასა და სცენარს მოიპოვებს, ბევრ საინტერესო რამეს ნახავს და ბევრ კითხვასაც მიიღებს პასუხს. არ გამოვრიცხავ, რომ სცენარში ყოფილიყო უფრო მეტი საშინელებები ჩადებული სააკაშვილის მორჩილი გუნდისა და მომხრეების დასამინებლად. შეიძლება სცენარში არა მარტო სააკაშვილის ბუნებრივი მკვეთრობა ყოფილიყო ჩადებული, არამედ ხალხის მიერ პროკურორების, მოსამართლეებისა და პოლიციელების ქვებით ჩაქოლვაც. მაგრამ, შეიძლება, თვითონვე შეეშინდათ, უკუშედეგად არ მოეტანათ ასეთი სიუჟეტებს, და გადაიფიქრეს.

ინტერესი, ნობელის მიერ აშენებულ ბაქო-ბათუმის ნავთობსადენთან რომ მიგვატოვებს და გაიქცენ? ახლა გეოსტრატეგიული კონიუნქტურა განსაზღვრავს — ნაწილად დაშლის „გაბაჩიაშვილი“, რომ ერთდროულად რამდენიმე მსურველი დააკმაყოფილოს თუ, რაც საქართველოსთვის უფრო მარტივად იქნება, იმის მართვა, რაც უფრო რთული იქნება, იმის მართვა. ჩვენ დაავსეთ შეცდომები დასავლეთთან ურთიერთობაში, ვერ გავმიჯნეთ ერთმანეთისგან აშშ და ევროპა და მათი განსხვავებული ინტერესები. ჯერჯერობით არც სხვა ქვეყნების ისტორიული გამოცდილების გათვალისწინება შეგვიძლია ჩვენი საგარეო თუ საშინაო პოლიტიკის ჩამოყალიბებაში. აუცილებლად საკუთარი გამოცდილება უნდა მიგველოცებოდეს სხვისი ნამტკრევი, რომ მერე მაინც რამე გვესწავლა.

ამავე დროს მკვეთრად უარყოფითა მრავალსაუკუნოვანი ჩვენი ისტორიული მესხიერება სპარსეთთან და ოსმალეთთან ქვეშევრდომობის პერიოდებში. არც რუსეთთან ყოფილა ია-ვარდით მოფენილი ურთიერთობა ორი საუკუნის მანძილზე, მაგრამ იყო ისტორიული მონაკვეთი, რომელმაც პოზიტიური როლი ითამაშა ქართველი ერის გადარჩენის, გამრავლებისა და დაკარგული ტერიტორიების შემოერთების პროცესში.

ჩვენზე, უკვე კარგა ხანია, ჩამოყალიბდათ ისეთივე აზრი, როგორც ავღანეთის მიმართ ჰქონდათ — როგორც ავღანეთის არაფერი ავღანეთის არაფერი ეშველება და იქ ცივილიზაცია ვერასდროს მოიკიდებს ფეხს, ისე საქართველოში დემოკრატია და სამართლიანობა არასოდეს იქნება. ამიტომ მუდმივად თავის ტყვილი, ხაზინის ქურდების ფინანსირება და რუსეთთან გაუთვალისწინებელი პაექრობა, მართლაც, მოსაბერებელი გახდა მათთვის.

სამწუხაროდ, ჩვენ მალე დავედებით არჩევანის წინა-

საქართველო

გზურთ, ბაზმონიაროთ თქმენი მოსაზრებებში? ღებმონიაროთ: 38-41-97, ან მოგზმონიაროთ: info@geworld.net

ჩვენ ვალე ღავდგაბით არჩვანის ნინაზე — თუჩქითი თუ ჩუსათი? ნიიტოზ, რომ არჩვანი — ღასავლითი თუ ჩუსათი — ალარ არსებობს

ქართველი ერის იმ ნაწილს, რომელსაც არ დაუკარგავს ისტორიული მემკვიდრეობა, რეალობისა და მადლიერების გრძნობა, ადვილად გაიხსენებს მე-19 საუკუნის მეორე ნახევარს და მე-20 საუკუნის მეორე ნახევარს, განსაკუთრებით 1964 წლიდან 1989 წლამდე, რომელიც ყველაზე მშვიდი, უღრუბლო და უსაფრთხო იყო საქართველოს ისტორიაში; შეიძლება ქართული რენესანსის შესადარებლად ჩვენს განათლებას, მეცნიერებას, კულტურას თუ ეკონომიკურ აღმაწილას ვთქვათ, ანუ თეთლი საუკუნის მეორე ნახევარი, რომელიც ნებითი ბავშვის ცხოვრება გვარჩავს.

სხვათაშორის ეროვნულ ინტერესების დაცვა-საც ადვილად ვახერხებდით. თუნდაც ქართული ენის სახელმწიფო ენად შენარჩუნებასა და საბჭოთა პასპორტებში ეროვნების ჩანერგას, რასაც ახლა ვერ მივალნივთ. ამიტომ, როდესაც დადგება ასეთი არჩევანის დრო, და ასეთი არჩევანი ჩვენმა უნებურად მინც დადგება, დარწმუნებული ვარ ასეთი არჩევანის პირობებში გადაწყვეტილების მიღება გავლენას იქონიებს რუსეთთან თანაცხოვრების მესაზღვრეობა.

კარგია ეს თუ ცუდია? ამ კითხვებზე დღევანდელი თაობებისთვის პასუხის გაცემა არც ისე ადვილი იქნება, იმიტომ, რომ დადებითიც და უარყოფითი პასუხიც სუბიექტური იქნება და ამავდროს — კონტექსტიდან ამოვარდნილი. სწორედ უნდა შევაფასოთ ის ფაქტორიც, რომ, თუ ასეთი არჩევანის წინაშე ვდგებით, ეს გამოწვეულია არა მარტო მე-20 საუკუნის ფეოდალიზმის გეოპოლიტიკური თამაშებით, არამედ იმითაც, რომ ჩვენც დიდი წვლილი მიგვიძღვის იმაში, რომ ასეთი არჩევანის წინაშე დავდევით.

დავუბრუნდეთ ისევ მოდელირებულ „ქრონიკას“. რას ემსახურებოდა ეს გადაცემა? იქნებ მიზანი იყო, რომ გადაეფარა სხვა უფრო მნიშვნელოვანი მიმდინარე პროცესი. ხომ დასაშვებია, რომ ეს გადაცემა მიზნად ისახავდა, რაიმე ახალი პროცესისთვის საზოგადოების შემზადებას, რისთვისაც სჭირდებოდა, როგორც საზოგადოების დაზარაობა, ასევე აგრესიული განწყობის გადღვივება რუსეთის მიმართ და რაიმე ახალი ქმედებების გამართლება? შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ — ორივე ერთად, თუ ეს ორივე პროცესი ერთმანეთს უკავშირდება.

შარშან, წლის ბოლოს თბილისში ჩატარებული შეკრება სხვა ქვეყნებში გადახვეწილი ჩრდილოკავკასიელების მონაწილეობით, რაც საზოგადოებისთვის არ იყო ცნობილი და „პირველი კავკასიური“ არხის

შექმნა პირდაპირ კავშირშია ერთმანეთთან. ამაში, ალბათ, ეჭვი ცოტა ვინმეს თუ ეპარება. არც იმაში შეეპარება ვინმეს ეჭვი, რომ ორივე ეს საკითხი მიზანმიმართულად ანტირუსული ხასიათისაა. რით არის გამოწვეული საქართველოს ხელისუფლების ასეთი სარისკო ქმედებები? რევანშით შეპყრობილი სააკაშვილის ოცნების პროდუქტია თუ მისი პატრონების, „ნეოკონების“ ანტირუსული გეგმის შემადგენელი ნაწილი? თუ კი ეს ორი საკითხი უმეტესად ფაქტია, ესე იგი ემსახურება რაღაც ახალი მოვლენების მომზადებასა და დაწყებას, რომელმაც შეგავლენა უნდა მოახდინოს რუსეთზე, კერძოდ კი გაააქტიუროს და კიდევ უფრო გაამწვავოს ჩრდილოეთ კავკასიაში მიმდინარე პროცესები. ამჯერად, გასული წლებისგან განსხვავებით, ალბათ, გადაწყვეტილია ყოველგვარი შეფუთვის გარეშე საქართველოს დიად ჩართვა ამ პროცესში. ასეთ შემთხვევაში ნათელი ხდება, რომ ჩვენ კიდევ ერთი საერთაშორისო ავანტიურისა და კატასტროფული საფრთხის წინაშე ვდგებით. როდესაც ისლამური ჯიჰადისა და რუსული აგრესიის ეპიცენტრად გადავიქცევით, ანუ კიდევ ერთხელ მზადდება საქართველოსთვის მსხვერპლის როლი.

საქართველო, როგორც უკვე მოდელირებული სამყაროს შემადგენელი ნაწილი, განიხილება როგორც ამ სამყაროს მოსამზადებელი მოვლენების უსიტყვო შემსრულებელი. კარგად უნდა გვახსოვდეს, რომ ნახლის აზრი და მისი ბედნიერების ავტორებისთვის მეთაურისისხოვანია; მთავარია, ტერიტორია, როგორც სტრატეგიული და ნიშნულების პოლიგონი.

უნდა ვაღიაროთ, რომ ჩვენ ნებით გავიხლართეთ ორი იდეოლოგიის, ორი მენტალიტეტისა და ორი მეტა სახელმწიფოს გეოპოლიტიკური ბრძოლის ბაღში. ალბათ, რაღაც ახალი ემოციები და განცდები გვინდოდა, როგორც დაუღვრომელი სულის ხალხს. ჩვენ არ გვაკმაყოფილებდა, რომ ყველა პაპუსი არ გვიცნობდა მსოფლიოში, გვინდოდა, კარგად გავგოთ ჩვენი უძველესი წარმოშობა, უძველესი დამწერლობა, ჩვენი განსაკუთრებული სიამაყე და ხასიათი, მაგრამ ვერ გავთვალეთ, რომ პრაგმატული რეალპოლიტიკისთვის ეს ისეთივე მნიშვნელოვანია, როგორც ნიანგისთვის მსხვერპლის ვარცხნილობა. რუსებს ერთი კარგი ანდაზა აქვთ: „От добра, добра не ищут“. ალბათ, არ გვეხერხება სიკეთის აღქმა...

მეზობე რატიშვილი,
პოლიტოლოგი,
პოლიტიკატიმარი.
რუსთავის №18 საპყრობილე
09.05.2010 წელი.

უხედური №1

საქართველოში კრიზისი და გაჭირვებაა. უჭირს ყველას — ზოგს სულიერად, ზოგს მატერიალურად, უმეტესობას ყველაწიარად. ჩვენი ხასიათიდან გამომდინარე, გასაკვირიც კია, რატომ არ ჩატარდა აქამდე კონკურსი ან თუნდაც სოციოლოგიური გამოკითხვა — ვინ არის ყველაზე უხედური და გაჭირვებული ამ ქვეყანაში. ვერაა სახარბილო სტატუსი, მაგრამ ჩვენ ხომ ყველაფერი პირველობა გვიყვარს, ცუდშიც და კარგშიც. და თუ კარგად დაუყვირდებით, ერთ-ერთი ყველაზე „პერსპექტიული“ კანდიდატურა ქვეყნის მთავარი უხედურის ნომინაციაში ჯერ კიდევ რატომღაც პრეზიდენტად წოდებული მიშკო, იგივე შიშკო სააკაშვილი გახლავთ.

ყრმობიდან მოყოლებული სააკაშვილი ვერაფრით ჩამოყალიბდა დამოუკიდებელი პიროვნებად, მამაკაცად. ქალების გარემოცვაში გაზრდასა და ქუჩისგან მაქსიმალურად დისტანცირებას ყოველთვის როდი მოაქვს დადებითი შედეგი. ყმანვილი მიშკო ეზოში თანატოლებთან ფეხბურთის თამაშითაც კი ვერ დაიკვებინდა ხშირად. სკოლის პერიოდში, როგორც ამბობენ, უფრო მეტად ახლომდებარე სეზე ადიოდა ხოლმე და ტოტებოდან აკვირდებოდა თანატოლების საფეხბურთო ბატალიებს, მთლად „თამაზგარე მდგომარეობაში“ რომ არ დარჩენილიყო, „სპორტული კომენტატორის“ ფუნქციას ითავსებდა და ხის ტოტებიდან „მაქნის რეპორტაჟი“ მიჰყავდა ხოლმე. სხვათა შორის, უკვე პრეზიდენტად გახდომის შემდეგ ერთ-ერთი პირველი, რაც სააკაშვილმა გააკეთა, სწორედ ის ხე მოაჭრევინაო, ამბობენ. შემდეგ, კახი კალაძეს ფეხი მოსტეხა. ეს ისე, გახსენებისთვის.

ციენტრში ნებით მოექცა თუ ნორჩი სააკაშვილი თემურ ალასანიას საშუალებით ამერიკელებთან სხვებმა „შეაგზავნეს“, იმდენად სათუთ თემაა, რომ „მეთქმულების თეორიის“ სუნიც დაჰკრავს, ამიტომ არ ღირს ჩაღრმავება და ბნელ ოთახში შავი კატის ძებნა. ნებისმიერ შემთხვევაში, მათ, ვინც სააკაშვილი „დაავებოვკა“ და ოპერაცია „ვარდების რევოლუცია“ ჩაიფიქრა, მშვენივრად ჰქონდათ შესწავლილი არასრულფასოვნების კომპლექსით შეპყრობილი „დედიკოს ბიჭის“ ფსიქოლოგიური პორტრეტი და კარგად იცოდნენ, რომ საკუთარი უსუსურობის დასაფარველად და მისაჩქმლად სააკაშვილი ყველაფერზე ნაწილად ვიყავით თანამშრომლობაზე დათანხმდებოდა (მით უმეტეს, მას არასოდეს ჰქონია წარმოდგენა, ვინაა ნაწილობა და ვინ — კარგი ადამიანი), ოღონდ კი პრეზიდენტი გამხდარიყო და ხელში ძალაუფლება ჩავედო, შემდეგ კი მის მართვაზე ადგილი არაფერი იქნებოდა.

მოსახდენი მართლაც მოხდა. სააკაშვილს განუზომელი ძალაუფლება ჩაუფარდა ხელში. ნორმალურ ადამიანს სამუდამოდ დაეკარგა ბავშვობისდროინდელი კომპლექსებიცა და თანატოლებთან

ბიზგან მიყენებული წყენადამცირებაც, მაგრამ ან სააკაშვილი მართლაც არ არის ნორმალური, წმინდა სამედიცინო თვალსაზრისით, ან მის ბიოგრაფიაში რაღაც ისეთი საშინელება იმალება, რასაც ვერანაირი ძალაუფლება ვერ კურნავს.

ახლა თუ ისე, უკვე პრეზიდენტი მიშკო წამდასხუნიაკითედა რაღაც ისეთს, რაც აშკარად მიუთითებდა, რომ ამ ბიჭს მთლად წესრიგში ვერ ჰქონდა ყველაფერი, ვერც მაშინ — ყმანვიკაცობაში და ვერც შემდეგ.

ყველას ახსოვს მისი „აგერაა ბუჩქები“, რომლის თქმის შემდეგ არც ერთი თავმოყვარე და მოაზროვნე ერთი მას პრეზიდენტად აღარ მოითმენდა. არავის ეპარება ეჭვი (პათოლოგი მიშიაკების გარდა), რომ ეს სიტყვები სააკაშვილის ქვეცნობიერიდან ამოვარდა და რაღაც ისეთი გვიჩვენა, რაც მან ბავშვობაში ვერ აისრულა და ვერ დაიკმაყოფილა. გამოხდა რამდენიმე ხანი და რატომღაც ღამის ორ საათზე საბავშვო ქალაქ „მიზურში“ ჩასულმა სააკაშვილმა იქ „შემთხვევით“ მყოფ „ლად ახალგაზრდებს“ აუწყა — „ეხლა რომ არის ეს პარკი განათებული და უსაფრთხო, ყოველთვის ასე კი არ იყო, 1992 წელს მე იარაღი მქონდა ქამარში გაჩრილი, ჩეხეთი“ და ასე გადმოვივლი ღამით „მიზურით“.

მიშა, ბებიაშენი მზია ტყუვდება ეგეთი ზღაპრებით? თუ არა, რატომ გგონია, რომ მარტო შენ ცხოვრობდი 90-იანი წლების თბილისში? 92 წელს „ჩეხეთი“ შენ კი არა, „მხედრონშიც“ ერთი-ორ ადამიანს თუ ჰქონდა სულ და შენ ვინ მოგაშობებდა მაგ იარაღს, ხომ მოგაშობდნენ ქამარიან-წელიანად?

გასაგებია, რომ ეს მამალი ტყუილია, მაგრამ უფრო მნიშვნელოვანი ამ „ალიარებაში“ ის იყო, რომ სააკაშვილმა ამ ზღაპრით საკუთარი თავის დამკვიდრება სცადა კიდევ ერთხელ — აი, მერა მთავარი ვიყავი ყმანვიკაცობაში. კი, გენაცვალე, მოატყუე ტვირფავადგულესილი „პატრიოტები“, მაგრამ საკუთარ თავს რომ ვერ ატყუებ?

ვერ ატყუებს, მაგრამ ძალაუფლებას ის მინც შეუძლებელია, რომ კომპლექსებიდან ყურადღება სხვა რამეზე გადაიტანოს, რაც დაგაკლდა, ის მაქსიმალურად აინაზღაურეო და ნაწილობრივ მინც შეიქმნა ილუზია, რომ „მაგარი ხარ“. გასაგებია, რომ არც ე. წ. სიმღერა „მიშა მაგარია“ შეიქმნა შემთხვევით.

მაგრამ სააკაშვილი ამ ყველაფრის გამო უხედური არ ყოფილა. ის საცოდავი იყო. მისი ნამდვილი უხედურება ახლა გამოივლიდა; უფრო სწორად, მაშინ, როცა მისგან, რომ ის არ არის ამ ქვეყნის რეალური მმართველი ღამით „მიზურით“ და თან ვინ — ყოფილი „თანამთავრები“!

ახლან რამაზ საყვარელიძემ გაიხსენა რევოლუციამდე კარგა ხნით ადრე „თავისუფლების ინსტიტუტის“ ერთ-ერთი წევრის მიერ მისთვის ნათქვამი სიტყვები — როგორც კი მიშა „გაუბრებავს“, მოვიმოხრებთ და მის ადგილზე ვინმე სხვას დავსვამთო. გრძნობს ახლა მიშკო, რომ სწორედ ეს დრო მოვიდა, რომ ის უკვე აღარაფერს აკონტროლებს ამ ქვეყანაში „მოდელირებული ქრონიკის“ და ერთ-ორი პათოლოგის გარდა, ძალაუფლება ხელიდან ეცლება და არ იცის, რა უნდა ქნას, იმიტომ რომ ძალაუფლების გარეშე იგი წულისა? ამიტომ დარბის ხან ჩინჩილას ინაუგურაციაზე კოსტარონკაში და ხან კიდევ — სად...

ძალაუფლების დაკარგვა საშინელებაა სააკაშვილის-ნაირი ფსიქიკის ადამიანებისთვის. ხშირ შემთხვევაში ეს გამოუსწორებელი ტრაგედიით სრულდება ხოლმე. ღმერთმა ნუ ქნას, აფჯერადაც ასე მოხდეს.

სალვადო რიბალი

მოკლად

პოლონური დეპორტი ბკილავა

პოლონეთში არალეგალურად მცხოვრებ 2 000 ქართველ დეპორტაციას ელის.

ეს ციფრი საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრომ მის ხელთ არსებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით დაასახელა, რეალურად შესაძლოა გაცილებით მეტი ქართველი დააბრუნონ საამბოლოში იძულებით. გასული წლიდან მოყოლებული პოლონეთი ინტენსიურად ახორციელებს ლტოლვილთა ბანაკების დახურვის პოლიტიკას, რის შედეგადაც დეპორტაციის რამდენიმე ტალღა უკვე განხორციელდა.

იყიდა სასაბჭოელო

ჩვენს ბედკრულ სამშობლოს ობამასგანა აკლდა გაყიდვა და თურმე ისიც გვეყიდა. 15 მაისის „The Washington Post“-ის სტატიაში სათარობით „აშშ რუსეთის მეზობლებზე უარს ამბობს“ ამერიკელი ექსპერტი დევიდ კრამერი ირწმუნება, რომ რუსეთთან კარგი ურთიერთობის შესანარჩუნებლად ობამას ადმინისტრაციამ, შესაძლოა, საქართველო და მოლდავეთი რუსეთს „მიჰყიდოს“. ობამამ კონგრესისადმი მიმართვაში განაცხადა, რომ საქართველო რუსეთთან თანამშრომლობის დაბრკოლებად აღარ მიაჩნია.

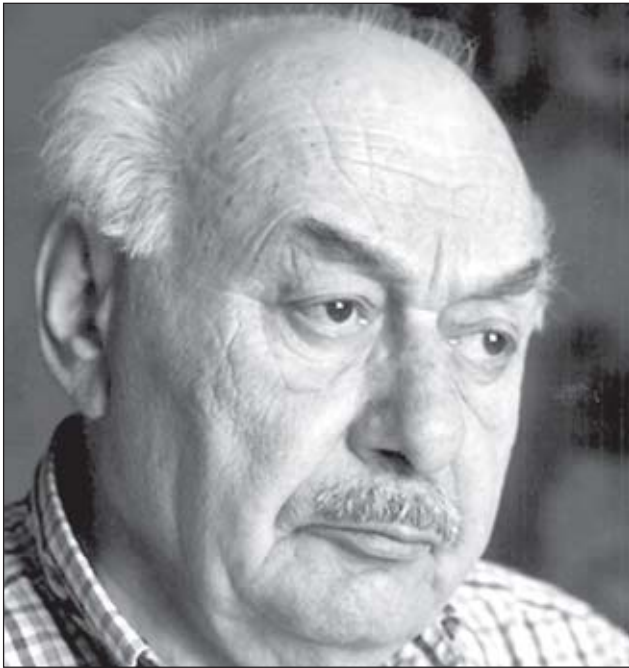
ქართული პოეზიის რაინდი ზეხიურ საქართველოს შეუერთდა

დიდი მუხრანი აღარა გვყავს. იგი, როგორც ჭეშმარიტ რაინდს შეჰფერის, სიკვდილს ფეხზე მდგომი შეეგება. მეგობრის საიუბილეო საღამოზე ლექსს კითხულობდა და სიკვდილი, რომელიც კულისებიდან წამოეპარა, აინუნშიაც არ ჩააგდო, ცდილობდა, სიტყვა არ გაეწყვიტა... მაგრამ არსთა გამრიგემ ასე ისურვა — დიდი მუხრანი წაიქცა და მისი უკანასკნელი სიტყვა „საქართველო“ იყო, სამშობლო, რომელსაც ათწლეულების მანძილზე ერთგულად მსახურებდა.

დიდმა მუხრანმა მართალი სიტყვისა და ეროვნული იდეის უანგარო მსახურებაში გალია წუთისოფელი და მარადიული პოეზია დაგვიტოვა „ჩვენდა სანვრთნელად“.

შარშან, მუხრან მაჭავარიანის 80 წლის იუბილესთან დაკავშირებით, გაზეთმა „საქართველო და მსოფლიომ“ დიდი პოეტის ლექსები გამოაქვეყნა, მხოლოდ მცირე ნაწილი, რომელთა შერჩევა ერთობ გაგვიჭირდა, იმდენად საძნელო გამოდგა ქართული პოეზიის საგანძურად თვალმარგალიტის ამოკრება.

ახლაც მისივე პოეზიით ვემშვიდობებით დიდ მუხრანს, რომლის შემოქმედებამ უზარმაზარი როლი შეასრულა ეროვნული თვითშეგნების ამაღლებასა და განვითარებაში.

იქ როცა მივალ, —
ხელებგაშლით, —
მეტყვიან, ალბათ:
— მუხრანს ვახლავართ!

აქ ზოგი იტყვის:
— ხო, ჩაძაღვდა,
ეტირა ყოფა!..
ზოგი მათგანი:
— ჩვენც მოვკვდებით!
რა გაეწყობა!
ნაპირს საცაა მოადგება საჩემო ნავი

და მე ამ ქვეყნით,
სამუდამოდ,
იმ ქვეყნად წავალ.

1993

ჩვეულებრივი ესეც ნუთუ არის ამბავი?!

მზე რომ ამოდის
და ნარშავი
ლამეს მიტირის, —
ჩვეულებრივი ამბავია, —
როგორც სიკვდილი!
დღისით,
მზე როა
და მთოვარე
კრთის ფერმიხდილი, —
ჩვეულებრივი ამბავია, —
როგორც სიკვდილი!
თავლაფდასხმული, —
რომ არ იტყვს
კაცი იხტიბარს, —
ჩვეულებრივი ამბავია, —
როგორც სიკვდილი!
საქართველოსი,
კრინტს რომ არ ძრავს,
ახლა, — მთა-ბარი, —
ჩვეულებრივი,
ესეც,
ნუთუ,
არის ამბავი?!

1994

ვაი, ჩვენს პატრონს

დავდივარ,
როგორც დადიოდა ჩემამდე ბევრი,
ჩემს თავზეც ბრუნავს
ხან დოლაბი,
ხან კიდევ კევრი.

ვხედავ:
რეგვენი ლაპარაკობს
ამაყად, მძიმედ
და, მე შენ გეტყვი,
უბატონოდ ხმას გასცემს ვინმე.

ქალი თუ კაცი
ეჯიბრება იმაში ურთერთს:
ფიქრის და სიტყვის დაშორებას
ვინ შეძლებს უკეთ.

გზადაგზა მხვდება
კმაყოფილი სიფათი რეგვენი;
ფოთლებს უწვდიან ლამაზმანებს
ამაოდ ლელვნი.

დროდადრო მესმის
უხერხული ხალხური ლექსი:
ვჭამოთო კარგად, —
არაფერი შეგვრჩება მეტი.

ვაი, ჩვენს პატრონს,
ჩვენი ყოფის თავი და ბოლო,
ჭამა და საქმლის მონელება
თუ არის მხოლოდ.

დავდივარ,
როგორც დადიოდა ჩემამდე ბევრი,
ჩემს თავზეც ბრუნავს
ხან დოლაბი,
ხან კიდევ კევრი.

ღმერთმა ქართული, —
ან და მარად, —
აკურთხოს მინა!
სვის ჩარხმა მისმა
ანი მაინც იბრუნოს წაღმა! —
და ყველას,
ჰქვია ქართველი ვისაც,
მსურს, —
სურდეს იგი,
რაც სურდა საბას!

1993

აწინდელი საქართველო

აწინდელი საქართველო
(უწინდლისა, არ ვიცი)!
იყოს ღირსი,
არა მგონი,
გელათისი!
ბაგრატიისი!
ჯვარისი!

აწინდელი საქართველო
(უწინდლისა, არ ვიცი)!
იყოს ღირსი,
არა მგონი,
შოთაისი!
საბაისი
და სხვისი!

აწინდელი საქართველო
(უწინდლისა, არ ვიცი)!
არის ღირსი
(შეძახილით აკაკისით)
ფურ-
თხი-
სი!

1992

მეც თუ ასეთი სიბერე მელის

შენ დაგინუხდა, სიკვდილო, ხელი! —
ვინაა, — ყმა რომ არაა შენი?!..
ერთი, მორიგი, მოქნევა ცელის, —
წკაპ...
და...
წავიღებ
მაშინვე
წერილს!

შენ შეგინუხდა, სიკვდილო, ხელი! —
შენ შემოგცქერის ერი და ბერი!..

რაც სურდა საბას

თუ მსურდეს სხვა რამ, —
ღმერთმა დამლახვროს!
მსურს მხოლოდ იგი,
რაც საბას სურდა:
კაცმა ქართველმა,
მსურს, —
ქართულად ილაპარაკოს
და საქართველოს
საქართველო, მსურს, —
ერქვას მუდამ!

ერთი, მორიგი, მოქნევა ცელის, —
წკაპ...
და...
იალლ! —
ჰერი და ჰერი!

ყოველდღე ვხედავ, — უბანში ვერის, —
დადის მოხუცი ნაბიჯით ნელით...
მეც თუ ასეთი სიბერე მელის,
მოდი,
ახლავე
მომისვი
ცელი!

1992

სამწუხაროდ, — ვერა, ვერა, — ბრწყინვალელებაც თქვენო!

იცის, მარა ყველამ არა!
მეგობარო ჩემო:
პროვინციამ სისადავის,
რომ არ იცის გემო!

(რა ლამაზად ჩამომდგარა
გიორგობის თვეო).

არც ეგების
(არაერთი მიზეზისა გამო):
პროვინციამ სისადავის,
რომ შეიგნოს გემო!

(რა ლამაზად ჩამომდგარა
გიორგობის თვეო).

ყველამ იცის? —
იგრძნობს ყველა
ამ სტრიქონის გემოს? —
სამწუხაროდ, —
ვერა, ვერა, —
ბრწყინვალელებაც თქვენო!

1995

ჩვეულებრივი ამბავი

ნაპირს საცაა მოადგება საჩემო ნავი
და მე ამ ქვეყნით,
სამუდამოდ,
იმ ქვეყნად წავალ
(სხვა, — ბარიერი წავიდა რავარც!)

ღ
ჩვეულებრივი ამბავი?
ჩვეულებრივი ხსენება!
წიქიას!
ბეაჩხას!
მეცაა სიყმა,
იპოვება!

Zeinur Machavariani

რა გელოვებით აბრუნებს ხეებს «ნაციონალური მოძრაობა»

გასულ კვირას, ცესკომ მერიის სოციალური მომსახურებისა და კულტურის საქალაქო სამსახურის ახალგაზრდულ საქმეთა მონიტორინგის განყოფილების უფროსის, თორნიკე ხუციშვილის მიმართ სამართალდარღვევის ოქმი შეადგინა და სასამართლოში გადააგზავნა, რათა სასამართლომ იმსჯელოს, საარჩევნო კოდექსის დარღვევისთვის მისთვის 1000-ლარიანი ჯარიმის დაკისრების შესახებ. საქმე ეხებოდა მერიის პროექტ „კინომანიას“, რომელიც კინოთეატრებში სტუდენტებისთვის 1 ივნისამდე 5-ლარიან ფასდაკლებას ითვალისწინებდა და რომლის ბილეთებზეც გამოსახული იყო ზუსტად ისეთივე ხუთიანი, როგორც მმართველი პარტიის სააგიტაციო პლაკატებზეა. აღნიშნული ბარათები დაიბეჭდა მერიის სახსრებით წინასაარჩევნო პერიოდში, რაც საარჩევნო კოდექსის დარღვევაა.

როდის დაიჭირან ზვიად ძიძიგურს?

„ლამის ორ საათზე ჩემს სახლში რა გინდათ, რა გინდათ ჩემს სახლში? მომშორდით აქედან სულველანი! მომშორდით აქედან სულველანი! ჩემს სახლში ნუ მივარდებით ნაციონალები და თქვენ ერთად, ნაციონალები და თქვენ ნუ მივარდებით ერთად სახლში! აქედან მოუსვით, ჩემ სახლში ნუ მივარდებით, მოუსვით აქედან! მომშორდით სულველანი, სახლში ნუ მივარდებით, ბავშვები მყავს ამ სახლში, წადით აქედან, დებილებო, თქვენ, თქვე ნაციონალებო, პატრულებო, თქვენ, წადით აქედან გადაშენდით, არ დაგინახოთ აქ მოსულელები, ოჯახში არ შემოხვიდეთ რომელიმე თქვენგანი!“

ასე წყევლა-კრულავით, „უდილობო სახიძო“ ვარდენივით მისდევდა გიორგობის ღამეს ხალათში გამოწყობილი მერიის კანდიდატი ზვიად ძიძიგური მის სახლთან მომხდარ ინციდენტთან დაკავშირებით კომენტარზე მისულ ჟურნალისტებს. ოღონდ ამჯერად — უიარალოდ. ამ ფაქტამდე კი ძიძიგური ჩოლოყაშვილის ქუჩაზე იარაღს უტურტურებდა ნაციონალების აქტივისტებს, რომლებიც მის სახლთან საარჩევნო პლაკატებს აკრავდნენ.

გიორგობა ძიძიგურისთვის აშკარად მძიმე აღმოჩნდა. ჯერ იყო და, ამ დღეს დაგეგმილი პოლიციის აღლუმი ვერ ჩაშალა, თუმცა პოლიციის დღე და გიორგობა რამდენიმე პოლიციელს მაინც ჩააშაშა, რადგან ამ აქციაზე რამდენიმე პოლიციელმა, ისევე, როგორც მომიტინგეებმა სხულის დაზიანებები მიიღეს. მერიის კანდიდატ ზვიად ძიძიგურს მეტსახეც და „პრაგმატიკ“ ეძახიან, მისი რკინიგზასთან ხშირი კონტაქტის გამო. აქცია არ ჩაივლის ძიძიგურის მონაწილეობით, რკინიგზა რომ არ გადაკეტოს.

პირველად გახსოვთ, ალბათ, ძიძიგურმა 1989 წელს სამტრედიამი გადაკეტა რკინიგზა და ამით ბლოკადას უწყობდა რუსეთს! ნოემბრის მასშტაბური აქციების დროსაც მიაკითხა ძიძიგურმა რკინიგზას, თუმცა სამართალდამცავებმა რკინიგზაზე მოძრაობა მალევე აღადგინეს. გიორგობის აქციაზეც „გაუმართლა“, რადგან იქვე აღმოაჩინა რკინიგზა, ჰოდა, გული როგორ გაუძლებდა, რელსებზე რამდენიმე წუთით რომ არ ჩამოშვდარიყო?! მართალია, მოკლე ხნით, მაგრამ მისი გადაკეტვა ძიძიგურმა მაინც შეძლო. ამ დროისთვის ძიძიგურის სხვა გატაცებების შესახებ ჯერ კიდევ არ ვიცოდით, მხოლოდ გვიან გახდა ცნობილი, რომ ძიძიგურს მართო რკინიგზის გადაკეტვა კი არა, სროლაც შეუძლია, რეგისტრირებულ იარაღს მუდამ თან ატარებს და ნებისმიერ შემთხვევაში თავს დაიცავს. თუმცა ეს „თავდაცვა“, რომელიც ერთი შეხედვით თავდასხმას უფრო ჰგავდა, მას შეიძლება თავისუფლების აღკვეთად თუ არა (გიორგობის თანხად), რამდენიმე ათას ლარად მაინც დაუჯდეს, რადგან 6 მაისის ღამეს მომხდარ ფაქტზე საქმე უკვე აღძრულია ხულიგნობის მუხლით და მოწმეთა დაკითხვა მიმდინარეობს.

პროკურატურამ ამ საკითხზე კომენტარის გაკეთებას თავს არიდებს, რადგან საქმე, რომელიც ძიძიგურმა მათ მისცა, მართლაც კარგი საკბილოა, უბრალოდ, საარჩევნოდ მისი ბოლომდე მიყვანა ისევე ოპოზიციის ნისქელივით დასახამს წყაღის და პოლიტიკური რეპრესიების შეფასდება, თორემ აქამდე ძიძიგური უკვე აღმოჩნდებოდა გისოსებს მიღმა. პროკურატურა ამის გათვალისწინებით, როგორც ჩანს, დროს წელავს და აცხადებს, რომ მიმდინარეობს მოწმეთა დაკითხვა.

აღნიშნულ საკითხზე თავად ძიძიგური ჯერ არ დაუკითხავთ და არჩევნებამდე, ალბათ, არც დაკითხვენ, მაგრამ აღნიშნული ჩვენებები დღევანდელი კანონმდებლობით აბსოლუტურად საკმარისია ძიძიგურისა და მისი მეგობრების სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობაში მისაცემად. ამ ფაქტს გაგრძელება სწორედ არჩევნების შემდეგ ექნება. ჩვენ ვცადეთ ძიძიგურთან დაკავშირება, მაგრამ მერიის კანდიდატს ტელეფონი გამორთული ჰქონდა.

გვერდი მოაშადა სოფო გელაშვილი

ოპოზიციური პარტიების ნაკრძალვანობა კანდიდატებს ერთმანეთის მიყოლებით ხსნიან

რაშეილთან სახლში მივიდნენ, მათი წასვლის შემდეგ ქვეთარაშვილის გადაუდებელი სამედიცინო დახმარება დასჭირდა. თუმცა ხანგოშვილმა მუქარის ფაქტი უარყო და განაცხადა, რომ ქვეთარაშვილს მხოლოდ მეგობრული რჩევა მისცა.

ყვარლის რაიონის გამგებლის, ლევან გამსახურდიასა და პოლიციის უფროსის, თეიმურაზ გურაშვილის მხრიდან ზენოლის გამო კანდიდატურები მოხსნეს ახალსოფლის საკრებულოს წევრობის კანდიდატმა მზია ხუტუაშვილმა და მთისძირის საკრებულოს წევრობის კანდიდატმა ანეტა მღებრიშვილმა. ხუტუაშვილმა არჩევნებში მონაწილეობაზე უარი პარტიულად სიის წარდგენის შემდეგ განაცხადა, მღებრიშვილმა კი — 5 მაისს. „ეროვნულ საბჭოს“ ყვარელში 11-კაციანი სია ჰქონდა წარდგენილი, სხვა კანდიდატურის მოხსნა კი საკმარისი იყო სიის გასაუქმებლად.

ლანჩხუთში ბლოკ „ალიანსი საქართველოსთვის“ მაჟორიტარობის ერთ-ერთ კანდიდატზე — ავთანდილ სურმანიძეზე ძალოვანი უწყების თანამშრომლებმა ზენოლა განახორციელეს. პრობაციისა და იურიდიული დახმარების საკითხთა მიწისძვრის, ხათუნა კალმახელიძის ლანჩხუთში ვიზიტისას, სურმანიძე, როგორც ნიგვზიანის თემის რწმუნებულის თანამშემწე, შეხვედრას ესწრებოდა და თავის პოლიტიკურ კურსს აფიქსირებდა. შეხვედრის შემდეგ იგი კონსტიტუციური უსაფრთხოების დეპარტამენტის თანამშრომელმა ბუხუტი ჩხაიძემ დაიბარა და წინასაარჩევნო კამპანიის შეწყვეტა მოსთხოვა. ეს უიშვიათესი გამონაკლისია წინასაარჩევნო ზენოლის შემთხვევებს შორის, რადგან, როგორც გაირკვა, ამ ფაქტის გამო ბუხუტი ჩხაიძე თანამდებობიდან გაუთავისუფლებიათ.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტში, სოფელ

საბათლოში პარტიის „მოდრობა სამართლიანი საქართველოსთვის“ აქტივისტს, ქართული ენის პედაგოგ ნინო ქადაგიშვილს საბათოს რწმუნებულის დათვით გუნდაძე დაუკავშირდა და განუცხადა, რომ სკოლის დატოვება მოუწევდა, თუ ოპოზიციური პარტიისთან თანამშრომლობას არ შეწყვეტდა.

პარტია „თავისუფლების“ პირველი ნომერი ვიქტორ ჯაფარიძეც მუქარის მსხვერპლი გახდა: გამგებლის დავალებით მას მესტიის რაიონის პოლიციის უფროსმა ვია შედანიამ დაურეკა და დემუქრა, რომ მესტიაში ჩასვლის დღესვე დააკავებდა, თუ არჩევნებში მონაწილეობაზე არ იტყვოდა უარს. ჯაფარიძეც მესტიაში დღემდე არ ჩასულა. მასზე მუქარა გრძელდება და არ არის გამოტყუებული, კანდიდატურა მოხსნას.

ეს არასრული ჩამონათვალი ზენოლის იმ ფაქტებისა, რომლებსაც წინასაარჩევნო პროცესებზე მონიტორინგის განმახორციელებელი არასამთავრობო ორგანიზაციები ავრცელებენ. ასე თუ გაგრძელდა, შესაძლოა, რეგიონებში არჩევნებში „ნაციონალური მოძრაობის“ კანდიდატები კონკურენტგარეშე აღმოჩნდნენ. ზენოლა გრძელდება არამართო კანდიდატებზე, არამედ ამომრჩევლებზეც.

ბლოკ „ალიანსი საქართველოსთვის“ ახმეტის რაიონული ორგანიზაცია „ნაციონალური მოძრაობის“ ზემო აღვანის მაჟორიტარ დეპუტატ ბესო ყიზილაშვილს სოფელ აღვანში საჯარო სკოლების დამამთავრებელი კლასის მოსწავლეებზე (მოგეხსენებათ მე-12 კლასელები, ასაკის შესაბამისად, არჩევნებში მონაწილეობენ) ზენოლაში ადანაშაულებს. მუნიციპალიტეტის გამგეობის სამხედრო განვებისა და აღრიცხვის სამსახურის სპეციალისტი მათ ემუქრება, თუ

ხმას „ნაციონალური მოძრაობას“ და მის კანდიდატებს არ მისცემენ, ჯარში გაიწვევს და უმალესში ჩაბარებას ვეღარ შეძლებენ. ასეთივე მეტოქეობის გამოცხადებაში ადანაშაულებენ ლანჩხუთის სამხედრო განვებისა და აღრიცხვის სამსახურის თანამშრომელ დავით პატარავას. ოღონდ პატარავა სკოლის მოსწავლეებს არ ერჩის, მას 18 წელს გადაცილებული მამაკაცები გაუფრთხილებია ამის თაობაზე.

მიუხედავად იმისა, რომ „ნაციონალური მოძრაობა“ არაერთგზის არის დადანაშაულებული არჩევნებისთვის ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენებაში (მათ შორისაა მრავალწლიანი პროგრამები, რომელიც არჩევნებს უკავშირდება და საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვა, კიდევ ანარმობებს მსგავსი სახის ბენოლებს კონკურენტ კანდიდატებზე. უნდა ვივარაუდოთ, რომ

სოფიოლოპიური კვლევის შედეგების მიუხედავად, როგორც სელისუფლაბა გვანახვს თავს, მათ რეპრესიას კალიან უჭირს.

თუმცა მსგავსი ზენოლების შემდეგ, თუკი ამგვარი ფაქტების აღკვეთა არ მოხდება, შესაძლოა სოფიოლოპიური გამოკვლევების დასახელებულ ციფრს მათი გამარჯვება მართლაც მიუახლოვდეს.

გზად, გაგზავნიან თქვენს მისამართს? დაგვიკავშირეთ: 38-41-97, ან მოგვწერეთ: info@geworld.net

საქართველო

არნო ხიდირბეგიშვილი:

ფარისევანი ელიტა და სპეცდანიუნულების ტელევიზია

„რატომ ისევ მე?! საქართველოში ამაზე რატომ არავინ დაბარავს? განა ჩემს პუბლიკაციებში ბევრი რამაა ისეთი, რაც ყველამ არ იცის?! და საბოლოოდ, საჭიროა კი, სიმართლე უთხრა იმ საზოგადოებას, რომელსაც სიმართლის ეზიზიანა?“ — ვფიქრობდი ამ სტრიქონების დაწერამდე და უცებ მივხვდი, რომ კითხვას თავადვე ვუპასუხებ: **სწორედ იმიტომ, რომ სიმართლე საყოველთაოდ ცნობილია, მაგრამ ამაზე დუმან, მოვალე ვარ, ეს გავაკეთო!**

მე იპოლიტიკარ ვარ, თუმცა, საქართველოში მომხდარს თავს რომ ვადევნებ, ისე მტკივა, რომ ზოგჯერ მინდა გავცვიფრებ და მოვკვდევ რიზანოვის ტელევიზიის ზემოთ ნახსენები გემოინათვით, ტელევიზიისა, 1976 წლიდან ახალი წლის შეხვედრის რიტუალის განუყოფელ ატრიბუტად რომ ქვეყნულ პოსტსაბჭოთაო სივრცის მრავალ ქვეყანაში...

დიახ, ქვეყანაში, სადაც თაობათა „განათლებისა“ და შთამომავლობის დასამოძღვრად გახსნილია **საბჭოთა ოკუპაციის მუზეუმი** და შექმნილია **საქართველოს მემარტო რუსეთის 200-წლიანი პოლიტიკის ფაქტებისა და ისტორიული სიმართლის დამდგენი კომისია**, კვლავაც დიდი სიმარტოებისა და სიყვარულით უყურებენ გამორჩენილი **რუსი რეჟისორის საბჭოთა ფილმს**, რომლის მოქმედებაც **საბჭოთა პერიოდში ხდება!**

მამ, რატომაა, რომ ჩვენ, ქართველები, ბრმად ვერნახებთ ამ გაუნათლებელ, დაბალი კულტურის მქონე, პროვინციულ და გამაყვანველ პუბლიკას — ქართულ პოლიტიკს-ტიპოლოგიას (ხელისუფლებაა და მის განუყოფელ ოპოზიციას), პოლიტიკოსებს (პოლიტიკის პროქტოლოგებს), შპრინაღვისტებს (დაქირავებულ აფერისტებს), არასამთავრობო ორბანინჯაციანთა ხელმძღვანელებს (სოროსისა და მისი მსგავსი ნაგვის შექმნილს)?! სად დაჯვარდით ქართული სიმამრე, კეთილშობილება და სიმამრეც და დავემორჩილდით თავმდაობას, უტიფრობასა და უბედურებას (თუნდაც სახელმწიფო მანქანის)?!

რატომ გვეზიანა, მაგალითად, იმის აღიარება, რომ სსრკ-იც ისე ცუდი იყო?! მაშინ ხომ სახელმწიფო ბიუჯეტიდან თავდაცვაზე კაპიტალს არ ვხარჯავდით, მაგრამ მინის ერთი გოჯიც არ დაგვიკარგავს (ვერც დაგვიკარგავდით!), დღეს კი არმიანზე ნელინადმი მილიარდ დოლარს ვხარჯავთ, მაგრამ აფხაზებისა და სამხრეთ ოსეთის დაგვიკარგეთ!

მაშინ ჩვენ, რუსებსა და უკრაინელებს, აფხაზებსა და ოსებს, აწერდავენელიებსა და სომხებს, ბელორუსებსა და

ყირგიზებს... ერთიანი ძლიერი **სამშობლო** გვექონდა, ამიტომ **თანამშობლო** ვიყავით და ერთმანეთისთვის ტყვია არ დაგვიშენია... შემდეგ კი დავივიწყეთ ხალხური სიბრძნე, რომ ძალა ერთობაშია; როგორც სულხან-საბას ერთ იგავში კონად შეკრული ისრები ვერ გადაამტკირია ლონიერმა ვაჟკაცმა, ვერც ერთად შეკრულ ერებს ჩაგრაფდა ვინმე, ახლა კი დაცლაკვეთული ჩვენც ისევე იოლად დასამარჯილებელი აღმოვჩნდით მტრისთვის, როგორც თითოთითოდ ადვილად გადასამტკრევი ისრები.

მამ, გავისხენო უახლოესი საუკუნეების საქართველოს ისტორია დღემდე: **ბანან დამაკლიპავებულაგა ყვილა ომი არ წამებამი?! ბანან საპარტიოლომ ყოფილი სსრკ-ის ყვილა რესპუბლიკასთან ერთად არ და-ბარცხა კაცობრიობის ისტორიაში ყვილაჯი კლირთი მტარი — ვაშიზ-მი?!**

მამ, სადაა ლოგიკა?! რატომ ავირჩიეთ დღეს და-ბარცხვამ და არა ბამბარ-ჯომბა?! ჩვენ, ქართველები, ხომ სულ რაღაც მილობანახევეართ დავერჩით საქართველოში, დაახლოებით ამდენივე — რუსეთში და უფრო ციტანი — ამერიკასა და ევროპაში.

ნუთუ ძველი ბერძნობი უნდა გადავშენდე, რომ მე-ერე ყველამ სინანულით გაიხსენოს ჩვენი უნიკალური კულტურა — ლიტერატურა, არქიტექტურა, თეატრი, მხატვრობა, როგორ გვიყვარდა ცეკვა-სიმღერა?! ბანან კართობის პი ის — თუ რომორ გვიყვარდა ჩვენ, ძარტყალაჟს, ვუღი, რამაც დაგვალაშტა პირადი?

მამ, რამდენჯერ უნდა გავიყვიროთ და გავყვიროთ სამშობლო?! მყიდველებს ხომ (სოროსის ფონდს, საერთაშორისო რესპუბლიკურ ინსტიტუტს, თავისუფლების ინსტიტუტსა და ჩვენს სხვა უცხოელ „ფეთილისმყოფლებს“) ვუთხრებ „აქეთი, ასობით და ათასობით დოლარი მქონე, ვიდრე საქართველოს წლიური ბიუჯეტი და ჩვენი ეროვნული ბანკის მთელი ოქროს მარაგია!“

სწორად გამოვიდა. პირადად მე საბჭოთა კავშირის ნოსტალგიური განსაკუთრებული საფუძველი არ მაქვს: ჩემი ბაბუები არ იყვნენ პარტიული ან ადმინისტრაციული-სამეურნეო ნომენკლატურის წევრები — ისინი უბრალო სამხედროები, საკადრო ოფიცრები იყვნენ: ერთი 1937 წელს დახვრიტეს და სიკვდილის შემდგომ რეაბილიტირებულად გამოაცხადეს, მეორემ 1945 წელს კონტუზია მიიღო და 15 წლის განმავლობაში სახლოს იყო მიჯაჭვული... მამ-რამ ჩვენი მამა-პაპების ერთობლივი გმირობა ჩვენი ფასსაღებია და, თუ ჩვენ, შვილები და შვილ-თავშილები, წყალს არ დავუხსნამთ, ხა საბოლოოდ ბახხხხხ!

განა განათლების სისტემაში რეფორმების შემყურენი ვერ ვხედავთ, რომ საქართველოში დამკვიდრებულ ყველა ფონდსა და ინსტიტუტს ძალიან უნდა, რომ ჩვენ, შეილება და შვილთაშვილებს, მამა-პაპათა დიდება დაგვავიწყოს და თანაგად მიმამხარაგოპი-თიშის ჯაჭვი განვყვიტოს, რათა შემდეგ ისე მოგვექცეს, როგორც წარსულის არმ-ბივერს ახლებს?! რათა ჩვენ-მა შვილებმა შემთხვევით არ შეიქცონ, რომ თურმე და-ძმა-ნი ყოფილან, რათა ერთმანეთი ისე არ შეუყვარდეთ, როგორც მათ მამა-პაპათა უყვარდათ?! განა მამინ ისინი უყოყმანოდ წავლენ ავღანეთში სხვისი ინტერესებისთვის საომრად და სინდისის ქენჯრის გარეშე, უცხოებით ესვრიან ერთმანეთს ტყუილ სოხუმში ან ცხინვალში?! ანა, უაზროდ და უსასწალოდ დაილუპებიან უცხო და ძმათამკველ ომებში?!

თუმცა დამოუკიდებლად აზროვნებას პირნი-მინდად მოკლებული ქართული პოლიტიკისტიპოლოგები არაფერს აკეთებენ პირადი გამორჩენის გარეშე — ბუნებრივ საჭიროებებსაც კი არ იკმაყოფილებს! არც კი მვეჭვება, რომ ეს შემოქმედი იმპოტენტები, სქესის მიუხედავად, ცოლ-ქორულ სა-რცელვულ ყველაფერს IRI, IDI, OSF-ის ინსტრუქციების მიხედვით აკეთებენ! ამიტომ დროულად-რო ბრმადა იპარაპინ სხვის ნამდვილად ცინცხალ იდეებს და სა-კუთრად ასაღებან, რის ბამიც მათ ძირში-ვე საშობან!

საქართველოში ასე, პერსპექტიულობისგან დამოუკიდებლად, დისკრედიტებული იქნა ყველაფერი პოპულარული, რამაც საზოგადოების მყისიერი გამომსახურება და-იმსახურა — სახელმწიფო და სამხედრო ნეიტრალიტეტის, ფედერაციული მოწყობის, საპარლამენტო რესპუბლიკის, საკონსტიტუციო მონარქიის, რუსეთში ქართული ლობის, მართლმადიდებლო-ბის დაცვისა და ქართული მართლმადიდებელი ეკლესიის უმთავრესი როლის იდე-

ლება ელოდოს მათგან ამ სიტუაციაში;

2. დამცავი სარქველის როლს ასრულებს ორთქლის ქვაბზე, რომელშიც უსაფრთხო, მაგრამ ხმაშალალო სტვენით მიეჭანება კრიტიკულ ზღვარს მიღწეული სახალხო მღელვარების „ჭარბი ოხმივარი“ — **ქმნის საზოგადოებრივ აზრს, რომ საქართველოში არსებობენ ეროვნულად ორიენტირებული ძალები, რომლებიც უბრალო ხალხის ინტერესების სადარჯლოზე დგანან და „კავკასიის“ სახით თავისუფალი ტრიბუნა აქვთ;**

3. თავად თავისი არსებობის ფაქტით, აშშ-ისა და ევროპის საერთაშორისო დემოკრატიული ინსტიტუტების იმის ილუზიას უქმნის, რომ საქართველოში დემოკრატიაა, ხოლო ქართულ ტელევიზიაში — საჯაროობა.

მოკლედ, „კავკასიასთან“ დაკავშირებით, რომელმაც ანტირუსული რიტორიკით, დიდი ხანია, ყველა ქართულ სამთავრობო ტელეარხს აჯობა, ყველაფერი ნათელია. გასაკვირი არაა, რომ აქუზარდია ოსებსა და აფხაზებს ნადირალათა, კრიზინათა და იდიოტთა ხროვად მიიჩნეოს, რომლებიც უნდა მოიხსიერდეს (რამდენიმე ოსი, IOAP-ში — ასე უწოდებს იგი სამხრეთ ოსეთს — დე ფაქტო ხელისუფლება დასამხობად) და ბრჭყვილა მიივებით შაპუა-სებგივით მოვატყუთო აფხაზეთი (რომელთა დროშა-საც FDI-ში — საქართველოს ფედერაციული რესპუბლიკის შემადგენლობაში აფხაზეთის შემოერთების სანაცვლოდ ვცნობთ): **მეტს რას უნდა ელოდო კაცისგან, რომელიც გაეროსა და დღეს-ს კანტორას, ხოლო გენერალური მდივნება და პრეზიდენტის დირექტორებს უწოდებს?!**

ახლა კი, ბოლოდროინდელი მოვლენების ჭრილობაში, მიპასუხეთ: **ბანან მამინ ჩამი შე-ფასებამი მცდარი იყო? ბანან ცოლ-ქმარამ აქუზარდია-ჰანანი რაშიღამ (ტელეარხის ერთპიროვნულ-მა მფლობელმა, ხელმძღვანელმა და წამყვანმა) შპრინაღვისტის სპატიო პროფესიის დისკრედიტაციის და მოსახინისა? რა შედეგება იმ ზარალს, რომელიც მათ ქართული ჟურნალისტიკის რეპუტაციას მიაყენეს (ისედაც არცთუ სახარბოროლს ვინ უფრო დიდი დარტყმა მიაყენა — „საზოგადოებრივი მათემატიკა“ და „საზოგადოებრივი მათემატიკა“ მათემატიკის და „იმედი“)?! საზოგადოებრივი მათემატიკის და „იმედი“)?! საზოგადოებრივი მათემატიკის და „იმედი“)?! საზოგადოებრივი მათემატიკის და „იმედი“)?!**

მისი მფლობელი აქუზარდია, უკვე არაერთი წელია, დაუსჯელად ამასხარავებს საქართველოს შინისტრ მერაბიშვილს, რომელსაც „ვანიჩკას“ ეძახის, ძალოვანებსაც აბუჩად იგდებს და „ვანიჩკას ბიჭებად“ მოიხსენიებს და ეს „რატომაც“ ხახვივით მერჩება ხოლმე... პრეზიდენტ სააკაშვილის კრიტიკით „კავკასია“ მას სან დიდ სამსახურს უწევს:

1. არჩევითად უთმობს ეთერს ერთსა და იმავე „მეამბოხეებსა“ და ოპოზიციონერებს, ახდენს დღევანდელი ხელი-სუფლებით უკმაყოფილო ადამიანების ლუსტრაციას და ხელისუფლებას მათი სა-მომავლო განზრახვის შესახებ აცნობებს;

რყენილებს, პედერასტებს, ლესბოსელებსა და ქრისტეს გამყიდველებს?! მინიშურ-თხაპანი იმ სახელმწიფოსა და საზოგადოებისთვის, სადაც „პაპასია“ არ-სამშობა!

თუმცა, როცა ეს საჯაროდ განაცხადებ, შარშან გაზეთში „საქართველო და მსოფლიო“ (იხ. ზემოთ), მხარი კაციშვილ-მა არ დამიჭირა! პირიქით — მამინ მთელმა ქართულმა ტელევიზიამ თავისი საღამოს რაციონში ჩართო აუცილებელი „ტუსოკა“ ზემოხსენებულ ტელეარხზე, რომელიც სიტყვის თავისუფლების ერთადერთი უპუქრად გამოცხადდა საქართველოში, ხოლო თავად აქუზარდია — ეროვნულ გმი-რად! და ეს იმიტომ, რომ „კავკასიის“ გარდა, ამ ტომ-წინა ტელევიზიაში არავინ იწვევდა!

მამ, რა სინდისით ლანძა-ვენ დღეს „კავკასიას“ და ხალხს კვლავაც ცქუას ასწავ-ლიან ეს მოღვაწენი, თავს რომ ქართველი ერის ნაღვ-ბად მიიჩნევენ?! როგორ უნდა გვასწავლონ ის (ჭკუა!), რისი დეფიციტიც აშკარად თვითონვე აქვთ?! ანადა, რა მორალი უნდა წამოვი-კითხოს მათ, ვინც მომხ-დარის შემდგომ კი თავი-შინისმტყუარეთი მიხრის „კამპანიაში“ და მის მი-მართ სოლიდარობას გა-მოსხატავს ეთერში? მათ შორის, ცნობილი ექსპერტე-ბი, ქართული მასმედიის ხელმძღვანელები და სახელი-ანი „ჟურნალისტიკა“, რომ-ლებსაც უკვე ვეღარც გაარ-ჩევ სახელმწიფო ჩინოვანი-ებსგან(?). რატომ არ გამო-ქვამენ პროტესტს?! სადაა მათი მიერ ახლახან შექმ-ნილი შპრინაღვისტიკრი ეთიკის ქარტია, რატომ არ აპატიებან ბანცხად-ებას შპრინაღვისტიკრი შპრინაღვისტიკრი კაპიტალი-ში, რომელსაც ისინი სა-თავში უდგანან?! რატომ და იმიტომ, რომ მათ „30 ვერცხლს“ უხდიან — თავი-სუფლების ინსტიტუტსა და სოროსის ფონდში, რომელთა დამატებებადაც აქციეს თავიანთი რედაქციები და სტუ-დენტები!

მეორე მაგალითი: **2009 წლის 3 თებერვალს** რუსეთში ქართველთა კავშირის მეორე რიგგარეშე ყრილობაზე პირ-ველად აღვნიშნე, რომ ქართუ-ლი დიასპორის მთავარ პრიო-რიტეტად **რუსეთში ქარ-თული ლოზის შექმნა** უნდა იქცეს და გამოეთქვი რწმენა, რომ ამ პროცესში წარმატებუ-ლი სტრატეგია იყო (იგივე გავი-მეორე ტელეკომპანია „რუს-თავი 2“-ის, „იმედი“, „საზო-გადოებრივი მათემატიკისათვის“) მიცემულ ინტერვიუში ყრილობის დაწყებამდე.

და აი, ერთი წლის შემდეგ (2010 წლის მაისში) „ხალხის პარტიის“ თავმჯდომარემ კო-და დავითაშვილმა, რომელიც პეტერბურგიდან, ალექსანდ-რე ებრალიძისგან დაბრუნდა, განაცხადა, რომ განზრა-ხული აქვს... **რუსეთში!**

ქართული ლოგის ში-ქმნა (?) და ამისათვის პეტერბურგსა და მოსკოვში თავის წარმომადგენლობებს ხსნის (!).

შეგახსენებთ, რომ ეს სწორედ ის დავითაშვილია, 2007 წელს მოტყუებულ მეანბარებს მათი ანაბრების დაბრუნებას რომ ჰპირდებოდა და დანაპირები არ შეასრულა (არადა, მისმა მომხმედე ადამიანებმა, ყველა აუცილებელი დოკუმენტით რომ აღჭურვეს, სხვებს დასახმარებლად აღარ მიმართეს)...

ეს ის დავითაშვილია, რომელიც 2008 წლის 18 მარტს კატეგორიულად უარყოფდა სახელმწიფო ნეიტრალიტეტის პოლიტიკას: **„ნეიტრალიტეტის პოლიტიკაზე გადასასვლელად წლები კი არა, ათწლეულებია საჭირო. სამწუხაროდ, დღეს საქართველოს მხრიდან ასეთი კომპრომისი — ნატოში განმეორება — უარის თქმა — შეუძლებელია. ერთმანეთი არ უნდა მოვატყუოთ: ეს ქართველი ხალხის გადაწყვეტილებაა, რადგან რეფერენდუმზე ნატოში შესვლას მოსახლეობის 2/3-მა დაუჭირა მხარი!“** — განაცხადა მან РИА „Новостის“-სთვის მიცემულ ინტერვიუში. ხოლო 2 არასრული წლის შემდეგ (2010 წლის 26 იანვარს საინფორმაციო სააგენტო „GHN“-ისთვის მიცემულ ინტერვიუში სხვაგვარად „აჭიკჭიკდა“: **„აუცილებლობის შემთხვევაში, საქართველო მზადაა, შეინარჩუნოს ნეიტრალიტეტი... ჩვენ ნატოზე მიჯაჭვული არ ვართ. იმ შემთხვევაში, თუ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა აღდგება, ნეიტრალიტეტზე თანახმა ვართ!“**

ეს სწორედ ის დავითაშვილია, რომელმაც 2009 წელს „უცნობთან“ რეალითიშოუ „საკანნი №5“-ში სტუმრობისას, კითხვაზე **„რას მოიმოქმედებს აფხაზეთთან მიმართებაში ხელისუფლებამ მოსვლის შემთხვევაში?“** — მიუგო: **„პირდაპირ აფხაზეთის რაიონები და, თუ აფხაზეტს ვერ დავიყოლიებ და უარს იტყვიან საქართველოსთან შემოერთებაზე — პარტისიანულ ომს ნაპოვინება!“**

საინტერესოა, დღეს რის ლობიერებას აპირებს რუსეთში ჩვენი „პარტიზანი“?! **ბანა ქართული ლოგიკა რუსეთში ქართველებზე არ უნდა ვსაუბრობოთ? რა უნდა ვსაუბრობოთ? რა უნდა ვსაუბრობოთ? რა უნდა ვსაუბრობოთ?** — უნდა ვსაუბრობოთ? რა უნდა ვსაუბრობოთ? რა უნდა ვსაუბრობოთ? რა უნდა ვსაუბრობოთ?

«აღდაგს» სოციალურად დაუსვალაბი შტურმით ემუქრებოვნენ

„აღდაგი ბისიაი“ ქართულ სადაზღვეო ბაზარზე ერთ-ერთ ნამყვან კომპანიად ითვლება, თუმცა იგი ერთხელ უკვე გაეხვება სკანდალში, როცა პრობაციის, სასჯელალსრულებისა და იურიდიული დახმარების მაშინდელმა მინისტრმა დიმიტრი შაშკინმა ლიად განაცხადა: „აღდაგმა“ ნაკისრი ვალდებულებები ვერ შეასრულა და სასჯელალსრულების სამინისტრო დიღემის წინაშე დააყენაო.“

„აღდაგს“ პენიტენციური სისტემასთან ხელშეკრულება გაუქმეს. გამოითქვა ინიციატივა, რომ ამ კომპანიისთვის სახელისუფლო სტრუქტურებში მუშაობაც აეკრძალათ. მოგვიანებით „აღდაგი“ პაციენტების სიცოცხლის საფრთხეში ჩაგდებაშიც დაადანაშაულებს. იმაზე, თუ რა ხდება „აღდაგში“, როგორ ემსახურებიან დაზღვეულებს მრავალგზის კომპრომეტირებული კომპანიის წარმომადგენლები, „საქართველო და მსოფლიო“ ერთვნიან დაკვირვებას აწარმოებდა.

ვიზიტი პირველი: 19 აპრილს ბუდაპეშტის ქ. №15-ში მდებარე ოფისში მისულნებს პირველი სართული ხალხით სავსე დაგვხვდა. პაციენტი **ნათელა ჭიბაშვილი**, რომელიც აქ 11:30 საათზე მივიდა, რიგში 70-ე აღმოჩნდა.

„დღეს, ალბათ, ვერ შევალ, თუმცა ჩემს რიგს მაინც ველოდები. რიგში დაახლოებით 200 ადამიანია. მე-ნეჯერი ერთი ადამიანის მიღებას 40 წუთს აღმიძებს“, — უიმედობა არ დაუმალავს ქალბატონ ნათელას.

დაზღვეულების განცხადებით, წინასწარი ჩანერის მექანიზმი არ არსებობს, ამიტომ რიგში ჩადგომა დილის 8 საათზე იწყება. ისინი რიგს ჯერ ქუჩაში იკავებენ, შემდეგ კი, 10 საათზე, როცა ოფისი იხსნება, ფოიეში ინაცვლებენ. თუმცა ესეც არ არის იმის გარანტია, რომ შესაბამის მომსახურებას მიიღებენ, რადგან სხირად სამუშაო საათები ისე მთავრდება, მენეჯერამდე ვერც აღწევენ და მეორე დღეს ისევე თავიდან იწყება რიგი და გაუთავებელი ლოდინი.

რიგში დგას ქალბატონი, რომელიც ქიმიოთერაპიული კურსს იტარებს და რომელიც

ასევე დილის რვა საათზე მოვიდა, თუმცა შესვლა ვერ მოახერხა, რაც იმას ნიშნავს, რომ ეს კურსი ჩაუვარდა. ზოგიერთს, მთელი კვირაა, ოჯახის წევრი საავადმყოფოდან ვერ გამოჰყავს იმის გამო, რომ მენეჯერთან შესვლას ვერ ახერხებს და გადარიცვის საკითხს ვერ აგვარებს.

რამდენიმე პაციენტი შტურმითაც კი აპირებდა მენეჯერთან შევარდნას, რადგან, რამდენიმე მდღიანი ლოდინის მიუხედავად, მასთან სხვაგვარად შეხვედრის ვერ მოახერხეს. წინასწარ პაციენტების უკმაყოფილება იქამდეც მისულა, რომ **„აღდაგის“ ბუდაპეშტის ოფისში პოლიციის გამოძახება გახდა საჭირო.**

სიტუაციის გარკვევა ხელმძღვანელ პირთან ვცადეთ, თუმცა კომპეტენტური იმ დღეს ადგილზე არავინ აღმოჩნდა. კომენტარისთვის „აღდაგის“ პრესსამსახურის უფროსს — **მანია იმრანაშვილს** დავუკავშირდით. ჩვენთვის წარმოუდგენელი იყო, რომ კომპანიის ხელმძღვანელობისთვის ეს სიტუაცია ცნობილი იყო და არავითარ ზომებს არ იღებდა, რიგის განსატვირთად თუნდაც ერთი თანამშრომელი დაემატებინა.

რა გზოდაკოვანი უნდა ამ კოშკანის 100 ათასობით სოციალურად დაუსვალნი

— ბუდაპეშტის ოფისში დაახლოებით 200-მდე ადამიანი დგას რიგში, დილის 8 საათიდან არიან აქ, წინასწარი ჩანერის მექანიზმი არ არსებობს, ამიტომ თურმე დაზღვეულები დილით ქუჩაში იკავებენ რიგს და 10 საათზე, ოფისის გახსნის შემდეგ, შიგნით ინაცვლებენ, თუმცა ეს არ ნიშნავს, რომ ისინი ოჯახის ექიმთან შედეგად მივლიან. რადგან ბევრ მათგანს ამისთვის მთელი კვირა უნდას რიგში დგომა.

— რიგები არის ნამდვილად. თქვენ რომელ ოფისზე საუბრობთ?
— ბუდაპეშტის №15.
— მანდ ექიმები არ არიან, შესაბამისად, რიგში საგარანტო წერილზე დგანან ადამიანები. რიგები ნამდვილად არის, მაგრამ ექიმთან მიღწევას არ ცდილობენ.
— რა მნიშვნელობა აქვს, რას ცდილობენ, საგარანტო წერილზე თუ დგანან, ამის გარეშე ხომ ვერ ჩაიტარებენ მკურნალობას?
— რიგები არის და ამას ვერ უარყოფ.
რამდენიმე დღის შემდეგ კვლავ დაუკავშირდით „აღდაგს“. მაია იმრანაშვილს განაცხადდა:
— რიგები „აღდაგში“ იმან გამოიწვია, რომ დაზღვეუ-

ლების ახალი ნაკადი იყო. შესაბამისად, ეს გასაკვირი არ არის. შევეცადეთ სიტუაცია დაგვერეგულირებინა და კიდევ ერთი სამუშაო დღე დავამატეთ, რათა ჩვენს დაზღვეულებს უფრო კომფორტულად მომსახურებოდნენ.

— კონტროლდება საერთოდ სოციალურად დაუცველი ფენის დაზღვევის მომსახურება?
— არსებობს მედიაციის სამსახური. თუ დაზღვეულს აქვს რაიმე პრეტენზია, შეუძლია მიმართოს მას. ამის შემდეგ მედიაციის სამსახური ვეკავშირდება ჩვენ და ჩვენი მხრიდან ხდება რეაგირება.

— ყოფილა ასეთი შემთხვევა? მედიაციის სამსახურს, ორი დღეა, ვერაფრით ვერ ვუკავშირდები — ტელეფონზე მუდმივად დაკავებულია.
— კი ყოფილა, მაგრამ არა ისეთი რაოდენობით.
— რამდენი ადამიანია დაზღვეული ამ პროგრამით?
— 250 ათასი. აქედან კორპორაციული დაზღვეული 2000-მდე ორგანიზაციაა, ხოლო 100 ათასი კი — ამ პროგრამით.

— თქვენს კომპანიას პრობლემები ჰქონდა პენიტენციური სისტემასთან.

პარლამენტარმა დიმიტრი ლორთქიფანიძემ ინიციატივა კი გამოიჩინა, სამართალდამცავ ორგანოებს შეეცნავეთ, თუ საილად სახელმწიფოს მიერ ჩარიცხული 3 მილიონი ლარი „აღდაგმა“ და რატომ არ შეასრულა ნაკისრი ვალდებულებები. გაგრძელდა მიება ამასთან დაკავშირებით?
— რეალურად ჩვენ მიერ აღებული ვალდებულება იმ დროისთვის შესრულებული იყო. არანაირი მიება არ ყოფილა. კონტრაქტის შეჩერება მოხდა ორივე მხარის ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე. უკვე ჩვენ აღარ ვაზღვევთ პენიტენციურ სისტემას.

„აღდაგის“ ბუდაპეშტის ოფისის კიდევ ერთხელ 13 მაისს მივაკითხეთ. მაია იმრანაშვილს განაცხადების მიუხედავად, რიგებს განტვირთვა ნამდვილად არ ეტყობოდა. 15:11 საათზე ექითარზე, რომელიც კონტრაქტით ამოიშორდა, მეოთხე აღმოვჩინდით, რაც იმას ნიშნავს, რომ ერთი ასეთი უკვე გავიდა და ათვლა ნულიდან დაიწყო, რიგს კი ამავე ბარათზე არსებული წარწერის მიხედვით 25 ადამიანი ელოდებოდა.

სოციალურად დაუცველი ფენის დაზღვევის ხელისუფლება ერთ-ერთ პრიორიტეტად მიიჩნევა. თუმცა სახელმწიფო პროგრამით მიმდინარე ეს პროექტი, რომელზეც მილიონები იხარჯება, რამდენად გამართულად მუშაობს და როგორ ემსახურებიან ათასობით სიღატაკის ზღვარს მიღმა მყოფ ადამიანს სადაზღვეო კომპანიები, დასკვნას თავად გააკეთებთ.

ჩვენ დავუკავშირდით სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურსაც, მაგრამ მათ გვითხრეს, რომ სოციალურად დაუცველთა მიმართ დაზღვევით მომსახურებას არ ამოწმებენ და მედიაციის სამსახურში გადაგვამისამართეს. ხელისუფლებამ სოციალური დაზღვევის კომპანიებს ისე მიაჩნდა, რომ არც მანამდე დაინტერესებულა, ჰქონდათ თუ არა სადაზღვევის ასეთი დიდი ტალღის მომსახურების პირობები და შესაძლებლობა და არც მერე ინუხებთ თავს ამის გადამონხვებით.

ამიჯაღ

ადვოკატები პატრულს უჩივიან

დადგა ნანატრი დღე და ადვოკატებიც აღშფოთდნენ. ადამიანების ცემა-ტყევა, დარბევა, დაბრმავება, დასახინჩრება, რეზინის ტყვიები და ასე შემდეგ კიდევ გაგვიგია, მაგრამ ეს უკვე ნამეტანიაო. პატიოსნად იდგა პარლამენტის წინ 15 ადვოკატი და მართავდა სანქციონებულ მიტინგს. მივარდა ორგანადე პოლიციელი და უთხრა, კარგებს არ გაგაშეგინებთო. „ხელისუფლების ამ მორიგ უკანონო აქტს აღარ მოვითმენთ!“ — დაიმუქრა ადვოკატი შალვა ხაჭაპურიძე და სარჩელიც გააშინაშალა.

ალასანია არ გვიპირდება

ბედნიერი დრო, როდესაც ჩვენი ხმების მოსაპოვებლად წინასწარწენოდ ყველა ოცნების ახდენას გვიპირდებოდნენ, წარსულს ჩაბარდა. ახლა მერობის კანდიდატების ახალი მდგომარეობა, გვითხრან, რას არ გვიპირდებიან. მაგალითად, ირაკლი ალასანია ლოტკინზე მოსახლეობას იმისთვის ეახლა, რომ ეთქვა, „მე ვერ დაგპირდებით უფასო წყალს, გაზსა და ელექტროენერჯის“, მაგრამ იქვე დააიძინა და, ამირჩიეთ და ლოტკინზეც მოვა XXI საუკუნე — რაღა დროს წყალზე გრავიტი და გაუვლები გზებიო.

ევროპას ვენავით

ევროპულ სახლში გამართულ დებატებზე სომხეთისა და აზერბაიჯანის წარმომადგენლებმა აღნიშნეს, რომ ევროინტეგრაციის თვალსაზრისით საქართველო სამხრეთ კავკასიაში ლიდერი ქვეყანაა. აზერბაიჯანი ღიად აცხადებს, რომ დემოკრატიის თვალსაზრისით ქვეყანას სერიოზული პრობლემები აქვს, სომხეთი გაიძახის, ევროპასთან დაახლოებისთვის ჯერ მზად არ ვართ. დაუფასდა პრეზიდენტს ღვინილი — იმდენი იძახა, ავაყვავე დემოკრატიაო, მეზობლებმა დაუფერეს, შინაურებმა — არა.

სკოლაში დღეს ნაკა სპიისკვარაძის სსსკოლის

საღამო აქტივით თაყაიშვილი, აკაკი წერეთელი, გიორგი ბერიძე, ნიკო ნიკოლაძე, სარგისი მუსხიშვილი, ვასო აბაშიძე, ნიკო მარი, აკაკი შანიძე, ნიკო ლორთქიფანიძე, ლეო ქიანელი, შალვა ნუცუბიძე, პაოლო იაშვილი, აკაკი ხორავა, ტიცინა ტაბიძე — ეს იმ მოღვაწეთა მცირე ჩამონათვალია, რომლებმაც ქუთაისის პირველი სკოლა დაამთავრეს.

ქუთაისის საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სასწავლო პროცესი ერთი შეხედვით ჩვეულ რეჟიმში მიმდინარეობს. დანარჩენი საქართველოს მსგავსად, ქუთაისის პირველი სკოლაშიც მოსწავლეები დღეს დილის 9 საათზე იწყებენ, რომლის შემდეგაც სხვადასხვა გაკვეთილი ერთმანეთს ცვლის. ეს, ერთი შეხედვით უწყინარი და სასიამოვნო, სასწავლო პროცესი მოსწავლეების გარდა პრობლემას არავის უქმნის. ამ სკოლაში საკონტროლო წერის თემა ხშირად გიგი უგულავას დახასიათება, პრეზიდენტის მიერ გატარებული რეფორმები, XXI საუკუნის საქართველო და თანამედროვე შოუბიზნესის წარმომადგენელთა ცხოვრების აღწერაა.

ქუთაისის პირველი სკოლა ქალაქის ცენტრში მდებარეობს, მის წინ ახლახან ექვთიმე თაყაიშვილის ძეგლი დადგეს, რომლის ფონზეც ფოტოს გადაღება თითოეული მოსწავლისთვის დიდი პატივია. სკოლაში თვალსაჩინო ადგილზეა ისტორიული დაფა, რომელზეც იმ ადამიანთა გვარსახვები დაწერილი, ვინც ამ სკოლიდან შეაბიჯა ცოდნის სამყაროში და შემდეგ ქვეყნის სამსახურში ყოფნით უკვდავყო თავისი სახელი.

მმართველი გუნდი მოღვაწეობის ერთ-ერთ მთავარ წარმატებად განათლების სფეროსა და ამ სფეროში გატარებულ რეფორმებს მიიჩნევს. პრეზიდენტი ხშირად არის საგანმანათლებლო დაწესებულების სტუმარი და ახალ-ახალი სასაბჭოებისა თუ სპორტული მოედნების გახსნით მოსწავლეთა გულის მოგებას ახერხებს. რეალურად კი, განათლების სფეროში მთელ რიგ დარღვევებზე პრესა ხშირად წერს. პედაგოგთა არაკვალიფიციურობა, არასწორი პოლიტიკის გატარება სკოლებში და არადისციპლინური სწავლება — ეს ის გადაუჭრელი პრობლემებია, რაც დღეს საჯარო სკოლებში არსებობს.

ქუთაისის პირველი სკოლის დირექტორი თამაზ ცხადაძე

ანდრეი უგულავასი სააკაშვილის წინააღმდეგ და პეკაბიშვილისა და ფრიდონის შედაკებით დახასიათება

როგორც ჩანს, ლომია-ნოდია-გვარამია-შაშვილის მიერ გატარებული რეფორმების შედეგად მივიღეთ ის, რომ პირველი კლასი იაკობ გოგებეშვილის „დედა ენის“ გარეშე დარჩა. პროგრამიდან ამოღებულია იმ წმინდანთა ბიოგრაფიები, რომლებმაც ქრისტიანობისთვის თავი გაწირეს. ქუთაისის პირველი სკოლაში კი კიდევ უფრო განსხვავებული თემებია სასწავლო პროგრამაში შეტანილი. მაგალითად, ქართველი პოლიტიკოსების დახასიათება დასაწერად და ზეპირი მსჯელობა გაკვეთილებზე. ძირითადად, განხილვის ობიექტები მმართველი გუნდის წარმომადგენლები არიან. ტარიელის, ავთანდილისა და ფრიდონის დადებით კონტექსტში განხილვა სააკაშვილის, მერაბიშვილის, უგულავას პერსონაჟთა მიმოხილვამ შეცვალა. მოსწავლეებს უტარდებათ საკლასო წერა თემაზე „ნეკა სებისკვერადის ცხოვრება და შემოქმედება“. ძირითადად, თანამედროვე შოუბიზნესის წარმომადგენელთა ცხოვრების განხილვა მიმდინარეობს.

როგორც ჩანს, დისციპლინა და სიმკაცრე ქუთაისის პირველი სკოლაში სათანადო სიმაღლეზეა. ბავშვები ერიდებიან ასეთ თემებზე საუბარს. თავადაც უკეთ იციან, რომ მათ სკოლაში მცდარი მეთოდებით მიმდინარეობს სასწავლო პროცესი. დიდი თხოვნის მიუხედავად, მოსწავლეებისგან ვერ შევიტყვევებ, რეალურად კიდევ რა თემებზე საუბრობენ ისინი გაკვეთილებზე. ბოლოს კი საკლასო წერის რეველი ვთხოვე, მიხდოდა, თავად მენახა, რაზე წერდნენ მოსწავლეები.

ამ დროს კიდევ უფრო დიდ პრობლემას გადავანწყდი. აღმოჩნდა, რომ ქართულის, ხელოვნების, სპორტისა და კულტურის თემები ერთმანეთში არეული. ნეკა სებისკვერადის ბიოგრაფიას საღვთადორ დალის ცხოვრების დეტალები ცვლის; ჰემინგუეის ჩანახატებს კი — ქართველი თანამედროვე მწერლების შემოქმედებიდან ამონარიდები. აღმოჩნდა, რომ „ნაციონალური მოძრაობის“ კანდიდატების ცხოვრების შესწავლა და შეფასება მხოლოდ რამდენიმე პედაგოგის პრეროგატივაა, რომლებიც მხოლოდ მაღალ კლასებში ასწავლიან. მოსწავლეთა ნაწილი ამტკიცებს, რომ მათ სკოლაში მსგავსი არაფერი ხდება: „ჩვენთვის არასდროს დაუვალვია მასწავლებელს გიგი უგულავას დახასიათების დანერგვა. თუმცა პრობლემა ის არის, რომ უფრო თანამედროვე უცხოელი მწერლებისა და მხატვრების ბიოგრაფიას გვასწავლიან; არადა, ჩვენთვის უფრო კარგი იქნებოდა, ძველი ქართული მწერლობა მხატვრული საფუძვლიანად, ის უფრო გვანტერესებდა“.

ტიურად არის ჩართული. ამაზე ის საარჩევნო შტაბიცი მითითებს, რომელიც ამ სკოლაშია გახსნილი. სკოლაში მკაცრი მეთოდები მუშაობს. მშობლებს სკოლის ტერიტორიაზე შესვლა აკრძალული აქვთ, სანამ არ დასრულდება გეგმიური ჩასატარებელი გაკვეთილებისთვის გამოყოფილი დრო. სამაგიეროდ, გზა გახსნილია მათთვის, ვინც ცდილობს, არჩევნებში მონაწილეობა მიიღოს, რასაკვირველია, მმართველი გუნდის კანდიდატის სასარგებლოდ. სკოლიც წინ სკვერია, სადაც უზუცესი ქუთაისელები იკრიბებიან. მათი საუბრის თემა, ძირითადად, არჩევნების, თუმცა არანაკლებ აქტუალურია ახალგაზრდების პრობლემები და სკოლაში არსებული მდგომარეობა.

„პირველი სკოლა ახალი გარემონტებულია. ბავშვებს გარეთ არ უშვებენ, უსაფრთხოდ არიან, მაგრამ ეს ყველაფერი რად გვინდა? მე ბავშვს იმიტომ კი არ ვუშვებ სკოლაში, რომ ის სასაბჭოლოდ, ბოლოში და, გამძლარი დაბრუნდეს. მინდა, ჩემმა შვილმა და შვილიშვილმა და, საერთოდ, მომავალში თათბარ კარგი განათლება მიიღოს. ამ სკოლამ ისეთი ადამიანები აღზარდა, რომლებიც არამარტო ქუთაისელებს, არამედ მთელ საქართველოს ეამაყება. იმიტომ არ შეიძლება ამგვარი ფუქსავატობა. ბავშვი პროგრამის გავლას ვერ შეიძლება, უცხოელი მხატვრების, მომღერლების, მწერლების ბიოგრაფიებს ასწავლიან და მოსწავლეების ნაწილმა არც კი იცის, რომ არსებობს ტიცინა ტაბიძე, გიორგი ლეონიძე, ნოდარ დუმბაძე. ეს ანტიეროვნული პოლიტიკაა. მოზარდებს არ უხსნიან

ამჟამად

ანტიქართული პოლიტიკა

ბათუმელებს წმიდა ილია მართლის ძეგლის შიშველი ნეპტუნით ჩანაცვლება არ აკმაყოფილებს. ნოდარდელის პარტიის „მოდრაობა სამართლიანი საქართველოსთვის“ აჭარის ახალგაზრდული ორგანიზაცია ხელისუფლებას ანტიქართული პოლიტიკის გატარებაში ადანაშაულებს. ორგანიზაციის ხელმძღვანელის — დიმიტრი ჭეიშვილის განცხადებით, ორიოდე დღის წინ ჩამოსხნეს და დაჭრეს სტენდი, წარწერით: „სამი ლტოლვილი საუნჯე დაგვრჩა ჩვენ მამა-პაპათაგან: მამულე, ენა, სარწმუნოება“. თუ უახლოეს შვიდ დღეში სტენდი თავის ადგილას არ დაბრუნდება, ბათუმში პერმანენტული აქციები დაიწყება.

პრევენციული ახრას გვიპირავენ

მას შემდეგ, რაც მსოფლიოს უამრავმა განვითარებულმა ქვეყანამ H1N1 ვირუსის საწინააღმდეგო ვაქცინა მომზადვლელად და ზოგან მომავლდინებლად მიიჩნია, საქართველოში ვაქცინაცია იწყება. მართალია, ეპიდემია აქ თვალათაც არ გვინახავს და ვირუსით დაავადების შემთხვევებიც თითზე დასათვლელი იყო, 100 000 ვაქცინა უკვე დარიგებულია რისკჯგუფებისთვის — ორსულებისა და მედპერსონალისათვის. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ რეკომენდებული ვაქცინის 350 000-მდე დოზას კიდევ გამოგვიგზავნიან.

საქართველო

გზურთ, გაზრდილიაოთ თქვენი მოსაზრებები? დაგვიჩვენეთ: 38-41-97, ან მოგვწერეთ: info@geworld.net

ზურაბ გაგნიძე:

გიგი უგულავა ანაფორიანი ფარისევლი იყო და პალსტუხიან ავაზაკად იქცა

საარჩევნო კოდექსში შეტანილი ცვლილებებით, ოპოზიცია დიდად ვერ იხეირებს. საერთაშორისო ორგანიზაციები, რომლებიც საარჩევნო კოდექსში ცვლილებათა შესატანად გამართულ სხდომებს ესწრებოდნენ, დამსწრე ოპოზიციონერებს პირდაპირ ეუბნებოდნენ — „ჩვენთვის სულაც არაა მნიშვნელოვანი, 50 პროცენტზე შეთანხმდებით თუ 30-ზე, მთავარია, ერთმანეთთან ლაპარაკი და შეთანხმება ისწავლოთ“. გამომცდილებამ კი არა ერთხელ დაგვანახა, რომ დასავლეთი უსამართლოსა და არადემოკრატიულ არჩევნებს მხოლოდ საკუთარი ინტერესების გათვალისწინებით ცნობს და აღიარებს. ხელისუფლებამ მერობის კანდიდატად გიგი უგულავა დაასახელა. როგორია წინასაარჩევნოდ ოპოზიციის მთავარი კონკურენტის, ყოფილი მერის, გიგი უგულავას პოლიტიკის მიზანი? ამის შესახებ გვესაუბრება ფილოსოფიისა და ფსიქოლოგიის დოქტორი, პროფესორი ზურაბ გაგნიძე.

— ბატონო ზურაბ, გიგი უგულავას სლოგანი „გასაკეთებელი კიდევ ბევრია“ ხომ არ მიგვანძობს იმ საგულისხმო მოვლენაზე, რომ „ნაცებმა“ დასავლეთიდან ადებული ვალდებულებები ბოლომდე უნდა შეასრულონ, რისთვისაც ყველა რგოლში აუცილებლად უნდა შეინარჩუნონ ძალაუფლება?

ლურად კი მიმდინარეობს ქალაქის მწვანე ტერიტორიების შესყიდვა და განადგურება (იპოდრომი, ვაკის პარკი, აბაშიძის ქუჩა, „მზიური“, ზოპარკის მიმდინარე ტერიტორია). ფარისევლი გიგი უგულავა საპატრიარქოსთან ერთობლივი პროექტით ქალაქის გამწვანებაზე ზრუნავს. გამწვანებული ტერიტორიების გაყიდვა-გაჩანაგებაზე უშუალო პასუხისმგებელი ქალაქის მერიაა. მის წინააღმდეგ არა ერთხელ გაილაშქრა ექოლოგიური სამართლიანობის ცენტრმა“.

ბულ კადელს იმისთვის რომ დაანგრავ, ტენდერში უსამართლოდ გამარჯვებულმა შეინახა ანტიპროტესტული რომ აქტიონი, მთლად სინდისგარეშად მირობის პატივსაცემად პატივსაცემად პატივსაცემად...

წინასაარჩევნოდ მთელი თბილისის მასშტაბით აშენებულმა ხიდების კასკადმა, თორემ ჯერ არავინ დამინახავს, რომ ამ ხიდებით სარგებლობდეს. ალტერნატიული საავტომობილო მაგისტრალის შექმნის ნებლობა გმირთა მოედანის ნიხს დაამსგავსა, ხოლო მისმა დამთავრების მცდელობამ, მაინცდამაინც წინასაარჩევნოდ, სპეციალისტთა აზრით, შეიძლება კატასტროფა გამოიწვიოს.

საერთოდ, ძველი თბილისის რეაბილიტაციაზე 98 მილიონი ლარია დახარჯული. გზის საფარის აღდგენას კი 71 მილიონ ლარზე მეტი მოხმარდა. მაგრამ თუ მაჩვენებელი ცენტრალური გზებიდან ერთ-ერთ კილომეტრთან მონაკვეთს მაინც ხარისხიანად გაკეთებულს, ბოლომდე მოვიხილოთ. შიდა გზები ისეთ მძიმე მდგომარეობაშია, რომ ხალხი ქალაქის ხელისუფლებას წინასაარჩევნოდ მხოლოდ გზების გაკეთებას სთხოვს.

ქალაქის უზარმაზარი ბიუჯეტი არ ხმარდება თბილისელების სოციალური პროგრამების განხორციელებას, არც მათ დასაქმებას, არც მიწისძვრით დაზარალებულებს. სამაგიეროდ, მოხმარდა ქალაქის მერის ახალ რეზიდენციას — ამ უსახურ, მინებიან, მრავალსართულიან კორპუსებს შორის უშნოდ გაჩხერილ შენობას.

— ჰმ!.. რას დაამსგავსა უგულავამ ინგლისურენოვანი წარწერებით რუსთაველის პროსპექტი? ეს ამ ხელისუფლების ტენდენციურობის მაჩვენებელია. საზოგადოების არაერთი მოთხოვნის მიუხედავად, „რადისონს“ ქართული წარწერა არ გაუკეთეს. უნდათ ამოდირკოვო „ივერიის“ სხენება თაობათა მემკვიდრეობა. ამავე მიზნით გააქრეს აღმაშენებლის ძეგლიც. დღეს, დედგამაზირი „მაგთისა“ და „ჯეოსის“ ოფისების, სახელი-სუფლო კლანთა ბანკებისა და ოფისების, უცხოური ბრუნდების ადგილ-სამყოფელია. გავლენიანი პირები თავს იკლავენ, როგორმე ხელთ ჩაიგდონ ქალაქის პრესტიჟული ადგილების რამდენიმე კვადრატული მეტრი მინა, რომელიც ფულიანი კასტის ხელში ექცევა. გიგი უგულავას „ჯეოსის“ ჯამს მოხდა მოსოპოლიტანის ნარკოტიკების ხარჯზე ძალაში კარკოპი გიგნისის კანსტრაციის. ამ ძალაში გიგნისის ამჟამინდელი პარტიზანული ჯიხანის მერიაში კი არ უნდა იდო, არამედ უნდა იყიდო, თანაც ძალაში სეპარატიზმად ნიღბი უნდა ჩაიხეი, სხვანაირად არ იქნება.

წინასაარჩევნოდ მთელი თბილისის მასშტაბით აშენებულმა ხიდების კასკადმა, თორემ ჯერ არავინ დამინახავს, რომ ამ ხიდებით სარგებლობდეს. ალტერნატიული საავტომობილო მაგისტრალის შექმნის ნებლობა გმირთა მოედანის ნიხს დაამსგავსა, ხოლო მისმა დამთავრების მცდელობამ, მაინცდამაინც წინასაარჩევნოდ, სპეციალისტთა აზრით, შეიძლება კატასტროფა გამოიწვიოს.

დასუფთავებაზე თითქმის 30 მილიონი ლარია დახარჯული და მხოლოდ ცენტრალურ გამზირებს ასუფთავებენ. ამ ქალაქში ვცხოვრობთ და სულაც არ ვართ განებერებული დასუფთავების სამსახურებით. მთელი ქალაქის მასშტაბით, ურნები სავსეა ნაკვით, რომლებშიც სოციალურად შეჭირვებული იქექებიან, უპატრონო ძაღლებსა და კატებზე რომ აღარაფერი ვთქვა. ამ დროს სოციალური დაცვისთვის დედაქალაქის მთავრობას 25 მილიონ ლარზე ცოტა მეტი ჰქონდა განხორციელებული ღირსეული დახარჯვა ქალაქის გამწვანებასა და განათებაზე. პარალე-

გიგი უგულავა კრიმინალი და ხაზინის ქურდია, მას უმსხვილესი თანხები აქვს მოპარული. ამის თქმის უფლებას მაძლევს კონტროლის პალატის მონაცემები, რომლის მიხედვით, ბოლო წლებში ბიუჯეტიდან 102 მილიონია გაფლანგული. ამ მილიონების გამო ჯერ არც ერთი პასუხისმგებელი პირი არ დასჯილა.

მიდგინიზებული ხიდი ძველ თბილისში საერთოდ არ ჯდება ძველი უბნების კოლორიტიში, მაგრამ დარწმუნებული ვარ, მასზე განულები ხარჯი წინასაარჩევნოდ ანგარიშში კარგად ჩაჯდა. ასევე კარგი მოგება მოუტანდა „ნაცებმა“

წინასაარჩევნოდ მთელი თბილისის მასშტაბით აშენებულმა ხიდების კასკადმა, თორემ ჯერ არავინ დამინახავს, რომ ამ ხიდებით სარგებლობდეს. ალტერნატიული საავტომობილო მაგისტრალის შექმნის ნებლობა გმირთა მოედანის ნიხს დაამსგავსა, ხოლო მისმა დამთავრების მცდელობამ, მაინცდამაინც წინასაარჩევნოდ, სპეციალისტთა აზრით, შეიძლება კატასტროფა გამოიწვიოს.

ესაუბრა ლალი შაჰიაშვილი

ლოვენურია. ამ პიარით სურთ, უგულავას ხმები დაუგროვონ. უგულავას გადარჩენის ხელის შეწყვეტილი მოსაზრება — „ნაციონალური კანდიდატი შეიქმნება უგულავა არ იყოს“, რის შემდეგაც უგულავა გარკვეული პირობებით დასახელდა — მერის მოადგილეები და საკრებულო უგულავასი აღარ იქნება.

გიგის წინასაარჩევნო კამპანია „პოლიტიკოდუ-მია“, რომელიც ერთგვარ სექტაკლად იქცა. სხვადასხვა ხელოვნების მორგება ამომრჩევლის აგონიაში ადგებს. მას სურს, მეურნე, ხელმარჯვე კაცის ილუზია შეგვიქმნას და სიმართლის მაძიებელი თვალის გახურება. ეს არის ამომრჩევლთა გასართობად დასაყრდენად დამგებული იაფფასიანი „ვოდკები“. მისი სივერა-გე ცნობილია. იგი წლების მანძილზე სააკაშვილის მოედნის ყველაზე მძლავრ პოლიგონზე თამაშობდა, ამიტომ ყოფილი მერის რეიტინგი ნულია, რომელიც ამომრჩევლისთვის უკვე პოლიტიკური ფორმულაა. რატომ?..

გაგნიძემ ამ „პოლიტიკოდუ-ლის“ 5-პუნქტიან „სახარებას“. გიგი უგულავა ამბობს: 1. „თბილისს არ სჭირდება მერი, რომელიც ძალად პოლიტიკოსების კინკლაობის ცენტრად აქცევს.“

განა თვითონ არ იყო მერი, როდესაც 7 ნოემბრის შედეგები დაარბიეს, შარშან ქუჩა-ქუჩილივით რომ მოაწყდა ქალაქს ათასობით ადამიანის საპროტესტო ტოლბა?! ან ახლა, 6 მაისის პოლიციის აღლუმზე, რაც მოხდა?

2. „თბილისს დამსახვებული მერი სჭირდება და არა ისეთი, რომელიც საშუალო ადგილებს მოკლებულია ჩინური მალაჩი-ბის შირმის უკან აღმოჩნდება, რომელიც ნარკოდოლიერი დგანს.“

განა უმეუვერობა, სამსახურების ლიკვიდაცია, „ბიზნეს-გერმოსი“ დანიშნულება მის მოღვაწეობას არ უკავშირდება?!

3. „თბილისს სჭირდება მერი, რომელიც მოსახლეთა კეთილდღეობაზე იზრუნება და არა — საკუთარზე.“

სიღარიბით დაღდასმული თბილისელები ვფიქრობთ, რომ ეს განაცხადი უკვე მისი მორალური დაცემაა;

4. „თბილისს არ სჭირდება მერი, რომლისთვის მერობა ტრამპლინია და სხვა არაფერი.“

არადა, „ნაცების“ გარკვეული გუნდი სააკაშვილის შემდეგ პრეზიდენტად უგულავას მოიაზრებს, ამიტომ ის დღეს აქტიურობის ზენიტშია;

5. „თბილისს სჭირდება მერი, რომელიც ბევრი გააძეოს, მაგრამ ალიარებს, რომ გასაქმებული კიდევ ბევრია.“

ამ სლოგანით ღრმად ალერგორიულ პოლიტიკავთან გვაქვს საქმე, რომელიც სხვადასხვაგვარად იმეორება. მისეული სიბრძნე გვარწმუნებს, რომ გიგის ხელახალი არჩევა ქალაქისთვის და ქალაქელებისთვის სარისკო საქმეა.

ნუთუ ვინმე აპირებს უგულავას სიყვარულში ჩაძირვას? თბილისი საქართველოს მოსახლეობის ნაწილია, თუ დედაქალაქს საარჩევნოდ გრიმ-ნასწულ უგულავას კვლავაც დავეუბნებთ სათარეოდ, არავინ იცის, როდის ან როგორი სახით დაგვიბრუნდება ჩვენი არჩევანი ჩვენდა სავალალოდ.

ომეზ, შაიკლაზ, გუგულოვიტი გადაგვიპირისპირის

რომლებმაც გაიარეს შემოწმება ლოიალობაზე და ივალდებულეს მოვლენების გაშუქება მოლოდინოვანი ამერიკისთვის მომგებია მიმართული.

ტელეკომპანია „იმედის“ ცრუპენტელა გადაცემამ, რომელსაც პირობითად „კონსტრუირებული ომი“ უწოდეს (და კიდევ ბევრი სხვა რამ), სრული ნეგატივიზმის გარდა ერთი ყურადსაღები მომენტიც გაამყვანა: მასმედია თანამედროვე ომების აუცილებელი შემადგენელი ნაწილია, ადამიანებზე ფსიქოლოგიური ზემოქმედების უძლიერესი საშუალებაა, მით უფრო, როცა პრესა და ტელევიზია პროფესიულად, მიზანმიმართულად (და არა „იმედივით“ დილტანტურად) კონცენტრირებულია მოსალოდნელ შეირაღებულ დაპირისპირებაზე, რომლისთვისაც, ასევე პროფესიულ დონეზე, ემზადებიან ქვეყნების შეიარაღებული ძალები.

სამარქაშო პრაქტიკები

ჩვენს მკითხველებს უთუოდ ახსოვთ კომენტარები, რომლებიც აღნიშნული გადაცემის შემდეგ გაკეთდა მასმედიაში, რა თქმა უნდა, არც პრეზიდენტის პოზიცია დაავიწყებოდა: გადაცემას უნდა გაჟოლოდა წარწერა — რასაც ეკრანზე ხედავთ, მაგონილია, მაგრამ სასწავლებელი შესაძლებელია, რომ ასე მოხდესო. ესე იგი, პრინციპულად გაამართლა. მაგრამ ამ გამართლების უკან (და მთელს ამ „საქარანო აქციამ“) სხვა მამოძრავებელი ძალები არიან: ჩვენი ხელისუფლება საზოგადოებრივ აზრს ჩრდილოეთიდან მოსალოდნელი ომისკენ წარმართავს, რუსულ აგრესიაზე გადააქვს მოსახლეობის ყურადღება.

გავჩვენებ. გამოცხადებული არ არის, რომ ამგვარი აქცენტირებული ცალმხრივობით სურთ გადაფარო მეორე საშუალებები, რომელიც პირველზე უარესი და დამანგრეველი თუ არა, ნაკლები ნამდვილად არ არის. ეს საშიშროება სამხრეთიდან მოდის. აშშ-ირანის ომზე მოგახსენებთ, რომლისთვისაც მზადდებიან, საერთაშორისო საინფორმაციო საშუალებების მტკიცებით, პრაქტიკულად დამთავრებულია, ყოველ შემთხვევაში, აშშ-ის მხრიდან. საქართველოში ამასთან დაკავშირებით დუმილს ამჯობინებენ ან თავს ისე იჭერენ, რომ ეს კონფლიქტი საქართველოს ჩაუვლის და არ შეეხება.

ღმერთმა ქნას! მაგრამ რეალურად ასე რომ არ არის? ჟურნალ Atlantic Monthly-ის აღნიშნული პრობლემისადმი მიძღვნილი პუბლიკაციაში პირდაპირ მითითებულია, რომ იმპროვიზებული „სამხედრო თამაშის“ დროს ირანში ომის სცენარი იმიტაციის მიხედვით (რაც ომისთვის მზადების პროგრამის შემადგენელი ნაწილია), პირობითად

ჩართული იყო საქართველოში და აზერბაიჯანის აეროდრომები. მაგრამ, აღნიშნავდა ჟურნალი, აუცილებელია ამ აეროდრომების მოდერნიზება,

რათა აშშ-ის სამხედრო-საჰაერო ძალების თვითმფრინავებს ოპერაციის მსვლელობისას შეეძლოს მათი დაუბრკოლებლად გამოყენება. ნათქვამი იყო ისიც, რომ ამ აეროდრომების რეკონსტრუქციისთვის გათვალისწინებულია 700 მილიონი ამერიკული დოლარის გამოყოფა.

ესე იგი, აშშ-ის ჩრდილოეთის პლაცდარმად საქართველოს ტერიტორიის გამოყენება საომარ გეგმაში გათვალისწინებულია. ჩვენთან კი ცდილობენ ამის დამალვას, რადგან მოსალოდნელია არა მარტო ხელისუფლებისათვის დაპირისპირებული ძალების, არამედ მოქალაქეთა ფართო ფენების უმწვავესი რეაქცია და ნინალმდეგობა.

სამაგიეროდ ბევრს ლაპარაკობენ ამერიკასთან სრულფასოვანი პარტნიორობის შესახებ, გეგმაზეც კიდევ. მაგრამ არაფერს ამბობენ იმის თაობაზე, რომ ჩვენს დიდ პარტნიორს ამ კონკრეტული კონფლიქტის აფეთქების შემთხვევაში საქართველო განწირული ჰყავს.

ვიაპაყოთ, რამდენიც გვინდა! ხოლო ჩვენი ხელისუფალი ძალიან ჰგავს კედელზე დაკიდებულ თოჯინას ყარაბაახბარაბასის თეატრიდან, რომელსაც წვერიანი პატრონი მამინდა ისე აათამაშებს, როცა და როგორც მოესურვება.

გრძელი და მწარე მათრახი აქვს ყარაბაახს. ერთს დააკლკაცუნებს და, დედემუნის შვილი ხარ, არ აკუნტრუმდე. გამოიყენებენ ამ ყველაფერზე ნამსვლელ მარიონეტს (თოჯინას) და, ყავილი რომ გაუფა, მოისვრიან.

თუ უკვე არ ჰყავთ გულიდან და პროგრამიდან ამორეცხილი. ჯერჯერობით, სანამ ომის მახვილი დაპირისპირებული მხარეებს ქარქაში არ ჩაუვრათ, რჩება იგი თავის პოსტზე — სამარქაფოდ.

ტრავმული ისაა, რომ ქვეყანა ამ შემთხვევაში ვერ იქნება, მისი ყოფნა-არყოფნის საკითხი დგას დღის წესრიგში. ქვეყანაზე ვამბობ, საქართველოზე.

თანამედროვე ომი, ცნობილია, რომ არც ქულზე კაცის მოხმობით იწყება, არც საყოველთაო მობილიზებით. ეს არის უზარმაზარი, მრავალპლანური, მასშტაბური ღონისძიებების კომპლექსი — ქვეყნის რესურსების, კოლონალური თანხების მაქსიმალური მობილიზება, უამრავი სხვა რამ კიდევ და, რა თქმა უნდა, შეიარაღებული ძალების „თოფქვეშ დაყენება“.

აუზ ომის ბილიკაზა გასული

ამ ბილიკის დასაწყისში სპარსეთის ყურის ზონაში აშშ-ის ჯარების დაჯგუფება დგას — 280 ათასი კაცამდე. მათ შორის, უმუშალო აშშ-ს ჯარების 250 ათასი კაცი: აშშ-ის 6 დივიზია, ერთი ჯავშანსაკავალერიო პოლიკი; დიდი ბრიტანეთის ერთი ჯავშანსატანკო ბრიგადა და სპეცდანიშნულეების ნაწილები; აშშ-ის სამხედრო-საზღვაო ფლოტის 90 საბრძოლო გემი, მათ შორის, 6 ავიამზიდი, ანუ როგორც მათ უწოდებენ, ავიამზიდების მრავალმიზნობრივი ჯგუფები.

თითოეული ასეთი ჯგუფი აერთიანებს ავიამზიდს, 2 კრემისურს, ფრეგატს, 3-4 საესკადრო ნაღმოსანს, 2 ატომურ წყალქვეშა ნავს, უზრუნველყოფის რამდენიმე გემს. ზოგ ერთ ჯგუფში დამატებით არის ამფიბიური ძალების 3 ნომარადი, საზღვაო ქვეითთა ბატალიონი (2200 სამხედრო). ავიამზიდებზე ბაზირებს თვითმფრინავების ესკადრილიები. ავიამზიდების საულის არაბეთში (9 ათასი სამხედრო მოსამსახურე), ყატარში (8 ათასი), კუვეიტში (140 ათასი), ბახრეინში (5 ათასი), ომანიში (3 ათასი), თურქეთში (5 ათასი). კუნძულ დიეგო-გარსიას (ინდონეზიის ოკეანე) ავიამზიდზე სტრატეგიული ბომბდამშენებია — B-2 და B-52.

სამხედრო სპეციალისტებს გამოიგარიშებული აქვთ, რომ ირანის ნინალმდეგ სამომარ მოქმედებაში სპარსეთის ყურის ზონაში, ახლო და შუაღმოსავლეთში შეიძლება შეიქმნას სამხედრო-საჰაერო ძალების დაჯგუფება 10 ავიამზიდის

შემადგენლობით და ჯგუფები 1000-ზე მეტი თვითმფრინავით, 40-ზე მეტი ფრთიანი რაკეტის ავიამზიდით დასაწყობდა, ატომური წყალქვეშა ნავები და საზღვაო ბაზირების 1000-მდე ფრთიანი რაკეტა. ამ დაჯგუფებებს საჰაერო თავდასხმიდან დაცევს 40-მდე საზენიტო-სარაკეტო კომპლექსი „პეტრიოტი“, სხვა კომპლექსები, რომელთა ნაწილი დაიფარავს ისრაელს, ერაყს, იორდანიას, საუდის არაბეთსა და კუვეიტს.

მკითხველმა, ალბათ, უკვე წარმოიდგინა როგორ გეგანტური სამხედრო მანქანა ამოძრავდება საომარი კონფლიქტის დროს. ეს კოლოსი რომ დაიძრება, ამოძრავდება, აფრინდება დიდი ბრიტანეთიდან ბალტიის სრუტეების ზონის გავლით, გადაკვეთს დანიის საჰაერო სივრცეს, ასევე — პოლონეთს, უნგრეთსა და რუმინეთს, გადაკვეთს შავი ზღვის აკვატორიას, შემდეგ — თურქეთსა და ერაყს,

როგორ გგონიათ, „დიდი აბრემუშის გზაზე მავალი აქტორების ქარავანივით მშვიდად ჩაუვლის ეს კოლოსალური შეიარაღება საქართველოს, რომელსაც ყოველგვარი შემთხვევითობისგან (რომელთა სიმრავლეთაც გამოირჩეული იყო ერაყის, ავღანეთის, ბალკანეთის სამხედრო კამპანიები) დაცევს, არ ვიცი ვინ?.. არც არავინ.“

იმ შემთხვევაზე მოგახსენებთ, თუ სამხედრო სპეცების ვარაუდის მიუხედავად, პირველსავე დღეებში არ განადგურდება ირანის უმთავრესი ატომური და სამხედრო ობიექტები.

მაგრამ ამის გარანტიას არაკინ გვაძლევს, რადგან, რა თქმა უნდა, ირანი გულხელდარეული არ დაელოდება ამერიკული რაკეტებისა და ბომბების ცვენას მის სამხედრო ობიექტებზე. ექსპერტები დაბეჯითებით ამტკიცებენ, რომ ირანის ნინალმდეგ ომს აშშ აწარმოებს სამხედრო ოპერაციის სტრატეგიის კანონებით, რომლებიც აპრობირებული იყო სპარსეთის ყურეში, ბალკანეთის ოპერაციის, ერაყისა

და ავღანეთის ომების დროს. თუმცა უკვე გარკვეულია, ოპერაციის მსვლელობისას პირველ რიგში გასანადგურებული ობიექტები: ირანის ტერიტორიის მუდმივად აკონტროლებს აშშ-ის სადაზვერვო თანამგზავრების დაჯგუფება. ცნობილია ყველა ამ ობიექტის ზუსტი კოორდინატები, რეალური დროს რეჟიმში თვალყურს ადევნებენ ნებისმიერ გადაადგილებას მათ გარშემო.

კონტროლს განახორციელებს ვიზუალური და ელექტრონული დაკვირვების საავიაციო, საზღვაო და სახმელეთო საშუალებები, რომლებიც რეგიონშია დისლოცირებული, აგრეთვე, მიყურადების გლობალური სისტემა „ეშელონი“.

ამასთან, აშშ-ს ირანში თავისი არაღმადგურერი ჯაშუშების მეული ქსელი აქვს გაშლილი.

მახადია ფრონტის წინა ხაზზე

როგორც ყოველთვის, თანამედროვე ომებშიც მოულოდნელობის ფაქტორს გადაწყვეტილ ტუ არა, უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება. მზადების გასაღწელობა აუცილებელი პირობაა. მაგრამ არანაკლები მნიშვნელობა ენიჭება დეზინფორმაციის ოპერაციას, რომელიც პენტაგონს უჭევდად აქვს დაგეგმილი და რომელშიც შედის „საიდუმლო გეგმების“ მასმედიაში „გაფორება“, თვალსაჩინო სამხედრო და საგარეო მოღვაწეობის, უნიინარესად, ადმინისტრაციის წარმომადგენლების ურთიერთგამომრეცხავი საჯარო გამოსვლები, სპეციალური ტელედეზინფორმაციული პროგრამები და ა.შ.

ასეთი საინფორმაციო შეტევა მიმართულია მომავალი სამხედრო კამპანიის არა მხოლოდ შესანიღბად, არამედ ირანის ხელმძღვანელობაზე გამოდებულ ფსიქოლოგიური ზემოქმედების მოსახდენად.

სტრატეგიულ და ოპერატიულ შენიღბვას განახორციელებენ განსაკუთრებული გეგმების მიხედვით, რომლებსაც შეიმუშავებს აშშ შეიარაღებული ძალების შტაბების უფროსების კომიტეტი. ამ მიზნით ქმნიან ჟურნალისტთა სპეციალურ ჯგუფებს,

P.S. ეს-ესაა ვაგრცელდა ინფორმაცია, რომ ბრაზილიის პრეზიდენტისა და თურქეთის პრემიერ-მინისტრის თერან-ში მარტულად აშშ-ამერიკის შეხვედრისა და მოლაპარაკებების შედეგად თითქოს სასიკეთოდ შემობრუნდა ირანის ბირთვული პროგრამის განხორციელებასთან დაკავშირებული ვითარება. არის ეს სერიოზული შემობრუნება, თუ დროებითი შეთანხმება, მალე გაირკვევა.

ის აქცენტიც, რომელიც ამ წერილის დასაწყისში განვიხილეთ, უნდა ვივარაუდოთ, სწორედ ამ მიზანს ემსახურება. ავტორების არაპროფესიონალიზმმა და გადაცემის პრიმიტიულ დონეზე შესრულებამ, გაშიფრა ქვემარტი ჩინაფიქრი.

ექსპერტები ვარაუდობენ, რომ ირანზე თავდასხმამდე 2-3 საათით ადრე მასმედიაში გამოჩნდება აშშ-ის ადმინისტრაციის უმცირესი ულტიმატუმი, რომელსაც იგი ირანის პრეზიდენტს წარუდგენს. ამერიკის საინფორმაციო საშუალებების ცნობით, ულტიმატუმის ტექსტს უკვე ამზადებენ. ალბათობა იმისა, რომ ირანის ხელმძღვანელობა მიიღებს ამ ულტიმატუმით წამოყენებულ პირობებს, უაღრესად უმნიშვნელოა.

ომის პარალელურად ფართოდ გაიშლება ინფორმაციული ოპერაცია. ამოქმედდება ყველა ინფორმაციული იარაღი, რომელსაც ძალუძს, განადგუროს ქვეყნის სამხედრო და სამოქალაქო ინფრასტრუქტურა.

აშშ-ის საინფორმაციო უპირატესობა დაარწმუნეს ქვეყნის ელექტრონული კომუნიკაციების არა მარტო ყველა საშუალებასა და ჯარების მართვის სისტემებს, არამედ უარყოფითად იმოქმედებს მოსახლეობასა და შეიარაღებული ძალების პირად შემადგენლობაზე. ყველა საგარეო მართვა ნუსხილედ და მათ ადგილს დაიკავენს რადიო და ტელევიზორიული პროგრამები, რომლებსაც მოამზადებენ ფსიქოლოგიური ოპერაციების ამერიკელი სპეციალისტები.

შედეგად, დაირღვევა სახელმწიფო და სამხედრო მართვა. დეზინფორმაცია გამოიწვევს პანიკასა და ქაოსს მოსახლეობაში. გამოცდილება, რომელიც ამერიკელებს დაუგროვდათ ბოლო პერიოდში წარმოებულ ომების შედეგად — სპარსეთის ყურეში, პანამაში, ჰაიტისა და ბალკანეთში — დაეხმარება მათ, წარმატებით განახორციელონ საინფორმაციო ოპერაცია, რაც სამხედრო კამპანიის დროს შეიძლება გადაწყვეტიც კი აღმოჩნდეს.

არამაჰს სანსებლიძე უცხოეთის პრესის პუბლიკაციების მიხედვით

ფოტოს დატბორვა ეგვიპტეში

კოლხეთში ტაობების დაშრობის ისტორია გასული საუკუნის 30-იანი წლებიდან იწყება. ეს მიწის დიდი რეფორმის უმნიშვნელოვანესი ნაწილი იყო. საქართველოს მამინდელი ხელმძღვანელის — ლავრენტი ბერიას ამ თანამდებობაზე მოღვაწეობის დასაწყისისთვის მთელ საქართველოში უმძიმესი მდგომარეობა იყო. პატარა, მთიანი რელიეფის ქვეყნის ტერიტორიის დიდი ნაწილი ტყეებს, საძოვრებსა და დამუშავებისთვის გამოუსადეგარ მიწებს ეკავა. გლეხებს, რომლებიც იმ დროისთვის მოსახლეობის 75%-ს შეადგენდნენ, მიწა არ ჰყოფნიდათ. ამის გამო მთავრობამ უპირველეს აზრით აღმოაჩინა რეფორმა დაიხსნა. ეს რეფორმა ქართველი გლეხებისთვის და, შესაბამისად, საქართველოს მოსახლეობის უმეტესობისთვის, ნამდვილი შეგება იყო.

მდინარე ჩიონზე გადახულ ხიდს სასწრაფო რეაგირების სტიქია

ამ პრობლემური საკითხების გამო შარშან, სექტემბერში საქართველოს წყალთა მეურნეობის ინსტიტუტის მეცნიერთანამშრომლები, ფოთის ადგილობრივი და სამეგრელო-ზემო სვანეთის სამხარეო ხელისუფლების წარმომადგენლებს შეხვდნენ. ამ შეხვედრიდან 9 თვე გავიდა და მნიშვნელოვანი არაფერი გაკეთებულა. დიდი ტრადიციების მქონე საქართველოს წყალთა მეურნეობის ინსტიტუტმა, ამ ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელმა რობერტ დიაკონიძემ წარადგინა პროექტი, რომელიც ამ პრობლემის გადაჭრის მიზნით წარმოადგინა პროექტი, რომელიც ამ პრობლემის გადაჭრის მიზნით წარმოადგინა პროექტი, რომელიც ამ პრობლემის გადაჭრის მიზნით წარმოადგინა პროექტი...

მიუშაობენ დაწყება. ხიდი ტრასაკას განუყოფელი ნაწილია. ჩვენ ყველაფერი შევისწავლეთ და დასკვნაც წარვადგინეთ, ძალიან რთული ვითარებაა, ამიტომაც ავტენტური აუცილებელია. ამ პროექტის მიზანშეწონიერება, პროექტის მიზანშეწონიერება, პროექტის მიზანშეწონიერება... (Text continues with detailed analysis of the project and its significance for the region's water supply and infrastructure.)

კოლხეთის დაბლობზე — გურიის, სამეგრელოში, აფხაზეთისა და აჭარის ნაწილში მდგომარეობა უკიდურესად მძიმე იყო. აქ სასოფლო-სამეურნეო საავარჯულები პრაქტიკულად არ არსებობდა. ერთადერთი, რაც ადგილობრივ მოსახლეობას მოჰყავდა, სიმინდი იყო. ამიტომ ეს რეგიონი განსაკუთრებულ ყურადღებას საჭიროებდა და მიწის ფონდის გაზრდის მიზნით მთავრობამ შავი ზღვის გასწვრივ ტაობის ადგილების დაშრობის ღონისძიებათა სერია დაგეგმა. ბერიას დანიშნული გრანდიოზული პროექტის განხორციელება — ტაობების დაშრობა და ციტრუსების გაშენება. განახორციელა კიდევ, შემდეგ კი საბჭოთა დაზვერვას უცხოეთიდან

ლადო ქირია, ზუგდიდი

ასტაის სიმკვრივით დადართა და გაბართა ერთად ქიფობდა

გასულ კვირას საქართველოში გაეროს ქალთა ფონდის დირექტორი ინეს ალბერდი იმყოფებოდა. ვიზიტი საქართველოში გენდერული თანასწორობის დამყარებას ეხებოდა. «გენდერული პოლიტიკის შემუშავების პროცესში საქართველო პროგრესს განიცდის, თუმცა ამ მხრივ კიდევ ბევრი გასაკეთებელი, განსაკუთრებით — ქალების პოლიტიკურ და ეკონომიკურ მოძლიერებასთან და გენდერული თანასწორობის საჯარო და პირად სფეროებში დანერგვასთან დაკავშირებით», — განაცხადა გაეროს ქალთა ფონდის აღმასრულებელმა დირექტორმა.

მხიანებლობაზე მუშაობას ისევ საზღვრულნი ტრიალი გვიჩვენებენ

სამდლიანი ვიზიტის ფარგლებში ინეს ალბერდი საქართველოში მთავრობის მაღალი რანგის წარმომადგენლებსაც შეხვდა. «ქალის მოწინააღმდეგეობა პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღებაში ჯერ კიდევ დაბალ დონეზეა და მათი საშუალო ნომინალური თვიური შემოსავალი ძალიან ჩამორჩება იმას, რასაც საქართველოში კაცი გამოიმუშავებს. UNIFEM-ი არ დაზოგავს სახსრებს და ტექნიკურ მხარდაჭერას, რათა დაეხმაროს მთავრობას და საშუალო საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს საქართველოში გენდერული თანასწორობის დანერგვასა და ქალის უფლებების დაცვაში», — აღნიშნა მან.

დერული თანასწორობა» მოსწონს, მაგრამ სინამდვილეში დანერგული ვარა, ცოტაა თუ იცის მისი არსი. გენდერული ბალანსის იდეით მოხიბულ ქალებს ჰგონიათ, რომ მათ ეს მამაკაცებთან შედარებით უპირატესობას ანიჭებს. სინამდვილეში კი «გენდერული თანასწორობა» ქალისა და კაცის თანაბარ შესაძლებლობებს გულისხმობს საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში. თუმცა ორი სქესის არსებობა თავსთავად გამოირჩევა მათ ერთ ქვაბში მოხარშვას. კაცს ქალთან შედარებით ოდითგანვე აქვს მცირედი უპირატესობა მინც. ეს ბუნების კანონია და წინ ვერ აღუდგებიან. აბსოლუტურად ყველა საზოგადოებას სჭირდება მამაკაცი. საქართველოში კი ეს მისია კაცს ეკისრება, ყოველ შემთხვევაში, ადრე ასე იყო და არა გვიანია, ეს ნაკლი ყოფილიყო ჩვენთვის ან ამის გამო ქართველ ქალებს თავი დაჩაგრულად ეგრძნობოდა.

მართალია, კონსტიტუცია გვასწავლის, რომ «ყველა ადამიანი თანასწორია გარეუფობის, სქესისა, ეროვნების, რელიგიისა და ა.შ», მაგრამ ჩვენი რელიგია ყოველთვის წინ აყენებდა მამრობით სქესს. ასევე ჩვენი ტრადიციებიც ეწინააღმდეგება გენდერულ თანასწორობას. მიუხედავად ამისა, ჩვენი ხელისუფლება და პარლამენტი, როგორც ხშირად ხდება, ყველაფერს, რასაც ამერიკა სთავაზობს, დიდი ოვაციებით უმადობს. ასევე ჩვენი დერული თანასწორობასაც ლოიალურად მიუდგნენ და 2010 წლის მარტში დიდი ზარ-ზეიმით მიიღეს კანონი გენდერულ თანასწორობასთან დაკავშირებით.

ერთგვარ პრაქტიკად დაინერგა სახელისუფლო ვერტიკალში მოხედვისა თუ დანიშნულების კარგად აპრობირებული ფორმა — საკმარისია ვინმე გავლენას ახლტობს მონებზეულად ჩაუჯდეს და მერე იქიდან სადმე სამინისტროში, მთლად პირველ პირად თუ არა, საშუალო რანგის ჩინოვნიკის საგარეოში მანერეცევადა.

კი უფრო კაცურ ქცევებს, ჩაცმულობას, მკაცრ ფორებს ეტანებიან. იცვლება ქცევები, საუბრის სტილი, მიიკა და მიმოხვრა იმდენად, რომ ძველი ხდება კაცისა და ქალის პირიდანელი მახასიათებელი ქცევების გარეგვა. გენდერული თანასწორობისთვის ბრძოლის შემდეგ ქალებმა თანასწორობის ისეთ ფორმას მიაღწიეს, რომ კაცები, რაც დრო გადის, უფრო და უფრო თმობენ კაცურ პოზიციებს. ასე გადააშენეს ქალებმა ის, რაზეც ოცნებობენ ახლა და, რაც ერთ დროს მათ ქალურობას, სიმშვენიერეს, სინაზესა და სათნოებას მანიშნებდა.

მთელი მსოფლიოს ქალები ახლა ხვდებიან, რომ თანასწორობამ მათ ქალობა დააკარგვინა და კაცს — კაცობა. ახლა ეძებენ კაცებს, მაგრამ ფა-ფუ. დღეს კი ამ ტენდეციების დაწინაურებას საქართველოში ცდილობენ, მაგრამ, როდესაც საუბრობენ იმაზე, რომ თითქოს ქალის როლი პოლიტიკასა და სხვადასხვა ორგანიზაციებში წამყვან პოზიციებზე შეზღუ-

დეს ამერიკამ და ევროპამ ყურები გამოგვიჭედეს გენდერულ თანასწორობაზე საუბრით. შედეგად კი ისე შეიცვალა სიტუაცია, რომ ბევრ ქართულ ოჯახში როლები შეიცვალა: კაცის საკეთებელს ქალები აკეთებენ, ხოლო კაცები შინ უსაქმოდ სხედან და ბავშვებს უვლიან! ესეც გენდერული ბალანსი!

როდესაც გენდერულ თანასწორობაზე აქვთ პრეტენზია, ზოგიერთს, ალბათ, ავინებდა, რომ ქალისა და კაცის ბი-

თაო ტაბატაპა
ლილი მიროტაპა

გზურთ, გარემოებათა თქვენი მოსახრებათ? დაგვიკავშირეთ: 38-41-97, ან მოგვწერეთ: info@geworld.net

საქართველო

ვლადიმერ ვახანი პოლიტპატიმარების და გათთან გათანაბრებული პირების გათავისუფლებას ითხოვს

პოლიტიკური პატიმრის, სამართლის დოქტორის, აკადემიკოს ვლადიმერ ვახანიას მიმართული საქართველოს სამართალდამცველი და ძალადგანი სტრუქტურების ხელმძღვანელები სადმი ისე ჩაიკარგა, როგორც წყალი უდაბნოს ქვიშაში — არავითარი რეაგირება, არავითარი გამომხაურება, თითქოს ბუნებაში არც არსებულა ციხის ოთხ კედელში ჩაკეტილი ადამიანის მოთხოვნა, გაერკვიათ სიმართლე იმ კანონებით, იმ სამართლით, რაც, თუნდაც ფორმალურად, მაგრამ ოფიციალურად უნდა არსებობდეს საქართველოს სამართლებრივ სივრცეში.

ვლადიმერ ვახანია უყურადღებობისა და უპასუხისმგებლობის დამოკიდებულების ყრუ კედლის წინაშე აღმოჩნდა და იძულებული გახდა მიემართა ევროსტრუქტურების ხელმძღვანელებსა: ვეროსაბჭოს გენე-

რალური მდივნისათვის, ევროპარლამენტის თავმჯდომარისათვის, ევროკომისიის თავმჯდომარისათვის, ევროკონსილის თავმჯდომარისათვის, ევროკავშირის ხელმძღვანელებსა: ვახანის განცხადებაში იგი ხაზგასმით მიუთითებს, რომ იძულებული გახდა, გადაეცა ეს ნაბიჯი, რადგან მას, როგორც ქართველს, სრულიად არ აძლევს ხელს თავისი ქვეყნის, მთავრობის ნეგატიური ასპექტები წარმოჩენა საერთაშორისო ასპარეზზე.

სამართლის დოქტორი ვლადიმერ ვახანია კატეგორიულად აყენებს პოლიტპატიმართა პრობლემას, რომელთა რაოდენობა ისედაც დაუშვებლად დიდია და მათი რიცხვი ფაქტობრივად რამდენჯერმე მეტია, რადგან ამ აისბერგის მწვერვალს მიღმა მათი თანამოაზრეები, ნათესავები იგულისხმებიან, რომლებიც დაკავებული არიან შეთითხნილი ბრალდებებით.

უდავოდ ყურადღებები აკადემიკოსის მიერ აქცენტირებული დარღვევების გამოწვევი მიზეზები: მოსახლეობისგან სახსრების „დაკანონებული“ გამოძალვა, ნარკოტრაფიკის საშუალებით დალექილი ფულით შექმნილი უკანონო „სპეცფორმირებები“, „შავი ფული“ არსებობა, რომელიც მალაი თანამდებობის ჩინოვნიკების გამდიდრებას ხმარდება და სხვა.

განსაკუთრებით ხაზგასასმელია ვლადიმერ ვახანიას შენიშვნები, რომლებიც ევროპის სტრუქტურების ბიუროკრატიული პრაქტიკის დახვეწის, მათი საქმიანობის ოპერატიულობის გაუმჯობესების სურვილით არის ნაკარნახევი.

ყველაფერ ამას ჩვენი მკითხველები ვლადიმერ ვახანიას დღეს გამოქვეყნებულ განცხადებაში გაეცნობიან.

არმაზ სანაბლიძე

მართლის პასუხისმგებელი 200 ათასზე მეტი ადამიანი იქნა მიცემული, რაც თავისთავად საგანგაშო რიცხვია, თუ გავითვალისწინებთ, რომ საქართველოს კონტროლირებად ტერიტორიაზე მოსახლეობის რაოდენობა 3.5 მლნ. კაცს არ აღემატება, რაც იმით არის გამოწვეული, რომ იძულებითი ემიგრაციით რუსეთსა და ევროკავშირის ქვეყნებში დაახლოებით 2 მლნ. ადამიანი არის წასული ზემოთ მითითებული მიზეზებისა და მძიმე სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გამო. პიროვნების სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის მიქცემის მთავრობის მიერ შეთითხნილ ერთ-ერთ მოტივს წარმოადგენს მოსახლეობისგან სახსრების „დაკანონებული“ გამოძალვა პრაქტიკულად შეთანხმების წესით, რომელიც მიღებულია კანონით ჩადენილ დანაშაულთან შეფარდებით მისი გამოყენების კრიტერიუმების გარეშე და ნებაყოფილობით-იძულებითი გადახდებიდან, რაც მონაწილე კორუფციულ ურთიერთობას და, როგორც წესი, იხარჯება ბიუჯეტგარეშე რეგულირებაზე. ე.წ. შავი ფული მალაი თანამდებობის ჩინოვნიკების წინაშე იღებება, რამაც წინასწარი გაანგარიშებით უკვე შეადგინა 1 მილიარდი დოლარი, ხოლო თანხის ნაწილი საერთაშორისო თანამდებობის პირების მოსყიდვაზე იხარჯება.

ევროსაბჭოს გენერალურ მდივანს, ბატონ ტურბერნ იაბლანდს,

ევროპარლამენტის თავმჯდომარეს, ბატონ ეში ბუზაქს,

ევროპის კომისიის თავმჯდომარეს, ბატონ შოზა ბოროზს,

ევროსაბჭოს საგარეო საქმეთა მინისტრს, ქალბატონ ქატირინ ეშტონს,

პატივცემულო ბატონო ტურბერნ იაბლანდ!
პატივცემულო ბატონო ეში ბუზაქს!
პატივცემულო ბატონო შოზა ბოროზო!
პატივცემულო ბარონესა ქატირინ ეშტონ!

ადამიანის უფლებების დაცვა საქართველოში, როგორც ევროსაბჭოს შემადგენლობაში შემავალი ქვეყნისა, დღესდღეობით კითხვის ქვეშ არ დგას. უეჭველია, რომ ამ პრობლემამ საქართველოში საგანგაშო ხასიათი შეიძინა და ევროსაბჭოს მხრიდან მისი შეუმჩნეველობა ნიშნავს ევროპული ღირებულებების უარყოფას, რომელთა საფუძველში დევს დემოკრატია ისევე, როგორც ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების მხარდაჭერა და შემდგომი განხორციელება.

საქართველოში ადამიანის უფლებების მნიშვნელოვანი დარღვევის ნათელი მაგალითია პოლიტიკური პატიმრების არსებობა, რომელთა რაოდენობა დაახლოებით 100 კაცს შეადგენს და რომლებიც დაპატიმრებული არიან პოლიციისა და პროკურატურის მიერ შეთითხნილი (ფალსიფიცირებული) მასალების საფუძველზე (ძირითადად, თითქოსდა ნარკოტიკული ნივთიერებების და ცეცხლსასროლი იარაღის შენახვისთვის, რომლებიც ჩხრეკისას თვით პოლიციების მიერ არის ჩადებული), გასამართლებულნი არიან მთავრობის მთლიანი კონტროლის ქვეშ

რადგან არსებითად ეს ადამიანები დაზარალებულნი საქართველოში არსებული პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილია, რამდენადაც ჩამოყალიბებულ სამთავრობო ტრანსნაციონალურ დანაშაულებრივ დაჯგუფებაში, რომელიც აკონტროლებს ნარკოტიკების სატრანზიტო

და აქ საქმე არა მხოლოდ და არა იმდენად საქართველოს პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილია, რამდენადაც ჩამოყალიბებულ სამთავრობო ტრანსნაციონალურ დანაშაულებრივ დაჯგუფებაში, რომელიც აკონტროლებს ნარკოტიკების სატრანზიტო

გზას აზიიდან ევროპაში და გრუსამთავრობო მონოპოლიზებული კომპანიების გადასახადისგან თავისუფალ ფულად ნაკადსა და, მათ შორის, ადგილობრივი ბიზნესმენებისგან ქრთამის აღებასა და გამოძალდაში. სწორედ ამ საშუალებებით არის შექმნილი ფარული უკანონო შეიარაღებული „სპეცფორმირებები“, რომელთა საშუალებებით მთავრობა ახორციელებს მოსახლეობის მასობრივ დაშინებას. სახელდობრ, ამ შეიარაღებულმა სპეცდანიყოფმა უკანონოდ დაიმკავა და დამაპატიმრა მე სასამართლოს სანქციის გარეშე და იმის ყოველგვარი ავსილებლობის გარეშე, რომ ჩემთვის ჩადიოთ კალმინიკოვის ავტომატი და ორი ხელყუმბარა.

მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების თავისუფლების, სიტყვის თავისუფლების, აზრის გამოხატვის თავისუფლების, პოლიტიკური გაერთიანების თავისუფლების, თავისუფალი არჩევნების თავისუფლების, მენარქეობის თავისუფლების არარსებობა, სხვაგვარად მოაზროვნების დევნა საქართველოში იგი რომელიც შენობილია ყოფილ საბჭოთა სივრცეში ანტირუსული „დემოკრატიისთვის მეტრძოლის“ სამთავრობო აზრით. ყოველივე ამან მოსახლეობის მასობრივი უკმაყოფილება გამოიწვია განხორციელებული პოლიტიკის მიმართ, რასაც დაემატა პროვოცირებული სამხედრო კონფლიქტი რუსეთთან, რომლის შედეგადაც საქართველომ დაკარგა «de iure» თავისი ტერიტორიის 20 პროცენტზე დამატებით მიიღო 50 ატასი ლტოლვილი უკვე არსებულ 300 ათასის გარდა, და არ არსებობს მათი დაბრუნების არავითარი მოტივი ჩამოშორებული

რეგიონების — აფხაზეთის და სამხრეთ ოსეთის ეთნიკურ მოსახლეობასთან მოლაპარაკების გარდა ევროპის თანამეგობრობის გარანტიების საფუძველზე რუსეთის მონაწილეობით.

ოფიციალური სამთავრობო სტატისტიკა საქართველოში საქმეების მდგომარეობის შესახებ სიცრუეა და, ადვილად გასაგებია, რომ ეს კეთდება მხოლოდ და მხოლოდ მთავრობის არსებული რეჟიმის შენარჩუნების მიზნით.

საქართველოში ამაჟამად მსჯავრდებულთა რიცხვი 50 ათასს კაშხა მეტია. ასოვით ადამიანი მსჯავრდებულია ისეთი ქმედებათა მიხედვით, რომლებიც კანონმდებლობაში არ არის გათვალისწინებული. თავის მხრივ, საქართველოს მთავრობა ბოროტად იყენებს ევროპის სტრასბურგის სასამართლოში საქმეთა განხილვის პროცედურას, ხოლო ბევრ შემთხვევაში თავისი წარმომადგენლის საშუალებით შეცდომაში შეჰყავს სასამართლო, რის გამოც საკუთარი სარგებლობისთვის საქმეთა განხილვა წლების მანძილზე (5-7 წელი) გრძელდება და ამ ხნის განმავლობაში წინასწარი განხილვა უკანონოდ არიან იზოლირებული მთავრობისთვის მიუღებელი პირედადამიანური და დამამცირებელი მოპყრობის შესახებ, მაგრამ გამოძიება არ მიმდინარეობს. უკანასკნელი 3 წლის მანძილზე სისხლის სამართლის

სამართლის პასუხისმგებელი 200 ათასზე მეტი ადამიანი იქნა მიცემული, რაც თავისთავად საგანგაშო რიცხვია, თუ გავითვალისწინებთ, რომ საქართველოს კონტროლირებად ტერიტორიაზე მოსახლეობის რაოდენობა 3.5 მლნ. კაცს არ აღემატება, რაც იმით არის გამოწვეული, რომ იძულებითი ემიგრაციით რუსეთსა და ევროკავშირის ქვეყნებში დაახლოებით 2 მლნ. ადამიანი არის წასული ზემოთ მითითებული მიზეზებისა და მძიმე სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გამო. პიროვნების სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის მიქცემის მთავრობის მიერ შეთითხნილ ერთ-ერთ მოტივს წარმოადგენს მოსახლეობისგან სახსრების „დაკანონებული“ გამოძალვა პრაქტიკულად შეთანხმების წესით, რომელიც მიღებულია კანონით ჩადენილ დანაშაულთან შეფარდებით მისი გამოყენების კრიტერიუმების გარეშე და ნებაყოფილობით-იძულებითი გადახდებიდან, რაც მონაწილე კორუფციულ ურთიერთობას და, როგორც წესი, იხარჯება ბიუჯეტგარეშე რეგულირებაზე. ე.წ. შავი ფული მალაი თანამდებობის ჩინოვნიკების წინაშე იღებება, რამაც წინასწარი გაანგარიშებით უკვე შეადგინა 1 მილიარდი დოლარი, ხოლო თანხის ნაწილი საერთაშორისო თანამდებობის პირების მოსყიდვაზე იხარჯება.

ფრანსუა დიუვალის «ვუღუ-მენეჟმენტი»

ფრანსუა დიუვალე ჰაიტის რესპუბლიკის დედაქალაქ პორტ-ო-პრენსში 64 წლისა გარდაიცვალა. ის ერთპიროვნულად მართავდა ჰაიტისა და მიმდებარე კუნძულებზე მდებარე ქვეყანას 1957 წლიდან 1971 წლამდე. მამა დოკი — ასე უწოდებდნენ მას მთელ მსოფლიოში, თუმცა ეს მისი ერთადერთი მეტსახელი როდი იყო. დიუვალის ჰაიტის მზეს, ბედნიერების გეგმას, ერთიანობის მოციქულს, აფრიკელი ღმერთების ხელდასმულსა და გამარჯვების ცინსარტყმასაც უწოდებდნენ, მაგრამ ყველაზე უკეთ მის შინაგან არსს ერთადერთი მეტსახელი — ჯივის ჰიტლერი გამოხატავდა.

ფრანსუა დიუვალე 1907 წელს დაიბადა. 1932 წელს, ჰაიტის უნივერსიტეტის სამედიცინო ფაკულტეტის დამთავრების შემდეგ, ამერიკული საოკუპაციო ჯარების სამედიცინო სამსახურის უფროსის თანამშრომელად დაინიშნა. 1934 წელს ამერიკის საზღვაო ქვეითმა ჯარმა ჰაიტი დატოვა და დიუვალე ერთ-ერთ სოფელში სამედიცინო პრაქტიკით დაკავდა, თუმცა 1940 წელს ქვეყანაში კვლავ შემოსულ ამერიკელთა სანიტარული მისიის თანამშრომელი გახდა. 1944 წელს ის აშშ-ის ჯანდაცვის სისტემის შესასწავლად მიჩიგანის უნივერსიტეტში გაგზავნეს. იქ მან ბევრი საჭირო ნაცნობი შეიძინა. 1946 წელს ჰაიტიზე მნიშვნელოვანი პოლიტიკური მოვლენა მოხდა: პირველად 30 წლის განმავლობაში პრეზიდენტად ზანგი — დიუმარსე ესტიმე აირჩიეს. ახალ მთავრობაში ფერადკანიანმა ექიმმა დიუვალემ თავდაპირველად შრომის მინისტრის მოადგილის პოსტი დაიკავა, შემდგომ კი ჯანდაცვის მინისტრი გახდა.

1950 წელს ქვეყანაში კვლავ უნესრიგობა დაიწყო. ესტიმე დაამხეს, ძალაუფლება კი სამხედრო ხუნტის ხელში აღმოჩნდა. დიუვალე იძულებული შეიქნა, ნათესავებსა და მეგობრებთან დაშალულიყო, შემდეგ კი დიდხანს ცხოვრობდა მის ერთგულ მღვდელთან. იმ პერიოდში ფრანსუა ბევრს კითხულობდა. მისი საყვარელი წიგნი მაკიაველის „ხელმწიფე“ გახდა. იატაკქვეშეთში ყოფნისას დიუვალესა და მის ოჯახს შეძლებული ძმები უიმელები ინახავდნენ. მოგვიანებით, როცა პრეზიდენტად გახდა, „ღმერთების ხელდასმულმა“ უიმელებს ერთგულება „დაუფასა“ — სამივე ძმა დახვრიტა!

მაკიაველი ხაისოფლობის სათავეები
1956 წელს დიუვალე იატაკქვეშეთიდან გამოვიდა. სამხედრო ხუნტა დაემხო და ქვეყანაში სახელმწიფოს მეთაურის გათავისუფლებული საკვარძლის დასაკავებლად სასტიკი ბრძოლა გაიძარია. 1956 წლის 7 სექტემბერს ამ ბრძოლაში ექიმი ფრანსუაჟ ჩაერთო.

ძირითადი პრეტენდენტი იყო: მათემატიკის მასწავლებელი დანიელ ფონილი და ერთ-ერთი ძმა ფიუნელი — ადვოკატი კლემანი. დიუვალის სერიოზულად არავინ აღიქვამდა, მას სავსებით უგულვებლყოფდნენ არა მარტო პოლიტიკოსები, არამედ შურნალისტებიც, რადგან ფერადკანიანი ექიმი მანსებს წულის ტოლად მიიჩნევდნენ. პრესამ დიუვალის „პოლიტიკური ლილიპუტი“ კი უწოდა. თავად მაკიაველის „მონსეველს“ კი გამარჯვების მტკიცედ სჯეროდა და რთულ ინტრიგებსაც ხლართავდა. არჩევნებისას გნებები გამოაფრდა და კანდიდატმა გადაწყვიტეს, რომ მათ შორის

ყველაზე პოპულარული, ფინილი დროებითი პრეზიდენტი გახდებოდა. დიუვალეს „კეთილი“ რჩევით, ფინილიმ არმიის სარდლად ფრანსუას მეგობარი გენერალი კერბო დანიშნა. 19 დღის შემდეგ კი მთავრობის სხდომაზე კერბომ დანიელ ფინილი დააპატიმრა და ახალი არჩევნები გამოაცხადა.
ამ „თავისუფალ“ არჩევნებში 1957 წლის 22 ოქტომბერს დიუვალე ჰაიტის რესპუბლიკის პრეზიდენტად აირჩიეს. მან მაშინვე დაამყარა ქვეყანაში ახალი სამხედრო-პოლიციური დიქტატურა. ყოფილმა დემოკრატმა აკრძალა პოლიტიკური პარტიები, დახურა ოპოზიციური გამოცემები, გააუქმა პროფკავშირი და სტუდენტური ორგანიზაციები, მთლიანად შეცვალა მოსამართლეთა შემადგენლობა, ფართომასშტაბიანი წმენდა ჩატარა ოფიცერთა რიგებში, დახოცა ან ქვეყნიდან გააძევა მღვდლები.

მთავარი, რასაც დიქტატურა ემყარებოდა, იმითი სისტემური ფიზიკური განადგურება გახლდათ, ვინც ამ თუ იმ სახით არალოიალობაში იქნებოდა ექვმიტანილი. ერთ-ერთმა მისმა მომხრემ მოგვიანებით აღიარა, რომ დიუვალისგან ნაბრძანები ჰქონდა, ყოველწლიურად ხუთასამდე კაცი მაინც მოეკლა. თუმცა მამა დოკის მიერ განადგურებულ მონინალმდევთა რაოდენობა ამ ციფრით არ შემოიფარგლებოდა.

პრნაბთან ამტომატების თანხლები

საკუთარი ხალხის მიმართ დიუვალის სისხლიანი ტერორი წნელინადს გრძელდებოდა. რეჟიმის უფროსელებში მრავალი ათასი ადამიანი დაიღუპა. და აი, ახალი საპრეზიდენტო არჩევნების დროც დადგა. მანამდე, 1961 წლის 7 აპრილს დიუვალემ თვითნებურად დაითხოვა პარლამენტი და 22 აპრილს ახალი არჩევნები ჩაატარა. ყუთებთან ამომრჩევლებს კბილებამდე შეიარაღებული ჯარისკაცები მიხვედნენ, ამიტომ 58-დან 58 სადეპუტატო ადგილი პრეზიდენტის რჩეულებმა დაიკავეს. პარლამენტის დეპუტატთა საარჩევნო ბიულეტენები ძლივს შესამჩნევ ნარწერას შეიცავდნენ: „დოქტორი ფრანსუა დიუვალე — პრეზიდენტი“, ამიტომ, ხმების დათვლის შემდეგ, ხელისუფლებამ გამოაცხადა, რომ თურმე პარლამენტარების არჩევასთან ერთად ჰაიტელებმა ახალი ვადით ქვეყნის მეთაურიც აირჩიეს. მაგრამ მამა დოკს მეორე ვადაც ეცოტავა, 1964 წლის 22 ივნისს „ჰაიტის ცინსარტყლა“ სამუდამო პრეზიდენტად გამოაცხადეს.

ამერიკელთა ჯივის ჰიტლერი

პატარა სახელმწიფოსთვის, რომელიც აშშ-ის სანაპიროებთან უშუალო სიახლოვეს იმყოფებოდა, პრინციპული მნიშვნელობა ჰქონდა ამ შესახებ

დიუვალე და მისი მუცლე სიმონი

დიუვალის ვაჟი და რძალი დაკრძალვაზე

დიუვალე და ნელსონ როკველერი

შაკლინ კენედი

ჩველაზე საუფი მაგია დიქტატურის სამსახურში

კენედისთან დაკავშირებულ ისტორიაში დიუვალემ პირველად განაცხადა მთელი მსოფლიოს გასაგონად, რომ ვუღუს უძველესი კულტის ქურუმის იყო, თუმცა ჰაიტელებმა ეს უკვე იცოდნენ. დიუვალე ბრწყინვალედ ერკვეოდა ვუღუს და ჩინებულად გრძობდა მასების განწყობასაც; რაკი იცოდა, რამდენად პოპულარული იყო ვუღუს კულტი ჰაიტის მცხოვრებთა, განსაკუთრებით კი ფერადკანიანთა შორის. მამა დოკი აცხადებდა, რომ ვუღუს ქურუმი — ლოა იყო. ის კი არა, ნაციონალური დროშის ტრადიციული ნიშნით და ლურჯი, ნითელი და შავი ფერებით შეცვალა, რადგან ეს სიმბოლიკა ვუღუს გავლენიანი სექტის — ბიზანტოს სიმბოლიკასთან ასოცირდებოდა. მამა დოკს მუდამ პოლიციაცა და სპეცსამსახურებიც პერიოდულად ვუღუს სიმბოლიკასა და რიტუალებს მიმართავდნენ. არსობრივად, ეს სახალხო კულტი ჰაიტის რესპუბლიკის ოფიციალური იდეოლოგიად და კუნძულზე დიუვალის ერთპიროვნული მმართველობის მყარ საფუძველად იქცა.

თუმცა მამა დოკს მაინც გამოუწინდა ოპოზიცია: 1967 წლის 14 აპრილს დიუვალეს 60 წლის იუბილე უნდა ეზეიმათ, მაგრამ ცერემონია მეამბოხეთა მიერ

მნიფოსთან ურთიერთობას. აშშ კი დიუვალის მიმართ ერთობ კეთილგანწყობილი იყო. თავისი მმართველობის პირველი ორი წლის განმავლობაში ფრანსუა დიუვალემ ამერიკისგან დახმარება მიიღო, ფინანსურიც კი — 8 მლნ დოლარი, რაც ციციქნა რესპუბლიკისთვის ცოტა სულაც არ იყო (ამ თანხის დიდი ნაწილი მამა დოკმა პირად საჭიროებებზე დახარჯა). სიმპათიის ასეთ გამოვლენას მკვლევარებმა სუბიექტური და ობიექტური მიზეზები მოუძებნეს. ერთის მხრივ, აშშ-სთვის (ყოველ შემთხვევაში, ისტებლიმენტის რესპუბლიკური ნაწილის აზრით) უფრო ხელსაყრელი იყო სტაბილური, კონტროლირებადი რეჟიმი გვერდით მყოფ კუნძულზე, ვიდრე დემოკრატიზირებული, მეორე მხრივ კი, მამა დოკი, რომელმაც პრეზიდენტობამდე ამერიკულ სტრუქტურებში, მათ შორის, პენტაგონშიც, არცთუ ურიგო კავშირები დაამყარა, ხოლო

შემდეგ, თავისი პოლიტიკური კარიერის განმავლობაში, იგი გაძლიერა, ფრიად მოხერხებულად თამაშობდა აშშ-ის ისტებლიმენტის შიგნით არსებულ წინააღმდეგობებზე და დიდი ამერიკელი პოლიტიკოსების პირად ინტერესებს ითვალისწინებდა. სიტუაცია მას შემდეგ შეიცვალა, რაც ვაშინგტონში ხელისუფლების სათავეში დემოკრატი კენედი მოვიდა: აშშ-სა და ჰაიტის შორის ურთიერთობები მკვეთრად გაუარესდა. დიუვალემ, რომელიც უკმაყოფილებას ვერ მალავდა აშშ-ის მხრიდან გულგრილობის გამოვლენისა და შესაბამისად, მისგან ფინანსური დახმარების შეწყვეტის გამო, საჯაროდ განუცხადა ხალხს, რომ ჰაიტზე გავრცელებული ვუღუს რიტუალების დახმარებით ჯოჯოხეთიდან თავად სატანას გამოიძახებდა აშშ-ის პრეზიდენტის დასაწყევლად. ექვსი კვირის შემდეგ კენედი დალასში მოკლეს...

რამდენიმე ბომბის აფეთქებამ ჩაშალა. მამა დოკმა ოპოზიციონერებს უსასტიკესი ტერორით უპასუხა, მაგრამ პრობლემა ამით ვერ გადაჭრა — 1970 წლის აპრილში დიუვალის დიქტატურის წინააღმდეგ ჰაიტის ფლოტის ნაწილი აღდგა: სამმა ხომალდმა პრეზიდენტის სასახლეს ცეცხლი დაუშინა. ამბოხის ჩახშობა მხოლოდ ამერიკელთა საჰაერო ავიაციის დახმარებით მოხერხდა.

რესპუბლიკალაბი დემოკრატიის წინააღმდეგ

კენედის ტრაგიკული სიკვდილის შემდეგ აშშ-მა კვლავ დაიწყო ჰაიტისთვის მატერიალური, პოლიტიკური და სამხედრო დახმარების აღმოჩენა. შტატებში ხელისუფლების სათავეში რესპუბლიკელები დაბრუნდნენ. აშშ-ის წყალობით, დიუვალე ერთპიროვნულ ძალაუფლებას ინარჩუნებდა და მოწინააღმდეგეებსაც უმკლავდებოდა. მან მხოლოდ დროის დამარცხება ვერ შეძლო. 60-იანი წლების ბოლოდან ხანდაზმულ, დაიბეტიდა და გულის უკმარისობით დაავადებული დიუვალე სერიოზულად დაფიქრდა მემკვიდრეზე და პატარა დოკად (ბები დოკ) მონათლულ თავის საყვარელ ვაჟზე — ჟანკლოლზე შეაჩერა არჩევანი.

როცა მამა დოკი გარდაიცვალა, ხელისუფლება რამდენიმე დღის განმავლობაში ამას არ აცხადებდა, რადგან სახალხო მღელვარების ეშინოდა. დიუვალის მდიდრული დაკრძალვა მოუწყვეს, რომელსაც ინკოგნიტოდ ბიზანტოსა და ვუღუს სხვა გავლენიანი სექტების წარმომადგენლები დაესწრნენ.

დირსკული მემკვიდრე

მამა დოკი არჩევანში არ შემცდარა. პირსისხლიანი დიქტატორის საქმე შეიღის საიმედო ხელში გადავიდა, მაგრამ ვაშინგტონში ხელისუფლების სათავეში კვლავ დემოკრატები მოვიდნენ. ჰაიტის რეჟიმის პოლიტიკური მხარდაჭერა მისმა მწვავე კრიტიკამ შეცვალა, ხოლო დახმარება მთლიანად შეწყდა. ჰაიტელები დრტყინავდნენ და 80-იანი წლების ბოლოს დიუვალე-უმცროსის ხელისუფლების გადარჩენა აღარავის ძალუძდა.

1986 წელს ბები დოკი გალატაკებული და გაძარცვული ქვეყნიდან გაიქცა და 800 მლნ დოლარზე მეტი წაიღო. რამდენიმე წლის განმავლობაში არსებინად ცხოვრობდა ლაჟვარდოვან სანაპირზე მდებარე ვილაში. ჰაიტის ახალმა ხელისუფლებამ მისი საბანკო ანგარიშის „დაპატიმრება“ მხოლოდ 90-იანი წლების დასაწყისში შეძლო. ბები დოკი ერთხანს ვალბით ცხოვრობდა, შემდეგ კი გაუჩინარდა. მის შესახებ მეტი არაფერია ცნობილი. ვინ იცის, ეგებ ვუღუს მაგიური რიტუალების დახმარებით ის ახალი მწვერვლების დასაყრობად ემზადება...

ETA — ბასკების სამხედრო და თავისუფლება

დასავლეთ ევროპაში ტერორზე საუბრისას, პირველ რიგში, გერმანულ RAF-სა და იტალიურ „ნიულ ბრიგადებს“ ახსენებენ. ესპანური ETA კი ამ სიაში განცალკევებით დგას. ხანგრძლივი დროის განმავლობაში მათ ტერორისტებს არც კი უწოდებდნენ, მიზეზი მარტივი იყო — ეტა-ს ბასკი მებრძოლები დიდი ხნის განმავლობაში ფრანკოს რეჟიმს ებრძოდნენ, გარდა ამისა, მარქსისტობასთან ერთად, ისინი ნაციონალისტებიც იყვნენ. მემარცხენეობისა და „მემარჯვენეობის“ ასეთი უცნაური აღრევა კი პოლიტოლოგებს ძალზე აცბუნებდა.

„უესკადი ტა ასკატასუნა“ („ბასკების სამშობლო და თავისუფლება“), შემოკლებით — ეტა, 1969 წელს შეიქმნა როგორც ფრანკოს რეჟიმის შეიარაღებული ოპოზიცია, რომელიც უმთავრესად ახალგაზრდა (სტუდენტი) ბასკებისგან შედგებოდა. ფრანკოს მმართველობის ხანაში ბასკური ენა აიკრძალა და ციხეები ბასკი ინტელექტუალებით გაივსო.

ორგანიზაცია რამდენიმე წლის განმავლობაში ყალიბდებოდა, სანამ არ გადაწყდა, რომ იარაღით ხელში და მარქსიზმის დროის ქვეშ დამოუკიდებლობისთვის იბრძოლებდნენ. 60-იანი წლების დასაწყისში ეტა-ს მებრძოლები იმავეს აკეთებდნენ, რასაც დღეს — აფეთქებდნენ მატარებლებს, ცხრილაკვდნენ ჟანდარმებსა და პოლიტიკოსებს.

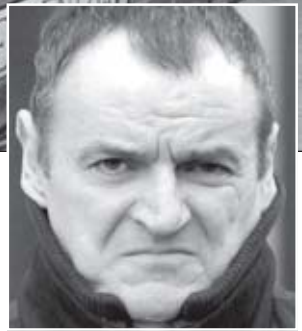
ეტა უშუალოდ ბასკების ქვეყანასა და საფრანგეთის სამხრეთ დასავლეთ პროვინციებში — ლაბურში, ბას-ნავარასა და სულში მოქმედებდა. ფრანკო ეტა-ს აშბოხის ჩახშობას ლაშობა და ნაწილობრივ გამოუვიდა კიდევ. 1962 წელს ეტა მიწყნარდა, 1964 წელს ეტა მიწყნარდა, 1964 წელს ეტა კვლავ გააქტიურდა, რის შემდეგაც ტერორმა სისტემატური ხასიათი მიიღო. 1973 წლის დეკემბერში ეტა-ს მებრძოლებმა ქვეყნის პრემიერ-მინისტრი, ადმირალი ლუის კარერო ბლანკო მოკლეს. მკვლელობაში ეტა-ს ერთ-ერთი ლიდერი, რევოლუციონერ-ანტიფაშისტი ხოსე მიგელ ბენიარანორდენიანაც („არგალა“) მონაწილეობდა.

1975 წელს ფრანკო გარდაიცვალა, მაგრამ ეტა-მ თავისი საქმიანობა, ხოლო ახალმა სახელმწიფომ მათთან ბრძოლა განაგრძო, თუმცა მანამდე გარკვეული ნაბიჯები გადადგა: ბასკებს ავტონომია მიანიჭა, პოლიტპატიმრები გაათავისუფლა, მაგრამ ეტა-ს მებრძოლებმა ეს არ იკმაობეს და ტერორი გაგრძელდა. მას შემდეგ ბასკებს ფრანკოს რეჟიმთან მებრძოლებად აღარ მოიხსენიებდნენ და, უბრალოდ, ტერორისტებსა და სეპარატისტებს უწოდებდნენ.

ეტა-ს რიგებში რამდენჯერმე განხეთქილება მოხდა. მათ შორის, მარქსისტულ და ნაციონალურ ნაწილებს შორის. მას შემდეგ, რაც ეტა-ს მებრძოლებმა თავიანთი არსებობის ისტორიაში პირველად მოკლეს ადამიანი, კერძოდ, სოციალისტი ჰერმან გონსალესი, ისინი საბოლოოდ მონათლეს

ფრანსისკო ხამიერ პიენას დაპაპება ბორღოში

ხოსე ანასასი და ხუსე ჩაოსი. ბრადებულის 25 ადამიანის მკვლელობაში და მიესაჯა 3000 წლით თავისუფლების აღკვეთა

ტერორისტებად. 70-80-იანი წლების მიჯნაზე რადიკალმა ბასკებმა დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლის ლეგალიზება დაიწყეს — ქვეყანაში 13 პარტიიდან შემდგარი კონგლომერატი შეიქმნა, რომლებიც მხარს უჭერდნენ ეტა-ს. მათგან ყველაზე გავლენიანად დღემდე რჩება ეტა-ს ულტრა-მემარცხენე ფრთა „ერი ბატასუნა“ (სახალხო ერთიანობა).

მათზე ბევრს ლაპარაკობდნენ, თუმცა ეტა-ს არმიის ზუსტი რიცხოვნობა არავინ იცის. ამბობენ, რომ დაჯგუფების აქტიური წევრი 30-ზე მეტი არ იქნება. თუმცა ბასკების ქვეყანაში თითქმის მთელი ახალგაზრდობა ეტა-ს უჭერს მხარს და თავის საკუთარ „ტერაქტებს“ აწყობს — ახალგაზრდა ბასკები რეგულარულად აფეთქებენ ცეცხლნამკიდებელი სითხით სავსე ბოთლებს სამთავრობო დაწესებულებების წინ. ესპანეთის ხელისუფლება ცდილობდა, ბასკებთან მათივე იარაღით — ტერორით ებრძოლა, ფრანკოს რეჟიმისა და, მოგვიანებით, დემოკრატიული ესპანეთის ხანაშიც. მაგრამ ამას სასიკეთოდ შედეგი არ გამოუღია. 80-იანი წლების ბოლოს ესპანელი-ს პოლიციელებმა „სიკვდილის ესკადრონი“ საგანგებოდ ეტა-სთან საბრძოლველად

შექმნეს. მართალია, ამ ესკადრონს ოფიციალურად განათავისუფლებული ანტიტერორისტული ჯგუფი ერქვა, მაგრამ ამით მისი არსი არ იცვლებოდა. შედეგად, 1983-87 წლებში ამ „ესკადრონმა“ 27 კაცი შეკვლია ტერორისტად მიიჩნია და იმსხვერპლა.

სხვადასხვა დროს ეტა-ს მებრძოლები მომზადებას გადიოდნენ ლიბიაში, ლიბანსა და ნიკარაგუაში. ზოგიერთ მებრძოლს პოლიტიკური თავმესაფარიც მისცეს კუბაში. ეტა-ს კონტაქტები აქვს ირა-სთან ირლანდიაში. დღეს უკვე ცნობილია, რომ მირ-ის ჩილელი ბოიფიკები სტაჟირებას გადიოდნენ ეტა-ში, ბასკების ქვეყანაში, ხოლო თავად ბასკი ემისრები ლათინურ ამერიკაში მიემგზავრებოდნენ ინსტრუქტაჟისთვის.

ბოლო 30 წლის განმავლობაში ეტა-ს ბოევიკების ხელით დაიღუპა 800-მდე ადამიანი. ისინი ძარცვავენ ბანკებს და იტაცებენ ხალხს გამოსასყიდის მიღების მიზნით. ამ გზით მიღებული ყოველი-ლიური შემოსავლები, ზოგიერთი მონაცემით, 1,5 მლრდ პესეტას შეადგენს.

ესპანეთის არც ერთ რეგიონს დღეს ისეთი ავტონომია

არ აქვს, როგორც ბასკებს. მათ საკუთარი პარლამენტი, პოლიცია და განათლების სისტემაც კი აქვთ, მაგრამ შუერიკებელ ეტა-ს ესპანეთისგან გამოყოფა უსა. ერთი ხანობა რადიკალი ბასკები იმედოვნებდნენ, რომ სახატრელ დამოუკიდებლობას გადატრიალებენ გზით მოიპოვებდნენ, ამიტომ 1998 წელს ტერორის დროებით შეწყვიტეს და შერიგება გამოაცხადეს, მაგრამ 2000 წელს ესპანეთის ხელისუფლებამ უარი განაცხადა ბასკების ქვეყნისთვის დამოუკიდებლობის მინიჭებაზე. ამასთან, „ზავის“ დასასრულს ესპანეთში მიმდინარე არჩევნებში „ერა ბატასუნამ“ დიდი მარცხი განიცადა. მაშინ ეტა-მ ტერორის ხელახლა დაწყება გამოაცხადა, რაც ესპანელთა თავის ნამდვილი შოკი აღმოჩნდა.

ორი კვირის განმავლობაში ეტა-მ 5 აქცია განახორციელა. 12 ივლისს მადრიდის ერთ-ერთ ყველაზე ხალხმრავალ ქუჩაზე აფეთქდა მანქანა, რომელშიც 50 კგ ასაფეთქებელი ნივთიერება იყო. 8 კაცი დაიჭრა, ქუჩა კი მინის ნამსხვერვეებით მიმოიფინა. სამი დღის შემდეგ მალაგაში ჩაცხრილეს ქალაქის საბჭოს წევრი, მმართველი პარტიის წარმომადგენელი ხოსე მარია

მარტინ კარპენტა. მეორე დღესვე ჩრდილოეთ აგრედაში კვლავ გაისმა აფეთქების ხმა, ხოლო ვიტორიაში უზარმაზარი სავაჭრო ცენტრი აფეთქდა. რამდენიმე საათის შემდეგ ბომბი აღმოაჩინეს ცნობილი ესპანელი პოლიტიკოსის მანქანაში, რომელიც მხოლოდ იმის გამო არ აფეთქდა, რომ დეტონატორი მწყობრიდან გამოვიდა.

ბასკური ნაციონალიზმის იდეოლოგი საბინო არანა (1865-1903 წ. წ.) გახლდათ, რომელიც ჯერ კიდევ XIX საუკუნეში აცხადებდა, რომ ესპანეთმა ბასკების ქვეყანა თავის კოლონიად გადააქცია და ბასკების მიწების სრულდამოუკიდებლობას მოითხოვდა ოთხი ესპანური (ბისკაია, გიპუსკოა, ალავა და სული), ლაბური და ქვემო ნავარა) რეგიონებისგან შემდგარი კონფედერაციის შექმნით. 1959 წელს კი ეტა ფრანკოს რეჟიმის წინააღმდეგ მებრძოლ ორგანიზაციად ჩამოყალიბდა.

ეტა-ს ერთ-ერთი ყველაზე აქტიური წევრი იდოია ირენე („მარგარიტა“) 1964 წელს დაიბადა. მონაწილეობდა მადრიდში გვარდიის თანამშრომლებზე განხორციელებულ თავდასხმებში, რომლის დროსაც დაიღუპა 17 და დაიჭრა ათობით კაცი. ერთხელ ირენე „პარტიის ნების“ წინააღმდეგ თვითნებური ტერაქტი განახორციელა, რის გამოც აქტიურ საქმიანობას ჩამოაშორეს. გარკვეული დროის განმავლობაში იგი ალყისა და საფრანგეთში იმყოფებოდა. 1991 წელს კი ესპანეთში დაბრუნდა და მონაწილეობდა სარაგოსაში განხორციელებულ აფეთქებაში.

ეტა-ს ყოფილი ლიდერი ფრანსისკო მუნიკა გარმენდია („პაკიტო“) 2000 წელს გაასამართლეს. მან აღიარა, რომ ეტა-ს მებრძოლი იყო, მაგრამ კატეგორიულად უარყო ორგანიზაციის ლიდერობა. მას 109 წლით თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯეს. 3 დღის შემდეგ ეტა-ს ბოევიკებმა ფრანსისკოს განაჩინეს თავიანთი დამოკიდებულება გამოხატეს — გრანდაში, პირდაპირ ქუჩაში ჩაცხრილეს ანდალუზიის მთავარი პროკურორი.

2004 წელს საფრანგეთის პრემიერმა დააკავეს დაჯგუფების ლიდერი მიქელ ალბისუ ირიარტი („მიქელ ანტისა“) და მისი ორი ათეული თანამოაზრე. სწორედ იმ ხანებში აღმოაჩინეს იარაღის საწყობები, ასობით კილოგრამი ასაფეთქებელი ნივთიერება და ბოევიკთა საწვრთნელი პოლიგონი, რის შემდეგაც ქვეყნის ხელისუფლებამ განაცხადა, რომ ეტა განიარაღებულია, მაგრამ... რამდენიმე დღის შემდეგ აფეთქებების ახალი სერია დაიწყო.

2006 წელს ეტა-მ „ცეცხლის სამუადო შეწყვეტა“ გამოაცხადა. ბოევიკების თქმით, ისინი უარს იტყვოდნენ შეიარაღებულ ბრძოლაზე, თუ ხელისუფლებამ ამისთვის გამოაცხადებდა ტერორიზმში დადანაშაულებული რამდენიმე

ასეული ბასკი პატიმრისთვის და ეტა-ს პოლიტიკური ფრთის „ბატასუნას“ ლეგალიზებას მოახდენდა. ესპანეთის პრემიერ-მინისტრმა ხოსე ლუის როდრიგეს საპატერომ განაცხადა, რომ მისი მთავრობა მზადაა ბასკ სეპარატისტებთან ოფიციალური მოლაპარაკებების გასამართავად. მოკლე ხანში ქალაქ სან-სებასტიანოში მართლაც დაიწყო მშენებლობა მოლაპარაკებები ესპანეთის მმართველი სოციალისტური მუშათა პარტიისა და აკრძალულ „ერა ბატასუნას“ წარმომადგენლებს შორის. თუმცა იმავე წლის 30 დეკემბერს პრემიერ-მინისტრმა საპატერომ ეტა-სთან მოლაპარაკებების შეწყვეტა გამოაცხადა მას შემდეგ, რაც ორგანიზაციამ პასუხისმგებლობა აიღო მადრიდის აეროპორტზე ბარახასში განხორციელებულ ტერაქტზე, რომლის შედეგად დაიღუპა ეკვადორის ორი მოქალაქე და დაიჭრა ოთხი კაცი. აფეთქების შედეგად დაზიანდა აეროპორტის შენობაც. ამგვარად, ეტა-მ ოფიციალურად დაარღვია 2006 წლის 22 მარტის შეთანხმება.

2008 წლის 20 მაისს საფრანგეთის ქალაქ ბორდოში ესპანური და ფრანგული პოლიციის ერთობლივი ოპერაციის შედეგად დააკავეს ეტა-ს ლიდერი ხავიერ ლოპეზ პენია („ტერი“). ესპანეთის უშიშროების სამსახური მას 1983 წლიდან ეძებდა.

2009 წლის 29 ივლისს ესპანეთის ქალაქ ბურგოსში აფეთქდა ავტომანქანა, რომელიც გვარიდიის ყაზარმების გვერდით იდგა. აფეთქებაზე პასუხისმგებლობა აიღო ბასკების სეპარატისტულმა ორგანიზაცია ეტა-მ. აფეთქებამ დააზიანა ყაზარმის 14-სართულიანი შენობა, სადაც პოლიციელები და მათი ოჯახები ცხოვრობდნენ. დაიჭრა 46 კაცი.

2010 წლის 28 თებერვალს საფრანგეთისა და ესპანეთის სპეცსამსახურებმა ეტა-ს ლიდერი იბონა არონატეგუ დააკავეს.

სამაგიეროდ, ამავე წლის მარტში საპრობლიდის მართვის ხელმძღვანელი ხოსე იგნასიო დე ხუან ჩაოსი, რომელიც 2008 წელს ჩრდილოეთ ირლანდიაში დააკავეს და 25 მკვლელობისთვის 3000 წლით (სამი ათასი) პატიმრობა მიუსაჯეს.

ციხეში მან 21 წელი დაჰყო და რამდენჯერმე შიმშილობა გამოაცხადა. ბოლო ასეთი აქციის შემდეგ სიკვდილის პირას მყოფ ჩაოსს „ჰუმანური მოსაზრებებით“ პატიმრობის რეჟიმი შეუცვალეს — პრემიერ ხოსე ლუის საპატეროს გადაწყვეტილებით, ეტა-ს აქტივისტი მინაპატიმრობაში გადაიყვანეს, 2008 წლის აგვისტოში კი საბოლოოდ გაათავისუფლეს, რასაც საზოგადოების მთავარი პროტესტი მოჰყვა. აქამდე ის ცოლთან ერთად ბელფასტში ცხოვრობდა, ახლა კი, როგორც ამბობენ, გაუჩინარდა. ესპანეთის ხელისუფლება მას ახალი ბრალდებების წასაყენებლად ეძებს.

ETA-ს მებრძოლები

კურსის ბრძოლა და ოპერაცია «სიტადელის» გარეშე

მრავალი საუკუნის მანძილზე რუსეთის სახელმწიფოს თავდაცვის ხაზი ბელგოროდის მიწაზე გადიოდა. 1943 წლის ზაფხულშიც სწორედ აქ გაიმართა მსოფლიო ომების ისტორიაში არანახული მასშტაბის კურსკის ბრძოლა. ორივე მხრიდან ამ ბრძოლაში 4 მლნ-ზე მეტი კაცი მონაწილეობდა, გამოიყენეს 69 ათასი ძველი და ნაღმმტყორცნი, 13 ათასზე მეტი ტანკი და 12 ათასამდე საბრძოლო თვითმფრინავი.

კონსტანტინ როსოსოვსკი

სტალინგრადთან ფაშის-ტური ჯარების დამარცხებისა (1942-43 წ.წ.) და საბჭოთა არმიის ზამთრის იერიშის შემდეგ გერმანულმა სარდლობამ 1943 წლის საგაზაფხულო კამპანიის დაგეგმვისას, სტრატეგიული უპირატესობის დასაბრუნებლად გადაწყვიტა, დიდი შეტევა განეხორციელებინა სსრკ-გერმანიის ფრონტზე.

გადაწყვიტა, მონინალმდეგის ძალების გამოფიტვის მიზნით, განზრახ და ნინასნარ დაგეგმილ თავდაცვაზე გადასულიყო, შემდეგ კი კონტრშეტევა განეხორციელებინა და საერთო იერიში მიეტანა სამხრეთ-დასავლეთისა და დასავლეთის სტრატეგიული მიმართულებით.

იერიშისთვის მონინალმდეგემ თავისი არმიის განკარგულებაში მყოფი, ე. წ. კურსკის შვერილი შეარჩია და აქ განათავსა 50 დივიზია, 2 სატანკო ბრიგადა, 3 ცალკეული სატანკო ბატალიონი და 8 მოიერიშე დივიზიონი, რომლებიც დაჯგუფება «ცენტრის» (მეთაური — გენერალ-ფელდმარშალი ჰანს გიუნტერ ფონ კლიუგე) მე-9 და მე-2 არმიების, მე-4 სატანკო არმიისა და «სამხრეთის» არმიის ოპერატიული დაჯგუფების — «კემპფის» (მეთაური — გენერალ-ფელდმარშალი ერის ფონ მანშტეინი) შემადგენლობაში შედიოდნენ; სულ — 900 ათასი კაცი, 10 ათასი ქვემეხი და ნაღმმტყორცნი, 2,7 ათასი ტანკი და 2 ათასზე მეტი თვითმფრინავი.

ერის ფონ მანშტეინი ფრონტზე

ჰანს გუნტერ კლუგე და ადოლფ ჰიტლერი

ცენტრალური ფრონტის ჯარები (მეთაური — არმიის გენერალი კ. როკოსოვსკი) — კურსკის შვერილის ჩრდილოეთს, ხოლო ვორონეჟის ფრონტის ჯარები (მეთაური — არმიის გენერალი ნ. ვაჭუტინი) სამხრეთ ნაწილს იცავდნენ. მათ ზურგს ძლიერი სტრატეგიული რეზერვი უმაგრებდა (მეთაური — გენერალ-პოლკოვნიკი კ. კონევი). ფრონტების მოქმედებებს კოორდინაციას უწევდნენ მარშლები: გ. ფუკოვი და ა. ვასილევსკი. ივნისის დასაწყისში ცენტრალური და ვორონეჟის ფრონტების შემადგენლობაში 1300 ათასზე მეტი კაცი, 20 ათასამდე ქვემეხი და ნაღმმტყორცნი, 3600 ტანკი და თვითმავალი ქვემეხი, 2800 თვითმფრინავი შედიოდა.

2 ივლისს უმაღლესმა მთავარსარდლობამ ფრონტების სარდლები გააფრთხილა 3-დან 8 ივლისამდე მტრის სავარაუდო თავდასხმის შესახებ. მოგვიანებით კი ცნობილი შეიქნა, რომ იერიში 5 ივლისს, გამთენიისას დაიწყებოდა.

გერმანელები ობოიანისა და კოროჩის მიმართულებით მიიწვედნენ, მაგრამ მხოლოდ 35 კმ-ით შეძლეს წინ წაწევა. მაშინ მთავარი დარტყმა პროხოროვკის მიმართულებით განახორციელეს, მაგრამ სტრატეგიული რეზერვებით გაძლიერებულმა საბჭოთა ჯარებმა მძლავრი კონტრერიში მიიტანეს მტრის დაჯგუფებაზე.

12 ივლისს პროხოროვკის რაიონში ომების ისტორიაში ერთ-ერთი უდიდესი სატანკო ბრძოლა გაიმართა, რომელშიც ორივე მხრიდან 1500 ტანკი, თვითმავალი ქვემეხი და ავიაციის მნიშვნელოვანი ძალები მონაწილეობდნენ. ერთ დღეში მონინალმდეგემ 350 ტანკი და 10.000 კაცი დაკარგა.

გერმანიის სარდლობა დიდ იმედებს ამყარებდა ახალი მიმდევრების — «ტიგრისა» და «პანტერას», საიერიშო ქვემეხის — «ფერდინანდის», «ფოკე-ვულფ-190 A»-სა და საიერიშო «ჰენსელ-129»-ის გამოყენებაზე. გეგმის მიხედვით, ალყაში უნდა მოექციათ საბჭოთა ჯარების დაჯგუფება და წარმატების შემთხვევაში წინ წაენით. ოპერაციას «ციტადელი» ეწოდა.

საზაფხულო კამპანიისთვის საბჭოთა არმიას კურსკის შვერილის მიდამოებში იერიშის განსახორციელებლად ყველა რესურსი ჰქონდა, მაგრამ, როდესაც საბჭოთა დაზვერვამ გერმანული სარდლობის გეგმები შეიტყო, სსრკ-ის უმაღლესმა მთავარსარდლობამ

გერმანელები ობოიანისა და კოროჩის მიმართულებით მიიწვედნენ, მაგრამ მხოლოდ 35 კმ-ით შეძლეს წინ წაწევა. მაშინ მთავარი დარტყმა პროხოროვკის მიმართულებით განახორციელეს, მაგრამ სტრატეგიული რეზერვებით გაძლიერებულმა საბჭოთა ჯარებმა მძლავრი კონტრერიში მიიტანეს მტრის დაჯგუფებაზე.

კონტრშეტევას ბელგოროდ-ხარკოვის მიმართულებით, სამხრეთ-დასავლეთის ფრონტთან ერთად, ვორონეჟისა და სტეპის ფრონტები ახორციელებდნენ (მეთაური — არმიის გენერალი რ. მალინოვსკი). მონინალმდეგის ბელგოროდ-ხარკოვის დაჯგუფების შემადგენლობაში შედიოდა 18 დივიზია (მათ შორის, 4 სატანკო) და მე-4 სატანკო არმიისა და «კემპფის» ოპერატიული დაჯგუფების 2 სატანკო ბატალიონი.

კონტრშეტევა 3 აგვისტოს დილით, მძლავრი საარტილერიო და საავიაციო მომზადების შემდეგ დაიწყო. მალე ბრძოლაში ჩაერთო პირველი სატანკო და მე-6 გვარდიული სატანკო არმიები.

საბჭოთა ჯარები შეტევაზე

ნიინალმდეგობის დაძლევის შემდეგ საბჭოთა ჯარებმა წინ 20 კმ-ით წაიწიეს და 5 აგვისტოს ბელგოროდი გაათავისუფლეს. იმავე საღამოს მოსკოვში პირველად გაისმა საარტილერიო სალუტი ორიონისა და ბელგოროდის გამათავისუფლებელი ჯარების საპატივცემულოდ. 5-დღიანი იერიშის შედეგად პირველმა და მეექვსე გვარდიულმა სატანკო არმიებმა 100კმ-ზე მეტით წაიწიეს წინ და 7 აგვისტოს ბოგოდუხოვოც აიღეს.

11 აგვისტოს ვორონეჟის ფრონტის ჯარებმა ხარკოვი-პოლტავის რკინიგზა დაიკავეს, სტეპის ფრონტის ჯარები კი ხარკოვის თავდაცვის ზღუდეს მიაღწიეს. გერმანულმა სარდლობამ ბრძოლაში ჩართო დონბასიდან გადმოსროლილი ოპერატიული რეზერვები, მაგრამ იძულებული შეიქნა, შეეწყვიტა იერიში და თავდაცვაზე გადასულიყო. საბჭოთა ჯარებმა 23 აგვისტოს მთლიანად გაათავისუფლეს ხარკოვი და გერმანიის ფრონტის სამხრეთ ფრთას მიაღწიეს. მათი მიზანი უკრაინის მარცხენა სანაპიროსა და მდინარე დნეპრზე გასასვლელის გაათავისუფლება იყო.

კურსკის 50-დღიანი ბრძოლაში განადგურდა მონინალმდეგის 30 დივიზია, მათ შორის, 7 სატანკო; გერმანიის ფაშისტური არმიის დანაკარგებმა ნახევარი მილიონი კაცი შეადგინა. საბჭოთა საჰაერო ძალებმა სრული უპირატესობა მოიპოვეს ჰაერში. კურსკის ბრძოლის გამარჯვებით დასრულებული დიდი წვლილი შეიტანეს პარტიზანებმაც, რომლებიც მტრის ზურგში მოქმედებდნენ. მათ მონინალმდეგის ძალები შეუპოვეს და 1460 თავდასხმა განახორციელეს რკინიგზის ხაზზე, მწყობრიდან გამოიყვანეს 1000-ზე მეტი ორთქლავალი და გაანადგურეს 400-მდე სამხედრო ელემენტი.

კურსკის ბრძოლა დიდი სამშულო ომის უდიდესი ბრძოლა იყო, რომელშიც საბჭოთა არმიამ ფაშისტური გერმანიის უკანასკნელი დიდი იერიში ჩაშალა საბჭოთა კავშირ-გერმანიის ფრონტზე და საბოლოოდ მოიპოვა სტრატეგიული უპირატესობა.

კურსკის ბრძოლაში მოპოვებული გამარჯვება ყველაზე მნიშვნელოვანი და გადაწყვეტილი, რადგან მან უზრუნველყო ძირეული გარდატეხა დიდი სამამშულო ომის მსვლელობაში. გერმანულ-ფაშისტური სარდლობა იძულებული შეიქნა, უარი ეთქვა იერიშის სტრატეგიაზე და მთელ ფრონტზე თავდაცვაზე გადასულიყო.

ამასთან, აღმოსავლეთის ფრონტზე ჯარებისა და ავიაციის გადმოსროლა მოუხდა ხმელთაშუაზღვისპირეთიდან, რამაც ინგლის-ამერიკის ჯარებს სიცილიასა და იტალიაში გადასხდომა გაუადვილა...

«ტავრიანის საქმე» და რადიოთაგავი «ტუშანია»

1944 წლის 5 სექტემბრის ღამეს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის გუბატის რაიონული განყოფილების უფროსმა, მილიციის უფროსმა ლეიტენანტმა ვეტროვმა მიიღო საიდუმლო შეტყობინება, რომ მოჟაისკის მიმართულებით გაიფრინა მტრის თვითმფრინავმა, რომელსაც საზენიტო არტილერიამ სამჯერ გაუხსნა ცეცხლი. ერთ-ერთი ძრავი ააღდა და მფრინავები იძულებული გახდნენ, მიწაზე დაშვებულიყვნენ. გარკვეული ხნის შემდეგ ვეტროვმა მორიგი შეტყობინება მიიღო: უცნობი თვითმფრინავი სოფელ იაკოვლევოს რაიონში დაეშვა. დილით კი იქიდან კარმანოვის დასახლების კენ მოტოციკლით გაემგზავრნენ ქალი და მამაკაცი. დივერსანტები დააკავეს.

შილოვა და ტარვინი

1944 წლის 30 სექტემბერს თავდაცვის სახელმწიფო კომისარიატში სსრკ-ის სახელმწიფო უშიშროების სახალხო კომისარიატიდან მოვიდა მოსხენებითი ბარათი №4126/M ამხანაგ ი. ბ. სტალინისა და ამხანაგ ვ. მ. მოლოტოვის სახელზე. დოკუმენტი იტყობინებოდა: „მიმდინარე წლის 30 სექტემბერს სმოლენსკის ოლქის რაიონული ცენტრის, სოფელ კარმანოვის მახლობლად ენ-კა-ვე-დე-სა და ენ-კა-ვე-მეს თანამშრომლებმა დააკავეს წითელი არმიის მაიორის ფორმაში გამომწყობილი საეჭვო უცნობი, რომელიც მოტოციკლით მიემართებოდა რუჟეისკენ და წარმოადგინა საბუთები საბჭოთა კავშირის გმირის, პეტრე ივანევიძე ტავრინის სახელზე. მასთან ერთად დააკავეს ქალი, რომელმაც თავი ტავრინის მეუღლე — ლიდია პეტრეს ასულ ტავრინად წარმოადგინა.

ოტარშტურმანფიშარია ოტო სკორცენი

დაზვერვითი ორგანო, პირობითი სახელწოდებით «ცეპელინი». მიზანი ამხანაგ სტალინზე ტერორისტული აქტის განხორციელება იყო, ხოლო ხელსაყრელ პირობებში მთავრობის სხვა წევრებზეც — ბერიანზე, კავანოვიჩსა და მოლოტოვზე. ნივთიერი საბუთები საქმეს თან ერთვის. გერმანული დაზვერვის შემდგომი ზრახვების გამოსავლენად დაწვებულია რადიოთამაში გერმანელებთან. 25 ოქტომბერს მოწინააღმდეგის რადიოცენტრთან დამყარებულია ორმხრივი კავშირი. რადიოსტანდამოიყენება ტავრინის ცოლი — ლიდია შილოვა, რომელმაც რადიოსაქმის კურსი გაიარა გერმანელებთან და ზურგში გადმოსროლილი იქნა ტავრინთან ერთად...“

1943 წლის სექტემბრიდან 1944 წლის აგვისტომდე ტავრინი პეტრე ფსკოვში, შემდეგ კი რიგასა და ბერლინში, სპეციალური საქმიანობის აღმოსავლეთის განყოფილების უფროსის გეორგ გრაიფს, ამავე განყოფილების თანამშრომლის სკორცენისა და ესესის მაიორის — კრაუსის ხელმძღვანელობით ინდივიდუალურ მოზადებას გადიოდა ტერორისტული აქტის განსახორციელებლად სსრკ-ის ხელმძღვანელობაზე.

ნორდ-ცეპელინის ხელმძღვანელის მორდუხაი ნაპოლსკი და ტარვინი

ნავის დაშვების ადგილიდან 7 კმ-ში ეკიპაჟის კვალს მიაგნეს. სავარაუდოდ, მარშრუტით გადაადგილებისას ჯგუფის მეთაურმა რამდენიმე საიდუმლო პოსტი განათავსა. 9 სექტემბერს 22 საათზე გერმანელები ტყვიდან გამოვიდნენ და სოფლის ხიდზე გადასვლისთანავე მოესმათ ბრძანება: „სდექ! ხელები მაღლა!“ გერმანელები ბრძანებას არ დაემორჩილნენ და ბრძოლა გააჩაღეს, რომელიც დილის 4 საათამდე გაგრძელდა. ყველა პილოტი განსაკუთრებული ავიაციის განყოფილების მეთაურის „KG-200“-ის შემადგენლობაში იმყოფებოდა და მათივე ალიარეობით, გერმანული დაზვერვის დაჯგუფების მეთაურმა კავშირის ზურგში გადაკავდათ აგენტები, დივერსიული და ტერორისტული აქტების განხორციელების მიზნით.

გეგელსი სადაზვერვო-დინერსიულ ჯგუფთან

ტივრინი მოტოციკლით, ფრონტის ხაზის გადამკვეთად

ტივრინი მოტოციკლით, ფრონტის ხაზის გადამკვეთად

ყოფილა «ცეპელინის» მიერ მიღებული სიფრთხილის ყველა ზომა... მოგვიანებით გაირკვა, რომ «ცეპელინი» უსაფრთხოების მიზნით კიდევ ერთი სიგნალი შეიმუშავა, რომელიც მხოლოდ ტავრინმა იცოდა, მის ცოლს კი წარმოადგენა არ ჰქონდა ამ პირობითი სიგნალზე...

შიფრის პირობითი სიგნალი კი შემდეგში მდგომარეობდა: შეირჩეოდა სიტყვა, რომელშიც ორი ერთნაირი ასო გვერდობდა ერთმანეთს, მაგალითად: „русский“ ან „коммуна“ და ა.შ. გერმანელებისთვის კარნახის ქვეშ სიგნალის გადაცემისას ტავრინის რადიოგამაძვინებელი, გარკვეულ ადგილას, უნდა ჩაენერა ორი სიტყვა, რომლებიც ამ ასოებით იწყებოდა, მაგალითად: „милая мама“ ან „Сильный снегопад“. თუმცა უფრო კონკრეტულად პირობითი სიგნალის კოდირების მეთოდის ასხანაზე ტავრინმა უარი განაცხადა.

„სტუმრების“ დაკავების შემდეგ მოწინააღმდეგესთან რადიოთამაში „სმერს“ დაეწავლა. შიდა მიმონერაში სმერსებზე რადიოსადგურს ჯერ „სემეიკას“ ფსევდონომით მოხსენიებდნენ, მოკლე ხანში კი „ტუმანი“ შეარქვეს. სწორედ ამ სახელწოდებით შევიდა რადიოთამაში სამამულო კონტრდაზვერვის ისტორიაში. რადიოთამაშის გამართვა პირადად სსრკ-ის შინაგან საქმეთა სახალხო კომისრის — ლ. პ. ბერიანის მიერ იყო სასწავლებელი, ხოლო ოპერაციას „სმერსის“ მესამე განყოფილების უფროსი ოპერანტი-სტუმრის, მაიორი ფროლოვი ხელმძღვანელობდა.

თამაშის მიზანი გერმანული აგენტურის ჩამოტყუება და მისი დაკავება, ასევე სსრკ-ში გერმანიის სხვა აგენტების გამოძევება იყო. ეთერში პირველი გასვლა 1944 წლის 27 სექტემბერს განხორციელდა. ამ დღიდან მოყოლებული, 15 ოქტომბრამდე რადიოსადგური არა ერთხელ გავიდა ეთერში, თუმცა «ცეპელინთან» კავშირი განგებ არ დაამყარა. ბოლოს და ბოლოს, 19 ოქტომბერს ცენტრში გადასცეს: „უფრო მკაფიოდ... ლიდია ცუფრად ესმის... რეგულარულად რატომ არ მუშაობთ? მოიყვანეთ რადისტები, რომელიც მას წერთინდა. მიიღეთ ზომები... კავშირის დასამყარებლად...“

21 ოქტომბერს «ცეპელინიდან» პასუხი მოვიდა. 26 ოქტომბერს კი კავშირი დამყარდა და «ცეპელინი» გაუგზავნეს რადიოგამაძვინებელი ლენინის დაბაში, კირსინის ქუჩა №25-ში... კიდევ ერთხელ გათხოვთ, ლიდია გამოცდილ რადისტთან დააკავშიროთ. გადმოეცა ნელა... ველი თქვენს ცნობებს. ყველას სალამი! ლ. პ.“

29 ოქტომბერს ორი რადიოგამაძვინებელი მოვიდა: „შეგვაცხადონ თუ რა, სად იმყოფება თვითმფრინავი და მისი

ეკიპაჟი...“ და „გაიმეორეთ სახელები და რიცხვები ორ-ორჯერ. თქვენთან მე ვიმუშავებ. სალამი! მიხეილი.“

ნათელი მეიქნა, რომ გერმანელებმა სატყუარა გადაწყვიტეს. ახლა საჭირო იყო გერმანული დაზვერვის დარწმუნება იმაში, რომ ტავრინი წარმატებით მოქმედებდა. ამიტომაც ბერლინის რადიოცენტრში გაიგზავნა შიფრი: „მოსკოვში მუშაობა მოსალოდნელზე ძნელი აღმოჩნდა. ვეძებ ხალხს. მიხდა სამუშაოდ მოვიხეცო. მიპასუხეთ, როგორაა ლიდია ოჯახი.“ მოგვიანებით ტავრინმა ცენტრს შეატყობინა, რომ ახლო კონტაქტი დაამყარა ექიმ ქალთან, რომელსაც ნაცნობები ჰყავდა კრემლის საავადმყოფოში. ბერლინიდან უპასუხეს: „თქვენს მახლობლად მეგობრები მუშაობენ, გასურთ მათთან შეხვედრა?“

საბჭოთა მზვერავებმა იეჭვეს, რომ ეს შემონება იყო — შიტილერებს ეჭვი შეეპარათ, ხომ არ მოქმედებდა ტავრინი ენ-კა-ვე-დეს კარნახით. ამიტომ ბერლინიში ფრთხილი პასუხი გაგზავნეს: „თქვენ უკეთ იცით. თუ ეს ხელს შეუწყობს ჩემი ამოცანის დაჩქარებას, მაშინ თანახმა ვარ.“

თვეების განმავლობაში ასე აცუცურაკებდნენ შიტილერულ დაზვერვას. რაც მეტად ახლოვდებოდა ომის დასასრული, მით მეტად ებღუშებოდნენ გერმანელები ყოველგვარ იმედს. საბჭოთა მხრიდან იგზავნებოდა რადიოშეტყობინებები, თითქოს ოპერაცია წარმატებულ დასასრულს უახლოვდებოდა. 1945 წლის იანვარში ტავრინმა ცენტრს აცნობა: „განსაცდელის ჟამს საქმის ერთგული ვარჩები. რაც უნდა მოხდეს, ამოცანას მაინც შევასრულებ და გამარჯვების იმედად ვიცოცხლებ!“

შეიღწა შემდეგ გერმანული ცენტრიდან პასუხი მოვიდა: „პეტრე და ლიდია... ჩვენ გავიმეორებთ. შესაძლოა, გამარჯვება უფრო ახლოს იყოს, ვიდრე გვგონია. დაგვემართეთ და ნუ დაივიწყებთ ფიცს. კრუსი.“

რადიოთამაში „ტუმანი“ გერმანიის კაპიტულაციამდე გაგრძელდა. ომის მიწურულს დაკავებულმა გერმანიის იმპერიის უსაფრთხოების მთავარი სამმართველოს ყოფილმა თანამშრომელმა დაკითხვაზე განაცხადა: «ცეპელინის» წრეებში ტავრინზე ძალიან ბევრს ლაპარაკობდნენ. მისი „მნიშვნელობა კაცად მიიჩნევენ, რომელიც ცეპელინისთვის“ პატივი, დიდება და სადაზვერვო საქმიანობაში უფრო დიდი უფლებამოსილებანი უნდა მოეცინა...“

ბოლო რადიოგამაძვინებლის დასრულება, მაგრამ არავინ გამოჩენილა. ასე დასრულდა ოპერაცია „ტუმანი“.

1952 წლის 1 თებერვალს სსრკ-ის უმაღლესი სასამართლოს სამხრეთი კოლეგია პ. ტავრინსა და ლიდია შილოვას, როგორც სამშობლოს მოღალატეებს, სასჯელის უმაღლესი ზომა შეუფარდა.

2002 წლის მაისში კი მთავარმა სამხედრო პროკურატურამ უარი განაცხადა ტავრინისა და შილოვას რეაბილიტაციაზე.

გზის, ბაზილიკის მომხილველები დაუბრუნდნენ? დაგვიკავშირდით: 38-41-97, ან მოგვწერეთ: info@geworld.net

მამა გიორგი სხირტლაძე:

უკანონოდ ნაშრომი ფული აღაპიანს ჭაპს

„ლოკალური თუ გლობალური მიზნების მისაღწევად გარკვეული კაპიტალი აუცილებელია, მაგრამ თანხის დაგროვება თვითმიზანი არ უნდა გახდეს. ფული უნდა იყოს ადამიანის მსახური და არა პირიქით“ — განაცხადა ჩვენთან საუბრისას იოანე ღვთისმეტყველის ტაძრის დეკანოზმა მამა გიორგი სხირტლაძემ, რომელსაც ვთხოვეთ, განეხილათ, ქრისტიანული სწავლების მიხედვით, რატომ ითვლება ანგარება მონაკვეთებზე ცოდვად.

— ანგარების არსი მამონას მსახურება და ნივთიერების მოძიებაა. ანგარება მალაღობაა, ანგარება მალაღობაა, ანგარება მალაღობაა, ანგარება მალაღობაა... (The text continues with a repetitive phrase, likely a typo or a specific rhetorical device in the original Georgian text.)

ქიური დაავადება, უცარო სიკვდილის უამრავი შემთხვევა და ა.შ. ვისაც ბევრი ფული აქვს ანგარებით და ანაკანონური გზით ნაშრომი, უმეტესად ასეთი თვისებები ხდება მძიმე განსაცდელი სხვა და სხვა ავადმყოფობისა და უბედური შემთხვევების სახით.

— რატომ ისწავლიან სიმდიდრისკენ, რის ილუზიას უქმნის ადამიანს ფუფუნება? — სიმდიდრისკენ ისწავლიან იმიტომ, რომ მასში ბედნიერებას ხედავენ. მათთვის უმაღლეს ფასეულობას წიგნიერების ქონება და ფული წარმოადგენს. როდესაც ადამიანის გონება მხოლოდ და მხოლოდ ნივთიერების მიდრეკილია, მას უხდება ფესვები, რომლიდანაც ის ბუნებრივად უნდა იღებდეს მადლს (ადამიანური არსებობის ხე მადლს უფლისაგან უნდა იღებდეს) და მოკვებილი ფესვებით მყოფ ხეს რაც ელის, ყველამ კარგად იცის. მისი ფოთლები ანუ ცხოვრება ჭკნება.

ფუფუნებაში მყოფი ადამიანი გარეგნულად შეიძლება კომფორტისა და გარკვეული შინაგანი ცრუ სრულყოფილების მატარებელი იყოს, მაგრამ სინაგგილში ტექნიკურად მკვდარია. როდესაც ყველაფერს მოჭრი და წყლიან ჭურჭელში ჩააგდება, ის დროებით ყველის, შეიძლება გაიშალოს კიდეც, მაგრამ მისი დროებითი და მოჩვენებითი გაფურჩქვნა, ცოტა ხანში ჭკნობით შეიცვლება, მისი ჭკნობა ცხადდება.

— სიმდიდრისკენ სწრაფვამ შესაძლებელია ადამიანის სასონარკვეთილებაში ჩააგდოს? — გააჩნია რა შემთხვევაში, ადამიანს, რომელსაც სურს, ის, რაც ღმერთმა მისცა, ღვთის საიდუმლოდ გამოიყენოს, თუ რამეს იმყოფის, თუ რამეს იმყოფის, თუ რამეს იმყოფის... (The text continues with a repetitive phrase, likely a typo or a specific rhetorical device in the original Georgian text.)

— რატომ უნდა, უკანონოდ ნაშრომი თანხა არც ეკლესიის მიერ შეინიერება, არც მოყვასს გამოადგება და იმ ადამიანსაც ჭაპს, უანგავს და ღრღინს. ამიტომ არის გავრცელებული ამდენი ავითიერებანი სიმისეზე, ამდენი ფისი-

როდესაც ქონებას კარგავს ან ფული აკლდება, სამწუხაროდ, სასონარკვეთილებაში ვარდება. მას ეწყება უმღერო შიში, ეუფლება განგაშის გრძობა, უმნობისა და უსუსურობის განცდა, კარგავს საყრდენს, რადგან მისი ერთადერთი საყრდენი თანხა და ოქრო-ვერცხლი იყო, რომელიც მყარი არაა (ამ ცხოვრებაში ყველაფერი იცვლება). დღეს მდიდარი, ხვალ შეიძლება ღარიბი იყოს). შესაბამისად, მისი გარეგნული ბრწყინვალეობა უცებ ჭკნობაში გადადის და მისი შინაგანი გამოფიტულობა ცხადდება, როგორც ტოტების მაგალითი ვახსენებ. ნედლი მადლით და რბილებული რტო განსაცდელისა და სიძნელების ქარში მხოლოდ და მხოლოდ ფესვებს იმაგრებს; გადახრება, მაგრამ არ ტყდება, ისევე გასწორდება და კვლავ აგრძელებს გაფურჩქნას, ცხოვრების ზეიმში, დღესასწაულში მონაწილეობს.

— მამა გიორგი, რამდენად ანგარება მთავარ ფასეულობად ფულის გამოცხადებაა, ალბათ, საინტერესოა, თუ სახელმწიფოს ეკონომიკურ მოწყობას და ჩვენთვის კარგად ცნობილი სახალხო დოვლიანის დაგროვების სოციალისტურ და კერძო კაპიტალის დაგროვების კაპიტალისტურ იდეებს ამ მჭიდროდ განვიხილავთ. ამ შემთხვევაში რასთან გვაქვს საქმე?

— კომუნისტური ეკონომიკის პრინციპი და დაგროვების ეკონომიკური დასაწყისშივე მცდარი იყო. მარქსის კაპიტალის დანერის მერე დიდი დრო გავიდა.

ათნულელმა, მილიონობით ადამიანის სიცოცხლემ, ქვეყნებისა და ერების კატასტროფულმა დეგრადირებულმა მდგომარეობამ დაადასტურა ამ პოლიტიკონომიური სწავლების არასწორობა და არაეფექტანობა. ის დიდი კომუნისტური აღქმისა, რომელსაც სოციალისტური ეკონომიკა ერქვა, თვითნებური, თვითნებური და თვითნებური და თვითნებური და თვითნებური და თვითნებური... (The text continues with a repetitive phrase, likely a typo or a specific rhetorical device in the original Georgian text.)

— ანგარების ადამიანი კარგავს თუ არა ღირსების გრძობას? — ანგარების ადამიანი, ანუ სასყიდლოდ დადგინებული ადამიანის, როგორც სახარება უნდა იყოს მათ, ღირსება და სულიერი საყრდენი უფალი და ქრისტიანული რწმუნე არაა, ამიტომ იცვლება მათი ფიზიკური-ეკონომიკური მდგომარეობა აქ, მინაშე, თუკი მათ ეცლებათ ეს ფუნქციონირება, უმალ ვარდებიან სულმოკლეობაში და სასონარკვეთილებაში. თუ სულიერ დახმარებას არ აღმოუჩენენ, შეიძლება, მატერიალური საყრდენის ძებნა მათი პირადი ღირსების ხარჯზე არც რეალიზირდეს, რასაც არავის არ ვუსურვებ. ამიტომ ადამიანი გამუდმებით უნდა ეძებდეს უფალს, ღმერთთან იყოს მისი გონება, მისი გული და არა — რაღაც ოქროს ზარ-

მონების, ტირანის, მათი ხელფასების არაბუნებრივი შემცირების, უმწეობისა და მოსახლეობის ეკონომიკური თანესუსელების ხარჯზე ხდება, ასეთი კაპიტალი დადებითად ვერ იქნება გამოყენებული. შეუძლებელია ის ქვეყანა გლობალურად იყოს წარმატებული, რომლის ინდივიდუუმები გაჭირვებაში იმყოფებიან.

— თუ სახელმწიფო არ ზრუნავს საკუთარი მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე, კეთილდღეობაზე, სამუშაოს უზრუნველყოფაზე, სოციალურ უსაფრთხოებაზე და ა.შ. ის უამრავი ვერ იქნება. ასეა ძველი ჩინური იმპერიის მაო-ძის დროიდან მოყოლებული დღემდე. ყველა სახელმწიფომ, რომელიც კაცთმოყვარეობის, ჰუმანურობის პრინციპებს იყო მოკლებული, ცუდად დაამთავრა.

— ცალკეული ქრისტიანი სექტები, მათ შორის პროტესტანტიზმი კაპიტალისტურ დაგროვებას, როგორც საღვთო საქმეს, ისე აღიქვამს. არ არის ეს სწორი მიდგომა? — პროტესტანტიზმში რელიგია აღიქმება როგორც რაღაც მეორადი დამხმარე საშუალება, როგორც ყოფითი პრობლემების მოგვარების თანამდგომელი ფაქტორი.

პროტესტანტიზმს თუ დააკვირდებით, რელიგია გამოყენებითი თვალსაზრისით განიხილება და სხვათა შორის რელიგიური მატერიალიზმი წარმოიშობება. ეს არის გაქვავებული ფრაგმენტები ოდესღაც ყოფილი მართლმადიდებლური სარწმუნოებისა, ერთ დროს სწორი სწავლების დამახინჯებული, გადაგვარებული ფორმები. შვიდი ხორციელი მონაწილეობა იქ აღიქმება როგორც ე.წ. რელიგიური ღონისძიებები, რომლებიც უფრო გარეგნული ცხოვრების მონესრიგებასა და კომფორტის გაუმჯობესებას ემსახურება, არავითარ ღვთაებრივ ფასეულობას, სულითვის მაღალმოსა და საკურნებელს არ ატარებს.

— ანგარების ადამიანი კარგავს თუ არა ღირსების გრძობას? — ანგარების ადამიანი, ანუ სასყიდლოდ დადგინებული ადამიანის, როგორც სახარება უნდა იყოს მათ, ღირსება და სულიერი საყრდენი უფალი და ქრისტიანული რწმუნე არაა, ამიტომ იცვლება მათი ფიზიკური-ეკონომიკური მდგომარეობა აქ, მინაშე, თუკი მათ ეცლებათ ეს ფუნქციონირება, უმალ ვარდებიან სულმოკლეობაში და სასონარკვეთილებაში. თუ სულიერ დახმარებას არ აღმოუჩენენ, შეიძლება, მატერიალური საყრდენის ძებნა მათი პირადი ღირსების ხარჯზე არც რეალიზირდეს, რასაც არავის არ ვუსურვებ. ამიტომ ადამიანი გამუდმებით უნდა ეძებდეს უფალს, ღმერთთან იყოს მისი გონება, მისი გული და არა — რაღაც ოქროს ზარ-

დახშობა ან ბრილიანტებით სავსე ქისაში.
— ანგარების წამალი მონაწილეობს. რას ნიშნავს მონაწილეობის საქმე?
— სულიერი ღოცვა და მონაწილეობა — ეს ის ორი ნიწაბია, ის ფრთაა, რომელთა მეშვეობითაც ამ ნუთისოფლის მორფიდან თავს ვალწვეთ და სწორ მიმართულებას ვიღებთ. მონაწილეობა გზის მაჩვენებელია ის ჩირაღდანი, რომელიც ხანდახან ჩვენს დახმარებულ გზას ანათებს ხოლმე. ეს არის გაამაყებული ადამიანის მომთვინიერებელი, თავის დამამდაბლებელი და არა — დამამცირებელი.

შეიძლება ადამიანს ისე მისცე მონაწილეობა, რომ დაამცირებ და პირიქით, ღვთის საიდუმლოდ გაგანაწყო. გააჩნია რისთვის გასცემს, ქრისტიანული გულმონაწილეობით თუ საკუთარი თავისა და ეკონომიკური თანხების დახმარებით უნდა იქნეს გაღებული სუფთა გულიდან, თორემ კრიმინალური ზეგნით მოპოვებული თანხებიდან გაღებული მონაწილეობა ადამიანს სულიერ დეგრადაციამდე მიიყვანს, არ შეინიერება და უკუაქტივი ექნება. მოგება დღეს აქ, ხვალ და ხეგ დიდ ნაგებას ინვესტ სადაც სხვაგან და იქ, ამიტომ დიდი სიფრთხილეა საჭირო — ყველას ყველაფერი არ შეიძლება გამოართვა ადამიანმა, რადგან დღევანდელმა არაღალატ დივიდენდმა შემდეგ მომავალში სხვაგან საკმაოდ დიდი უკუდართება და დაკარგვა გამოიწვიოს, რისი უამრავი მაგალითებიც შეიძლება მოიყვანათ.

— ანუ ანგარებით გაღებული მონაწილეობაც არსებობს? — მონაწილეობა ანგარების შემთხვევაში იყოს. ვიმეორებ, ყველას ყველაფერი არ უნდა გამოართვა, რადგან გამორთული შემდეგ, შესაძლოა, ადამიანი სულიერ ჩიხში, ჭაში, ხაფანგში ან მახეში აღმოჩნდეს. მონაწილეობის შედეგად დროებით მიღებული მონაწილეობა მონაწილეობისა და სასონარკვეთილებაში გადავიდეს. ამიტომ ძალიან ფრთხილად უნდა იქნეს მონაწილეობა როგორც გაღებული, ასევე — გამორთული.

— ჭეშმარიტი მონაწილეობა? — ჭეშმარიტი მონაწილეობა ეს არის უანგარო, ღვთის საიდუმლო, რომელიც ადამიანის ცდუნების ნაყოფს არ აზიანებს და ისეთ ტორტის არ ატყდება, რომ ველამ შებობდეს და შეხობდეს სასუფეველში, შუა გზაზე დარჩეს და სხვაგან შეუშვას. ამიტომ უნდა ვემსახუროთ უფალს. ის დაგვეხმარება, გვერდით ავიყვანოს იმ სულიერ ხაფანგებს, რომლებიც მალულად და მზაკურულად არის დაგებული, ზოგჯერ გარეგნულად კეთილია, ტკბილია, ლამაზია, ბზინავს, მაგრამ, რაც ბზინავს, ყველაფერი ოქრო არაა.

— ანგარების ადამიანი კარგავს თუ არა ღირსების გრძობას? — ანგარების ადამიანი, ანუ სასყიდლოდ დადგინებული ადამიანის, როგორც სახარება უნდა იყოს მათ, ღირსება და სულიერი საყრდენი უფალი და ქრისტიანული რწმუნე არაა, ამიტომ იცვლება მათი ფიზიკური-ეკონომიკური მდგომარეობა აქ, მინაშე, თუკი მათ ეცლებათ ეს ფუნქციონირება, უმალ ვარდებიან სულმოკლეობაში და სასონარკვეთილებაში. თუ სულიერ დახმარებას არ აღმოუჩენენ, შეიძლება, მატერიალური საყრდენის ძებნა მათი პირადი ღირსების ხარჯზე არც რეალიზირდეს, რასაც არავის არ ვუსურვებ. ამიტომ ადამიანი გამუდმებით უნდა ეძებდეს უფალს, ღმერთთან იყოს მისი გონება, მისი გული და არა — რაღაც ოქროს ზარ-

საერთოდ მსახურებაში სამი ტიპის სიყვარული და ერთგულება არსებობს.

პირველი — მსახურება მონისა, რომელიც სასჯელის მიღების შიშით ემსახურება თავის ბატონს;

მეორე — მსახურება დაქირავებული ადამიანისა, რომელსაც მხოლოდ და მხოლოდ ანგარება ამოძრავებს და გარკვეული ანაზღაურების სასაცდლოდ ემსახურება უფალს;

მესამე — ყველაზე მაღალი მსახურება, მსახურება, ერთგულება და სიყვარული შეილია, რომელსაც არც მონურად ეშინია და არც ანგარების მიზნით ემსახურება თავის უმანსა და მშობელს, არამედ უანგაროდ უყვარს ღმერთი და მოყვასი.

ამიტომ ანგარების მქონე ადამიანის ცხოვრების წესი, მისი მოთხოვნილებები, მოსოფლმეორება მამონას

დასაბრუნებელია. ანგარების ადამიანის მოწყობა, ანგარების ადამიანის მოწყობა, ანგარების ადამიანის მოწყობა... (The text continues with a repetitive phrase, likely a typo or a specific rhetorical device in the original Georgian text.)

დასაბრუნებელია. ანგარების ადამიანის მოწყობა, ანგარების ადამიანის მოწყობა, ანგარების ადამიანის მოწყობა... (The text continues with a repetitive phrase, likely a typo or a specific rhetorical device in the original Georgian text.)

საჩინოების შიშები

ნებისმიერი დონის მკითხველი სულ იოლად მიხვდება, ჩემ მიერ „გონივრულად“ მორგებული სათაურის შემდეგ რა „მარგალიტები“ უნდა დავახვევო მათ თვალთა წინ.
ამ სათაურს მე როგორ მოვიფიქრებდი ჩემით, რომ არა სიზმარი, რომელიც წუხელ ვნახე.

ვითომ ტელევიზორს ვუყურო და ერთმა პარლამენტარმა ლექსი არ თქვა(?):
„არადანი — ჩვენ, არჩევანი — თქვენ, „კოდას“ კვერცხი — ჩვენ, ზუსტ კვერცხები — თქვენ!“
„კოდას“ ქათმებს და კვერცხებს ჯვარი სწერიან, არც ბის შევანუხებ ჯერჯერობით. აი, არჩევნების თემას კი გვერდს ნამდვილად ვერ ავუვლი და, თუ გულანად არა, სიმწრით მაინც გაგვიცინებთ, ჩემს თავს ამ ეტაპზე ბედნიერად ჩავთვლი.

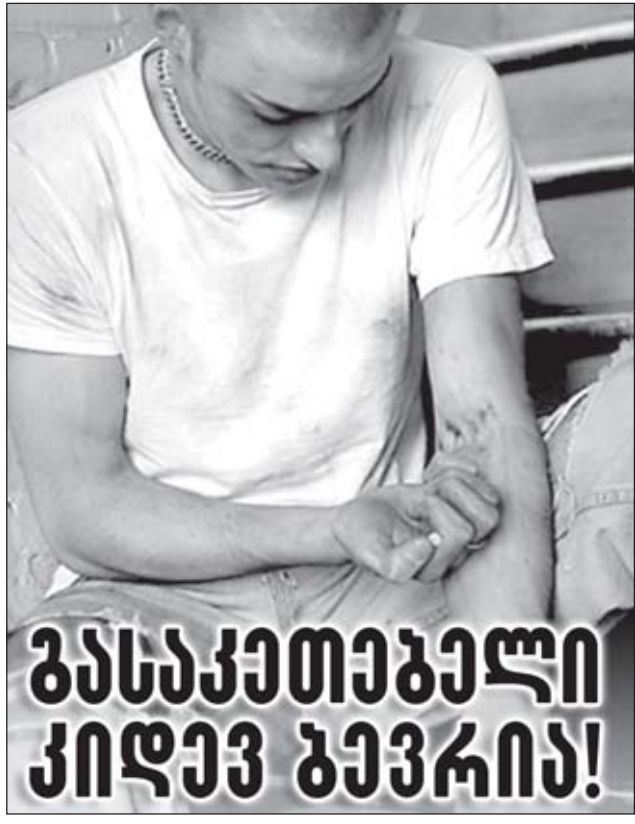
მეორის ურეალური კანდიდატა ყველა შესაძლებლობით. მომდევნო კანდიდატი ბატონი თოფაძეა, რომელიც ნამდვილად შანსიანი კაცი გახლავთ. რაც არ უნდა იყოს, საქმე იცის, უყვარს და „საქმით“ შემოდის თამაშში. მართლაც ის რად ღირს, რომ კაცს 3 მილიონი დოლარი „პივა“ დაეკცა და წარბიჯ არ შეუხრია: „სადაცაა, იქ დაიქცევაო“. „პივა“ კიდევ იქნება, სისხლი ხომ არაა, დამენანოს, დამერთმა ყველას შეგარგოთ, მაგრამ ხელისუფლების დონორი არც ვიყავი და არც ვიქნებო. „ზემოთ“ ამის გაგონებაც კინალამ (უმრავლესობას არ აქვს) ულვაშებში ჩაეცინათ, არ იქნები დონორი და ვნახოთ, როგორ შეხვალ მერიაში, შენ მერია გურიის სოფელი არ გეგონოს, სახელმწიფო ორგანოაო.

კაციშვილმა არ იცის, რა მომავალი ელის ბატონ თოფაძეს, მაგრამ ერთი კია — „საქმოსანი საქმოსნობას ვერ მოიძლის!“
ჭანტურიაშვილმა სულაც განცვიფრებაში მოიყვანა პატივცემული ამომრჩეველი — გაზი 10 თეთრი, შუქი — 5 და წყალი უფასოდ გექნებათ, მე თუ ამირჩევთ მერადო.

ქართველი ბუნებთა კია მიმდობი და კეთილი ბუნების, მაგრამ ეჭვია, კაცს რომ ღუპავს:
— რას ქვია, გაზი — 10 თეთრი?! მაგი ძველი სკამიდან ლურსმნის ამოსაგლეჯ გაზს ხომ არ გულისხმობს? — თქვა ერთმა.
— გაზს კი არა, „პლოცკოს“! აირს გულისხმობსო, — მეორემ.

— კი მარა, — პირველმა, — საიდან მოაქვს ასე იაფი გაზი, სულ უფასოდ ხვარ აძლევენ ნეტავიო?
— მაგი ბაქოში რომ იყო, არ გახსოვს, შე აბდალოო?
— მერე?
— ჰოდა, ჩამოიტანა იქედან მარაგი და შენახული აქვს.
— სად კაცო, სად? — გადაირია „ურწმუნო“.

— სად... სად... სად და „კასპში, ერთ დიდ კლდეში ძეგსა“, ყველაფერს შენ ხომ არ გეტყვის?
— კაი, — არ ეშვება მონიზა აღმდეგე, — დაუშვით გაზი კი... ხო, ბატონო, მარა ე დენი საიდან მოაქვს ასეთე იაფად?
— აუ, ვინ ყოფილხარ, კაცო, შენ? დენს მოტანა რად უნდა, დენი ადრე არ იყო საქართველოში, თვარა ახლა რამდენიც გინდა, იმდენია, ფასის დაკლებას რა უნდა, შე ურწმუნო!

— კი მარა, წყალი? წყალი გვექნება სულ უფასოდ? (რაა, ზოგიერთი... სამარეში ჩაგყვება!).

— ბიჭო, წყალს მიაქვს მთელი საქართველო, ეგ კი არა, სულ უფასოდ უფარდება მოსახლეებს ეზო-სახლებში, შე უმადლო, მაგამი ფულს ხომ არ გამოგვართმევს ეგ პატიოსანი კაცი?!

მოპაექრემ თითქმის წააგო, მაგრამ მთლად არ დანებდა: — ქვითარში ხომ შუქთან და წყალთან ერთად ნაგავიც წერია და ნაგვის ფული?
— ოოო! — თქვა მეორემ, — შე დალოცვილო, ნაგვის მეტი რაა ქალაქში და, მით უმეტეს ნაგავსაყრელზე. თუ გინდა, მიგასწავლო, რამდენიც გინდა, იმდენი, უფასოდ... მიდი, აიღე, რა პრობლემაა!

მოკლედ ქანტურისასაც აქვს რალაც შანსები, რასაც ვერ ვიტყვით ამკარად ემოციურ მერობის მორიგ კანდიდატ ვა-

შაძეზე, რომლის უკვდავი ლოზუნგია: „ვიხაც მოუკლავს, ის მოკლავს!“

— რას ჰგავს დღევანდელი თბილისი, — ავბედითი თვალის ბრიალით კითხულობს აღნიშნული კანდიდატი, — უსახური მშენებლობები... უაზრო პროექტები... ახლანდელი მშენებლობები ნაგვის-გადამამუშავებელი ქარხნები-მანადგომელი უხარისხო მასალებით მენდება.
— მერე რა? — ოპონენტმა, — სამაგიეროდ მენობები მაღალი და ლამაზია.

ამის გაგონებაზე „სამერო“ კაცი სულ გადაირია:
— მაღალი და ლამაზი, ჩემი ბატონო, პარლამენტშიც და ოპოზიციაშიც ბევრია, მაგრამ ჭკუა არც ერთს არ მოეკითხება.

არ ვიცი... არ ვიცი... რას იტყვიან „უიურის“ წევრები, ან რა „სმს“-ები ეყოფა ამ კაცს, მაგრამ ბრძოლას ყოველთვის აქვს აზრი.
ივანიშვილი კი ძეგლების თავის ადგილზე დაბრუნებას გვერდობდა. ა, კაცი!!! ა, გაუკაციო!!!
დაბრუნდება ძეგლები თავის ადგილზე, შეწყდება წვიმები, ეს გაუთავებელი წვიმები, გამოვა მზე... მზის მიბაძვით მთვარეც გამოანათებს ღამ-ღამობით. ჯერ დაუბადებელი ბავშვებიც იფიქრებენ: „რა ჯობია გარეთ გასვლას, ქვიფსა და ლხენასაო“, გამრავლდება ერი და შერი, ჰერი!!! მაგრამ ეჭვი მეპარება, გაიმარჯვოს, დასაბადებელი ბავშვები ყოყმანო-

ბენ: „მაგის მოსატყუებელი კბილები ჯერ არ ამოგვსვლიაო“.

სიკვდილსაც დავინყებინარ, ძმაო, ზვიად!

თუ ვინმე მერობას აპირებს, ზვიადი აპირებს, აბა, არ უნდა დააპიროს?! დევიზი: „ბრძოლა დღესვე!!!“

კი არ მინდა, გული გავუტეხე, ზვიადი, რომელიც სამტრედიამი ლიანდაგებზე გაუნვა მრავალტონიან მატარებლის შემადგენლობას. არც ომი და ვაივაგახი, ციხე და უბედურება დაკლებია, მაგრამ ამ ცოტახნის წინ ცოტა შეყოყმანდა... ლიანდაგზე არ განოლიდა, ვერ ვიტყვი, რომ გაცივებს მოერიდა, ასაკმა და სიბრძნემ უფრო გადასწონა. ასკინკილათი რელსზე მიმავალ „უცნობს“ არ აპყვია და „საცა არა სჯობს“, გაცვალა აბჯარასხმულ პოლიციელთა კორდონს, თუმცა სახში მისულმა (მაინც მებრძოლია) რამდენიმე ტყვიას ცას გაუყვარა.

„ზოგი მგლისკენ და ზოგიც — ცხერისკენ“, — გვმოდერავს ქართული სიბრძნე და მინდა ერთი უბრალო, უმნიშვნელო დეტალი აღვნიშნო: „რატომ გააღიზიანეს ხუთი შვილის მამა შუადამეზე?“ და აქვე ვპასუხობ ჩემსავე კითხვას: „იმიტომ, რომ... იმიტომ!“

მკითხველი მიხვდება... დალოცვილებო, ღამის 2 საათზე (თუნდაც ღამის 12 საათზე) რატომ აკრავთ მონინალმდების „პლაკატებს“ განერვიულებულ კაცის სახლის წინ, მანაცდამინაც ავტობუსის გაჩერებაზე? რაო? — დემოკრატიაო და როცა მოვიცალეთ, მაშინ ვავაკარიოთ?.. კი, ბატონო, მაგრამ ვთქვათ დავიჯერე... ეს მთელი სამი „რუსთავი 2“ საიდან გაჩნდა ასე ელვისებურად იქ?

ხომ ვერ იტყვიან, „ისთე... მივდიოდით და უცბად შევამჩნიეთ, რომ...“ ხომ არ გვაგონებს ეს „რუსთავი ორები“ ბერიკაშვილის განკარგულებაში „თელავში იყოთ, იქ იყვირეთ“?..

მოკლედ, მე იუმორისტი ვარ და ეს რა ჩემი საქმეა, ამას გამოძიებაც დაადგენს (?), მაგრამ მაინც, ვისთან გაქვთ საქმე? ვისთან? ახლა კი გადარჩით, „ტელევიზორიკეპო“, მაგრამ კაი და იმ ზვიადის 5 ბავშვს რომ გავიძებოდა პატარ-პატარა „კოლტებით“ და აეტყვათ ბათქაბუთქი, რომელიმე გადარჩებოდით?! არ უნდა იფიქროთ?..

ვინდა დამჩნა?
ხო, გრეჩხა II-მაც გადანყვიტა კენჭისყრა მერობაზე, მაგრამ დროზე შეუძახეს: „აზრზე მოდი, ტოო, საკანში ნაჯდომ კაცს სახელმწიფო დანესტრულები რა გინდა, „ქურდულს ტეხავ, გრეჩხაო“ და გაჩერდა. წინ დიდი ამბები გველოდება რა, „კაროჩე“...“

მოვეშვით ახლა ამ არჩევნებს, მომავალი წინაა.
კი უბედურება გველის წინ, რადე, არ ვიცი, კურდღლურივით განაბული ქართველებო...

— რა გველის და რუსეთთან ომი, — იტყვის ახლა რომელიმე (დედაა, რა მეოცნებე ხალხი ვართ!).
რუსეთთან ომი კი არა, შინა ომი გველის... (თფუ, ჩემი ენა

ქვას!). პირველკლასელ, ჯერ მერზე ტრაკდაუდებელ ბავშვს რომ კომპიუტერს დაუდგამ ცხერინი, ის ბავშვი სულ თუ არ გადაირევა, ვფიქრობ, ჩანასახშივე ცოტათი მაინც გადაინვეს „ორბიტდანი“.

პირველი ორი გაკვეთილი — კომპიუტერი, მეორე ორი გაკვეთილი — ინგლისური.

„ბაღს“, რომელიც ფაფას ჯერ კიდევ „ფიას“, ხოლო კანფეტს „კაკას“ ეძახის, ვაიძულებთ, მსოფლიო საკონტაქტო ენას დაუფლოს. კი არ ვასწავლით... ვაიძულებთ!

და ეს ხდება დემოკრატის ეგვიდით. „მაღალგანვითარებული თობა!“

...სვანეთის ერთ-ერთ სკოლას მისცეს 10 ერთეული კომპიუტერი პირველკლასელებისთვის და ერთ კვირაში მიაკითხა კიდევ თბილისიდან კომისიამ შესამონებლად, როგორ მიდის საქმე? პირველი კლასის დამრიგებელმა ჩოფე კუსიანმა ამყავდა აუხსნა კომისიის წევრებს, ათივე შევიტანე კლასში.

— შედეგი? — დაინტერესდნენ კომისიის წევრები.
— შედეგი უბრუნებულესია, ბავშვები ნიჭიერები არიან და გადააქვთ და გადმოაქვთ ეს აპარატები.

— როგორ? — გაოცდნენ „კომისრები“.
— ასე ვასწავლი: ორ კომპიუტერს მივუმატოთ ორი კომპიუტერი, იქნება ოთხი-თქვა... ეითვისეს, მაგრამ... მარა, ასის ფარგლებში რა გადავალთ, ას კომპიუტერს ამ პატარა სკოლა-სო ოთახში რა დაატყვ, ფართი მოგივალთო, — ჩოფემ.

კი არ მინდა ყველაფერი სახუმაროდ გაეხადო, მაგრამ ცოცხალი კაცი მეოცნებეა და წარმომიდგენია, ახლო მომავალში როგორ იგაჭრებენ თბილისის მოდებული გადამყიდველები:

— რა ღირს თქვენი კარტოფილი?
გადამყიდველი სასწრაფოდ აანკაპუნებს კლავინებს აპარატზე, შევა პერსონალურ საიტზე ედვგვერადზე. ცომ და უპასუხებს: — 50 თეთრი.

...ამას წინათ ერთი მეუბნება: — როდის მორჩება ეს არჩევნები, აღარ შემიძლია, დავიდალე. უნდა დავაშვილო: — არჩევნები მარადიულია, ვითარცა სიცოცხლე სიკვდილის შემდეგ.

კი არ დამიჯერა?! ხომ გითხარით, ქართველებისთანა გულუბრყვილო ხალხი დედამინაზე არ სახლობს.

სახლში მორჩეს ოჯახის წევრებმა — შეეშვი პოლიტიკაზე წერას, შეეშვი, ორი თავი გაქვსო? (არ იციან, რომ ორი კი არა ერთიც ძლივს ღირს ტეხებს ჩემს გამწლულ კისერზე).

ჩემიანები მინდა დავამშვიდო, რა მოხდა ახლა ასეთი? მე ხომ ჩემი ხალხისთვის ვწერ, არავისთვის (უდიდ არ მინდა, ყველას „ლაითად“ ველაზლან-დარავები-მეთქი.

არ იცი, რა მითხრეს? რა და: „ლაითად“ თუ გავგორებს სადმე ხიდის ძირში, ისე მაინც ნაიქცი შარვალი არ დაისვარო, თვარა სახლში არ მოხვიდეო...
ხიდზე გამახსენდა... რა ხიდეებს ვაშენებთ თბილისში... აი, მაგალითად...

თუმცა... მაინც ვაგრძელებ, კარზე ვილატ რეკავს...
ღმერთო, ახლა გადადამარჩინე და... კიდევ დაწერო...
...მეზობელი ყოფილა, მჭადი გამომიგზავნეს სოფლიდან, ყველი ხომ არ გაქვს, ხელი ხელში გავცვალოთ, კაცი კაცი-თაათ.

მქონდა მაცივარში, მივეცი ორი ნაჭერი, მჭადი არ გამოვართვი, მართლა ზესტაფონელი კი არ ვარ.

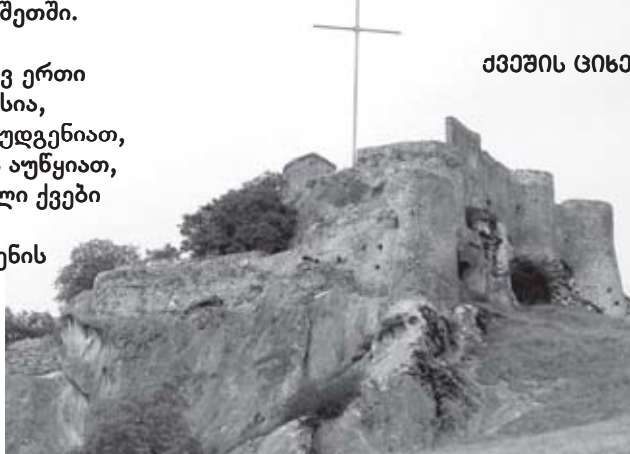

კაცს 3 მილიონი დოლარი „პივა“ დაეკცა და წარბიჯ არ შეუხრია: „სადაცაა, იქ დაიქცევაო“

ქვეშეთი

დბანის ხაზი

წინა მოგზაურობისას ქვეშეთის ციხესთან შევეჩერეთ და წინ აღარ წავსულვართ. მას ასე, ვმოგზაურობთ ქვეშეთში. ქვეშეთის ციხის ძირში დგას ადრეშუასაუკუნეების კიდევ ერთი შევრეილადღისიანი ეკლესია, რომელიც მოგვიანებით აღუდგენიათ, უფრო სწორად კი ხელახლა აუწყიათ, რადგან მის ფასადებში ახალი ქვები არსად არ გვხვდება. VII საუკუნის ტაძრის აღდგენის კვალი უკეთ იკითხება ინტერიერში, სადაც კედლების გასამაგრებლად და კამარის თაღების დამჭერად პილასტრები აღუმართავთ.

ქვეშეთის ციხე

ქვეშეთის ციხიდან დასავლეთით და გეტის წყლის ჩრდილოეთით ტანძიის გაბლილი ხეობა იწყება. ეს ქაჩიბაიძეებარათაშვილების ერთ-ერთი განაყოფი გვარის — ორბელიანების ცენტრია.

ქვეშეთის ციხიდან დასავლეთით და გეტის წყლის ჩრდილოეთით ტანძიის გაბლილი ხეობა იწყება. ეს ქაჩიბაიძეებარათაშვილების ერთ-ერთი განაყოფი გვარის — ორბელიანების ცენტრია.

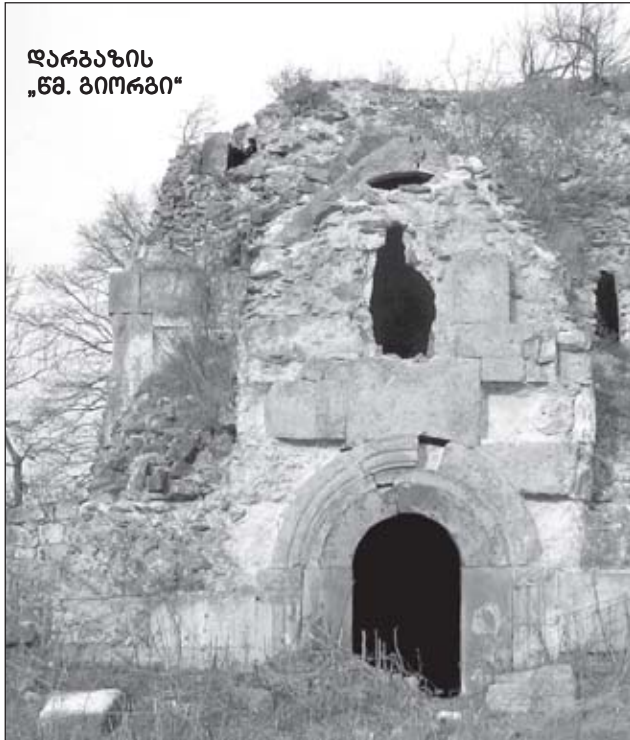
ტანძიის „ღვთისმშობელი“

სანამ ტანძიასში შევიდოდეთ, ჯერ სოფელი ქვეშეთი და იწრია უნდა გავიაროთ. იწრია რომ უძველესი დასახლება ყოფილა, ამას გზიდან ხელმარჯვნივ, სამას ნაბიჯზე მდგარი ადრეშუასაუკუნეების მცირე დარბაზული საყდრის ნაშთები მოწმობს. ნასახლართა კვალი აღარსად ჩანს, ქვები ერთიანად გაუზიდავთ და ახლა ერთი ტრიალი მიწის დარჩენილია. აქ სამად სამი ხე დგას ძველი საყდრის მოდარაჯედ. ნაეკლესიარის კედლები 2 მეტრის სიმაღლეზეა შემონახული და ოდინდელი იერის ნარმოსახე რთულდება. თვალნათლივ მხოლოდ იმის თქმა შეიძლება, რომ საყდრის საკურთხევლის კედელი სწორკუთხა ყოფილა.

ჭრეხის (დამირლო) ზედა კომპლექსი

გზიდან ხელმარცხნივ, ბორცვზე კიდევ ერთი ნაეკლესიარია. იგი გაცილებით დიდია, მაგრამ გაცილებით გვიანდელიც. მიუხედავად ამისა, ნაგებობა დასავლეთის მხრიდან სრულიად მორღვეულია.

დარბაზის „ნმ. გიორგი“

უშუალოდ ტანძიასში სამი დარბაზული ეკლესიაა. ამათგან ორი გვერდიგვერდ დგას ძველ უბანში. ოდნავ ქვევით რომ XVI საუკუნის ეკლესიაა, ის წმიდა გიორგის სახელობისაა, უმთავრესად რიყის ქვითაა ნაგები და სახურავი შემორჩენილი აქვს. წმ. გიორგის ეკლესიას თავს დასცქერის გაცილებით დიდი, 14 მეტრის სიგრძის მაღალი ტაძარი, რომელსაც დასავლეთიდან ტრიუმფალური კარიბჭე ჰქონია.

საყდარი ღვთისმშობლის სახელზე აუგიათ XVII საუკუნის შუახანებში ყაფლან ორბელიანის ძეს პაპუნას და მის თანამეცხედრეს აბაშიშვილის ქალს ბანგიჯასს. ქტიტორულ ნარწერაში მოხსენიებული პაპუნა ერთხანს ქვემო ქართლის მოურავი იყო, მამამისის — ყაფლანის შესახებ კი მამინ ვისაუბრეთ, როცა ფიტარეთში ვმოგზაურობდით (იხ. „საქართველო და მსოფლიო“ №9, 2010 წ.). ტანძიის შესამე საყდარი ორბელიანთა ნაფუძარზე დგას. ეს კოპნია საყდარი 1686 წელს აუგია სულხან-საბას მამას — ქართლის მდივანბეგ ვახტანგ ორბელიანს. ეს არის ამ ეპოქის ერთ-ერთი სანიმუშო დარბაზული ეკლესია — აგებული წმიდა ნიკოლოზის სახელობაზე. მის ხუროთმოძღვრებს პეტრესა და ორბელს გვიანი შუასაუკუნეების გამარტებული სტილის გამდიდრება

ჩენილი აღარ არის სულხან-საბას სახლ-მუზეუმის ადგილზე მდგარი ორბელიანთა სასახლე, რომელიც თურმე 22 ოთახისაგან შედგებოდა.

სოფელ ქვეშეთის ტერიტორიაზე ხელმარჯვნივ ვუხვევთ, რათა აქედან გეტის ხეობას ავუყვევთ დასავლეთის მიმართულებით.

ხეობაში მოგზაურობის დროს თავს იჩენს ერთი დამატებითი პრობლემა — ერთმანეთს არ ემთხვევა ვახუშტისა და დღევანდელ რუკებზე აღნიშნული სოფლების სახელოდება და მდებარეობა. ერთადერთი გამონაკლისი ცენტრალური სოფელი დარბაზია.

ჩვენ თანამედროვე ნიფორის ტერიტორიაზე, ცენტრალურ გზაზე ვჩერდებით, სადაც საყურადღებო დარბაზული ეკლესია დგას. მას ჩრდილოეთიდან თანადროული ეგვიპტური აქვს მიშენებული, რომელშიც არქიტრავული კარი გადის. საერთო ჯამში, უსახსუ-

სავარაუდოა, რომ ამ სოფელში ადრე ყაითმა-ზიშვილები ბატონობდნენ, დღეს კი, რა თქმა უნდა, აღარცერთი ქართველი არ ცხოვრობს. ამიტომ, მიტოვებულ საყდარში დანთებულ ჩვენს სანთლებს ალბათ, განსაკუთრებული მადლი აქვს.

ნიფორსა და დარბაზს შუა არის კიდევ ერთი სოფელი, რომელსაც 1992 წელს, თითქოს, ძველი სახელოდება — ხახალჯვარი დაუბრუნდა. ამ სოფლიდან სამხრეთით, 1 კილომეტრში, გეტისწყლის გადაღმა, ორი საინტერესო კომპლექსია შემორჩენილი. ვახუშტი ბატონიშვილს ამ ტერიტორიაზე სოფელი „ჭრეხი“ აქვს მონიშნული, ივანე ჯავახიშვილს კი — ორი „ძლეული“. ორი კომპლექსი მართლაც ორი ფეოდალის სახლზე მიგვანიშნებს.

სოფელ ჭრეხში ბარათაშვილთა სახლის ორი განაყოფი გვარის: ყაფლანიშვილებისა და იარალიშვილების ნარმომდგენლები ბატონობდნენ. მათ გარდა აქ მამულები ყაითმა-ზიშვილებსა და ლონდარიშვილებსაც ჰქონდათ. ასეა თუ ისე, ეს ორი კომპლექსი, მეტადრე კი ზედა, თავისი ციხე-დარბაზის ნაშთებით, მსხვილ ფეოდალზე მიგვანიშნებს. გუმანი გეკარნახობს, რომ ამ შემთხვევაში საქმე ყაფლანიშვილებთან და იარალისშვილებთან უფრო უნდა გვეკონდეს.

გეტისწყლის მარცხენა სანაპიროზე ვბრუნდებით და დღევანდელი სოფლის — დარბაზის დასავლეთ მიჯნაზე მდგარ კიდევ ერთ ძეგლს ვათვალისწინებთ. ეს არის გვიანი შუასაუკუნეების უკამაროდ დარჩენილი დარბაზული საყდარი, რომელიც მოხატულიც ყოფილა, ახლა კი მხოლოდ საღებავის ლაქები აქვს შემორჩენილი.

ვიდრე აქედან ჩრდილოეთით მდებარე ხეობის მთავარ ეკლესიას ვიხილავდეთ, გეტის ხეობის სათავისკენ მივემართებთ, სადაც აუცილებლად უნდა იყოს რამდენიმე ძეგლი.

გეტისწყლისა და მისი მცირე შენაკადის (თარაქამები მას სუნუხ-ქიორფს უწოდებენ) ნყალგამყოფ სერზე შემონახულია განვითარებული შუასაუკუნეების დარბაზული საყდრის 2 მეტრამდე სიმაღლის კედლის ნაშთები. ახლომხლო ხორბლის ხაროები და წყლის რეზერვუარებია. ამ ადგილებში ვახუშტის ნიფორი, სავანეთი და დამლალო აქვს მონიშნული.

სოფელ დარბაზში ვბრუნდებით, სადაც თარაქამების 2 ათასი კომლი ცხოვრობს. გაჭირვებით ვაგნებთ კაცს, რომელმაც ქართული იცის. ეს ფონიჭალაში მცხოვრები სოგრატ ალაზოვია, რომელიც აქ მშობლების მოსაკითხად ამოსულა. 4 კილომეტრიანი გზის დაფარვას ორხიდანი მანქანით ერთ საათს ვანდომებთ.

დარბაზის წმიდა გიორგის სახელობის ეკლესია ნაგებია ბოლნისის ტუფის თლილი კვადრებით. ქვათა წყობის თარაზულობა დაცულია. ძირითად დარბაზს სამი მხრიდან მინანქრები აქვს. დასავლეთით-

სა მორღვეულია, სამხრეთისა და დასავლეთისა კი ჯერ ისევ ფეხზეა: ორი მათგანი სტოვავა, ერთი — ეკვდერი.

ახლა ძნელი წარმოსადგენია, როგორი იქნებოდა დასავლეთის სტოვავა, სამხრეთისა კი თავისი ვარსკვლავისებრი კამარა-გუმბათით მეტად შთამბეჭდავია. ხუროთმოძღვარს მისთვის დიდი ფუნქციური და მხატვრული დატვირთვა მიუცია.

XII-XIII საუკუნეებისათვის დამახასიათებელი ჩუქურთმები ორგან გვხვდება. ეს არის საკურთხევლის სარკმლის საპირე და ტაძრის ძირითად დარბაზში შემავალი სამხრეთი კარის პორტალი.

ტაძრის ძირითადი დარბაზიც და სამხრეთის სტოვავაც ორსართულიანია. ამას მაშინ შევამჩნიეთ, როცა ძირითად დარბაზში მოვხვედებით. აქ, აფსიდის ზედა ნაწილში, ერთგვარ სამალავებში შემავალ ხერხებს დავინახავთ, სამხრეთ კედელში კი მოზრდილ სწორკუთხა ლიოხს, რომლითაც სტოვის თავზე არსებულ მცირე სათავსოში შეიძლება მოხვედრა.

ჩრდილოეთის მინანქნი ეკვდრისათვის დამახასიათებელი სიმუდროვითაა განათებული. არადა, ტაძრის XVII საუკუნის მოხატულობა მხოლოდ აქ არის შემორჩენილი.

ისევ ეკლესიის ცენტრალურ, ძირითად დარბაზს ვბრუნდებით. აქ, საკურთხეველთან ახლოს, დეეს საფლავის დიდი, ნიუელი ქვა, რომელზეც მხედრული წარწერაა: „ქრისტე... ტღ (ე.ი. 1616 წელი) ჰესე არს განსასვენებელი ჩემი უკუნითი უკუნისამდე. ამასად მემკვიდრე... ესე შეინაცვლე მონა შენი მეჯინი ბეთუხუცესი იარალის-შვილი ირალი“...

ხომ არ არის ეს ის იარალი, რომელსაც, იოსებ თბილელი-სა და ბერი ეგნატაშვილის თხზულებათა თანახმად, ქართლის მეფემ ლუარსაბ მეორემ თორიალეთის გზების ჩახერგვა დაავალა ყირიმელ თათართა შემოსევის დროს? თორიალეთში შემოსავლელი გზები კი სწორედ ქვემო ქართლიდანაა, სადაც მეჯინი ბეთუხუცეს იარალ იარალისშვილს მამულე-ბი ჰქონდა. იარალი ყირიმელ თათართა წინააღმდეგ ბრძოლას შეენირა. ქრონიკების თანახმად, ეს ამბავი სწორედ 1616 წელს მოხდა, მაგრამ ვინ უნდა ყოფილიყვნენ გეტის ხეობის ანუ ქვეშეთის ამ და სხვა ტაძრების კირითხურო-ქანდაქარნი?

ახლა რომ ქართველის ქაჭანება არ არის აქ, 1721 წლის აღწერით მოხსენიებული არიან: მერაბიშვილები, გულიაშვილები, ყალიბგაშვილები, მანასაშვილები, სუთიშვილები, დავითაშვილები, პაპიაშვილები, მებუთიშვილები, ჯანიაშვილები, არდაშვილიშვილები, ბზიაშვილები, აზნაურიშვილები, ბაზაშვილები, დაქუაშვილები, ბედიაშვილები, გოკიერიშვილები, ლომზარაშვილები, ხანდამიშვილები, ხუმარაშვილები, ქედიაშვილები, ლონიაშვილები, ქილტიკაშვილები, მუღუაშვილები, სუქსიაშვილები, შუქრიაშვილები, უსენაშვილები, ჭედიტიკაშვილები, სარქისაშვილები, შომიტიკაშვილები და სხვ... ახლა აქ თარაქამები გვეხმარებიან ჩვენი მამა-პაპის სისხლითა და ოფლით აშენებული ქრისტიანული ტაძრებისა და საფლავების მოძებნაში.

აფერუმ ჩვენს არხეინობას...

გალა ქოქიაშვილი
ავტორის ფოტოები

ქართველები 1812 წლის საბაგრატიონო ომში

დასასრული. დასაწყისი იხ. №16-17

ჩვენამდე მოღწეული მასალების მიხედვით, ომში მურადაშვილის გვარის ოთხ პირს მიუღია მონაწილეობა. ერთი მათგანი, კერძოდ, ივანე გრიგოლის ძე შედარებით კარგად არის ცნობილი თავისი ლექსების წყალობით, რომელთა შორის ერთ ლექსში 1812 წელს რუსეთში დამარცხებული ფრანგებია გამასხარავებული. სამი დანარჩენის სახელი და ვინაობა უცნობია. ვიცით მხოლოდ, რომ ორი მათგანი მსახურობდა მოსკოვის ქვეითთა პოლკში პოდპორუჩიკის წოდებით, ხოლო მესამე, შტაბს-კაპიტანი, ნარვის ქვეითთა პოლკში ირიცხებოდა.

ბაგრატიონი გამორჩენილია, აგრეთვე, ნაპოლეონის წინააღმდეგ მებრძოლი ოთხი ძმა გედევანიშვილი: ერთი კაპიტანი, ორი პორუჩიკი და ერთი პრაპორშჩიკი.

ვიდრე ომში მონაწილე ქართველების ჩამოთვლას დაავთანავერებდეთ, საჭიროა დასავახელოთ პოდპოლკოვნიკი მაქაცარიძე, სმოლენსკის ქვეითი პოლკის მაიორი შენგელია, ლიტვის ულანთა პოლკის ოფიცერი გრუზინცევი I (ირაკლი ნიკოლოზის ძე), გრუზინცევი II, დადიანი-მინგრელსკი და ვინმე გოგოლაშვილი (იმერელი). არც ერთი მათგანი ბაგრატიონის სიაში დასახელებული არ არის.

აქამდე ჩვენ მხოლოდ 1812 წლის საომარ მოქმედებაში მონაწილე ქართველებზე გვქონდა საუბარი. ბევრი მათგანი ნაპოლეონის წინააღმდეგ იბრძოდა და ამრიგად გახდა რუსეთის ჯარების საზღვარგარეთული ლაშქრობის მონაწილე. მაგრამ წყაროები ისეთ ქართველებსაც იცნობენ, რომლებიც 1812 წლის კამპანიაში არ მონაწილეობდნენ და უფრო გვიან ჩაებრუნენ ბონაპარტეს წინააღმდეგ ომში.

ასეთია, მაგალითად, ბატონიშვილი გრიგოლ იოანეს ძე, მის თხზულებაში „ბატონიშვილი გრიგოლის მოგზაურობა ლიტვაში“ პირდაპირაა ნათქვამი, რომ ავტორი, როგორც სამხედრო პირი, 1815 წელს მონაწილეობდა რუსეთის ჯარების საზღვარგარეთულ ლაშქრობაში.

იმ ოფიცერთა რიცხვს, რომლებიც მხოლოდ 1813-1815 წწ. ლაშქრობებში მონაწილეობდნენ, მიეკუთვნება თავადი ალექსანდრე გარსევანის ძე ჭავჭავაძე. ლაიფციგთან ბრძოლებაში გამოჩენილი მამაცო-

ბისათვის იგი ანას II ხარისხის ოპრდენით დაუჯილდოვებიათ. ეს დასტურდება საკმაოდ გავლენიანი პირის 1813 წლის 9 დეკემბრის წერილით მარკიზ პაულუჩისადმი, რომელშიც ნათქვამია: „...ჩემს მოვალეობად მიმანია, გულწრფელი მადლობა მოგახსენოთ თავად ჭავჭავაძის ჩემთან გამოგზავ-

ნის გამო. მასში მე ვპოვე მარჯვე და საქმისადმი ერთგული ოფიცერი. მას შემდეგ, რაც ლაიფციგის ბრძოლისათვის იგი ანას II ხარისხის ორდენით დავაჯილდოვე, ვთხოვე, სამხედრო სამინისტროს მმართველს შემატყობინოს, თუ რა განკარგულებაა გაცემული თქვენი შუამდგომლობის პასუხად საქართველოს საქმეებისათვის ჭავჭავაძის ვლადიმერის IV ხარისხის ორდენით დაჯილდოების თაობაზე“.

თუ შევაჯამებთ ყოველივე ზემოთქმულს, გამოდის, რომ 1812 წლის რუსეთის სამამულო ომში 70 ქართველს მიუღია მონაწილეობა (აქედან ორს მხოლოდ საზღვარგარეთულ ლაშქრობაში), მათ შორის 12 გენერალი ყოფილა (ორი ბაგრატიონი, ორი იაშვილი, ორი ფანჯურიძე, სამი ჯავახიშვილი,

სიმონ განგებლიშვილი, ანტონ შალიკაშვილი და პავლე ბიბილური). სინამდვილეში ომის მონაწილეთა რიცხვი, რა თქმა უნდა, უფრო დიდი იყო. კერძოდ, უფრო დიდი იქნებოდა რიგითი მებრძოლების რაოდენობა, მაგრამ მათი საქმიანობით მაშინ არავინ დაინტერესებულა და, ბუნებრივია, რომ წყაროებსაც არაფერი შემოუნახავთ მათ შესახებ.

ომის მონაწილეთა შორის ჩვენ ვხვდებით როგორც ფეოდალური კლასის, ისე საზოგადოების დაბალი წრის — გლეხობის წარმომადგენლებსაც. იბადება კითხვა: როდის და რა ვითარებაში მოხვდნენ ისინი რუსეთში? ჩანს, მათი ერთი ნაწილი რუსეთში დაბადებულა. სამამულო ომის ისეთ თვალსაჩინო მონაწილეთა წინაპრები, რო-

გორებიც იყვნენ განგებლიშვილი, ბიბილური, შალიკაშვილი, ბარათაშვილი, ერისთავი, ფანჯურიძეები ჯავახიშვილები და სხვ., რუსეთს ჯერ კიდევ 1724 წელს მოველინენ, ქართლის მეფე ვახტანგ მეექვსესთან ერთად.

ქართველ სამხედრო მოღვაწეთა მეორე ჯგუფი რუსეთში 1801 წლის შემდეგ გამოჩნდა. ამ წლიდან მოყოლებული ვიდრე 1812 წლამდე ალექსანდრე პირველის მთავრობამ საქართველოს სამეფო ოჯახის თითქმის ყველა წევრი გაასახლა სამშობლოდან. მათ შორის (თანხლები ამალის ჩათვლით)

მომავალი სამამულო ომის ზოგი მონაწილეც ყოფილა. მაგალითად, დედოფალ მარიამს თან ახლდა ვაჟიშვილი, ილია გიორგის ძე, რომელიც პირველად მოხსენიებული ბატონიშვილ ბაგრატიონის სიაში. ომის მეორე მონაწილე იოსებ გაბაშვილი რუსეთში 1803 წელს მოხვდა, როგორც ბატონიშვილის ამალის წევრი. საფიქრებელია, რომ ომის ბევრი სხვა მონაწილეც სწორედ ამ გზითაა ჩასული რუსეთში.

სხვა დროში და სხვა ვითარებაში გადასულან რუსეთში პეტრე და რომან ბაგრატიონთა მშობლები. ჩვენ საგანგებოდ არ ვვხებით დაწვრილებით ამასთან დაკავშირებულ რიგ საინტერესო საკითხს, მხოლოდ ვიტყვი, რომ მათ სამშობლო დატოვეს XVIII საუკუნის 60-იან წლების პირველ ნახევარში და ყიზლარში დასახლდნენ. აქ 1765 წელს დაიბადა პეტრე, უფრო მოგვიანებით კი — რომანი.

რაც შეეხება ალექსანდრე ჭავჭავაძეს, ალექსანდრე ბაგრატიონსა და ბატონიშვილ კონსტანტინეს, აღვნიშნავთ, რომ პირველი მათგანი რუსეთში ჩავიდა 1813 წელს მარკიზ პაულუჩისთან ერთად, როგორც მისი ადიუტანტი, მეორე — 1811 წელს, ხოლო მესამე — 1804 წელს იმერეთის მეფე სოლომონ მეორესთან მტრული ურთიერთობის გამო. ასეთია ქართველ მოღვაწეთა რუსეთის სამხედრო ასპარეზზე გამოჩენის ძირითადი გზა.

არასამთავრობო ორგანიზაცია — „ისტორიული მემკვიდრეობა“ — გამოსცა ისტორიული ღოკუანტაბის კრებულითა სერია, რომელიც XVII-XIX საუკუნეების საქართველოს ისტორიის უმნიშვნელოვანეს მოვლენებს ეხება. კრებულები გამიზნულია მკითხველთა ფართო წრისათვის, რამეთუ პოლიტიკური კონსერვატიზმის გარეშე, მხოლოდ ისტორიულ ფაქტებზე დაყრდნობით ასახავს წარსულ სინამდვილას. თუკი გავითვალისწინებთ ისტორიულ ფაქტებით განიპოვრების გზარდ და სუბიექტურ დანაშაულებას, გამომცემი უნდა იყოს და აქტუალური. მსურველებს კრებულების შექმნა შეუძლიათ ნიგნის გალაჩვივით. დაგატავითი ინფორმაციისათვის დაგვიკავშირეთ: 38-41-97.

Advertisement for the magazine 'Historical Heritage' (ისტორიული მემკვიდრეობა). It features a large illustration of a man in historical attire and a list of contents for issue No. 18.

Advertisement for the magazine 'Historical Heritage' (ისტორიული მემკვიდრეობა). It features a large illustration of a man in historical attire and a list of contents for issue No. 18.

კედლაზა სიკრილის რაკორდი

შვედეთის ქალაქ ვესტეროსის მცხოვრებმა ვერტიკალურ სიკრილში რაკორდი დაამყარა. ექსტრემალური სპორტის მოყვარულმა ტონი ბერგლუნდმა კედლის 100-მეტრიანი მანძილი 34,76 წამში დაფარა.

ვერტიკალური სიკრილის ნესების თანახმად, სპორტსმენი ალპინისტების მსგავსადაა დაბმული და სიმაღლიდან კედელზე ისე ჩამორბის, რომ სახე იატაკისკენ ჰქონდეს. ექსტრემალური სპორტის ეს სახეობა იმ ტექნიკისგან ნარმოიშვა, რომლის დახმარებითაც მთამსვლელები ექსტრემალურ სიტუაციაში სწრაფ დაშვებას ახორციელებენ. გარდა ამისა, მსგავს ტექნიკას სპეცნაზების მებრძოლებსაც ასწავლიან.

47 წლის ტონი ბერგლუნდის მიღწევა გინესის რეკორდების წიგნში შევა, მას უკვე აქვს მოლაპარაკებები წიგნის შემდგენლებთან. ბერგლუნდი დიდი ხანია სპორტის ექსტრემალური სახეობებითაა გატაცებული. წარსულში ის პარაშუტით ხტომას, სკაიდაივინგს, აკვალანგიტს ყვინთავს და რაფტინგს ანიჭებდა უპირატესობას.

ათას წელს არ გაპიონაობით

სერიოზული გლობალური გამოყინვარება, ისეთი, როგორიც დედამიწაზე 116 ათასი წლის წინათ იყო და რომლის დროსაც მრავალკილომეტრიანი სისქის ყინულის ფენები გადაეკრა ჩვენს პლანეტას, უახლოეს ათასწლეულში არ გვემუქრება. სწორედ ამგვარი პროგნოზები გამოაქვეყნეს გეოფიზიკური ობსერვატორიის ექსპერტებმა.

ზოგიერთი მეცნიერი ამ დასკვნასა და მოსაზრებას, რომ დედამიწაზე კლიმატის შეცვლის საქმეში გადამწყვეტ როლს ადამიანის საქმიანობა ასრულებს, კატეგორიულად არ ეთანხმება. საერთოდ, მეცნიერები ვერ შეთანხმდნენ — რა მოუტანს ბოლოს ამ ცივილიზაციას: გლობალური დათბობა თუ გამოყინვარება.

ანტარქტიდის ყინულების კვლევები კი ცალსახად ერთსა და იმავე პასუხს იძლევა — დედამიწაზე ტემპერატურის გლობალურ ცვლილებას ატმოსფეროში ნახშირმჟავა გაზის კონცენტრაცია განაპირობებს.

შვედეთში ქაპაყთა გეო იკოვას

როგორც ჩანს, სწორედ ასეთი სახეობები წარმოშობენ ხოლმე ათასგვარ მითსა და ლეგენდას საოცარი ცხოველებისა და უჩრჩხულების შესახებ. შვედეთის დასავლეთი სანაპიროს მახლობლად გიგანტური ქაპაყი იპოვეს. მისი სიგრძე 3,65 მეტრს აღწევს. საზღვაო მუზეუმის თანამშრომელთა თქმით, ამ სახეობის თევზი შვედეთში უკანასკნელი 130 წლის მანძილზე პირველად გამოჩნდა.

სამსუხაროდ, ქაპაყების მეფედ წოდებული არსება მეთევზეების პატარა სოფლის სანაპიროზე მკვდარი იპოვეს.

მეცნიერების განცხადებით, ძვლიანი თევზებიდან უდიდესის სიგრძე შესაძლოა 12 მეტრს აღწევდეს, მაგრამ ეს ჯერ კიდევ შეუსწავლელი სახეობაა, ვინაიდან წყალში ძალიან ღრმად ცხოვრობს და 1000 მეტრზე მეტად წყლის ზედაპირს იშვიათად უახლოვდება.

ახლანდელმორჩენილი ექსპონატი უკვე გაყინულია და მას წლის ბოლოსთვის დაგეგმილ ზღვის უჩრჩხულების გამოყენება წარმოდგენენ.

ამერიკა ასალი კრიზისის ზღვარზე

ევროპაში სუვენერული ვალების კრიზისი მეფობს. მსოფლიო საზოგადოებამ უკვე არა ერთხელ მოუწოდა ევროპის ქვეყნებს, სერიოზულად დაკავდნენ თავიანთი ფინანსური პრობლემების მოგვარებით და ბიუჯეტის დეფიციტი მისაღებ დონემდე დაიყვანონ. ანალოგიური მოწოდებით გამოვიდა ბარაკ ობამაც — მსოფლიოში უმსხვილესი ეკონომიკის მქონე ქვეყნის პრეზიდენტი. არადა, ექსპერტები ამბობენ, რომ აშშ მალე თავად აღმორჩნდება საბერძნეთის მდგომარეობაში.

უდიდესმა რეცესიამ, რომელმაც ცოტა ხნის წინ გადაუარა მსოფლიოს, ამერიკა აიძულა, მკვეთრად გაეზარდა სახელმწიფოებრივი დანახარჯები. შედეგად, გასული ფინანსური წლის მონაცემების მიხედვით, ამერიკის ბიუჯეტის დეფიციტმა რეკორდულ 1,4 ტრილიონს, ანუ მთლიანი შიდა პროდუქტის 10%-ს მიაღწია. მდგომარეობას ამძიმებს ქვეყნის მოსახლეობის დაბერების შეუქცევადი პროცესი — ხელისუფლება იძულებულია, სულ უფრო მეტი თანხა გასცეს პენსიებისა და სამედიცინო დაზღვევების სახით. რისკებს თეთრ სახლშიც აცნობიერებენ. ორიოდე დღის წინ აშშ-ის საბიუჯეტო სამმართველოს ხელმძღვანელმა პიტერ ორსზაგმა აღნიშნა, რომ ევროპულმა პრობლემებმა „კიდევ ერთხელ გაუსვა ხაზი, რომ ამე-

რიკისთვის აუცილებელია, რაც შეიძლება სწრაფად მიიღოს ბიუჯეტის დეფიციტის შემცირების ზომები... გვიან და დაზღვევებით ვიცოდეთ, რომ არასდროს შეეჯახებით იმ პრობლემებს, რომელთა წინაშეც ახლა საბერძნეთი დგას“. ბიუჯეტის დეფიციტის შემცირებაზე ზრუნვისკენ არა ერთხელ მოუწოდებდა ხელისუფლებას ფედერალური სარეზერვო ბანკის ხელმძღვანელი ბენ ბერნანკეც. მაგრამ ლაპარაკი ლაპარაკად რჩება, ამერიკის ბიუჯეტში გაჩენილი უზარმაზარი ხვრელის ამოვსებაზე ჯერ არავინ ზრუნავს.

ამერიკის ეკონომიკა ჯერ კიდევ მსოფლიოში უმსხვილესად რჩება და დოლარი ჯერ კიდევ სარეზერვო ვალუტაა, მაგრამ საკმარისია, ინვესტო-

რებმა ჩათვალონ, რომ ქვეყნის ვალი ძალიან სწრაფად იზრდება, მდგომარეობა წამში შეიცვლება.

შემდეგ აშშ მხოლოდ თანაგრძობას გამოიწვევს მსოფლიოს თვალში, რადგან კრედიტები მკვეთრად გაძვირდება და ხელისუფლება იძულებული გახდება, ნაციონალური ეკონომიკის სისუსტეების მიუხედავად, მკაცრ რეჟიმზე გადაერთოს.

ქვეყანას მძიმე ტვირთად დაანვა ის ნაციონალური დახმარებები, რომლებიც კრიზისის დაძლევის პროგრამის ფარგლებში გასცა, თუმცა ეკონომიკური აქტივობის მკვეთრი დაზღვევა-

ბა ამის ფასადაც კი ვერ აიცილა თავიდან.

ახლა ექსპერტები თვლიან, რომ უზარმაზარი დავალიანება და ბიუჯეტის დეფიციტი ახალი კრიზისის მყარი საფუძველია, და რომ ხელისუფლებას მდგომარეობიდან გამოსვლის არც თუ ბევრი გზა აქვს.

გასული წლის მონაცემებით, აშშ ბევრით არ ჩამოუვარდებოდა ევროპის უკვე წყალნაღებულად მიჩნეულ ქვეყნებს. აშშ-ის ბიუჯეტის დეფიციტი საერთო შიდა პროდუქტის 10%-ს შეადგენდა, საბერძნეთისა — 13,6-ს, ირლანდიისა — 14,3-ს, ესპანეთისა კი — 11,2-ს. და თუ ევროპა სერიოზულად ზრუნავს პრობლემის გადაჭრაზე, აშშ-ს ჯერ ხელიც არ გაუწმენია.

მიმდინარე ფინანსური წლის ბიუჯეტში უკვე 1,56-ტრილიონიანი დეფიციტია, რაც საერთო შიდა პროდუქტის 10,6%-ს უტოლდება.

აშშ აცხადებს, რომ დეფიციტს 2015 წლისთვის 550 მილიარდამდე შეამცირებს, მაგრამ ექსპერტები თვლიან, რომ ქვეყნის ამჟამინდელი დანახარჯებით ეს გამორიცხებულია. მიმდინარე ფინანსური წლის პირველი მვიდი თვის მონაცემებით, ბიუჯეტში გარღვევამ 800 მილიარდს მიაღწია.

rbc.ru

საუკუნის ასალი აფიკა

ამერიკის ხელისუფლებამ განაწვიტა, სერიოზულად მოჰკიდოს ხელი მათ, ვინც ახლახან მსოფლიო ფინანსური ბაზრის სახედ და სიამაყედ ითვლებოდა. მაკონტროლებელი ორგანოების მხედველობის არეში მოხვდნენ უმსხვილესი ფინანსური კორპორაციები, რომლებიც ეჭვმიტანილნი არიან ფინანსური კრიზისის წინ „ტოქსიკური“ აქტივების შექმნასა და ამუშავებაში.

პროკურატურას სერიოზული პრეტენზიები აქვს ხუთი ამერიკული და ოთხი ევროპული საკრედიტო ორგანიზაციის მიმართ.

ფედერალური პროკურორები, ასევე ბირჟების რეგულატორთა წარმომადგენლები უკვე იკვლევენ ბანკების „J.P.Morgan Chase“, „Citigroup“, „Deutsche Bank“-ისა და „UBS“-ის მონაწილეობას იპოთეკური კრედიტებით უზრუნველყოფილ ფასიანი ქაღალდების გამოშვებისა და მათი ინვესტორებისთვის მიყიდვის საქმეში.

გარდა ამისა, ნიუ იორკის შტატის პროკურატურა აპირებს, დაადგინოს, რა წვლილი მიუძღვით ინვესტორების შეცდომაში შეყვანის საქმეში რეიტინგული სააგენტოების ანალიტიკოსებს, რომლებიც ზემოხსენებული იპოთეკური აქტივების შესასვლელს აწარმოებდნენ. საგამოძიებო ორგანოები ვარაუდობენ, რომ რეიტინგული სააგენტოების ზოგიერთმა თანამშრომელმა გარი-

გებებს განგებ მიანიჭა მომეტებული რეიტინგები.

ეს პირველი შემთხვევა არაა, როდესაც რეიტინგული სააგენტოების საქმეებით ინტერესდებიან. ისინი მარგუელი რეგულირების ნარმომადგენლების მხრიდან დაყენებული ყურადღების ქვეშ მოექცნენ 2007-ში ამერიკაში იპოთეკური კრიზისის დაწყებისას და 2008-09 წლებშიც, როდესაც მსოფლიოში ფინანსური კრიზისი მძვინვარებდა.

რეგულატორებს აინტერესებთ, რატომ ანიჭებდნენ უმაღლეს საკრედიტო შეფასებას რეიტინგული სააგენტოები „Moody's“, „Fitch“ და „Standard & Poor's“ ნაწარმოებ ინსტრუმენტებს, რომელთაც საფუძვლად დაბალხარისხიანი იპოთეკური კრედიტები ჰქონდათ. აშშ-ის უძრავი ქონების ბაზრის რღვევამ იპოთეკური დეფოლტები განაპირობა, ამას კი მასზე დამყარებული ფასიანი ქაღალდების უზარმაზარი რაოდენობის საბანკო ბალანსებში მკვდარი ტვირთის სახით ჩამოკიდება მოჰყვა. რა მოუხერხონ ამ მოცულობის ტოქსიკური სიკეთეს, ამჟამად არავინ იცის.

გარდა ამისა, მსოფლიო ფინანსური ბაზრის კაპიტალიზაციის და რეიტინგული სააგენტოების საქმეში გამომიბნელობის საკმარისი არ შეცვლია. უზარმაზარი უმაღლესი რეიტინგის მქონე ღირებულებები, ამჟამად კი ბალანსების გან, ინვესტორთა ბალანსებს ვერ გაასუფთავებს.

სპეკულაციური აქტივობის გაქანება კრიზისის შემდეგაც არ შესუსტებულა. უზარმაზარი იპოთეკური ქაღალდები ნავთობით, ოქროთი და სხვა მაღალლიკვიდური აქტივებით ჩანაცვლდა.

მაქსიმუმში, რასაც შეიძლება გამოიძებნა მიაღწიოს, მსოფლიო ფინანსური ბაზრის წამყვანი მოთამაშეების სრული დისკრედიტაციაა. ეს საბაზრო რეგულატორების წარმომადგენლებმაც მშვენივრად იციან და ამერიკის ხელისუფლების მესვეურებმაც. არავის სურს იმის გამოერება, რაც უკვე იყო, მაგრამ მსოფლიო ბაზრებზე გამეფებულ სპეკულაციურ განწყობას ვერც ეს შეაჩერებს.

utro.ru

ევროკავშირი — ერთიანი დასასრული

ევროკავშირი ირყევა. უზრუნველყოფილი ცხოვრება, რომელზეც ასე უყვარდათ ლიბერალებს მსჯელობა, მყიფე კონსტრუქცია აღმოჩნდა. პირველი მერცხალი საბერძნეთია. 110-მილიარდიანი კრედიტის პირობებზე სოციალური პროგრამების შემცირება, საპენსიო ასაკის გაზრდა და ბიუჯეტის სხვა სეკვესტრები იქცა.

ცხელისსხლიანმა ბერძენებმა უკვე მოაწყვეს გაფიცვები, აქციები, დემონსტრაციები, დარბევები, მაგრამ ხელი-სუფლები ჩიხშია: ხარჯებს ნებისმიერ შემთხვევაში მოუწევს შეკვეცა — ასე უკეთესად გამოიხატება მორჩილება კრედიტორებისადმი, ვიდრე ისინი ჯერ კიდევ თანახმანი არიან ფულის გაცემას. ბროსი მძინვარეობას სამი ადამიანის სიცოცხლე ემსხვერპლა — ისინი ბანკის აღმოდებულ შენობაში გაიგუდნენ. არავის დაუთვლია, რამდენი დაკარგეს წვრილმა მოქალაქეებმა.

„ბერძნული“ კრედიტის გამოყოფის ისტორიაც ასეთივე უღამაზოა. როდესაც ქვეყნის გადარჩენის საკითხი რეალურად დადგა დღის წესრიგში, გაირკვა, რომ ევროპული ეკონომიკის გრანდები სულაც არ ჩქარობდნენ ჯიბეში ხელის ჩაყოფას. ევროპის ლოკომოტივი ახლა გერმანიაა და ამ ქვეყნის მოქალაქეებს აბსოლუტურად არ ესმით, რატომ უნდა დაეხმაროს მათი ხელისუფლება ევროზონის ნაკლებდნარმატებულ მეზობელს. ერთის მხრივ, დახმარება თითქოს საჭიროა, მაგრამ

მეორეს მხრივ, ბერძნები თავიანთი უსაქმურობით ლამის ამაყოფნენ და რა აზრი აქვს ამ მუქთახორების გამოკვებას? ამ ვულგარულ ფრაზაში ასახულია იმ მსოფლმხედველობრივი კრიზისის მთავარი არსი, რომელმაც ევროპა ფინანსური კრიზისის დასრულებისთანავე მოიცვა. საბერძნეთი მხოლოდ დასაწყისია, უმძიმეს მდგომარეობაში არიან ბალტიისპირეთის ქვეყნები, ესპანეთი, პორტუგალია, აღმოსავლეთ ევროპის ყველა ქვეყანა. ხოლო სახელმწიფოებს, რომლებიც გაცილებით კომფორტულ პირობებში ცხოვრობენ, სხვათა პრობლემების მოსაგვარებლად მოუწევთ ფულის ფლანგვა.

საბერძნეთის კრიზისი ამერიკაშიც აღწევს

ლიორუკაზე ძლივს ჩანს, მაგრამ აბეზარობით ლამის ყველა ქვეყანას აჭარბებს, ისეთივე მნიშვნელობა აქვს, როგორც საფრანგეთს. ეს ადრეც უძლიდა ხელს ევროკავშირს განვითარების ერთობლივი სტრატეგიის შემუშავებაში, განსაკუთრებით — საგარეო პოლიტიკურ ურთიერთობებთან მიმართებაში.

ახლა გერმანიის მსგავს ქვეყნებს სურთ, რომ ღარიბ მეზობლებთან შედარებით პრიორიტეტები მოიპოვონ, მით უფრო, თუ ეს ქვეყნები თავად უნდა აფინანსონ. ეს კი ევროკავშირის პრინციპებს ეწინააღმდეგება. გამოდის, რომ ევროკავშირი თანასწორი ქვეყნების ერთიანობა კი არა, ძლიერებისა და სუსტების კავშირია. და ამ სუსტებმა, თუ სხვისი პურის ჭამა უნდათ, ის უნდა აკეთონ, რაც ძლიერებს სურთ. არადა, ევროპამ, კარგა ხანია, განაცხადა უარი კოლონიზატორულ პოლიტიკაზე.

მუსლიმანი მამაკაცები ამბობენ, რომ არ სურთ, მათი ცოლების სახეები სხვა მამაკაცებმა დაინახონ, მაგრამ მუსლიმანური წესრიგის დონეზე ევროპა თვლის, რომ ეს ოჯახური პრობლემებია. ასეთი კაცებს შეუძლიათ, მშვიდად იცხოვრონ თავიანთ ოჯახთან ერთად მუსლიმანურ ქვეყნებში და ჩაიცივან ისე, როგორც მოესურვებათ. ევროსაბჭოს კომისია ჩადრის ესოდენ რადიკალურ აკრძალვას არ ეთანხმება. მი-

ევროპას აღარ სურს ჩადრი

ამ დღეებში საფრანგეთის პარლამენტის რეზოლუციით თავისა და მხრების სრულად დამფარავი მოსახვევის — ჩადრის ტარება აიკრძალა. დოკუმენტში ნათქვამია, რომ მოსახვევით სახის დაფარვა არღვევს თავისუფლებისა და თანასწორობის პრინციპებს, რასაც რესპუბლიკა ეფუძნება.

ჯერჯერობით რეზოლუცია დეკლარაციული ხასიათისაა, მაგრამ, როგორც ჩანს, უახლოეს მომავალში საფრანგეთის პარლამენტი კანონით აუკრძალავს მუსლიმან ქალებს სახის დაფარვას. ეს კი კიდევ ერთხელ დასტურებს, რომ ევროპას ისლამის გავრცელებაზე უკვე აღერგია აქვს. არადა, საფრანგეთში ჩადრს სულ 1900 ქალი ატარებს, მაგრამ საქმე ისაა, რომ

ჩადრი ფრანგებში, ისევე, როგორც ევროპის ხალხთა უმეტესობაში, მუსლიმანურ რელიგიურ სიმბოლოს წარმოადგენს და უარყოფით ემოციებს იწვევს. დაახლოებით ასეთივე აკრძალვა დაანერგა ერთი თვიდან დასრული პარლამენტის ქვედა პალატამ. მიუხედავად იმისა, რომ ბელგია მწვევა პოლიტიკურ კრიზისს განიცდის, აღნიშნულ სა-

კითხვზე კენჭისყრისას პარლამენტი პრაქტიკულად ერთხლოვანი იყო — 150-დან მხოლოდ ორმა შეიკავა თავი. რადიკალური ისლამისტური მოძრაობა „თალიბანის“ ბოვეიკები უკვე დაპირდნენ ბელგიას ტერაქტებს. ინტერნეტში განთავსებული ვიდეორგოლების თანახმად, როგორც კი ჩადრის აკრძალვის კანონს პარლამენტის ზედა პალატაც დაამტკიცებს, ქვეყანას ტერაქტები მოიცავს.

ამგვარ მუქარას არც საფრანგეთს დაამადლიან, მაგრამ მუსლიმანური წესრიგის დამყარებით გამწარებულ ევროპის ქვეყნებს ამის აღარ ეშინიათ. რიგში შემდეგი შვეიცარიაა. იქ ანალოგიური კანონის განსახილველად უკვე ემზადებიან. იტალიაში კი ჯარიმებია დაწესებული. იქ საზოგადოებრივ ადგილებში სახის

დამფარავი აქსესუარების ტარება, მათ შორის მოტიციკლების შლემისაც, ჯერ კიდევ 1975 წელს აიკრძალა ტერორიზმთან ბრძოლის მიზნით. მუსლიმანი მამაკაცები ამბობენ, რომ არ სურთ, მათი ცოლების სახეები სხვა მამაკაცებმა დაინახონ, მაგრამ სახელმწიფოებრივ დონეზე ევროპა თვლის, რომ ეს ოჯახური პრობლემებია. ასეთი კაცებს შეუძლიათ, მშვიდად იცხოვრონ თავიანთ ოჯახთან ერთად მუსლიმანურ ქვეყნებში და ჩაიცივან ისე, როგორც მოესურვებათ. ევროსაბჭოს კომისია ჩადრის ესოდენ რადიკალურ აკრძალვას არ ეთანხმება. მი-

სი აზრით, ეს გამოხატვისა და რელიგიური მრწამსის თავისუფლების შელახვაა, რაც, ევროპის ადამიანთა უფლებების კონვენციის თანახმად, დაუშვებელია. არადა, ამ კომისიის წევრებიც ადამიანები არიან, რომელთაც მშვენივრად ესმით, რა სენმა ნალექა ევროპა და ცდილობენ, ქალის მიერ სახისა და მთელი სხეულის დაფარვა მისი თავისუფლების შეზღუდვად წარმოაჩინონ. ისინი იმედოვნებენ, რომ ევროპის ქვეყნების ხელისუფალნი მუსლიმან ქალებს თავიანთ უფლებებს შეასმენენ.

უთავო სტატუსის საიღაპლო

ევგვიპტელი არქეოლოგები დომინიკანელ მეცნიერთან ერთად, უკვე მრავალი წელია, ეგვიპტის ჩრდილოეთში დედოფალ კლეოპატრას სამარხს ეძებენ. კლეოპატრას ჯერაც ვერ მიაგნეს, მაგრამ გათხრებისას სპეციალისტებმა მოულოდნელად პტოლემეების სამეფო დინასტიის ფარაონის სტატუა და ძველევგვიპტური ღმერთის ოსირისის ტაძარი აღმოაჩინეს. ფარაონის სახელი ჯერ დაზუსტებას საჭიროებს. სავარაუდოდ, ეს პტოლემეი მეოთხის ქვის სტატუაა. ქანდაკებას თავი არ აქვს, მაგრამ უზარმაზარია და მავი გრანიტისგანაა გამოთლილი. სწორედ ამ ფარაონმა ააშენა ტაძარი, რომელიც მისი სამარხის მახლობლადვე აღმოაჩინეს. ეს პირველი სტატუა არაა, რომელიც ამ რაიონში მეცნიერებმა უთავოდ იპოვეს. მათი ვარაუდით, ქანდაკებებს თავები ბიზანტიურ ეპოქაში დააცალეს. მეცნიერები იმედოვნებენ, რომ დედოფალი ტაძარშია დამარხული, რადგან მის სიხლოვეს ნაპოვნი ყველა მუშია სახით სწორედ ტაძრისკენ იყურება. მიუხედავად ამისა, კლეოპატრასა და მისი საყვარლის სამარხი ჯერაც აღმოუჩენელია.

თახვლის კახალი, როგორც კოსმოსიდან ჩანს

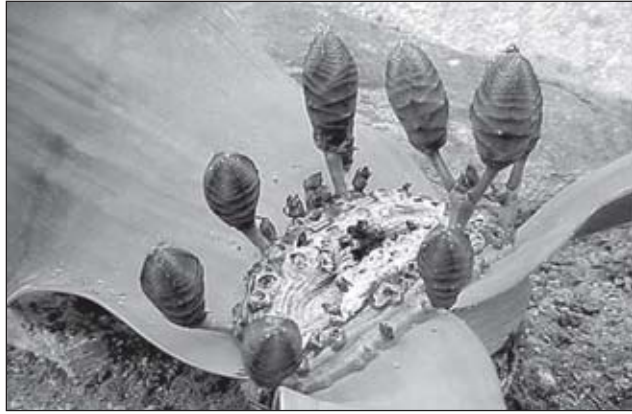
კაშხალთა მშენებლობის რეკორდი კანადელმა თახვებმა დაამყარეს — საოცარი ჰიდროტექნიკური ნაგებობის სიგრძე 850 მეტრს აღწევს. კანადის ჩრდილო ნაწილში მდებარე ერთ-ერთ ნაკრძალში აღმოჩენილი ეს საოცრება კოსმოსიდანაც კი ჩანს. სწორედ კოსმოსურ ფოტოზე დააფიქსირეს ის პირველად. მეცნიერებმა დაადგინეს, რომ ამ კაშხალს თახვების რამდენიმე ოჯახი აშენებდა. ერთიანმა ბრიგადამ რამდენიმე ათასი ხე გადააღრღნა, ტონობით თიხა და ტოტები მოზიდა. თახვების „ბინაში“ შესასვლელი ნაყლქვეშაა, მაგრამ ამ შესასვლელის დასაცავად ისინი მდინარეებსა და ნაკადულებს აგუბებენ, რომ წყლის დონემ აიწიოს. როგორც წესი, კაშხლის სიგრძე 20-30 მეტრს აღწევს ხოლმე. წინამორბედი რეკორდი მონტანას შტატის თახვებს ეკუთვნოდა — მათ 700-მეტრიანი კაშხალი ააგეს. მაგრამ ახალმა რეკორდმსმენებმა ყველანაირ მოლოდინს გადააჭარბეს, მათ სულ რაღაც 200 მეტრი დააკლდათ, რომ საიანო-შუშენსკის ჰიდროელექტრო სადგურის კაშხალს გატოლებოდა. მაგრამ მშენებლობა ჯერ კიდევ გრძელდება.

გაბატონდებოდნენ მსოფლიოს ირგვლივ

ავსტრალიელმა მოსწავლემ ჯესიკა უოტსონმა თავისი იახტით მსოფლიოს ირგვლივ მარტოდმარტო შემოუარა მსოფლიოს და ახლახან სამშობლოში დაბრუნდა. ჯესიკა 16 წლისაა და ყველაზე ახალგაზრდა მოგზაურია დედამიწაზე, ვინც რაიმე დახმარების გარეშე მხოლოდ საკუთარი თავის იმედზე და დედამიწის ირგვლივ მოგზაურობა. წარმატებით დასრულებული ტურის შემდეგ გოგონას სამხრეთ უელსის შტატში მშობლებთან და შტატის ხელისუფლებასთან ერთად უამრავი ადამიანი ელოდა. ვარდისფერი იახტით უოსტონმა 210 დღე იმოგზაურა და 23 000 საზღვაო მილი გაიარა. სიღნეიდან ჯესიკა 2009 წლის 18 ოქტომბერს გაემგზავრა, გაიარა წყნარი ოკეანის სამხრეთი, გადაკვეთა ეკვატორი, შემოუარა სამხრეთ ამერიკის ყველაზე სამხრეთით მდებარე წერტილს, ატლანტიკის ოკეანით მიადგინა სამხრეთ აფრიკამდე და ინდოეთის ოკეანის გავლით ავსტრალიის სამხრეთ სანაპიროებს მიუახლოვდა.

ყველაზე უხვად მცენარეები

ჩვენი პლანეტის ერთ-ერთი ყველაზე უხვად მცენარეა **ჰიპოფიფილია**, რომელიც 400-დან 1500 წლამდე ცოცხლობს. მას სულ ორიოდე ფოთოლი აქვს, მაგრამ თითოეულის სიგრძე ზოგჯერ 8 მ-მდეც კი აღწევს. ველური ნამბიბიაში ხარობს, მხოლოდ იმ ადგილებში, სადაც ნისლი იცის. ამბობენ, რომ მისი ამონაყარი (სპორანგიები) საკმაოდ გემრიელია, თუკი კოცონზე შეწვავ.

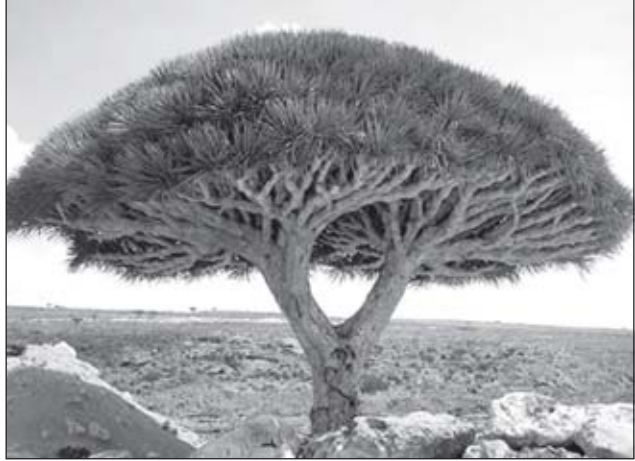
რაფლენია ერთადერთი ნაწილია — ყვავილისგან შედგება და ის ყველაზე დიდია მსოფლიოში, ზოგჯერ დიამეტრით 2 მ-საც აღწევს. რაფლენიას მსხვერპლის, ანუ მწერების მოსაზიდად მძორის სუნი აქვს. უცნაურია, მაგრამ ამ ყვავილეს სპილოები ავრცელებენ, როცა თავიანთი ტორებით ჭყლეტენ და მის თესლს აქეთ-იქით მიმოფანტავენ.

Euphorbia obese ანუ „ბეისბოლისტის მცენარე“ სამხრეთ აფრიკაში ხარობს და თავისი ორიგინალური ფორმითაა ცნობილი. ის ძალიან ჰგავს ბურთს. ფლორისტები მის გამრავლებას ცდილობენ ბოტანიკურ ბაღებში, რადგან მცენარე გადაშენების პირასაა.

ბუზიჭერია **მინარა** მწერებით იკვებება, რომლებსაც სპეციალური „ხაფანგით“ იჭერს. საკმარისია მწერი ვენერინას ბზინვარე და სურნელოვან ზედაპირზე დაეშვას, რომ ხაფანგი წამში ამოქმედდება.

დრაკონის ხე სოკოტრის არქიპელაგზე (იემენის ტერიტორია) იზრდება და ერთობ უცნაურად გამოყურება, წითელი წვენი აქვს და სწორედ ამის გამო დრაკონის ხეს უწოდებენ. შუა საუკუნეების მეცნიერები მას ნახევრად ცხოველად და ნახევრად მცენარედ მიიჩნევდნენ, მის წვეს კი — ნამდვილ სისხლად. ხის წვენი კარგა ხანს მრავალი დაავადების სამკურნალოდ გამოიყენებოდა.

პლანეტაზე სულ 8 სახეობის **ბაობაბი** შემორჩა და ისიც, მადაგასკარზე, ავსტრალიასა და აფრიკაში. მოზრდილ მცენარეს 300 ლ-მდე წყლის მომარაგება შეუძლია. ცოცხლობს 500 წელს.

ყველაზე პალატი სე

ჩრდილოეთ კალიფორნიის მახლობლად ნატურალისტებმა: კრის ატკინსმა და მაიკლ ტეილორმა სექვოია აღმოაჩინეს და დაადგინეს, რომ სიმძლიერე ამ ხეს, რომელსაც **პიპერიონი** უწოდებს, ანალოგი არ აქვს მსოფლიოში. მისი სიმაღლე 113 მეტრია. იმავე მიდამოებში მეცნიერთა ბრიგადამ კიდევ ორ გიგანტურ სექვოიას: პალეოსსა (376.3 ფუტი) და იკარუსს (371.2 ფუტი) მიაგნო. მეცნიერები, ეკოლოგიური უსაფრთხოების მიზნით, ხეების ადგილმდებარეობას ასაიდუმლოებენ.

ყველაზე ძვირადღირებული სახლი

ყველაზე ძვირადღირებული სახლი — Antilla ინდოეთში, ქალაქ მუმბაიში მდებარეობს. მისი ღირებულება 1 მლრდ დოლარს შეადგენს. ამ ექსტრავაგანტური შენობის მფლობელი პლანეტის ერთ-ერთი უმდიდრესი კაცი, ინდოელი ბიზნესმენი მუკეშ ამბანია. 174 მ სიმაღლის 40 ათას კვ/მ-იანი ფართის სახლში 27 სართულია. მეექვსე სართულის ჩათვლით აქ ავტოსადგომია განთავსებული. საცხოვრებელი ზონა, ფაქტობრივად, მეცხრე სართულიდან იწყება. Antilla სასტუმროს უფრო ჰგავს, ვიდრე სახლს. შენობას 600-მდე მოსახლურე პერსონალი ჰყავს.

უდიდესი ძაღლი

მსოფლიოში ნიუ-ფაუნდლენდი **ბუმერი** უდიდესი ძაღლია. მისი სიმაღლე 213 სმ-ს, ხოლო სიგრძე 90 სმ-ს შეადგენს. ბუმერი ბუნებით მშვიდია, ამიტომ მეზობლებს არ ერჩის. სამაგიეროდ, მადა სიმაღლის შესაფერისი აქვს...

უკველესი ანეკდოტი

ბრიტანელი ისტორიკოსების მტკიცებით, მსოფლიოში უძველესია შუმერული ანეკდოტი, რომელიც თიხის ფირფიტაზე ჩვ. წ.აღ.-მდე დაახლოებით 1900 წელსაა ჩანერილი: „უხსოვარი დროიდან არ ყოფილა, რომ ქმრის მკვლელებში მოქცეულ ახალგაზრდა ცოლს ჰყერი არ გაეფუჭებინოს!“

10 ყველაზე სასურველი ქალი

ყურნალმა Askmen-მა გამოაქვეყნა თავისი ყოველწლიური ნუსხა: „99 ყველაზე სასურველი ქალი.“ რეიტინგი 6 მლნ მამაკაცის გამოკითხვის შედეგად შეადგინეს. მამაკაცები ყურადღებას აქცევენ არა მარტო კანდიდატების გარეგნობას, არამედ ჭკუას, ამბიციებს, იუმორის გრძნობას.

ყველაზე სასურველი ქალი ნაკლებად ცნობილი კანადელი მსახიობი **ემანუელ შრიკია**. 32 წლის შრიკია უკან ჩამოიტოვა არანაკლებ ლამაზი და ცნობილი კონკურენტები. რეიტინგში მეორე ადგილი უკავია ბრუნდის — „ვიქტორია სეკრეტ“-ის სახეს, მოდელ **მარისა მილერს**, რომელმაც 2001 წელს გაითქვა სახელი ცნობილი ფოტოგრაფის — მარიო ტესტინოს წყალობით. მესამე ადგილი 36 წლის ინგლისელ მსახიობ **კეიტ ბეინსეილს** ერგო. შარშან ყურნალმა „ესქვირმა“ იგი ყველაზე სექსუალურ ქალად აღიარა. მეოთხე პოზიციაზეა „ვიქტორია სეკრეტ“-ის კიდევ ერთი სა-

ემანუელ შრიკი

ხე, ბრაზილიელი მოდელი **ალესანდრა ამბროსიო**. ალესანდრას იმდენად უყვარს თავისი საქმე, რომ შვილის გაჩენიდან სამი თვის შემდეგ კვლავ პოდიუმზე გამოვიდა. რეიტინგში მეხუთე ადგილი დაიკავა **ჯესიკა ალბამ**, რომელიც 2006 წლის „99 ყველაზე სასურველი ქალების“ ნუსხაშიც იყო და მას შემდეგ პოზიციას არ თმობს. მეექვსე ადგილი ერგო ამერიკელ მომღერალს, მუსიკალურ პროდიუსერს, მსახიობს, მოცეკვავესა და მოდის დიზაინერს **ბეიონსე ნოულზს**. მეშვიდე ადგილზე აღმოჩნდა 2009 წლის „ოსკარის“ მფლობელი (ფილმ „ვიკი კრისტინა ბარსელონაში“ ქალის მეორეხარისხიანი როლის საუკეთესო შესრულებისთვის) **პენელოპა კრუსი**. მერვე პოზიციაზეა პოპულარული ბრიტანელი მომღერალი და შოუს ნამყვანი **შერილ კოული**, რომელიც „ბრიტანეთის ახალ შეყვარებულად“ აღიარეს

მარისა მილერი

და „ყველაზე ფოტოგენური ქალის“ წოდებაც მიანიჭეს. შარშან ყველაზე სასურველ ქალად მიჩნეული მსახიობი **ევა მენდესი** ამჯერად მეცხრე ადგილზეა. ათეულს აგვირგვინებს მსახიობ **ორლანდო ბლუმის** რჩეული, ავსტრალიელი მოდელი მირანდა კერი.

განსაკუთრებით უხნაური სიხეხე

ბოლივიაში ყველაზე დიდი — **სან პედროს** ციხე ქვეყნის დედაქალაქ ლა პაზში მდებარეობს. იქ სასჯელს ათას ხუთასამდე პატიმარი იხდის. დამცავი კორდონების მიღმა სხვა სამყაროა — ქუჩებში ბავშვები თამაშობენ, ფუნქციონირებს მაღაზიები, რესტორნები, სილაზის სალონები და ოტელიც კი. ციხე პა-

ტარა ქალაქს უფრო ჰგავს, ვიდრე საპატიმროს. აქ ვერ ნახავთ ზედამხედველებს, ფანჯრებზე გისოსებს... ეს შედარებით თავისუფლება იმით აიხსნება, რომ პატიმრებმა თავიანთი შენახვისთვის ფული უნდა იხადონ, ამიტომ მათი უმეტესობა იძულებულია, ციხის ტერიტორიაზე დამლაგებლად, გამყიდ-

ველად ან პარიკმახერად იმუშაოს. თუ პატიმარს ფული აქვს, მაშინ, ადგილობრივი საზომებით, კომფორტულ საკანში შეუძლია იცხოვროს, სადაც სააბაზანოც ექნება, სამზარეულოც და საკაბელო ტელევიზიაც. ასეთ საკანში ცხოვრება 1000-1500 დოლარი ღირს პატიმრობის მთელი ვადის მანძილზე.

Cebu-ს ციხე ფილიპინებზე მდებარეობს. მხოლოდ აქ შეგიძლიათ იხილოთ ისეთი უნიკალური სანახაობა, რომელიც ყველა ტელეშოუს დაჩრდილავს: მკვლელები, ნარკოტიკებით მოვაჭრენი, მოძალადეები ერთად ცეკვავენ პოპულარული მუსიკის თანხლებით. ამ ცეკვის ვიდეოკადრები ხშირად ინტერნეტშიც განთავსდება და მეგაპოპულარულიც ხდება. მნიშვნელოვანია ისიც, რომ ასეთ მასობრივ ღონისძიებებში მონაწილეობისთვის პატიმრებს გასამრჯელოს უხდინან.

Justizentrum Leoben-ი, რომელიც მთლიანად მინისა და ფოლადისაა, თანამედროვე საოფისე ცენტრს უფრო ჰგავს. თუმცა ის ავსტრიული საპატიმროა, სადაც იმდენად კომფორტული პირობებია, რომ ნებისმიერი ავსტრიელი იქ მოხვედრას უნდა მოელოებოდნენ. რასაკვირველია, ეს ხუმრობით, თუმცა, ამ ხუმრობაში უდავოდ არის სიმართლის ნაწილი...

Sark-ის ციხე იმავე დასახელების კუნძულზე მდებარეობს, კუნძული კი ლა-მანშის სრუტეშია, დიდი ბრიტანეთის იურისდიქციის ქვეშ. ციხე 1856 წელს ააგეს და მსოფლიოში ყველაზე პატარაა — იქ მხოლოდ ორი ტუსადი თავსდება.

ერთ-ერთი ციხე, რომელიც რეალურად იძლევა პატიმართა გამოსწორების საშუალებას, ნორვეგიის მახლობლად, კუნძულ **Bastoey-**ზე მდებარეობს. ეს დაწესებულება ელექტროენერჯის მისაღებად მზის პანელებს იყენებს, ხოლო თავის გამოსაკვებად პატიმრებს მოსავალი კუნძულზე თვითონვე მოჰყავთ. ისინი დიდ დროს ატარებენ სუფთა ჰაერზე, თამაშობენ ჩოგბურთს, ცურავენ და ცხენებით დაჯირითობენ. ამ ადგილს „იმედის კუნძულს“ უწოდებენ.

ADX ანუ **Administrative Maximum Facility** კოლორადოს შტატშია განთავსებული და მსოფლიოში ყველაზე დაცულ საპატიმროს წარმოადგენს. აქ პატიმარს საკნის დატოვება და მეზობლებთან ურთიერთობა მხოლოდ კვირაში 9 საათით შეუძლია. დანარჩენ დროს ის საკანში ზის, სადაც შეუძლებელია ავეჯის გადაადგილება, შხაპითა და უნიტაზით სარგებლობა კი მხოლოდ განსაზღვრულ დროსაა შესაძლებელი. საპატიმრო განსაკუთრებით საშიში დამნაშავეებისთვისაა გათვალისწინებული.

ესპანეთში, მადრიდიდან 40 კმ-ის დაშორებით მდებარე **Aranjuez-**ის საპატიმრო, ალბათ, მსოფლიოში ერთადერთია, სადაც საკნები ოჯახური ცხოვრებისთვისაა გათვალისწინებული. აქ საბავშვო ოთახებიცაა, სათამაშოებიც და კედლებზე დისნეის პერსონაჟების შპალერებიც. ასეთ საკნებს თავად პატიმრები „ხუთვარსკვლავიანებს“ უწოდებენ.

მექსიკური ციხე **Cereso Chetumal-**იც თავისებურად უნიკალურია. უკვე 10 წელია, აქ ძალადობის შემთხვევები არ დაფიქსირებულა, ხოლო პატიმრები ხელსაქმითა და ხატვით არიან დაკავებული. საპატიმროს ტერიტორიაზე განთავსებულია კრივის რინგი, სადაც, უთანხმოების შემთხვევაში, ტუსალები ერთმანეთს ერკინებიან. ჩვეულებრივ, ერთი-ორი რაუნდის შემდეგ კონფლიქტი ამონურულია. ციხეში 1100 პატიმარია. ისინი უხალისოდ ტოვებენ აქაურობას, რადგან ჩინებული პირობები აქეთ — კარგი მენიუ, კულტურული პროგრამა და ა.შ.

5 ყველაზე უხარო სარჩელი

საკუთარი თავის წინააღმდეგ

გისოსებს მიღმა მკვლელობის მცდელობისთვის მოხვედრილი რობერტ ლი ბროკმა სასამართლოში შეიტანა სარჩელი, რომლითაც საკუთარი თავი ერთდროულად მოსარჩელედ და ბრალმდებლად წარმოადგინა. კერძოდ, მან თავი დაიდანაშაულა იმაში, რომ დაარღვია საკუთარი მოქალაქეობის უფლებები და რელიგიური მრწამსი სპირტის სასმელების მოხმარებით. ბრალდება მან შემდგენიარად ჩამოაყალიბა: მოპასუხე რობერტ ლი ბროკმა, რომელიც ალკოჰოლური სასმელის გავლენის ქვეშ იმყოფებოდა, მი-

ძულა მე, რობერტ ლი ბროკი, ჩამედინა დანაშაული, რის გამოც ხანგრძლივ პატიმრობაში ვიმყოფები. მოვიხსნო, რომ ზემოაღნიშნული დარღვევისთვის საკუთარ თავს 5 მლნ დოლარი გადაუხადო. და რაკი სასჯელს ვიხდი, მუშაობის საშუალება არ მაქვს და შტატის კმაყოფაზე ვიმყოფები, სასამართლოს ვიხსნო, რომ ეს თანხა შტატის ოფიციალურმა ხელისუფლებამ გადაიხადოს. უმაღლესმა სასამართლომ უარი უთხრა ბროკს აღნიშნული თანხის გადახდაზე, თუმცა შტატს მაინც მოუხდა სასამართლო ხარჯების დაფარვა.

მოხეხარბელი მუღამ მართალია!

ცოლ-ქმარმა სასამართლოში უჩივლა კომპანია „ჰეინცს“ და 180.000 დოლარის გადახდა მოსთხოვა მას შემდეგ, რაც აღმოაჩინა, რომ მის მიერ წარმოებული „კეტ-

ჩუპის“ ყველა ბოთლში 42 გ კეტჩუპი აკლია. საინტერესოა, რამდენი ბოთლის შექმნა მოუხდა წყვილს მსგავსი დასკვნის გასაკეთებლად?

კონტრასტული ბუტერბროდი

ამერიკელმა ქალმა ჩასახვის სანიტარულმდევო გელის დანიშნულსამებრ გამოყენების ნაცვლად, ის ბუტერბროს ნაუსვა და მიირთვა. გარკვეული დროის შემდეგ ქალი დაფეხმძიმდა და ახლა კონტრასტული ბუტერბროს ებლებს ადანაშაულებს იმაში, რომ დაავინყდათ შეფუთ-

ვაზე წარწერის გაკეთება: „გელის შეჭმა დაფეხმძიმებისგან ვერ იცავს!“.

პროტესტი ჩაქვლის გამო

ერთმა ახალგაზრდა ამერიკელმა სასამართლოში უჩივლა ცნობილ ლუდსახარ კომპანიას იმის გამო, რომ მათი რეკლამა სიცრუეზე იყო აგებული. თურმე სარეკლამო რგოლი მომხმარებელს ბედნიერებასა და წარმატებას პირდებოდა. ჰოდა, ახალგაზრდაც სვამდა, მაგრამ ვერა და ვერ გაბედნიერდა!

ჭარბი წონა

ნიუიორკელმა სანტექნიკოსმა სიზარბარებამ ცნობილი რესტორნების ქსელს სასამართლოში უჩივლა იმის გამო, რომ მათი წყალობით გასუქდა. 180 სმ სიმაღლის სანტექნიკოსი 120 კგ-ს იწონ-

ის, გადატანილი აქვს ორი ინფარქტი და შაქრიანი დიაბეტიც და ავადმყოფი. სასამართლოში უჩივლა იმის გამო, რომ მათი წყალობით გასუქდა. 180 სმ სიმაღლის სანტექნიკოსი 120 კგ-ს იწონ-

ოსნება «ბარსელონაზე», როგორც ახლანდეს 12 წლის ნიკა თქვენი დახმარებით შექმნას

ჩემი შვილი – ნიკა ახლა 12 წლისაა. სამი წლის წინ ავტოავარია შეგვემთხვა, რის შემდეგაც თავის ტვინის ტრავმა მიიღო და მხედველობა დაკარგა. ყველაფერი თავიდან დაიწყო: ლაპარაკი, ქამა, სიარული. ავარიამდე ყველაფერი სხვაგვარად იყო. ნიკა ფეხბურთს თამაშობდა „ლოკომოტივის“ ასაკობრივ გუნდში. რომ არა ის უბედური შემთხვევა, იგი „ბარსელონას“ აკადემიაში აღმოჩნდებოდა. ნიკა მოედანზე დაბრუნებაზე ოცნებობს. მიუხედავად იმისა, რომ მდგომარეობიდან გამოსული არ არის, სჯერა, რომ კვლავ შეძლებს დიდი ფეხბურთის თამაშს.

ოჯახში მხოლოდ ჩემი მეუღლე მუშაობს. იმ ამბის შემდეგ ნიკა ყოველდღე დაგვყავს ექიმთან. ერთი პროცედურა ოცი ლარი ჯდება. ამას ერთვის საყოფაცხოვრებო ხარჯებიც. ვისაც შეგიძლიათ და სურვილი გაქვთ, გთხოვთ, დაგვეხმარეთ.

ნიკას სრული რეაბილიტაციისთვის რამდენიმე კურსი სჭირდება. ერთი ასეთი კურსი უკრაინაში 10 000 ლარი ღირს. ჩვენ ამის საშუალება არ გვაქვს.

იმედი მაქვს, რომ ნიკას ოცნებების ასრულებაში დახმარებით...

ნიკას დედა — სოფიკო ბენდელიანი

ნიკა ავარიამდე

ავარიის შემდეგ

კი არაო. თუმცა, როცა მოედანს დაუბრუნდება, მხოლოდ ფეხბურთის თამაშებს.

ბიჭის დედა, სოფიკო იხსენებს, ერთხელ ნიკასთვის უკითხავთ, რომელი გირჩევენია — სწავლა თუ ფეხბურთით? ნიკას, რა თქმა უნდა, ფეხბურთი აურჩევია, ცნობილი ფეხბურთელი რომ გახდებოდა, ავტოავარიის მიცემა ხომ უნდა შეგეძლოსო, დიდი კაცი ვით უპასუხებოდა, — პიარ-მენეჯერს ავიყვანო.

8 წლის ნიკა „ამერში“ ორი წლით უფროსებთან ერთ გუნდში თამაშობდა. „ლოკომოტივი“ გადასვლის შემდეგ, ველოტრეკზე დავით ჩხეიძის სახელობის ტურნირზე მიიგეს. სწორედ იმ მოგების

შემდეგ გადაწყვიტეს ბავშვების მშობლებმა ჯვარზე ასვლა. როგორც ჩანს, იქ ერთ-ერთმა მშობელმა ზედმეტი დალია. ნიკა მის მანქანაში აღმოჩნდა. ავტოავარიის დროს, საქარე მინამ ყველაზე მეტად ის დააზარალა, სიკვდილის ძლიერ გამოსტაცეს ხელიდან.

შემდეგ კი ყველაზე რთული პერიოდი იყო. „ლოკომოტივი“ რამდენჯერმე დაეხმარა ნიკას ოჯახს და საავადმყოფოშიც მიუტანეს თანხა, მაგრამ ეს საკმარისი არც მაშინ იყო. ახლა კი, პატარა ნიკას ყველაზე მეტად ესაჭიროება გულისხმი-ერი ადამიანების დახმარება.

მამადა კლდიაშვილი

მათ, ვისაც შეგიძლიათ თუნდაც ერთი ლარით დაეხმარეთ ამ ბავშვს, დაუკავშირდით მის ოჯახს; საკონტაქტო ნომრებია: 58-35-56; 895-41-17-29.

„TBC ბანკში“ ნიკას დასახმარებლად ანგარიში გაიხსნა. დახმარების მსურველებს შეგიძლიათ თანხა გადარიცხოთ შემდეგ საბანკო რეკვიზიტებზე: საბანკო კოდი (მფო) — 220101819

მიმღების დასახელება — გელა სიხარულიძე ანგარიშსწორების ანგარიში — GE40 TB79 5843 6010 1000 01/GEL

ევროსა და დოლარის გადმორიცხვა შესაძლებელია: Gela Sikharulidze — GE84 TB79 5843 6110 1000 01

„ლოკომოტივის“ ახალგაზრდული გუნდის ერთ-ერთ ყველაზე იმედისმომცემი ფეხბურთელის ცხოვრება მთლიანად შეცვალა იმ ავბედითმა დღემ — 13 მაისმა.

მწვრთნელი მიშა კობაძე სამი წლის წინანდელ ამბებს იხსენებს: „გუნდი რომ შეიკრიბა, იზოდრომზე ვვარჯიშობდით. ბავშვები იმდენად აღზრდილნი, სხეებზე დაძვრებოდნენ, არ ისვენებდნენ. ნიკა გუნდის კაპიტანი იყო. ძალიან სერიოზულად უდგებოდა თავის საქმეს. დავუძახე, ნიკა, ბავშვები, რომ დარბინი და ცელქობენ, იქნებ მიხვიდე, შენ დაელაპარაკო-მეთქი. მეორე დღეს რომ მივედი, ერთ ხაზზე დამწკრივებულნი დამხვდნენ, შემდეგ სულ ასე გრძელდებოდა.“

სიხარულიძეების ოჯახი, გლდანში, ნაქირავებ ბინაში ცხოვრობს. ოჯახში მხოლოდ მამა მუშაობს. სამი წლის განმავლობაში, ბავშვი ექიმთან ყოველდღე დაჰყავთ სპეციალური თერაპიის კურსის გასაწველად. ნიკას დედა, სოფიკო ამბობს, რომ ის შედეგი, რაც ახლა ბავშვს აქვს, უზარმაზარი შრომის საფასურია:

„ხელახლა ვასწავლით ყველაფერს. ორი თვე კომაში იყო. პირველი სიტყვა ავარიის შემდეგ შობას თქვა. ბავშვს ნათლავდა და სწორედ იმ დღეს აღაპარაკა. მარცხენა მხარე სრულად პარალიზებული ჰქონდა, ახლა ნელ-ნელა ხდება მისი აღდგენა. მარჯვენას შედარებით კარგად ხმარობს. სიარული უჭირს, დამოუკიდებლად ვერ გადაადგილდება. ასეც რომ დადის, საოცრებაა. ამდენს თუ მივაღწევით, არ გვეგონა. მხედველობა ჯერ კიდევ არ აღდგენია. გვითხრეს, სიარულს რომ დაინწყებს, რეაბილიტაციის კურსი დასჭირდებაო. ახლა ეს უკვე შესაძლებელია, მაგრამ ჩვენ საშუალება არ გვაქვს.“

ნიკა ცდილობს, რომ დამარცხებით წარმოუქმოს სიტყვები. რასაკვირველია, საუბარი უჭირს. ხედავს ბუნდოვნად. უფრო სწორად, არჩევს მხოლოდ სილუეტებს. მარჯვენა მხარეს შუბლის თხემი არ აქვს. როგორც ექიმები ეუბნებიან, სრულწლოვანების ასაკში, ჩამოყალიბების და ზრდის პროცესი რომ დასრულდება,

თხემის აღდგენა შესაძლებელი იქნება, თუმცა ესეც დიდ თანხებთან იქნება დაკავშირებული.

რამდენიმე წლის წინ „ბარსელონაში“ საქართველოში ტალანტების მოძიების პროგრამაში ნამოიხყო. „ლოკომოტივის“ სტადიონზე 80-მდე ბავშვი გასინჯეს. როგორც მამა კობაძე იხსენებს, თამაშის ბოლოს ნიკამ დიდი მონონება დაიმსახურა:

„ის თამაში ჩვენმა გუნდმა 4:0 მოიგო. ერთმა ფეხბურთელმა შეაგდო ოთხივე გოლი. თამაშის ბოლოს ჩემთან ესპანელი მოვიდა და მოთხრა, რომ ერთი ფეხბურთელი ძალიან მოეწონა, ვიფიქრე იმ ბავშვზე მეზუნებოდა, ვინც გოლები გაიტანა, მაგრამ მასზე არ უთქვამს, ნიკაზე მანიშნა, — ამან ორი თავდამსხმელი გამოიჩინა, ძალიან მაგარი ბავშვიო. რამდენიმე შეარჩიეს ეტაპობრივად ბარსელონაში წასაყვანად. რომ არა ეს შემთხვევა, დღეს ნიკა „ბარსელონაში“ იქნებოდა.“

ნიკასაც გავესაუბრე. ავტოავარიის შემდეგ გამოვარდეთ. ქართველი ფეხბურთელებიდან ყველაზე მეტად მაღაზას ასათიანი უყვარს. ოცნების გუნდი, რაღა თქმა უნდა, „ბარსელონა“ა. ნიკას სჯერა, რომ

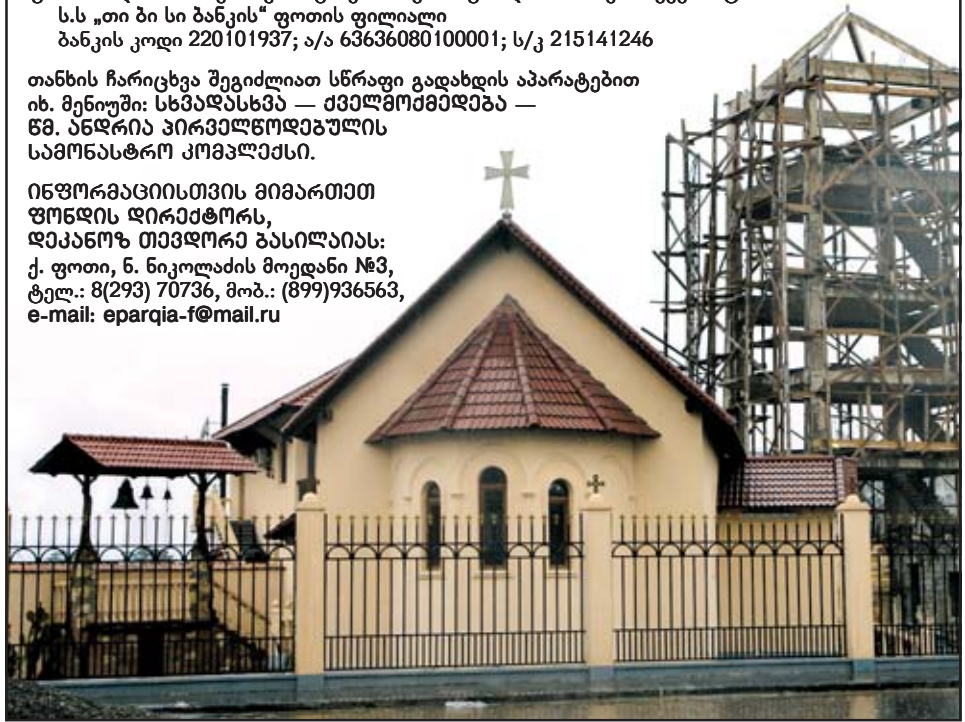
წეილა ანდრია პირველწოდებულის სამონასტრო კომპლექსის სამკაქლო

- ს.ს „ბაბოტიანეაშვილი ტალეკოში“ 602602
- შპს „ანტალი“ 700818
- შპს „მაბოტიკოში“ 200320
- შპს „ჯეოსელი“ 700305
- შპს „პილიანი“ 200333

ფოთისა და ხობის ეპარქიის განვითარების ფონდის საბანკო რეკვიზიტები:
ს.ს „თი ბი სი ბანკის“ ფოთის ფილიალი
ბანკის კოდი 220101937; ა/ა 63636080100001; ს/კ 215141246

თანხის ჩარიცხვა შეგიძლიათ სწრაფი გადახდის აპარატებით
იხ. მენიუში: სხვადასხვა — ძველმომქმედა —
წმ. ანდრია პირველწოდებულის
სამონასტრო კომპლექსი.

ინფორმაციისთვის მიმართეთ
ფონდის დირექტორს,
დეკანოზ თემდომე ბასილიანას:
ქ. ფოთი, ნ. ნიკოლაძის მოედანი №3,
ტელ.: 8(293) 70736, მობ.: (899)936563,
e-mail: eparqia-f@mail.ru

მსოფლიოში პირველი ჩაპროდუქციული ჯანმრთელობის ცენტრი —

ი. ჟორდანიას სახელობის ადამიანის ჩაპროდუქციის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი

ბთავაზოთ სამედიცინო დახმარებას

- უნაყოფო წყვილების სრულყოფილ გამოკვლევასა და მკურნალობას უახლესი, თანამედროვე მეთოდებით;
- ჰორმონული, გენეტიკური, იმუნოლოგიური, ექოსკოპიური, ენდოსკოპიური გამოკვლევების;
- სასქესო ინფექციების დადგენას, მათ შორის, დნმ-დაგნოსტიკით;
- სპერმის კომპიუტერულ ანალიზს;
- ხელოვნურ ინვიტრო განაყოფიერებას; რეპროდუქციული მასალის გაყინულ მდგომარეობაში შენახვას;
- ქალებსა და მამაკაცებში სასქესო ორგანოების ანთებითი დაავადებების სექსობრივი და ენდოკრინული დარღვევების დადგენასა და მკურნალობას, მათ შორის, ენდოსკოპიური მეთოდებით;
- ორივე სქესის მოზარდებში ენდოკრინული და გინეკოლოგიური პათოლოგიების დიაგნოსტიკასა და მკურნალობას;
- სქესობრივი ანომალიების დიაგნოსტიკას, ქირურგიულ კორექციას;
- კლიმაქტერული დარღვევების მკურნალობასა და პროფილაქტიკას;
- ორსულობის თვითნებური შეწყვეტის მიზეზების დადგენას; შობადობის რეგულაციას — მედიკამენტურ კონტრაცეფციას;
- ულტრასონოგრაფიულ, ბიოქიმიურ, ჰორმონულ, ციტოგენეტიკურ გამოკვლევებს.

მისამართი: ქოსტავას ქ. 43. ტელ. 93-11-45; 99-61-97; 99-54-77

საქართველო ისტორიულ რვაწმანი

<http://www.geworld.net>

მთავარი რედაქტორი ირაკლი თოფუა
მთავარი რედაქტორის მოადგილეები:
არამ ზანდუაძე, გონდო მკინარაშვილი
ტექნიკური რედაქტორი ლევან ზანდუაშვილი
ვებრედაქტორი გოჩა ხაპთიაძე
რეალიზაციის მენეჯერი ლაშა ბაბაძე, ოფისმენეჯერი თათია ვაშაძე,
რეკლამის მენეჯერი ეთერ კასრალიშვილი (899 110 200)
გაზეთში ხელმძღვანელობს თავისუფალი პრესის პრინციპებით.
მისამართი: თბილისი, ამბროლაურის ქ. №166/5
ტელ.: 38-41-97; e-mail: info@geworld.net